

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva ulica 20–25, 1000 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

PREDLOG
EVA 2025-2330-0013
PRVA OBRAVNAVA

ZAKON

O KMETIJSTVU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V Republiki Sloveniji je področje kmetijstva urejeno z Zakonom o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23; v nadaljnjem besedilu: ZKme-1), ki ga je Državni zbor Republike Slovenije sprejel aprila 2008. Zakon je bil do sedaj spremenjen enajstkrat, enkrat je preстал ustavno presojo določb o verigi preskrbe s hrano.

ZKme-1 je z vsemi navedenimi spremembami in dopolnitvami za uporabnike postal težko razumljiv in nepregleden. Z mnogimi dodatki in poskusi urejanja različnih področij (varna hrana, veterina, živinoreja, sredstva za gnojenje, ipd.) je postal tudi zelo obsežen ker posega na področja, ki niti ne sodijo več v osnovne naloge kmetijstva. Poleg tega so zakonske določbe na mnogih področjih zastarele, še posebej v luči posodabljanja družbe v smeri digitalizacije postopkov in dela, z uvajanjem novih tehnologij in robotizacije ter odzivanja na podnebne spremembe (potrebne dodatne analize in raziskave ter evidence s podatki na podlagi katerih se predvidi ukrepanje).

Zgoraj navedeni razlogi so spodbudili pristop k pripravi novega Zakona o kmetijstvu, s katerim ministrstvo zasleduje namen, da zakon podrobneje določi cilje in naloge v kmetijstvu ter določi orodja in postopke, kako te cilje doseči. S tem bo zakon postal pregleden in vsebinsko usmerjen v eno gospodarsko panogo. Vsebine, ki so bile vključene v sedaj veljavni zakon (veterina, varna hrana, krma ipd.) pa bodo urejali drugi zakoni.

S predlogom zakona se vzpostavlja pravna podlaga za področje podnebnih sprememb (uvedba ključnih analiz in evidenc), velik poudarek je na ureditvi evidenc in njihove medsebojne povezljivosti, kar pomeni zmanjševanje administrativnih bremen za uporabnike.

Zelo pomemben del vsebine predloga zakona je opredelitev razredov ekonomske moči kmetijskih gospodarstev, ker je potrebno ukrepe kmetijske politike pripravljati tako, da bodo s spodbudami in dodeljeno pomočjo odgovorili tako na gospodarske, demografske kot socialne in organizacijske izzive kmetijskih gospodarstev.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlog zakona sledi naslednjim ciljem:

- pripraviti pregleden zakon, ki bo urejal le področje kmetijstva;
- določiti cilje slovenske kmetijske politike;
- določiti obseg in status kmetijskega gospodarstva in družinske kmetije;
- določiti status ter pravice in obveznosti nosilca kmetijskega gospodarstva;
- določiti vsebino registra kmetijskih gospodarstev in urediti določila glede ostalih zbirk podatkov, registrov in evidenc ter njihove povezljivosti;
- urediti upravni postopek v zvezi z obdelavo vlog in zahtevkov za uveljavljanje ukrepov kmetijske politike ter programske dokumente in upravljavska telesa skupne kmetijske politike (v nadaljnjem besedilu: SKP);
- zagotoviti pravno podlago za izvedbo analiz in raziskav potrebnih za spremljanje stanja podnebja in okolja (tla, zrak, voda) ter podlago za določanje ukrepov za blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam;
- urediti področje dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji;
- urediti proizvodno in poslovno povezovanje kmetijskih gospodarstev;
- urediti postopek dodelitve državnih pomoči v kmetijstvu;
- določiti sistem znanja in inovacij v kmetijstvu ter določiti javne službe v kmetijstvu;
- določiti pogoje za ohranjanje in razvoj kmetijstva v zamejstvu;
- prispevati k doseganju ciljev iz celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (v nadaljnjem besedilu: NEPN), zlasti na področju zmanjševanja emisij TGP, učinkovite rabe energije in večje rabe obnovljivih virov energije v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: OVE).

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelih skladnosti, nevtralnosti in enakopravnosti ukrepov in programov kmetijske politike, kar pomeni, da morajo biti vsi zakoni in predpisi ter ukrepi in programi, ki se izvajajo na različnih področjih, usklajeni med seboj in z ustavo ter mednarodnimi pogodbami, ki jih je podpisala država. To omogoča in zagotavlja enotno in dosledno uporabo prava. Usmerjeni morajo biti k istim ciljem kmetijske politike, zagotovljena mora biti enakopravnost upravičencev, ki izpolnjujejo predpisane pogoje, pri uveljavljanju oziroma pri izvajanju ukrepov oziroma programa. Pomembno je, da predlog zakona temelji na načelu socialne pravičnosti in zagotavlja pravično obravnavo vseh deležnikov v kmetijskem sektorju. V spremenjenih podnebnih razmerah je v predlogu zakona upoštevano načelo trajnostnega razvoja in prilagajanja podnebnim spremembam, zato omogoča spodbujanje trajnostnih kmetijskih praks, ki varujejo okolje, ohranjajo naravne vire in vplivajo na zmanjševanje negativnih učinkov kmetijskih praks na podnebje.

Ker je današnja družba izrazito usmerjena v iskanje tehnoloških rešitev za učinkovite in trajnostne kmetijske prakse, iskanje donosnih postopkov in načinov dela, je pomembno za predlog zakona tudi načelo inovacij in raziskav, ki zagotavlja spodbujanje raziskav in iskanje omenjenih inovacij v kmetijstvu, kar v končni fazi prispeva k boljšemu dohodku in manjšim administrativnim bremenom.

Pri pripravi predloga zakona je bilo upoštevano tudi načelo javnosti. Predlog zakona je v večjem delu usklajen z vsemi nevladnimi organizacijami s področja kmetijstva. Upoštewane so bile vse relevantne, zakonsko skladne in smiselne pripombe javnosti. Pri pripravi predloga zakona je ministrstvo, pristojno za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) pri odločitvah upoštevalo vse dostopne podatke za posamezne rešitve predloga zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

Predstavitev predlaganih rešitev na področju definicije kmeta, kmetijskega gospodarstva:

Predlog zakona ohranja trenutno veljavno ureditev definicije kmeta (nosilca kmetijskega gospodarstva) in kmetijskega gospodarstva. Bolj natančno pa se določajo enote kmetijskega gospodarstva. Opredeljena je družinska kmetija kot oblika kmetijskega gospodarstva. Na novo je določena razvrstitev kmetijskega gospodarstva glede na standardni prihodek gospodarstva dosežen v zadnjih treh letih. Standardni prihodek je pomemben pokazatelj ekonomske moči kmetijskega gospodarstva, ker daje primerljiv rezultat med vsemi kmetijskimi gospodarstvi v posameznih državah članicah Evropske unije in je izražen v evrih, ker je izračunan po enotni metodologiji, ki določa ekonomsko velikost kmetijskega gospodarstva. Ureja se pravica do opravljanja kmetijskih opravil in določa nova mreža za podatke o trajnosti kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: FSDN). Ohranja se ureditev začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu in strojni krožki ter opravljanje dopolnilne dejavnost na družinski kmetiji, pri dopolnilni dejavnosti se poenostavlja postopek vpisa dopolnilnih dejavnosti. Predlog zakona določa tudi ukrepe kmetijske politike, njihovo spodbujanje, financiranje in izvedbo.

Predstavitev predlaganih rešitev na področju podnebnih sprememb v kmetijstvu:

Podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu: gre za ureditev iz ZKme-1, ki se prenaša v predlog zakona. Ureja se vsebina podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu ter način izvedbe preko podelitve javnega pooblastila usposobljeni, strokovni instituciji. Podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu sprejme Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v seznanitev.

Spremljanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in gozdarstvom: gre za ureditev iz ZKme-1, ki se prenaša v predlog zakona. Ureja se vsebina za namen obračunavanja emisij in odvzemov iz sektorja LULUCF ter spremljavo podatkov, naloge in način izvedbe nalog preko javnega pooblastila.

Izdelava ocen emisij TGP, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu: gre za ureditev iz ZKme-1, ki se prenaša v predlog zakona. V predlogu zakona se vsebina nadgrajuje, in sicer z neposredno navezavo na obveznosti poročanja, ki za področje blaženja izhajajo iz osnutka Podnebnega zakona ter z obdelovanjem podatkov rezultatov analiz voluminozne krme za potrebe ocene zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu. Ker glavna metana, kot ključnega toplogrednega plina iz kmetijstva, nastaja v prebavlilih prežvekovalcev, so ti rezultati lahko ključen prispevek k razumevanju obsega in možnosti zmanjšanja emisij metana.

Spremljanje porabe energije in proizvodnje energije iz OVE v kmetijstvu: Ureditev glede spremljanja porabe energije in proizvodnje energije iz OVE predstavlja odziv na izrazito pomanjkanje zanesljivih podatkov o porabi energije in proizvodnji energije iz OVE na ravni posameznih kmetijskih gospodarstev. Z ureditvijo tega področja se uresničujejo zaveze iz posodobljenega NEPN, ki v okviru ukrepa M13.8 nalaga obveznost priprave zakonske podlage za spremljanje energije in za spremljanje obnovljivih virov energije v kmetijstvu. Spremljanje energije ne uvaja novih administrativnih bremen oziroma zavezancev, temveč bo zgolj s povezovanjem različnih zbirk podatkov, izvedbo projektov ipd. omogočeno bolj natančno modeliranje in ocenjevanje porabe energije in proizvodnje OVE v kmetijstvu. Vzpostavlja se evidenca o energiji.

Prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam: z namenom, da se ustrezno naslovijo pripombe Računskega sodišča Republike Slovenije v okviru revizijskega poročila iz leta 2023 glede

učinkovitosti ministrstva na področju prilagajanja podnebnim spremembam, se predlaga celovita sistemska ureditev področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam ter nova podatkovna zbirka, ki bo omogočala izpolnjevanje zahtev Računskega sodišča Republike Slovenije kot tudi obveznosti, ki jih določajo mednarodni dokumenti in pravni akti EU ter predlog Podnebnega zakona.

Spremljanje sodobnih tehnik žlahtnjenja (npr. novih genomskega tehnik, ang. NGT) v kmetijstvu ima ključno vlogo pri preventivnem upravljanju tveganj in zagotavljanju varnosti kmetijske pridelave. Ministrstvo bo z izvajanjem tega spremljanja pridobilo podatke, ki bodo podpora pri odločanju o morebitni regulaciji, prilagoditvah kmetijske politike ter usmerjanju raziskovalnih sredstev v varne in trajnostne tehnologije.

Spodbujanje uporabe naprednih tehnologij v kmetijstvu: vzpostavljena je pravna podlaga za sistemsko spodbujanje rabe naprednih tehnologij v kmetijstvu za doseganje ciljev trajnostnega kmetijstva.

Spremljanje rabe vode za potrebe kmetijstva: ministrstvo spremlja rabo vode in njen dostop z namenom prilagajanja kmetijske pridelave in živinoreje podnebnim spremembam ter za doseganje ciljev trajnostnega kmetijstva, s čimer se želi povečati stabilnost, produktivnost in odpornost kmetijstva ter izboljšati učinkovitost in trajnost rabe vode. Naloge se izvajajo kot javno pooblastilo.

Predstavitev predlaganih rešitev na področju spremljanja kmetijskih tal:

Spremljanje stanja kmetijskih tal: gre za ureditev iz ZKme-1, ki se prenaša v predlog zakona. Na novo se vzpostavlja obveznost spremljanja pedoloških podatkov iz kmetijskih zemljišč in redno posodabljanje digitalne Pedološke karte Slovenije. Dodane so povezave do NEPN.

Krovno pooblastilo za spremljanje stanja kmetijskih tal in pooblastila za spremljanje kmetijskih tal: gre za ureditev iz ZKme-1, ki se prenaša v predlog zakona. Ureditev določa nosilca javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal in ostale nosilce javnih pooblastil ter njihove naloge in aktivnosti spremljanja stanja kmetijskih tal.

Predlog zakona ureja gnojenje kmetijskih zemljišč. Gre za ureditev iz ZKme-1, ki se prenaša v predlog zakona. Dopolnjen je namen gnojenja kot agrotehničnega ukrepa. Poleg sredstev za gnojenje so bolj natančno definirana organska gnojila, v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov. Določeni so zavezanci za zagotovitev gnojilnega načrta. Z razvojem digitalnega programskega orodja za izdelavo gnojilnega načrta bodo na enostaven način gnojilni načrt pripravili tudi sami uporabniki kmetijskih zemljišč.

Predstavitev predlaganih rešitev na področju posebnega upravnega postopka:

Agencija v skladu s pravnimi akti EU že dve leti uporablja sistem za spremljanje površin (t.i. AMS), ki vhodne podatke (satelitske posnetke in druge podatke) interpretira z orodji umetne-inteligence. Zakon upošteva naslednje predpostavke:

- da je AMS sistem predmet letne ocene kakovosti, kjer rezultat ne sme biti nižji od 98 % zanesljivosti ugotavljanja dejanskega stanja,
- da se stranka seznani z vsako ugotovitvijo umetno-inteligenčnega sistema (v nadaljnjem besedilu: UI-sistema), ki je zanjo neugodna in ji je dana možnost, da se do nje opredeli ter da predlaga nasprotno dokaze (hitra komunikacija o rdečih bunkah prek Sopotnika, dejansko aplikacija 146. člena ZUP),
- da je stranki dana možnost, da se seznani s temeljnimi značilnostmi UI-sistema, ki so na razumljiv način predstavljene na spletni strani agencije,

– da je stranki dana možnost da od prvostopnega organa, v postopku napovedi pritožbe zahteva polno obrazložitev.

V Sloveniji veliko kmetovalcev, zlasti lastniki velikih kmetij, že uporablja informacijske rešitve, ki jim pomagajo pri upravljanju tehnoloških procesov pridelave in prireje. Vse te aplikacije beležijo kmetijska opravila, porabo mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev ter veliko drugih dogodkov na kmetijskem gospodarstvu. Nekaterih od teh podatkov so pomembni tudi za preverjanje upravičenosti do sredstev iz naslova ukrepov kmetijskih politik. Upravičenci jih zaenkrat vodijo oziroma beležijo ročno (na papirji ali v excel tabelah), upravni organ (agencija) pa jih preverja s pomočjo kontrolorjev ob obisku na kmetiji. 66. člen predloga zakona vzpostavlja pravno podlago, da tisti, ki uporabljajo take aplikacije, te uporabijo kot pravno veljaven način za posredovanje kontrolnih podatkov v upravnem postopku pristojnemu organu. Na ta način zakonska rešitev s pridom izkorišča sodobne digitalne rešitve, ki se čedalje pogosteje uporabljajo, obenem pa za upravičencu lajša administrativno breme izvajanja ukrepov kmetijskih politik. To ni pravi taki primer uporabe aplikacij v zasebni rabi (omogočeno je vročanje upravnih pisanj prek zasebnih aplikacij kot je VEM), je pa prvi primer posredovanja pravno relevantnih informacij oziroma podatkov za stranke upravnemu organu prek zasebnih aplikacij. Tako kot v prej omenjenem primeru e-vročanja bo podrobne tehnične, varnostne in druge vidike posredovanja podatkov uredil podzakonski akt. Alternativnih rešitev ali idej dejansko še ni, saj podobni primeri podatkovne integracije niso poznani, vsaj ne v Sloveniji, kmetijstvo pa dela pionirske korake na tem področju. Poudariti je potrebno, da je predlagani način sporočanja kontrolnih podatkov v celoti prostovoljen. Vsekakor namreč dosednji načini zbiranja in posredovanja kontrolnih podatkov ostajajo v veljavi, s čimer se zagotavlja, da manj digitalno vešče stranke ne izpadejo iz kroga upravičencev.

Sistem kontrol in upravnih sankcij je v skladu s 66. členom Uredbe 2021/2116/EU sestavni del integriranega upravnega sistema (v nadaljnjem besedilu: IAKS), ki ga mora vzpostaviti vsaka plačilna agencija (72. člen) in ki naj zagotovi zakonitost in pravilnost izplačil. Upravne sankcije so bile do zadnje reforme SKP določene v pravnih aktih EU, večino do te mere natančno, da ni bilo potrebe po normiranju na nacionalni ravni. Uredbe in drugi pravnih aktih EU za novo programsko obdobje, ki se uporabljajo od januarja 2023 dalje, sankcijskih določb, v skladu s poudarjenim načelom subsidiarnosti, tako rekoč ne vsebujejo več (razen za področje pogojenosti). Slovenija je torej obvezana vzpostaviti svoj sankcijski sistem kot pogoj za izplačila kmetijskih subvencij, ki pa morajo biti jasna in učinkovita. Pri tem predlog zakona sledi dosedanjim praksam, ki so veljale v pravnih aktih EU in tako ostaja v okolju sankcioniranja, za katerega v sistemu deljenega upravljanja velja, da je sprejemljivo tudi za naprej, saj je prestalo dve desetletji preverjanj in kontrol pristojnih institucij EU. Pri tem predlog zakona sledi konceptu, ki ga postavlja Uredba 2988/95/ES, ki je bila sicer vodilo institucijam EU pri pripravi sankcijskih določb v prejšnjih programskih obdobjih. Poleg tega je navedeni sistem sankcioniranja podprt z izdatno sodno prakso Sodišča EU, kar tako državam članicam kot tudi upravičencem daje dodatno pravno varnost. Poudariti pa je potrebno, da predlog zakona v 88., 89. in 90. členu določa zgolj katalog možnih sankcij, ki uporaba pri posameznih ukrepih kmetijske politike pa je določena v podzakonskih aktih, kar je že dosedanja praksa.

Agencija bo na spletu predstavila in objavila temeljne značilnosti sistema AMS in na jasn in smiseln način pojasnila njegovo vlogo v postopku ugotavljanja upravičenosti do sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike. Na ta način bo po eni strani kot uvajalec UI-sistema izpolnil zahteve iz 86. člena Akta o umetni inteligenci, po drugi strani stranki omogočila boljše razumevanje odločbe in ji s tem dejansko omogočila učinkovito izjasnitev svojih ugovorov v pritožbenem postopku.

Predstavitev predlaganih rešitev na področju AKIS in javnih služb:

Z zakonom se na novo daje večji poudarek sistemski ureditvi področja znanja in inovacij v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: sistem AKIS). Da bi zagotovili ustrezno okrepitev sistema AKIS, so potrebne spremembe tako v kmetijski kot tudi raziskovalni in šolski politiki na področju ustvarjanja, izmenjave in prenosa znanja v kmetijstvu, zlasti na področju prehoda na trajnostne kmetijske sisteme.

Z namenom demonstracijskih dejavnosti za izmenjavo znanja med kmetovalci in v okviru različnih raziskav, javnih služb, operativnih skupin idr., pa tudi kot potencialno mesto za izvajanje praktičnega usposabljanja (dijakov, študentov in drugih zainteresiranih) v skladu z zakonodajo na področju šolstva, se določa demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo. Demonstracijska kmetijska gospodarstva so namenjena za: razvoj, preizkušanje, uvajanje, prikaz ali razširjanje novih sort, pasem, procesov, praks in tehnologij, strojev in opreme v pridelavi kmetijskih rastlin, reji živali in predelavi ter ostale aktivnosti povezane s kmetijstvom. Demonstracijske dejavnosti lahko izvajajo nosilci kmetijskega gospodarstva, člani in zaposleni na družinski kmetiji ali naštetih v sodelovanju z drugimi deležniki.

Predlog zakona določa opredelitev javnih služb na področju kmetijstva, ki jih je potrebno, glede na določbe zakona na področju gospodarskih javnih služb, specifično urejati za področje kmetijstva. Sicer pa se za področja urejanja javnih služb, ki niso posebej urejena s tem ali drugim posebnim zakonom, uporablja zakon na področju gospodarskih javnih služb. Javne službe na področju kmetijstva po predlogu zakona so:

1. kmetijsko svetovanje;
2. strokovne naloge v proizvodnji kmetijskih rastlin;
3. strokovne naloge v živinoreji;
4. strokovne naloge na področju tehnologij reje živali;
5. naloge rastlinske genske banke;
6. naloge genske banke v živinoreji;
7. državna javna služba na osuševalnih in namakalnih sistemih in
8. svetovanje v čebelarstvu.

Predstavitev predlaganih rešitev na področju evidenc in zbirk podatkov:

Cilj predloga zakona je vzpostaviti enotno vstopno točko z dostopom do informacij na enem mestu, ob upoštevanju zahtev podatkovne zakonodaje in standardov na področju informacijske varnosti (varstvo podatkov in informacijskih sistemov). Poenotenje informacijskih sistemov je skladno s smernicami EU za digitalizacijo in sledi cilju poenostavitve administrativnih postopkov.

Predlog zakona za zbirke podatkov določa enotne postopke in kontrole za vodenje zbirk podatkov ter vzpostavitev in izvajanje sistema upravljanja informacijske varnosti. Opredeljeni so postopki za vpis, spreminjanje in izbris individualnih podatkov ter odločanje v teh postopkih. Pomembno vpliva na programiranje politik in usmerjanje, spremljanje, izvajanje in odločanje o ukrepih kmetijske politike. Prenovljen sistem bo omogočal hitrejšo, bolj natančno in pregledno izmenjavo informacij ter upravljanja s podatki, ki služijo tudi za poročanje nacionalnim in evropskim institucijam.

Zbirke podatkov iz ZKme-1 se dopolnjujejo še z: evidenco o energiji v kmetijstvu, zbirko podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam, evidenco demonstracijskih kmetijskih gospodarstev, podatkovnimi zbirkami za upravne preglede in preglede na kraju samem ter evidenco podatkov FSDN.

b) Način reševanja:

S predlogom zakona se ureja pravna podlaga za sprejetje resolucije in akcijskih načrtov, ki celovito naslavljajo področje kmetijstva, razvoja podeželja in kmetijsko prehranskega sistema. S predlogom zakona se omogoča izvajanje programskih dokumentov skupne kmetijske politike, ki se izvajajo v skladu s pravnimi akti EU in preko katerih se črpajo nepovratna sredstva v kmetijstvu. S predlogom zakona se vzpostavljajo pravne podlage za sprejetje predpisov vlade in objavo javnih razpisov za črpanje nepovratnih sredstev v kmetijstvu. S predlogom zakona se posodablja upravni postopki

agencije. S predlogom zakona se celovito urejajo javna pooblastila na področju podnebnih sprememb v kmetijstvu in celovito urejajo javne službe v kmetijstvu. S predlogom zakona se celovito ureja področje zbirk podatkov v kmetijstvu.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom.

č) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je usklajen s predstavniki zainteresirane javnosti in predstavniki lokalnih skupnosti.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bo imel finančne posledice za državni proračun. Za podporo izvajanju ukrepov kmetijske politike oziroma za pripravo analiz in strokovnih podlag za oblikovanje ukrepov ter za zmanjševanje administrativnih bremen uporabnikov (evidence) in aktivnosti na področju uvajanja sistema izobraževanja in informiranja, ki izhajajo iz predloga zakona bo potrebno v letih po začetku sprejema zakona povečati sredstva za določene aktivnosti (analize, evidence, digitalna orodja). Dodatnih finančnih sredstev se ne predvideva v letu 2025, temveč v letih 2026 in kasneje. Dodatna sredstva za leto 2026 v skupni višini 2.394.608 evrov bodo zagotovljena v okviru proračuna MKGP (iz tehnične pomoči Strateškega načrta SKP in prerazporeditvijo sredstev).

Za izvajanje z zakonom določenih aktivnosti so sredstva za tekoče leto zagotovljena v proračunu ministrstva, v naslednjih letih pa je potrebno za izvajanje predloga zakona zagotoviti sredstva v naslednji višini:

a) Sredstva EU:

za delovanje agencije, ki izvaja pretežni del ukrepov kmetijske politike je v letu 2026 že zagotovljenih 19.209.392 EUR (za zaposlitev delavcev, zagotovitev prostorov, vzpostavitev evidenc in informacijskega sistema, materialne stroške). Dodatno bo MKGP v letu 2026 zagotovil 700.608 EUR za stroške izgradnje in nadgradnje informacijskega sistema, v letu 2027 in 2028 pa se za te naloge ne predvideva dodatnih sredstev glede na SP 2026;

Za študije in raziskave bo v letu 2026 dodatno zagotovljenih 175.000 EUR. Dodatna sredstva je potrebno zagotoviti tudi v letu 2027 v višini 175.000 EUR glede na SP 2026.

b) Integralna sredstva:

za delovanje javnih služb na področju kmetijstva je dodatno zagotovljenih 350.000 EUR zaradi vzpostavitve nove javne službe za strokovne naloge na področju tehnologij reje živali. Dodatna sredstva je potrebno zagotoviti tudi v letu 2027 v višini 400.000 EUR in v letu 2028 v višini 400.000 EUR glede na SP 2026;

c) EU in integralna sredstva:

za vodenje zbirk podatkov in registrov, ki so v pristojnosti ministrstva, pri čemer so upoštevane vse s predlogom novega zakona predpisane zbirke in evidence ter nadgradnja obstoječih, je v letu 2026 v finančnem načrtu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano zagotovljenih 370.000 EUR, dodatno bo zagotovljeno še 1.169.000 EUR. Del teh sredstev (v višini 854.000 EUR) bomo zagotovili iz EU sredstev, za preostanek (v višini 315.000 EUR) pa bomo zaprosili za sredstva iz podnebnega

sklada (integralna sredstva). Dodatna sredstva je potrebno zagotoviti tudi v letu 2027 v višini 984.000 EUR in v letu 2028 v višini 1.484.000 EUR glede na SP 2026.

Proračunska sredstva za zgoraj navedene namene so že zagotovljena v proračunu Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za leto 2026. Dodatna sredstva za leto 2026 so zagotovljena v okviru proračuna MKGP (iz tehnične pomoči Strateškega načrta SKP in prerazporeditvijo sredstev). Glede na sprejeti proračun za leto 2026 se ocenjuje, da bo potrebno v letu 2026 zagotoviti dodatno 2.394.608 EUR, v letu 2027 dodatnih 1.559.000 EUR in v letu 2028 dodatnih 1.884.000 EUR.

Obseg proračunskih finančnih sredstev za ukrepe kmetijske politike je določen s predpisi EU in sprejetimi strateškimi dokumenti ter s proračunom Republike Slovenije za leti 2025 in 2026 zato v oceni finančnih posledic predloga zakona niso zajeti. Predlog zakona nima finančnih posledic za izvajanje ukrepov kmetijske politike, ker se porabljajo glede na razpoložljivi proračun, novih obveznosti za ukrepe kmetijske politike predlog zakona ne predvideva.

Predlog zakona nima posledic za druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Šifra PP	Ime proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t) - sprejeti proračun 2025	Znesek za t+1 - sprejeti proračun 2026	Znesek za t+1 - potrebna sredstva 2026	Razlika za leto 2026
Nov PP	Evidenca DEMO kmetij	0	0	50.000	50.000
Nov PP	Strokovne naloge na področju tehnologij reje živali	0	0	350.000	350.000
Nov PP	Model izračunavanja višine plačil v kmetijstvu	0	0	175.000	175.000
Nov PP	Socialna pogojenost – priprava podatkov in dokumentacije	0	0	4.000	4.000
Nov PP	Evidenca o delovnih opravilih	0	0	800.000	800.000
241065	Nove evidence/aplikacije za spremljanje prilagajanja podnebnim spremembam	310.000	370.000	685.000	315.000
2331 (šifra PU)	AKTRP	20.018.300	19.209.392	19.910.000	700.608
SKUPAJ:		20.328.300	19.579.392	21.974.000	2.394.608

Dodatna potrebna sredstva v višini 2.394.608 EUR so zagotovljena iz naslednjih PP:

- 221064 Skupni strateški načrt 2023-2027 – EKSRP- EU (1.729.608 EUR),
- 540610 Strokovne naloge v živinoreji (350.000 EUR),

– sredstva podnebnega sklada (315.000 EUR).

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

V nadaljevanju so prikazane ureditve v drugih državah članicah za posamezne vsebinske sklope. Predlog zakona je v celoti usklajen s pravnim redom EU. S predlogom zakona se ureja izvajanje osemnajstih evropskih uredb (drugi odstavek 1. člena predloga zakona) in vsebinsko prenaša določbe ene direktive (tretji odstavek 1. člena predloga zakona).

1. Nosilec kmetijskega gospodarstva in kmetijsko gospodarstvo

Evropska Unija

Pojma »kmet« (subjekt) in »kmetijsko gospodarstvo« (objekt) sta opredeljena v 3. členu Uredbe 2021/2115/EU. Opredelitve pojmov so naslednje:

- »kmet« pomeni fizično ali pravno osebo ali skupino fizičnih ali pravnih oseb, ne glede na pravni status, ki ga taki skupini in njenim članom podeljuje nacionalno pravo, katerih kmetijsko gospodarstvo je v okviru ozemeljske veljavnosti Pogodb, kot je opredeljena v členu 52 Pogodbe o Evropski uniji v povezavi s členoma 349 in 355 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), in ki opravljajo kmetijsko dejavnost, kot so jo določile države članice v skladu s členom 4(2) te uredbe;
- »kmetijsko gospodarstvo« pomeni vse enote, ki se uporabljajo za kmetijske dejavnosti in s katerimi upravlja kmet ter se nahajajo na ozemlju iste države članice.

Avstrija

Iz popisa kmetijskih gospodarstev izhaja, da je daleč največ (92,3%) kmetijskih gospodarstev organiziranih v obliki fizičnih oseb, to je v obliki družinskega podjetja. V Avstriji statistično močno prevladujejo kmetijska gospodarstva, ki jih vodi ena fizična oseba. Kljub enakemu poimenovanju imajo posamezniki, ki opravljajo kmetijsko in gozdarsko dejavnost v Avstriji povsem drugačen status kot samostojni podjetniki v drugih dejavnostih. Zanje ne veljajo določbe Zakona o podjetjih, ki urejajo status samostojnega podjetnika. Posameznikom, ki opravljajo kmetijsko in gozdarsko dejavnost, se v Avstriji ni treba vpisati v trgovinski register, prav tako jim v pravnem prometu ni treba uporabljati firme in oznake *eU* (*Einzelunternehmer/in*).

Med statusno-pravnimi oblikami kmetijskih gospodarstev v Avstriji je pogosta tudi družba civilnega prava (GesbR). Urejena je v avstrijskem civilnem zakoniku (ABGB) in spada med pogodbe o skupnosti premoženja. Družba civilnega prava ni pravna oseba in se ne vpiše v trgovinski register. Družba civilnega prava tudi ni samostojen subjekt davčnega prava. Davčni zavezanci so družbeniki, vendar lahko družba civilnega prava s prijavo pri davčnem uradu pridobi svojo davčno številko. Družbo civilnega prava lahko predstavljajo razmerja med zakoncema in drugimi družinskimi člani, med samostojnimi podjetniki, ki se ukvarjajo s kmetijsko ali gozdarsko dejavnostjo ipd. Pogoj za obstoj družbe civilnega prava je izpolnjevanje klasičnih predpostavk za sklenitev pogodbe kot so soglasje volj, dopustna podlaga, neobstoj napak volje idr. Ker se za družbo civilnega prava ne zahteva nobena posebna oblika, pogosto navzven ni razpoznavna. Družba civilnega prava lahko obstaja med zakoncema ali med starši in otroci, ki skupaj vodijo eno ali več kmetijskih podjetij. Pogoj za obstoj družbe civilnega prava je, da družinski člani nedvoumno izrazijo svojo voljo, da vstopijo v skupno podjetje in prevzamejo tveganje skupnega gospodarjenja.

Družbo civilnega prava pozna tudi slovenski Obligacijski zakonik. Ostale statusno-pravne oblike kmetijskih gospodarstev so manj pogoste, poznamo pa jih tudi v slovenski zakonodaji (OG – d. n. o., KG – k. d., GmbH – d. o. o., AG – d. d., Stiftung – ustanova).

Nemčija

Kmetijska gospodarstva so v Nemčiji organizirana v enakih statusno-pravnih oblikah kot ostalo gospodarstvo. Veliko večino kmetijskih gospodarstev (88,68%) so v letu 2016 vodili samostojni podjetniki. Kmetijskih gospodarstev, ki so jih vodile skupnosti oseb, je bilo 9,33%.

Samostojni podjetniki so imeli v letu 2016 v uporabi več kot polovico kmetijskih zemljišč (64,12%). Skupnosti oseb so imele v uporabi 18,56% vseh zemljišč, pravne osebe pa so obdelovale 17,32% vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Pri samostojnem podjetniku gospodarsko dejavnost izvaja le ena fizična oseba, ki za obveznosti, ki jih prevzame v zvezi s svojo dejavnostjo, odgovarja z vsem svojim premoženjem.

Družba civilnega prava spada med osebne družbe. Zakonske osnove za družbo civilnega prava so podane v nemškem civilnem zakoniku. Z družbeno pogodbo se družbeniki medsebojno zavežejo doseči skupen namen na način, določen s pogodbo, zlasti z dogovorjenimi prispevki. Ustanovi jo lahko vsakdo in ustanovitev ni vezana na nobeno obliko, vendar je zaradi izogibanja nesporazumom in konfliktom priporočljivo, da so vsaj glavni dogovori sklenjeni v pisni obliki. Ne glede na to, da se načeloma za nastanek družbe civilnega prava ne zahteva nobena formalna oblika, pa mora biti pogodba, s katero posameznik nanjo prenese svoje zemljišče, sklenjena v pisni obliki. Za njeno ustanovitev ni potreben osnovni kapital. Ta oblika je pogosta tudi v kmetijstvu. V letu 2016 je bilo v Nemčiji 21.274 (7,73 %) kmetijskih gospodarstev organiziranih v tej statusno-pravni obliki. Gre za t. i. zunanjo družbo, ki je razpoznavna navzven. Zunanjo družbo lahko ustanovita zakonska partnerja, mogoča pa je tudi z drugimi družinskimi člani in osebami zunaj družine. Zakonca, ki skupaj vodita kmetijsko gospodarstvo, sta se dolžna vključiti v obvezno starostno zavarovanje kmetov.

Družba z neomejeno odgovornostjo je družba, pri kateri vsi družbeniki odgovarjajo za obveznosti z vsem svojim premoženjem. Kot kažejo statistični podatki, se ta oblika v kmetijstvu pojavlja zelo redko. V letu 2016 je bilo v Nemčiji komaj 93 kmetijskih gospodarstev organiziranih kot družba z neomejeno odgovornostjo, kar je približno 0,3 %.

Tudi komanditna družba je v kmetijski dejavnosti sorazmerno redka – v letu 2016 jih je bilo v Nemčiji 2078 (manj kot 1 %).

Italija

Italijanski civilni zakonik vsebuje posebne določbe glede kmetijskega podjetja in je pglavitni pravni vir za opredelitev pravnih oblik kmetijskih gospodarstev. Kmetijski podjetnik je posameznik, ki izvaja eno od naslednjih dejavnosti: poljedelstvo, gozdarstvo, reja živali in s tem povezane dejavnosti. Civilni zakonik opredeljuje, da za kmetijskega podjetnika ne veljajo pravila o registraciji v poslovnem registru, razen če posluje v okviru gospodarske družbe ali zadruga.

Število statusno-pravnih oblik, v katerih so lahko organizirana kmetijska gospodarstva v Italiji ni omejeno. Kmetijska dejavnost se lahko opravlja bodisi v okviru pravne osebe bodisi kot fizična oseba. Na področju statusno-pravnih oblik kmetijskih gospodarstev je zaradi številnih reform kmetijske zakonodaje in zaradi neusklajenosti drugih področnih zakonodaj, ureditev nekoliko kaotična. Skupna formalna lastnost vseh kmetijskih podjetnikov, bodisi, da delujejo kot fizične ali pravne osebe je obvezen vpis v poseben del registra podjetij.

Kmetijska družba ni posebna organizacijska oblika, pač pa gre za kategorijo gospodarskih družb, ki ima določene ugodnosti (predvsem davčne).

V praksi se obdelovanje kmetij pogosto opravlja v sklopu cele družine. Družinsko podjetje po Civilnem zakoniku ni posebna pravnoorganizacijska oblika, pač pa obveznostno razmerje, ki je posebej opredeljeno kot razmerja, ki nastanejo z nepretrganim delom družinskega člana v družini ali družinskem podjetju. Tam je določeno, kdo šteje za družinskega člana, in sicer so to zakonec, sorodniki do tretje stopnje in vsaki do druge stopnje. Po podatkih italijanskega statističnega urada ISTAT (2012) med kmetijskimi gospodarstvi prevladujejo prav družinska podjetja (skupno 96 % vseh kmetijskih gospodarstev).

Fizična oseba lahko opravlja kmetijsko dejavnost kot samostojni podjetnik. Družinskim podjetjem doktrina pripisuje lastnosti samostojnega podjetnika. Prav slednja so v Italiji izjemno razširjena. V Italiji se kmetijska dejavnost lahko opravlja tudi v obliki kapitalne ali osebne družbe ter kmetijske zadruga.

Italijanska ureditev določa dve kategoriji posameznikov, ki sta za področje kmetijske dejavnosti pomembni za določanje pravic in obveznosti znotraj posameznih področnih zakonodaj, gre za neposrednega obdelovalca kmetije in profesionalnega kmetijskega podjetnika. Pri obeh kategorijah torej ne gre za posebni statusno-pravni obliki, prek katerih se izvaja kmetijska dejavnost, ampak za

lastnosti posameznih subjektov, pomembne zlasti na področju davkov, socialnega varstva in delovnega prava.

V doktrini so glede pravne narave družinskega podjetja deljena mnenja, večinoma pa del stroke šteje družinsko podjetje za kolektivno podjetje, drugi del stroke pa za individualno podjetje. Zagovorniki prve teorije zatrjujejo, da vsi družinski člani, ki delajo v okviru družinskega podjetja, skupno prevzamejo odgovornost do tretjih oseb in pridobijo status podjetnika. Po drugi strani zagovorniki druge teorije trdijo, da je v družinskem podjetju podjetnik le tisti, ki ima tak status na podlagi zakona. Samo ta oseba z vsem svojim premoženjem odgovarja za izpolnitev obveznosti podjetja in samo ta oseba bo udeležena v morebitnem postopku zaradi insolventnosti.

Civilni zakonik določa, da ima družinski član, ki redno dela v družinskem podjetju pravico do preživetja, v skladu s finančnimi zmožnostmi družine, pravico do udeležbe pri dobičku podjetja (ne odgovarja za izgubo) in stvari, kupljenih z doseženim dobičkom, vse sorazmerno s količino in vrsto opravljenega dela. Razlogi, zaradi katerih posameznemu članu preneha udeležba v družinskem podjetju so smrt, odstop (v primeru neupravičenih razlogov, je član dolžan plačati škodo), prenehanje statusa družinskega člana (npr. razveza), nezmožnost opravljanja dela in izključitev člana, ki jo izglasuje večina. Družinski član svojega deleža v podjetju ne more prenesti na tretje osebe, s soglasjem članov družine, udeleženih v družinskem podjetju, ga lahko prenese izključno na druge družinske člane.

Družinsko podjetje se ustanovi z listino, ki mora biti v obliki notarskega zapisa ali notarsko overjeno listino, v kateri morajo biti navedeni: - dejavnost, ki jo opravlja nosilec; - osebni podatki družinskih članov in raven sorodstva.

2. Posebni upravni postopek

Evropska Unija

Predpisi, ki urejajo izvajanje Skupne kmetijske politike, so najobsežnejši del pravnih aktov Evropske unije, saj ta politika, skupaj s tesno povezanimi (pod)politikami, po ocenah samih evropskih institucij obsegajo okoli 40% *acquis communautaire*. Poleg predpisov, ki se nanašajo na tipične finančne ukrepe, kot so razne subvencije (neposredna plačila), podpore za strukturne spremembe (podpora investicijam v kmetijstvu, mladim kmetovalcem, povezovanji proizvajalcev ipd.) in tržno-cenovne ukrepe, so tu še predpisi za kakovost kmetijskih proizvodov, predpisi povezani z varovanjem narave, blaženjem podnebnihih sprememb in prilagajanje nanje, dobrobiti živali, spremljanjem in uravnavanjem kmetijskih trgov in podobno. Z zadnjo reformo SKP (2021) se je korpusu politik pridružila še socialna pogojenost, ki zasleduje cilj spoštovanja pravic iz zaposlovanja v kmetijstvu.

Prej omenjeni ukrepi oziroma, po novem, intervencije SKP, ki imajo v končni fazi za cilj izplačila iz enega od kmetijskih skladov (Evropski kmetijski in jamstveni sklad ter Evropski sklad za razvoj podeželja) in torej predstavljajo izvajanje proračuna EU, se izvajajo po pravilih deljenega upravljanja me Evropsko komisijo in državami članicami, kot to določa 63. člen Finančne uredbe (Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije). Ker gre pri takem načinu izvajanja proračuna EU za prenos določenih pristojnosti s Komisije na nacionalne organe, morajo države članice sprejeti vse potrebne ukrepe, da se zagotovi pravilno, zakonito in učinkovito izvajanje ukrepov, ki se financirajo iz proračuna EU, da imenujejo organe, pristojne za upravljanje in kontrolo izplačil, da preprečujejo, odkrivajo in sankcionirajo nepravilnosti in goljufije ter končno, a nenazadnje, da v primeru nepravilnosti upravičencem naložijo učinkovite, odvračilne in sorazmerne kazni, če to določajo pravila za posamezne ukrepe.

Za pravne ureditve, ki so veljale za prejšnje finančne perspektive, je veljalo, da so predpisi EU določali veliko podrobnosti, zlasti glede izvajanja posameznih kontrol, njihovega obsega in vsebine, zelo podrobna pravila o uporabi upravnih kazni pri čemer so predpisi vsebovali tudi nekaj procesnih določb (čeprav je postopek načeloma *lex fori*, ne glede na to ali so pravila upravnega postopka kodificirana (Slovenija, Avstrija, Češka) ali ne (Francija)). Temeljne uredbe Evropskega parlamenta in Sveta za sedanje programsko obdobje 2022 – 2027, prejete in objavljene decembra 2021, predstavljajo v tem smislu precejšnjo noviteto, saj prinašajo zelo poudarjeno načelo subsidiarnosti iz 5. člena Pogodbe o EU, po katerem »Unija deluje na področjih, ki niso v njeni izključni pristojnosti, le če in kolikor države

članice ciljev predlaganih ukrepov ne morejo zadovoljivo doseči na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, temveč se zaradi obsega ali učinkov predlaganih ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije«. V novih uredbah, ki urejajo SKP, tako ne najdemo mnogih pravil, ki so jih prej urejali evropski predpisi in jih morajo zato urediti v svojem pravnem redu države članice. Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike (tako imenovana horizontalna uredba) tako v 59. členu določa, da (države članice) »sprejmejo vse zakone in druge predpise, pa tudi vse druge potrebne ukrepe za zagotavljanje učinkovite zaščite finančnih interesov Unije«. Države članice morajo torej v svojih nacionalnih predpisih v marsičem na novo določiti pravila glede kontrolnih sistemov, določenih rokov, zlasti pa pravila glede upravnih kazni.

Avstrija

Agrarmarkt Austria (AMA) je osrednja in že poldrugo desetletje edina plačilna agencija za izvajanje ukrepov SKP v Avstriji. Odgovorna je za obdelavo vlog, izplačila sredstev in nadzor nad skladnostjo z zahtevami SKP EU. AMA je pravna oseba javnega prava, ki je bila ustanovljena leta 1993 na podlagi Zveznega zakona o ustanovitvi tržnega organa "Agrarmarkt Austria" (AMA-Gesetz 1992, BGBl. št. 376/1992) in je dejansko pravna naslednica raznih skladov, ki so pred vstopom Avstrije v EU urejali trg mleka, žit ipd. inje od njih prevzela tudi prve uslužbenke. Sedaj deluje pod nadzorom zveznega ministrstva za kmetijstvo. Slednje je po eni strani glavni oblikovalec ukrepov kmetijske politike (Strateškega načrta), istočasno pa izvaja tudi naloge pristojnega organa za podelitev akreditacije plačilni agenciji kot tudi naloge certifikacijskega organa, ki izvaja zunanjo revizijo sistema plačilne agencije. Rešitev, da sta pristojni organ in certifikacijski organ združena v eni instituciji sicer ni najbolj dosledna in skladna s pravili EU (Uredba (EU) 2021/2116), vendar je očitno, da to stanje nadzorne institucije EU (Komisije in Evropsko računsko sodišče) tolerirajo, tudi zato, ker je Avstrija v samem vrhu držav članic po uspešnosti adsorbicije sredstev in skromnosti zneskov, ki jih ta država mora vrniti v proračun EU (finančne korekcije). Uslužbenci AMA so javni uslužbenci posebnega tipa, saj AMA ni klasični državni organ, ampak javna pravna oseba s statusom pravne osebe javnega prava (juristische Person öffentlichen Rechts), ki deluje na podlagi zasebnega gospodarskega prava, a opravlja javnopravne naloge. AMA pri izvajanju nalog plačilne agencije sodeluje z mnogimi regionalnimi institucijami, ki zanjo izvajajo določene naloge (delegirane funkcije), sama pa izvaja, preko hčerinskega podjetja, tudi naloge, ki so povezane s promocijo kmetijskih proizvodov in pobiranjem prispevkov zanjo.

Kot omenjeno zgoraj je glavni zakon, ki ureja sestavo organov AMA, njene naloge, pristojnost za izvajanje kontrol ipd. AMA-Gesetz iz leta 1992, ki pa v §29 določa, da se za postopke pri tem organu uporablja zakon o splošnem upravnem postopku (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz). Ob tem je potrebno opozoriti, da je za obravnavo vlog na prvi stopnji po avstrijski sistemski zakonodaji pristojno avstrijsko zvezno ministrstvo za kmetijstvo, to pa za to nalogo s posebnim aktom vsako leto pooblasti AMA, kot organ, ki opravlja javne naloge. Za ukrepe, kjer upravičenci z AMA sklepajo pogodbe (investicijski, razvojni in podobni projekti), se uporablja civilnopravna zakonodaja.

Italija

V Italiji je oblikovalec politik in torej tudi pripravljavec Strateškega načrta SKP Ministrstvo za kmetijstvo, prehransko suverenost ter gozdove (Ministero dell'Agricoltura, della Sovranità Alimentare e delle Foreste), naloge nacionalne plačilne agencije pa opravlja plačila agencija AGEA Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura, ki pa je zelo razvejana institucija. AGEA je zgolj osrednji nacionalni organ s sedežem v Rimu z akreditiranim koordinacijskim organom (10. člen Uredbe (EU) 2021/2115), državna agencija s pravno osebnostjo javnega prava, njeni uslužbenci pa so javni uslužbenci (dipendenti pubblici). Ukrepe oziroma postopke zanje pa dejansko opravljajo regijske plačilne agencije. Teh je v Italiji 19, le regijo Trentino-Alto Adige/Südtirol pokrivata dve plačilni agenciji s sedežema v Trentu oziroma Bolzanu. Poleg regionalno razporejenih uradov je sistem italijanske plačilne agencije še dodatno členjen na način, da je veliko kontrolnih funkcij delegiranih raznim drugim državnim institucijam kot so regionalne veterinarske uprave ali Guardia di finanza. Institucionalna struktura italijanske plačilne agencije je torej zapletena, glede zagotavljanja pravilnosti in zakonitosti izplačil pa

ni med najbolj uspešnimi n učinkovitimi, saj je Italija, za razliko od sosednje Avstrije, ki je v tem pogledu med najboljšimi v EU, na zrcalno drugem koncu te lestvice.

Temelj za delovanje plačilne agencije AGEA je zakonodajna uredba (decreto legislativo) št. 74 z dne 21. maja 2018, ki je bil sprejet na temelju 15. člena zakona št. 154/2016, in je začel veljati 8. julija 2018. Ta akt predvsem določa naloge oziroma podeljuje pristojnost nacionalni plačilni agenciji, določa njeno notranjo strukturo v skladu s pravili akreditacije, določa pa tudi odgovornost za upravljanje centralizirane sistema SIAN (Sistema informativo agricolo nazionale), ki vsebuje tudi Sistema integrato di gestione e di controllo (SIGC), ki je italijanska različica IAKS sistema. Pri postopku za obravnavo vlog upravičencev se AGEA ravna po zakonu o upravnem postopku (procedimento amministrativo e di diritto di accesso ai documenti amministrativi), ki ga ureja zakon št. 41 z dne 7 avgusta 1990. Vendar pa veliko postopkovnih pravil določa tudi z ministrskimi dekreti, ki se vsled kritik revizorjev institucij EU dokaj pogosto spreminjajo in dopolnjujejo.

Hrvaška

Republika Hrvaška je akreditirala eno plačilno agencijo, s sedežem v prestolnici, ki pa ima kar 21 regionalnih pisarn (podružnic) v enotah regionalne (ali področne) samouprave, poleg tega pa še tri dislocirane enote Sektorja za ne-IAKS investicijske intervencije (Osijek, Split in Zagreb) za odobranje investicijskih projektov. Hrvaška plačilna agencija (Agencija za plačanja u poljoprivredi, ribarstvu in ruralnom razvoju – APPRRR) je bila kot javna ustanova s svojo pravno subjektiviteto ustanovljena s posebnim zakonom iz leta 2009, nadzor nad njenim delovanjem pa opravlja neposredno vlada. Pristojni organ za dodelitev akreditacije Ministrstvo za kmetijstvo. Njeni zaposleni so javni uslužbenci.

Čeprav so naloge APPRRR določene že v 3.členu prej omenjenega zakona, pa je pristojnost plačilne agencije za izvajanje kmetijskih politik določena tudi v 6. členu Zakona o kmetijstvu (Zakon o poljoprivredi, Uradni list/Narodne novine 118/2018, 42/2020, 127/2020, 52/2021, 152/2022, 152/2024). Ta zakon predpisuje določene fragmente upravnega postopka (vročitev odločbe, pritožba, odločanje o pritožbi in upravni spor), sicer pa je postopek za vloge pri APPRRR določen s pravilniki ministra. Do pred kratkim je veljalo stališče, da vloge in postopki zanje na APPRRR niso upravna stvar, taka eksplicitna določbe je bila tudi v prvih zakonskih aktih leta 2005. Stranke niso imele možnosti pritožbe ali upravnega spora, take zahteve je so sodišča zavračala, tako je bilo tudi mnenje hrvaškega ustavnega sodišča. A je to mnenje ustavno sodišče spremenilo, ko je konkretni upravičenec, potem ko je izčrpal pravne možnosti na Hrvaškem, vložil tožbo na Evropskem sodišču za človekove pravice. Tik pred razsodbo v Strasbourgu so ustavni sodniki zavzeli stališče, da pa je v postopku obravnave vloge na APPRRR vendarle potrebno upoštevati pravila upravnega postopka.

3. Sistema znanja in inovacij (AKIS) in javne službe na področju kmetijstva Evropska Unija

Področju izboljšanja in krepitve sistema znanja in inovacij (angl. *Agriculture Knowledge and Innovation System*, v nadaljnjem besedilu: sistem AKIS) se je s programskim obdobjem skupne kmetijske politike 2023-2027 dalo večji pomen kot doslej. Vse države članice EU po novem imenujejo posebna koordinacijska telesa, ki koordinirajo in povezujejo deležnike sistema AKIS. Sistem zagotavlja, da se nova znanja in inovacije učinkovito prenašajo do uporabnikov ter vzpodbuja medsebojno sodelovanje in izmenjavo med deležniki. Delovanje je financirano iz nacionalnih virov kot tudi preko intervencij v sklopu strateških načrtov SKP.

Ureditev, način in kakovost delovanja sistemov AKIS se po državah precej razlikujejo, od šolskih in raziskovalnih sistemov in njihovega financiranja, demonstracijskih kmetij, strokovnih nalog javnih služb do različnih ureditev kmetijskega svetovanja. Večina držav članic EU uvaja spletne platforme oziroma portale znanja za dostop in izmenjavo znanja (npr. Platforma Innovarurale, Italija, AKIS Portugal platform, Portugalska, Platforma AgriHubi, Finska).

Demonstracijske kmetije v državah članicah EU so del različnih pobud in programov, ki spodbujajo prenos znanja, inovacije in trajnostno kmetovanje. Nekatere države imajo izjemno dobro razvite mreže teh kmetij. Pri večini držav ugotavljamo, da demonstracijske kmetije niso zakonsko urejene,

pač pa so del različnih pobud, javnih razpisov, projektov (npr. Horizon projekta FarmDemo in Climate FarmDemo) ali akcijskih načrtov. V večini držav evidenco demonstracijskih kmetij upravlja kmetijsko svetovalna služba sama ali v sodelovanju z drugimi deležniki, vpis v evidenco pa je prostovoljen.

Hrvaška

Za hrvaški sistem znanja in inovacij v kmetijstvu (AKIS) so značilni številni javni in zasebni subjekti z dobrimi izkušnjami v izobraževalnih, raziskovalnih ali svetovalnih dejavnostih, vendar so njihove povezave šibke in ni sistematične in učinkovite izmenjave rezultatov, znanja, podatkov ali inovacij, kar omejuje njihov vpliv. Raziskave in aplikativne raziskave se do neke mere izvajajo, ni pa sistema izmenjave pridobljenega znanja prilagojeno na kmete ali druge deležnike v sistemu. Čeprav je bilo to predvideno ob ustanovitvi Raziskovalnega sveta za kmetijstvo (VIP) konec 90', sistem prenosa rezultatov projekta v obliki tehničnih paketov na kmetijske svetovalce ni bil nikoli vzpostavljen. Prav tako, razen občasnega vključevanja nekaterih izobraževalnih subjektov v krajša usposabljanja, ni bilo sistematičnega prenosa znanja na svetovalce.

V primeru Hrvaške so se z ustanovitvijo koordinacijskega organa sistema AKIS lotili specifičnega problema/priložnosti boljšega povezovanja deležnikov sistema AKIS v skladu z identificiranimi potrebami. Koordinacijsko telo sistema AKIS je v zaključni fazi ustanavljanja. Ministrstvo za kmetijstvo je nosilec telesa in je usmerjen v izboljšanje pretoka znanja o kmetijstvu. Obstaja več močnih posameznih institucij, vendar je stopnja povezanosti celotnega sistema AKIS-a nizka in namen je pospešiti proces povezovanja z neposrednim stikom in vplivom na odločitve kot člani upravnega odbora sistema AKIS-a.

S 1. 1. 2019 je stopil v veljavo Zakon o prenehanju veljavnosti zakona o Hrvaški svetovalni službi za kmetijstvo in gozdarstvo. V letu 2019 se je na Hrvaškem ukinila kmetijsko-gozdarska svetovalna služba, ki je bila pred tem samostojna pravna oseba. Dejavnost svetovanja kmetom, gozdarjem in ribičem je organizacijsko urejena na ministrstvu, pristojnem za kmetijstvo in gozdarstvo. Ministrstvo je zaposlilo delavce, predhodno zaposlene na kmetijsko – gozdarski svetovalni službi, ki so postali javni uslužbenci, prav tako je bilo preneseno premoženje, oprema, sredstva za delo, finančna sredstva, pravice in obveznosti in druga dokumentacija, ki se je navezovala na delo Hrvaške kmetijsko - gozdarske svetovalne službe. Javna služba kmetijskega svetovanja ima sedež v Zagrebu, svetovalci pa so razporejeni oziroma prisotni po vseh županijah.

Avstrija

Avstrijski sistem kmetijskega znanja in inovacij (AKIS) temelji na celovitem poklicnem izobraževanju, izobraževanju odraslih, obsežnem in kakovostnem naboru svetovalnih storitev ter razvejani raziskovalni dejavnosti na področju kmetijstva. AKIS je na splošno zasnovan racionalno, s sorazmerno malo akterji, ki so dobro povezani. Večinoma temelji na javnih ali v veliki meri javno financiranih in uveljavljenih organizacijah. Od leta 2023 koordinacijo izmenjave med akterji ter podporo za nadaljnji razvoj avstrijskega sistema AKIS zagotavlja Platforma za sodelovanje v okviru sistema AKIS, ki je del avstrijske mreže za podeželje. Teme v javnem interesu so vključene kot horizontalne vsebine v široko ponudbo izobraževanja in svetovanja na področju kmetijstva in gozdarstva ter se uspešno prenašajo v prakso. Temeljni steber AKIS-a je sodelovanje med raziskavami, izobraževanjem in svetovalnimi službami. Prenašanje znanja iz raziskav v prakso v Avstriji dobro deluje, tudi preko platforme za sodelovanje v okviru AKIS.

V Avstriji je kmetijsko svetovanje organizirano pretežno na javni ravni, kjer ima ključno vlogo Kmetijska zbornica Avstrije z deželnimi kmetijskimi zbornicami, ki imajo za to nalogo pooblastilo Zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, podnebje in varstvo okolja, regije in upravljanje voda. Deželne kmetijske zbornice prejmejo del sredstev za izvajanje svetovanja iz proračuna, del stroškov pa nosijo kmetje.

Poslanstvo svetovanja je podpora razvoju podeželja in prilagajanju kmetijstva, s cilji kot so pridelava kakovostne hrane, upravljanje z obnovljivimi viri, varovanje naravnih virov, ohranjanje kulturne krajine in spodbujanje podjetništva. Metode svetovanja so raznolike, od telefonskih informacij do svetovanja na terenu, skupinskega in projektnega svetovanja, izobraževanj ter informacijskih kampanj.

Struktura sistema je zvezna, podobna Nemčiji, vendar z močno prevlado uradnega svetovanja na vseh ravneh. Na zvezni ravni je za kmetijsko svetovanje odgovoren Oddelek Zveznega ministrstva za kmetijstvo, ki načrtuje, nadzira, upravlja in ocenjuje delovanje svetovalnih služb, usposablja svetovalce ter oblikuje informacijsko gradivo v sodelovanju s kmetijsko zbornico.

Konferenca predsednikov deželnih kmetijskih zbornic Avstrije deluje kot usklajevalni organ. Devet deželnih zbornic kmetijstva in gozdarstva je prevzelo koordinacijo in izvajanje v posameznih deželah, kmetijsko svetovanje in usposabljanje ter programe, podobne Zveznemu ministrstvu, vključno z oblikovanjem informativnega gradiva. Deželne zbornice neposredno usmerjajo in usposablajo kmetijska gospodarstva in zagotavljajo informacijsko podporo.

Usposabljanje svetovalcev poteka pod okriljem ministrstva, ki ponuja seminarje in specialistične študije. Za akreditacijo kmetijskih svetovalcev je poleg kmetijske izobrazbe pogosto zahtevana kmetijsko-pedagoška usmeritev. Ministrstvo spodbuja tudi finančno svetovanje in sofinancira svetovalce za ekološko kmetovanje in uradno svetovanje.

Avstrija ima demonstracijske kmetije, ki so močno osredotočene na ekološko pridelavo. Kmetije tesno sodelujejo z lokalnimi raziskovalnimi centri za uvajanje novih praks, zlasti na področju biotske raznovrstnosti in trajnostnega kmetovanja. V Avstriji so učne kmetije organizirane kot del širšega sistema kmetijskega izobraževanja in usposabljanja, s poudarkom na praktičnem učenju in demonstracijskih dejavnostih. Gre za kombinacijo pobud na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, kjer sodelujejo kmetije, šole in izobraževalne ustanove.

Nemčija

Nemški sistem AKIS zaznamuje decentralizirana upravljavska struktura, kjer so za izvajanje izobraževalnih in svetovalnih storitev odgovorne posamezne zvezne dežele (Länder). Ta avtonomija povzroča precejšnjo regionalno raznolikost, kar otežuje oblikovanje enotnega AKIS-a na nacionalni ravni. Kljub temu je nemški sistem AKIS močan, saj vključuje širok spekter akterjev – od javnih organov, raziskovalnih in izobraževalnih institucij, zasebnih podjetij do številnih kmetijskih in nevladnih organizacij. Ti raznoliki deležniki skupaj prispevajo k trdni institucionalni strukturi, ki podpira prenos znanja in inovacije. Vendar pa regionalna razdrobljenost kaže na potrebo po boljši horizontalni usklajenosti in močnejših povezavah med raziskavami in prakso, da bi spodbudili učinkovit pretok znanja.

Kmetijsko svetovanje v Nemčiji je decentralizirano in ni enotno organizirano, saj je v pristojnosti zveznih dežel, ki uporabljajo različne sisteme. Zvezne dežele poznajo različne oblike svetovanja: uradno/officialno svetovanje, svetovalne odbore, delovne skupine in neodvisne svetovalce. Zaradi te raznolikosti ni mogoče govoriti o enotni strukturi kmetijskega svetovalnega sistema na ravni Nemčije. Kmetijski izobraževalni in svetovalni sistemi imajo v nekaterih deželah dolgo zgodovino, vendar so doživeli tudi pomembne strukturne spremembe kot odziv na aktualne potrebe (npr. prehod iz brezplačnega uradnega svetovanja v plačljivo zasebno svetovanje v Turingiji leta 1998). Kljub razlikam med deželami je skupno, da so se v zadnjih letih odzvali na spreminjajoče se zahteve v kmetijstvu, vključno z omejenimi proračunskimi sredstvi, administrativnimi reformami ter prestrukturiranjem kmetijskih sistemov.

Ker ni državnih strokovnih licenc za kmetijske svetovalce, ni nobenih posebnih pogojev za kvalifikacijo, če gre za zasebne svetovalce. Vendar pa javni svetovalni sistemi zveznih dežel za zaposlitev svetovalcev zahtevajo določene kvalifikacije (npr. pripravništvo) in usposabljanja, o katerih odloča posamezna dežela. Pri svetovanju glede navzkrižne skladnosti je v primeru državnega sofinanciranja storitve lahko potrebno le priznanje svetovalcev.

Nemčija ima široko mrežo učnih in demonstracijskih kmetij, ki jih podpira program „Modeli in demonstracijski projekti za trajnostno kmetijstvo“. Ti projekti so usmerjeni v energetske učinkovitost, ohranjanje tal in vode ter digitalizacijo kmetijstva. Učne kmetije so del programa za izobraževanje mladih kmetov in širšo javnost.

Belgija

V Flandriji (Belgija) so demonstracijske kmetije del sistema AKIS in se vzpostavljajo prek vsakoletnih javnih razpisov, ki jih podpira flamska agencija za kmetijstvo in ribištvo. Njihov cilj je prikaz dobrih

praks, uvajanje inovacij in trajnostnih tehnologij ter povezovanje kmetov z raziskovalci in svetovalci. Sistem je fleksibilen, kmetije pa same predlagajo teme demonstracij, ki so lahko zelo različne (od varstva tal do novih kultur). Financiranje je projektno in časovno omejeno. Ta sistem v Flandriji deluje že 25 let. Izkazalo se je, da kmetje zelo radi obiskujejo demonstracijske kmetije, saj imajo poleg ogleda inovacij možnost ogleda tudi celotne kmetije in neformalnega druženja in tkanja vezi ter poznanstev.

Nizozemska

Sistem demonstracijskih kmetij je izjemno razvit in podprt z raziskovalnimi centri, kot je Wageningen University & Research. Demonstracijske kmetije so specializirane za podnebne ukrepe, zmanjšanje vpliva na okolje, digitalizacijo ter inovativne prakse v živinoreji in poljedelstvu. Teme pogosto izhajajo iz potreb kmetov, financiranje pa poteka prek nacionalnih ali evropskih programov, kot so EIP-Agri, INTERREG ali LIFE. Poudarek je na „Living Labs“, kjer so kmetje neposredno vključeni v raziskave in testiranje novih tehnologij.

4. Podnebne spremembe v kmetijstvu

Mednarodni pravni okvir

Medvladni forum za podnebne spremembe IPCC in Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja UNFCCC: leta 1988 je bil ustanovljen Medvladni forum za podnebne spremembe, ki izdaja poročila o oceni stanja podnebnih sprememb in jih objavlja približno na vsakih šest let. Cilj je omejiti koncentracijo TGP v ozračju na raven, ki bo preprečila nevarno poseganje v podnebni sistem s strani človeka. Danes so podpisnice mednarodne konvencije UNFCCC praktično vse države sveta, Slovenija pa je k tej pogodbi pristopila leta 1995.

Kjotski protokol: Kjotski protokol (1997) je v okviru UNFCCC sprejeta mednarodna pogodba, kjer so se vzpostavile zakonsko zavezujoče ciljne vrednosti zmanjševanja emisij v razvitih državah. Doseganje zavez po tem protokolu se je izteklo leta 2020.

Pariški sporazum: Predstavlja prvi univerzalni, pravno zavezujoči večstranski podnebni sporazum, ki vključuje dogovorjene cilje za pospešitev prizadevanj za omejitev globalnega segrevanja. Z razliko od Kjotskega protokola naj bi pri njegovem izvajanju aktivno sodelovale vse pogodbenice, ne glede na razvitost posamezne države. Poleg tega sporazum ne temelji na zakonsko zavezujočih ciljnih vrednosti, temveč na nacionalno določenem prispevku, ki ga predloži vsaka posamezna država. Z ratifikacijo in uveljavitvijo Pariškega sporazuma je mednarodna skupnost sprejela dolgoročni cilj ohraniti (zadržati) dvig povprečne globalne temperature občutno pod 2 °C v primerjavi s predindustrijsko dobo in nadaljevati prizadevanja, da dvig temperature ne presega 1,5 °C.

Evropska Unija

Politike Evropske unije na področju podnebja in energije temeljijo na Evropskem zelenem dogovoru in Pogodbi o delovanju Evropske unije (EU).

Evropski zeleni dogovor je celovit sveženj ukrepov, ki zajema ukrepe od zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do vlaganj v najsodobnejše raziskave in inovacije ter ohranjanje evropskega naravnega okolja.

Evropska podnebna pravila imajo dva glavna cilja: podnebno nevtralnost in prilagajanje podnebnim spremembam. Pravila vzpostavljajo pravno zavezujoči cilj ničelnih neto emisij toplogrednih plinov do leta 2050, prav tako pa tudi cilj 55-odstotnega zmanjšanja emisij do leta 2030. Da bi dosegli te cilje je Evropska komisija julija 2021 pripravila sveženj zakonodajnih predlogov, imenovanih zakonodajna pobuda »Pripravljeni na 55 (Fit for 55)«. S svežnjem Pripravljeni na 55 so cilji za zmanjšanje emisij in povečanje odvzemov (ponorov) v sektorju LULUCF postali ambicioznejši. Evropski svet je marca 2023 sprejel revidirano uredbo LULUCF, v kateri je določil nov cilj za povečanje ponorov v EU, in sicer neto odvzem v višini –310 Mt CO₂ ekvivalenta. Za vsako članico so določeni zavezujoči nacionalni cilji.

Strategija EU „od vil do vilic“: temeljni cilj strategije je s preobrazbo sedanjega prehranskega sistema EU v trajnosten model EU prispevati k temu, da bi do leta 2050 EU dosegla podnebno nevtralnost.

Danska

Danska je leta 2020 sprejela Zakon o podnebnju (*»Bekendtgørelse af lov om klima«*), katerega temeljni cilj je, da Danska do leta 2030 zmanjša emisije TGP za 70 % v primerjavi z ravno iz leta 1990 in da Danska najkasneje do leta 2050 postane podnebno nevtralna družba, ob upoštevanju cilja Pariškega sporazuma o omejitvi dviga globalne temperature na 1,5 stopinje Celzija. Z zakonom so si postavili tudi vmesni cilj glede emisij TGP in sicer, da Danska do leta 2025 zmanjša emisije toplogrednih plinov za 50-54 % glede na raven iz leta 1990. V omenjenemu zakonu je vzpostavljeno redno posodabljanje stanja in projekcij emisij TGP po sektorjih, vzpostavljena je pravna podlaga za letni podnebni program ter znanstveni, posvetovalni organ, t.i. Svet za podnebje. Danski zakon ne vključuje ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam. Danska je sprejela leta 2011 tudi strategijo prilagajanja podnebnim spremembam, ki določa ukrepe na nacionalni, regionalni in lokalni ravni za načrtno zmanjšanje ranljivosti in povečanje odpornosti.

Švedska

Švedska je leta 2017 sprejela Podnebni okvir (*»Klimatpolitiska ramverket«*), ki je najpomembnejša podnebna reforma v zgodovini Švedske in določa izvajanje Pariškega sporazuma na Švedskem. Do leta 2045 naj bi imela Švedska ničelne neto emisije TGP v ozračje, po tem letu pa negativne neto emisije. Istega leta je sprejela tudi Zakon o podnebnju (*»Klimatlagen«*), v katerem je opredelila naloge švedske Vlade na področju podnebne politike, ki so usmerjene v preprečevanje nevarnih motenj podnebnega sistema, zaščito ekosistemov ter sedanjih in prihodnjih generacij pred škodljivimi učinki podnebnih sprememb, zmanjšanje emisij ogljikovega dioksida in drugih toplogrednih plinov ter ohranjanje in ustvarjanje funkcij v okolju, ki preprečujejo podnebne spremembe in njihove škodljive učinke, in vzpostavitev znanstvenih podlag. V zakonu je opredeljeno, da delo švedske Vlade temelji na dolgoročnem, časovno omejenem cilju emisij TGP. Vzpostavljena je pravna podlaga za pripravo podnebnega poročila, ki vsebuje poročilo o gibanju izpustov TGP, o najpomembnejših odločitvah v okviru podnebne politike ter oceno, ali so potrebni nadaljnji ukrepi. Določeno je tudi, da vlada pripravi akcijski načrt podnebne politike ter da morajo ciljni podnebne politike in cilji proračunske politike delovati skupaj. Švedska je vzpostavila tudi neodvisno, interdisciplinarno strokovno telo, zadolženo za ocenjevanje usklajenosti celotne politike Vlade s podnebnimi cilji, ki jih postavi švedski parlament in Vlada.

Švedska je leta 2023 pripravila tudi nacionalno strategijo in akcijski načrt Vlade za prilagajanje podnebnim spremembam (*»Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning«*)

Nemčija

Nemčija je leta 2019 uvedla zvezni zakon o podnebnih spremembah (*»Bundes-Klimaschutzgesetz«*), ki določa cilje zmanjšanja emisij TGP za vsaj 65 % do leta 2030 in vsaj 88 % do leta 2040 v primerjavi z ravni iz leta 1990 ter doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2045. Po letu 2050 naj bi Nemčija po tem zakonu dosegala negativne emisije TGP. Zakon določa tudi letne cilje zmanjšanja emisij za različne sektorje in zahteva takojšnje ukrepe v primeru preseganja dovoljenih emisij. Opredeljen in kvantificiran je prispevek sektorja LULUCF in drugih sektorjev k doseganju podnebnih ciljev (vključno s kmetijstvom). Določeno je zbiranje podatkov o emisijah TGP, izdelava projekcij prihodnjih trendov emisij TGP. Vzpostavljena je pravna podlaga za načrtovanje varstva podnebja preko programov varstva podnebja. S tem zakonom se je vzpostavil neodvisni strokovni svet za podnebna vprašanja. Nemčija je že leta 2008 razvila tudi nacionalno strategijo prilagajanja podnebnim spremembam (*»Nationale Anpassungsstrategie«*), ki vključuje različne ukrepe za zmanjšanje ranljivosti in povečanje odpornosti podnebnim spremembam.

Avstrija

Avstrija je že leta 2011 sprejela Zakon o zaščiti podnebja (*»Klimaschutzgesetz«*), ki je bil naknadno še dopolnjevan, da bi se uskladi z novimi evropskimi zavezami in podnebnimi cilji. Namen tega zveznega zakona je olajšati usklajeno izvajanje učinkovitih ukrepov za varstvo podnebja. Zakon določa pravni okvir za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in dosego podnebne nevtralnosti. Vključuje cilje za zmanjšanje emisij, določa sektorske cilje in vzpostavlja mehanizme spremljanja ter

poročanja o napredku. Vzpostavljen je bil nacionalni odbor za varstvo podnebja, katerega naloga je razprava o temeljnih vprašanjih v zvezi z dolgoročno avstrijsko podnebno politiko (zlasti o razvoju strategij varstva podnebja kot podlage načrtovanja za dodelitev največjih količin emisij toplogrednih plinov sektorjem za ciljna obdobja od leta 2013 naprej, o dolgoročnih scenarijih za povečanje energetske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov energije v končni porabi energije ter o dolgoročnem prehodu v nizkoogljično družbo.

Avstrija je med prvimi državami članica EU leta 2012 razvila tudi Nacionalno strategijo prilagajanja podnebnim spremembam (*Österreichische Strategie zur Anpassung an den Klimawandel*), ki določa okvir za ukrepe na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Strategija se osredotoča na zmanjšanje ranljivosti družbe in povečanje odpornosti na podnebne spremembe, kot so poplave, suše, gozdni požari in ekstremni vremenski pojavi.

5. Spremljanje kmetijskih tal Evropska Unija

Krovna zakonodaja o varovanju in upravljanju tal v Evropski uniji je še v usklajevanju, zato to področje urejajo države članice same. Tla so v Sloveniji varovana z okoljsko zakonodajo (standardi kakovosti za nevarne snovi v tleh, odpadki, preprečevanje industrijskega onesnaževanja), deloma tudi s področja upravljanja voda, prostora in kmetijstva. Deloma so varovana tudi z evropsko zakonodajo.

Tematska strategija o varstvu tal iz leta 2006 usmerja k celovitemu zagotavljanju trajnostne rabe tal in zaščiti njihovih funkcij ter k preprečevanju njihove nadaljnje degradacije in k obnovi degradiranih tal. Področja se dotika tudi sedmi akcijski program Unije do leta 2020 »Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta«, ki izpostavlja pomen zdravih tal za blaginjo ljudi in gospodarsko uspešnost ter kot prednostni cilj predvideva ukrepe za zmanjšanje pritiskov človeka na zemljišča, tla in druge ekosisteme v Evropi. Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 izpostavlja ohranjanje in obnavljanje ekosistemov in njihovih storitev z vzpostavitvijo zelene infrastrukture. Načrt za Evropo - gospodarno z viri se zavzema za preprečevanje degradacije tal zaradi erozije ter za ohranjanje in povečanje organske snovi v njih. Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 usmerja aktivnosti v boj proti dezertifikaciji ter v obnovo degradiranih zemljišč in tal. Alpska konvencija in v njenem okviru sprejet Protokol o varstvu tal določata cilje za varovanje tal v njihovih naravnih funkcijah. Varstvo tal in trajnostno ravnanje z njimi zadnja leta pridobiva pomembno vlogo tudi v Organizaciji združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) v Globalnem partnerstvu za tla (»Global Soil Partnership«) in Evropskem partnerstvu za tla (»European Soil Partnership«). EU pripravlja novo zakonodajo za izboljšanje zdravja tal (v sprejemu je predlog Direktive o monitoringu in odpornosti tal).

V nadaljevanju so predstavljeni različni sistemi ureditve spremljanja tal po državah članicah (Avstrija, Nemčija in Velika Britanija), s poudarkom na spremljanju vsebnosti organske snovi v tleh.

Avstrija

Avstrija ima v uporabi več ločenih sistemov, med katerimi se za spremljanje vsebnosti organske snovi v tleh v uporabljata predvsem Okoljski monitoring tal (*Environmental Soil Survey*) in Monitoring tal Avstrije (*Soil Monitoring System*). Monitoring tal Avstrije se je izkazal za zelo koristnega, saj je z nekaj več kot 6.000 lokacijami prvič natančno popisal talne tipe za vso državo. Avstrija ima danes v veljavi nekoliko prirejen okoljski monitoring tal, ki temelji na 400 reprezentativnih lokacijah, izbranih po posameznih pokrajinah na podlagi geografskih karakteristik (relief, pedologija, kmetijske površine, urbano ipd.), onesnaženosti (zgodovina rabe, bližina virov onesnažil ipd.) in vrste rabe tal (gozdovi, obdelovalne površine, travniki ipd.). Sistem je bil prvič izvajen med letoma 1987 in 1995 in temelji na mreži vzorčnih mest 4×4 km, ki pa je zaradi specifičnosti reliefa in rabe tal ponekod zožena na $2,75 \times 2,75$ km. Del mreže je zaradi velike okoljske raznolikosti razpršen. Tla za analizo organske snovi v tleh se vzorčijo s polkrožno sondo okoli lokacije, torej kot povprečni vzorci. Predvidene globine vzorčenja so na globinah 0–10 cm, 10–20 cm, 20–30 cm in 30–50 cm. V vzorcih se laboratorijsko izmerijo tekstura (glina, pesek, melj v odstotkih), organska snov, karbonati, pH, elektroprevodnost, kationska izmenjalna kapaciteta (CEC), celokupni dušik (N_{tot}), hranila (P in K) in težke kovine. Zbiranje in hranjenje podatkov ima Avstrija urejeno z nacionalnim informacijskim sistemom BORIS (*Soil Information System BORIS*). Sistem predvideva ponovitev vzorčenja na vsakih tri do deset let.

Nemčija

Nemčija ima od leta 1980/1997 vpeljan sistem monitoringa tal, ki ga na zvezni ravni ureja Zvezni zakon o varstvu tal (*»Bundes-Bodenschutzgesetz – BBodSchG«*). V okviru tega se vzorči in analizira tudi organska snov v tleh. Metodologija in prostorska razporeditev vzorčnih lokacij je določena na podlagi priporočil zveznih strokovnjakov za monitoring in priporočena v dokumentu za vzpostavitev stalnih opazovalnih talnih ploskev. Posamezna opazovana ploskev ni natančneje opredeljena v nobenem od omenjenih dokumentov. Navodila Bayern iz leta 1991 so bila implementirana brez dodatnih metodoloških uskladih na zvezni ravni. Izjemi sta bili deželi Brandenburg in Schleswig-Holstein, v katerih so določili opazovalne lokacije na osnovi statistične in prostorske analize. Tako je sistem prostorsko heterogen, saj temelji na stratificirani mreži opazovalnih točk, pri čemer so točke večinoma določene na podlagi ekspertne ocene znotraj vsake zvezne pokrajine posebej. Nemčija je pokrita z 800 oziroma 1.800 opazovalnimi točkami. Izvajanje in vodenje sistema je prav tako urejeno s strani posamezne deželne vlade in na zvezni ravni ni vedno popolnoma usklajeno. Poleg obstoječega monitoringa, ki pokriva vse rabe, je v uporabi še sistem vzorčenja gozdnih tal, kjer je bila v sklopu projekta BioSoil določena enakomerna mreža opazovalnih točk 8 × 8 km. Tla vzorčijo na globlinah 0–5, 5–10, 10–30, 30–60 in 60–90 cm. Kjer je le mogoče, vzorčijo še na 90–120 in 120–140 cm. Zaradi razpršenosti podatkov je od leta 2010 v veljavi dogovor o centralnem zbiranju in analizi podatkov s strani zvezne vlade. Vzorčenje in kemijske analize ostajajo v deželni pristojnosti, pri analitiki pa se strogo držijo standardov ISO in uveljavljenih analitskih metod. Podatki se hranijo v centralnih bazah na zvezni ravni, in sicer v Umweltdatenkatalog (UDK) oziroma German Environmental Information Network (GEIN).

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog novega zakona ne uvaja posebnih novih postopkov v primerjavi z ZKme-1. Predlog zakona na tem področju prinaša redakcijo dosedanjih postopkovnih in drugih upravnih pravil, ki so se v zadnjih 17 letih postopno spreminjale in dopolnjevale skozi 11 novel zakona. Razvoj SKP prinaša sicer nove zahteve, ki jih mora pristojni organ (agencija) preverjati, vendar so to večinoma zahteve, ki jih je potrebno preverjati pri novih ukrepih, povezanih z varovanjem narave ali klimatskimi spremembami (npr. spodbujanje uporabe krmnih dodatkov, ki zmanjšujejo izpuste toplogrednih plinov ali spodbujanje uporabe mineralnih gnojil, ki zmanjšujejo sproščanje dušika v tla in podtalnico). Prinaša pa predlog zakona v procesnem delu novosti, ki predstavljajo zmanjšanje administrativnih bremen. Predlog zakona v 66. členu predvideva možnost posredovanja kontrolnih podatkov prek aplikacij, ki jih uporabljajo kmetovalci kot podporo tehnološkim postopkom na svojih kmetijah. Vse več se namreč uporabljajo informacijske rešitve za podporo proizvodnemu procesu (smart farming, precise farming ipd.), pri čemer se zbira in hrani veliko podatkov o raznih tehnoloških opravilih, o uporabi fitofarmacevtskih sredstev, gnojenju ipd. Veliko teh podatkov zbira in obdeluje tudi agencija v postopku ugotavljanja upravičenosti do sredstev iz intervencij in drugih ukrepov kmetijske politike, vendar se ti zbirajo in hranijo na drugačne načine, zlasti z ročnim vodenjem pisnih evidenc, ki jih preverja kontrolor ob obisku kmetijskega gospodarstva. Namen tega člena je, da bi se upravičencem, ki se s takim načinom posredovanja podatkov agenciji strinjajo in imajo za to tehnične možnosti, omogočilo samodejno in brezpapirno posredovanje podatkov o upravičenosti iz njihovih zasebnih zbirk. S tem bo kmetovalcem, ki se za to možnost odločijo, prihranjeno zamudno ročno vpisovanje in hranjenje kontrolnih podatkov. Predlog zakona je v skladu s temeljnim načelom digitalizacije, da se vsak podatek vpiše le enkrat, ki je tudi eden temeljnih postulatov strateških dokumentov razvoja digitalizacije Republike Slovenije.

Integracija kontrolnih sistemov (zlasti IAKS) so že sedaj prispevali k upoštevanju načela »vse na enem mestu«, saj so podatkovne zbirke državnih organov do te mere povezane, da običajno ni

potrebno nobeno zbiranje posebnih dokazil pri drugih organih. Zgolj za najbolj zahtevne ukrepe, ki so povezani z varovanjem narave ali klimatskimi spremembami, ali pri razčiščevanju razmerij z drugimi upravičenci, morajo stranke pošiljati dokazila, ki jih same pripravijo (deklaracije in računi za nakupljen material, soglasja latnika za vpis referenčnih parcel ipd.).

Opozoriti pa je potrebno tudi na stopnjo razvitosti elektronskega poslovanja pri agenciji, saj je ta že pred desetletjem dosegla stopnjo integriranosti (4. stopnja), v zadnjem času pa je dosegla najvišjo, 5. stopnjo razvitosti po merilih digitalne transformacije Capgemini.

Integracija s podatkovnimi viri drugih organov je že doslej bila na najvišji razpoložljivi stopnji. IAKS povezuje vse razpoložljive državne oziroma javne podatkovne zbirke, ki se nanašajo na podatke upravičencih, o površinah v uporabi in drugi prostorski podatki, okoljski podatki pristojnih institucij (kontrolni sloji), podatki o poravnanih davkih in drugih obveznih dajatvah, podatki o delovnih razmerjih in drugih oblikah zaposlitve ipd. Predlog zakona tako vsebuje določbe, ki pristojnim organom dajejo pravno podlago za dostop do podatkov iz vseh relevantnih zbirk oziroma podatkovnih virov drugih javnih organov.

Ustanavljanje novih organov ali posebnih notranje-organizacijskih enot zaradi sprejema zakona ni predvideno.

Sodobna tehnologija za preverjanje upravičenosti do sredstev iz naslova kmetijskih politik, kot je AMS, bo postopoma zmanjšala potrebo po terenskih obiskih na kmetijskih površinah, ki je v vseh pogledih najdražje upravno dejanje agencije kot pristojnega organa za izvajanje ukrepov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Obseg dokumentacije, ki jo mora stranka v postopkih iz predloga zakona predložiti, se ne povečuje v primerjavi z obsegom, ki ga predvideva veljavni zakon. Razvitost elektronskega poslovanja in integracija kontrolnih informacijskih sistemov pristojnih organov je na taki stopnji, da pri najmnogičnejših tipih vlog, kot je zbirna vloga (53.000 letno), že doslej ni bilo potrebno prilaganje dokumentacije k (pred izpolnjenim) vlogam, razen v primerih najbolj zahtevnih ukrepov, ki se nanašajo na varovanje narave in blaženje učinkov podnebnih sprememb.

Predlog zakona strankam ne prinaša novih finančnih obremenitev. Na določenih področjih (posredovanje kontrolnih podatkov prek zasebnih aplikacij) se bodo stroški in časovna obremenitev strank zmanjšali.

Časovna zahtevnost vodenja upravnih postopkov po predlogu zakona se v primerjavi z ureditvijo iz ZKme-1 ne bo povečala. Postopoma se bo celo začela zmanjševati.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona naslavlja področje zmanjševanja emisij TGP, povečevanja oziroma ohranjanja odvezov (ponorov), amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva, spremljanja rabe energije in proizvodnje OVE iz kmetijstva ter področje prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam. V veliki meri ohranja že veljavne zakonske rešitve na področju spremljanja kmetijskih tal in gnojenja ter jih še izpopolnjuje. Zakonske rešitve na teh področjih se osredotočajo na kakovostnejši sistem zbiranja, vodenja in povezovanja podatkov, kar bo ključno za presojo učinkovitosti ukrepov kmetijske politike ter usmerjanje kmetijske politike v smeri podnebnih ciljev in v smeri ohranjanja zdravja tal. Predlog zakona ne posega na področje prostora ali varstvenih vidikov.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne bo vplival na spremembo položaja stranke v gospodarstvu glede poslovnih stroškov in poslovanja, premoženjskih pravic, potrošnikov, gospodinjstev niti na mednarodne odnose in makroekonomsko okolje. Določila predloga zakon se ne razlikujejo med regijami in sektorji. Spodbujajo pa bolj sistematično sodelovanje med raziskovalnimi, izobraževalnimi in svetovalnimi institucijami za učinkovitejši prenos znanja kmetovalcem, bolj inovativne pristope in razvoj, ki lahko pripomorejo k rasti in večji konkurenčnosti.

Novost predloga zakona je razvrstitev kmetijskih gospodarstev v razrede glede na standardni prihodek nosilca kmetijskega gospodarstva, kar bo omogočalo bolj ciljno in razvojno usmerjati ukrepe kmetijske politike, ki bodo prilagojeni različnim skupinam kmetov glede na ekonomsko velikost. Velikostni razredi bodo opredeljeni v podzakonskem predpisu, kar bo omogočalo hitro prilagajanje na spremembe v poslovnem okolju.

Natančneje se določa objekt kmetijskega gospodarstva ter popis objektov, ki se vpišejo v register kmetijskih zemljišč, kar bo bistveno olajšalo izvajanje medgeneracijskega prenosa kmetije, ki je bistvenega pomena za ohranjanje delovnih mest in razvoj kmetijstva v prihodnje.

Diverzifikacija kmetijske dejavnosti z dopolnilno dejavnostjo na družinski kmetiji pomeni širitev in razširitev kmetijske proizvodnje z uvedbo dejavnosti, ki so povezane z osnovno kmetijsko proizvodnjo. Ta proces vključuje vključevanje novih poslovnih dejavnosti, kot so turizem na kmetiji, predelava kmetijskih proizvodov, izobraževalne dejavnosti, trgovina s kmetijskimi proizvodi ali druge storitvene dejavnosti.

Glavni cilji diverzifikacije so:

- zmanjšanje tveganja: kmetijstvo je pogosto odvisno od nepredvidljivih dejavnikov, kot so vremenske razmere ali tržne cene. Dopolnilne dejavnosti omogočajo večjo stabilnost dohodkov in zmanjšujejo odvisnost od osnovne kmetijske proizvodnje;
 - povečanje dohodkov: kmetje lahko z diverzifikacijo ustvarijo nove vire dohodka, npr. prodaja izdelkov, ki nastanejo iz kmetijskih pridelkov, ali ponudba turističnih storitev, kar lahko bistveno poveča finančne prihodke;
 - povečanje dodane vrednosti: s predelavo kmetijskih pridelkov (npr. marmelade, sir, vino) lahko kmetje povečajo vrednost svojih proizvodov in ustvarijo nove tržne niše;
 - ohranjanje in spodbujanje trajnostnega razvoja: dopolnilne dejavnosti pogosto omogočajo bolj trajnostno rabo virov, bodisi s povečanjem ekološke osveščenosti bodisi z večjo integracijo s skupnostjo;
 - povečanje zaposlitvenih možnosti: z novimi dejavnostmi kmetje pogosto ustvarijo dodatna delovna mesta, tako za člane družine kot za zunanjo delovno silo, kar pripomore k razvoju lokalne skupnosti.
- Diverzifikacija tako omogoča večjo odpornost družinskih kmetij in pripomore k trajnostnemu razvoju podeželja. Zato je velika pridobitev zakona poenostavitev postopka pridobitve dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji z vpisom v register kmetijskih gospodarstev. S tem se postopek pohitri.

Predlog zakona na novo opredeljuje pravico do kmetijskih opravil, ki jih opredeljuje kot delovni proces ali vsakršna dejavnost za opravljanje kmetijske dejavnosti.

Uvedba naprednih tehnologij v predlogu zakona bo prav tako olajšala izvajanje ukrepov kmetijske politike in kmetovalcem izvajanje ukrepov. Ureja se samodejno ugotavljanje dejanskega stanja s pomočjo naprednih informacijskih rešitev, kot npr. AMS, samodejno prepoznavanje fotografij, sporočanje kontrolnih podatkov in uporabo naprednih tehnologij (AMS) za ugotavljanje določenih tipov višje sile po uradni dolžnosti ter možnost neposredne komunikacije s strankami preko digitalnih orodij (Sopotnik).

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona med drugim ureja tudi sezonsko oziroma začasno in občasno delo v kmetijstvu, ki je že urejeno v obstoječem zakonu, ki ureja kmetijstvo. V praksi izvajanja teh določb niso bile zaznane težave.

Civilnopravna pogodba jasno opredeljuje, da sicer ne gre za delovno razmerje in da zato izvajalcem ne pripadajo vse pravice, ki jih nudi zakon o delovnih razmerjih. Kljub temu pa jim predlog zakona zagotavlja osnovna socialna in delovnopravna jamstva, kot so:

1. pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
2. pravice do odmora in počitka,
3. minimalno plačilo za opravljeno delo,

4. pravice vezane na enako obravnavo glede na spol,
5. prepoved dela otrok
6. prepoved diskriminacije, spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu,
7. odškodninski odgovornosti in varstvu nekaterih kategorij delavcev glede prepovedi opravljanja del,
8. spoštovanje varstva osebnih podatkov ter
9. varnost in zdravje pri delu.

Sistem torej varuje temeljne pravice delavcev, hkrati pa omogoča prožnost in odzivnost, ki sta ključni za nemoteno izvajanje kmetijske dejavnosti v realnem času, kar je zlasti pomembno v primeru, ko je treba hitro zamenjati delavca zaradi nezmožnosti opravljanja dela.

V okviru prizadevanj za zmanjševanje prekarnih oblik dela in izboljšanje delovnopравниh pogojev posameznikov, ki opravljajo začasno in občasno delo v kmetijstvu, se predlaga sprememba največjega obsega dni, v katerih lahko posameznik kot izvajalec del opravlja delo po pogodbi o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu.

Predlagana sprememba uravnoteženo naslavlja potrebo po večji zaščiti izvajalcev začasnega in občasnega dela v kmetijstvu, hkrati pa ohranja funkcionalno sposobnost kmetijskih gospodarstev za izvajanje sezonsko intenzivnih del. Z omejevanjem trajanja dela za posameznika, ob sočasni ohranitvi kvote za delodajalca, se dosega temeljni cilj spremembe – preprečevanje prikritih delovnih razmerij in krepitev varnega, zakonitega ter trajnostno vzdržnega delovnega okolja v kmetijstvu.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona se neposredno navezuje na izpolnjevanje obveznosti in nalog iz predloga Podnebnega zakona ter vlogo kmetijskega ministrstva pri pripravi ocene podnebne ranljivosti in tveganj, kar bo osnova za strategijo prilagajanja podnebnim spremembam (14. člen predloga Podnebnega zakona) in regionalne akcijske načrte prilagajanja podnebnim spremembam ranljivosti (15. člen predloga Podnebnega zakona). Predlog zakona vsebuje tudi jasne povezave do leta 2024 posodobljenega NEPN. Predlog zakona na več mestih uvaja naloge presoje učinkovitosti ukrepov kmetijske politike, zato je pričakovati, da bo imel vpliv na prihodnje načrtovanje programskega dokumenta SKP.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Izvajanje sprejetega predpisa bo spremljalo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Predstavitev sprejetega zakona ciljnim skupinam in širši javnosti bo ministrstvo izvedlo neposredno prek njihovih predstavnikov, prek spletne strani ministrstva in z obvestili medijem.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen: <https://e-uprava.gov.si/si/drzava-in-druzba/e-demokracija/predlogi-predpisov/predlog-predpisa.html?id=17530&lang=si>.

Predlog predpisa je bil objavljen 7. 2. 2025, javna obravnava je trajala do 12. 4. 2025.

Za namen priprave predloga zakona o kmetijstvu je bila v oktobru 2024 na ministrstvu ustanovljena krovna projektna skupina in pet projektnih podskupin za pripravo novega Zakona o kmetijstvu. Cilj in temeljna naloga projektne skupine in podskupin je priprava analize stanja obstoječega zakonodajnega okvirja ter priprava novega zakona vezanega na področje kmetijstva. Delovne podskupine pokrivajo naslednja področja:

- 1. podskupina naslavlja vsebine vezane na status kmeta, združevanje in povezovanje kmetov, načrtovanje razvoja in ukrepe SKP, dopolnilne dejavnosti, neposredna prodaja, državne pomoči, kmetijsko opravilo, začasno in občasno delo v kmetijstvu, varno uporabo kmetijske in gozdarske mehanizacije, knjigovodstvo in TIS ter prenos kmetije;
- 2. podskupina naslavlja vsebine vezane na podnebje, tla, gnojenje, energijo;
- 3. podskupina je zadolžena za procesna določbe;
- 4. podskupina naslavlja vsebine vezane na evidence in zbirke podatkov;
- 5. podskupina naslavlja vsebine vezane na sistem znanja in inovacij v kmetijstvu, predvsem javne službe v kmetijstvu ter izobraževalno in raziskovalno delo v kmetijstvu.

Predlog tega zakona je bil v javno obravnavo posredovan 7. 2. 2025 z objavo na spletnem portalu E-demokracija, kar je omogočilo enakopravno in transparentno obravnavo.

Deležniki so bili z vsebinskimi izhodišči novega zakona seznanjeni na javni predstavitvi 19. decembra 2024.

Izhodišča za pripravo novega zakona so bila predstavljena članom in članicam Sveta za kmetijstvo in podeželje, in sicer na seji dne 3. 2. 2025. Na tej seji so člani in članice podali pobudo za oblikovanje neformalna posvetovalna skupina, v katero bi bili vključeni vse ključne NVO organizacije. Ministrstvo je tako oblikovalo posebno posvetovalno skupino, v katero so bili vključeni predstavniki ministrstva, MF, MNVP, Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), Sindikata kmetov Slovenije, Sindikat kmetijstva in živilske industrije Slovenije, Kmetijskega instituta Slovenije, Biotehnične fakultete UL, Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede UM, ZDEKS, Umanotere, Kmečke iniciative, BC Naklo, Zveze slovenske podeželske mladine, GZS-Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij, Zadrugne zveze Slovenije, Čebelarke zveze Slovenije, Društva za razvoj slovenskega podeželja, Zveze nevladnih organizacij za zaščito živali Slovenije, Združenja kmečkih sirarjev Slovenije, Centra za trajnostni razvoj podeželja Kranj - Plan B in Zveze kmetov Slovenije.

Posvetovalna skupina se je sestala 25. 2. 2025, 3. 3. 2025, 10. 3. 2025, 13. 3. 2025, 14. 3. 2025, 18. 3. 2025, 25. 3. 2025, 27. 3. 2025, 27. 5. 2025 in 10. 6. 2025. Na sestankih so organizacije predstavile svoje predloge sprememb zakona o kmetijstvu oziroma mnenja na predlog, ki je bil objavljen na e-demokraciji ter prejele neposredne odgovore predstavnikov ministrstva.

Z namenom predstavitve izhodišč za pripravo novega zakona ter ključnih novosti so se predstavniki ministrstva udeležili (fizično ali preko spleta) sej območnih enot KGZS, in sicer po naslednjem razporedu:

- 12. 2. 2025 predstavitev OE KGZS Postojna, Koper in Nova gorica
- 12. 2. 2025 predstavitev OE KGZS Maribor in Ptuj
- 12. 2. 2025 predstavitev OE KGZS Celje in Slovenj Gradec
- 12. 2. 2025 predstavitev OE KGZS Kranj
- 12. 2. 2025 predstavitev OE KGZS Ljubljana in Kočevje
- 12. 2. 2025 predstavitev OE KGZS Murska Sobota
- 12. 2. 2025 predstavitev OE KGZS Novo mesto in Brežice.

Vodstvo ministrstva je 4. marca 2025 gradivo predstavilo še Svetu zavoda KGZS.

Vodstvo ministrstva je predlog predpisa predstavilo tudi na posameznih novinarskih konferencah, izjavah za medije in intervjujih.

Pripombe je podalo več kot 60 različnih predlagateljev. Ključni predlagatelji, razen fizičnih oseb, so: Biotehnična fakulteta Univerze v Ljubljani, Čebelarska zveza Slovenije, GZS-Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, Inštitut KON-CERT Maribor, GIZ Slovenska zelenjava, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijski institut Slovenije, PIC – Pravni center za varstvo človekovih č pravic in okolja, Skupnost občin Slovenije, Statistični urad Republike Slovenije, Svet TNP, Umanotera, Varuh

odnosov preskrbe s hrano, Združenje mestnih občin Slovenije, Združenje hmeljarjev Slovenije, Združenje hribovskih in gorskih kmetov Slovenije.

Bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki so upoštevani:

– Predlogi glede opredelitve ciljev kmetijske politike, med katere je potrebno vključiti ekonomske cilje, kot so doseganje konkurenčnost, storilnosti in dodane vrednosti, poudariti tudi pomen krepitve povezanosti in poštenih odnosov med akterji v verigi preskrbe s hrano, ohranjanje kmetijske kulturne krajine ter vitalnosti podeželja in izboljšanje dohodkovne ravni KMG so bili v celoti upoštevani. V smislu zagotavljanja prehranske suverenosti je smotno, da se opozori na potrebo po okrepitvi celotnega Sistema preskrbe s hrano. Predlog je bil delno upoštevan saj se zaradi zaostrenih geopolitičnih razmer, ukrajinsko-ruske vojne in nedavnih kriz termin "prehranska varnost" poleg termina "prehranska suverenost" pojavlja v ospredju ključnih EU dokumentov, nazadnje tudi v nedavno objavljeni Viziji EU glede kmetijstva in hrane. Prehranska varnost se izrecno omenja v kontekstu EU v teh dokumentih, zato je uporaba tega pojma ustrezna. Glede prehranske suverenosti je ministrstvo med cilji kmetijske politiko navedlo spodbujanje prehoda v bolj odporen, trajnosten kmetijsko-prehranski sistem. S tem je prvič v slovenski zakonodaji prepoznalo, da je kmetijstvo sestavni del širšega sistema preskrbe s hrano. Napovedni stavek je bil spremenjen na zahtevo deležnikov v smeri, kot izhaja iz veljavnega zakona. Glede ekonomskih ciljev sta bila tako 3. in 4. člen močno okrepljena. Izpostavljena je bila stabilna, konkurenčna pridelava hrane, tako, da je pripomba v veliki meri upoštevana. Upoštevana je bila pripomba, da je kranjska sivka edina avtohtona vrsta v RS.

– Predlogi, da se določijo velikosti razredov pri razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v podzakonskem predpisu.

– Predlogi glede opredelitve trajnostnega kmetijstva z upoštevanjem vseh vidikov, ki naj bi tvorili opredelitev trajnostnega kmetijstva, to je tudi potrebe preusmeritve kmetijstva v okoljsko bolj vzdržno, podnebno nevtralno pridelavo, ki hkrati ohranja in obnavlja naravo in dobrobit živali, so bili upoštevani. Pridelava hrane je za človekovo preživetje ključna, vendar je potrebno preteklo kmetijsko politiko preusmeriti tako, da bo pridelava hrane bolj skladna z okoljskimi zahtevami, sicer bo dolgoročno ogrozila tudi samo sebe.

– V besedilo členov je dodano, da se pri pripravi resolucije o zaščiti kranjske čebele posvetuje s strokovnjaki s področja čebelarstva.

– Predlogi po vzpostavitvi posvetovalnega delovnega telesa za področje izvajanja kmetijske politike, v katerega bi bili vključeni tudi predstavniki nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju kmetijstva, okolja in narave, javnega zdravja, dobrobiti živali in tistih, ki zastopajo interese potrošnikov, so bili upoštevani. Ohrani se svet za kmetijstvo in podeželje kot krovno, strateško posvetovalno telo ministra ter njegovo članstvo dopolnilo tudi z nevladnimi organizacijami s področja okolja, narave, potrošnikov, zaščite živali. Svet za kmetijstvo in podeželje se ohrani, sestavlja ga 13 članov in dodatni trije člani na predlog ministra ter se prenove na način, ki omogoča ministru, da se posvetuje o ključnih vprašanjih z deležniki in strokovno jasnostjo. Dodan je še svet za znanje, inovacije in razvoj v kmetijstvu, ki oblikuje strokovne podlage in sistemske rešitve in je sestavljen iz 17 članov, ki so strokovnjaki iz različnih strokovnih področij. Organizacije so kot pozitivno ocenile, da se svet širi na celotno verigo preskrbe s hrano in na nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu s področja narave, podnebja, zaščite oziroma dobrobiti živali ter potrošnikov.

– Podaljšano je obdobje paše na planinah, in sicer za celotno obdobje paše živine, ne samo v poletnih mesecih.

– Predvideva se poenostavljen vpis v RKG, t.i. pravica do uporabe kmetijskih zemljišč, in sicer v primeru nerešenih denacionalizacijskih postopkih.

– Predlog glede neposredne prodaje na družinski kmetiji je upoštevan in sicer lahko končnemu potrošniku prodajajo nosilec, člani in zaposleni na družinski kmetiji, in druge osebe, ki opravljajo delo na družinski kmetiji na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovno pravo in pogodbeno razmerja.

– Črta se odgovornost rejcev živali (upoštevata se splošna civilna zakonodaja in se umika dodatna določba).

– Predlogi glede spodbujanja prehoda na ekološko kmetijstvo, ki je nujen korak na poti k trajnostnemu kmetijstvu, so bili upoštevani. Ekološko kmetijstvo je potrebno dodatno spodbuditi, zato je že v letu 2025 to ena od prednostnih nalog za izvajanje Javne službe kmetijskega svetovanja. Zakon podpira ekološko kmetijstvo in krepi svetovalno službo na tem področju glede na dosedanje izvajanje, ki je na tem področju izrazito deficitarno.

– Predlog glede umika javnosti podatka o KMG MID številki je bil upoštevan. Vse zbirke podatkov so posodobljene glede na umik javnosti podatka o KMG MID številki.

– Predlog glede jasne opredelitve priprave kataloga stroškov je bil upoštevan. V zakonu je dodano besedilo, ki določa pristojnost, da predpiše katalog stroškov in metodologijo za pripravo takega kataloga.

– Dodana določba, da se programski dokument SKP usklajuje z deležniki.

– Kot upravičenci z ukrepe SKP so dodani čebelarji (tudi če niso nosilci kmetijskega gospodarstva).

– Spremenjen je postopek v delu, ki se nanaša na Sopotnika (seznanitev stranke 8 dni po objavi v Sopotniku in možnost uveljavljanje višje sile preko Sopotnika).

– Predlog dviga omejitve višine dohodka je bil upoštevan, saj se tako spodbuja inovativnost, visoko dodano vrednost in ponudbo za najzahtevnejše kupce ali turiste ter istočasno dviguje možnost več dohodkovnih prilivov.

– Skrajšano je obdobje, v primeru neizpolnjevanja obveznosti, v katerem stranka ne sme kandidirati na istovrstni ukrep (iz 5 na 1 leto).

– Predlog, da so metodologije in kalkulacije posameznih izračunov javno dostopne, je ministrstvo upoštevalo. Pri vseh javnih pooblastilih, ki se nanašajo na ukrepe SKP je dodana določba, da je metodologija javno dostopna.

– Predlogi, da se v sistem AKIS vključi dodatne deležnike, je ministrstvo upoštevalo na način, da se je sistem AKIS in deležniki opredelili tako v Zakonu o kmetijstvu, kot tudi v Zakonu o hrani.

– Predlog glede umestitve novega člena, ki ureja spremljanje rabe in dostop do vode za potrebe kmetijstva je upoštevan in je v gradivo dodan nov člen (146. člen predloga zakona).

– Predlog zakona predvideva celovito prenovo poglavja o zbirkah podatkov v kmetijstvu. Temeljno načelo zbiranja podatkov in predvidene razširitve so deležniki prepoznali kot korak v pravo smer. Izpostavili pa so pomen vključitve reprezentativnega vzorca kmetijskih gospodarstev v okvir poročanja in izboljšave analitičnega potenciala zbranih podatkov – tako v podporo odločanju in načrtovanju na ravni vključenih kmetij, kot tudi na rabi agregiranih podatkov v spremljanju ekonomske uspešnosti in okoljskih učinkov kmetovanja po različnih kriterijih (panoge/trgi, regije, tipi kmetije). Izpostavljena in upoštevana je bila tudi odgovornost vodenja evidenc.

Bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje:

– Predlog dopolnitve, da se navedejo merljivi, dosegljivi in časovno opredeljeni cilji se ne upošteva, ker se zakonu navajajo cilji kmetijske politike. Merljivost, dosegljivost in časovna opredelitev teh ciljev pa je navedena v aktih, kot so Strateški načrt SKP, Akcijski načrt za ekološko kmetijstvo ipd. Zakon mora biti pripravljen na način, da ni časovno omejen, saj bi ga sicer morali konstantno spreminjati.

– Predlog po jasnejšem definiranju prehranske samooskrbe se ne upošteva, ker so cilji kmetijske politike dopolnjeni na način, da je zagotavljanje prehranske varnosti, prehranske suverenosti in čim višje ravni samooskrbe temeljni cilj kmetijske politike.

– Predlog člena za spodbujanje lokalne samooskrbe: »(1) Vsaj 50 % vseh živil, ki jih nabavljajo javne ustanove (šole, bolnišnice, vojska, javni zavodi), mora biti slovenskega porekla. (2) Trgovske verige morajo v svojih ponudbah zagotavljati najmanj 30 % slovenskih prehrabnih izdelkov, pri čemer imajo prednost proizvodi iz trajnostnega in ekološkega kmetijstva.«. Predlog se delno upošteva, namreč na podlagi predloga nevladnih organizacij je bil 3. člen novega Zakona o kmetijstvu dopolnjen na način, da se poudarja pomen kratkih verig preskrbe s hrano. Vezava na slovensko pridelavo ni možna, ker bi s tem kršili zahteve enotnega trga EU. Bo pa ministrstvo z nadaljevanjem izvajanja shem kakovosti ter nadgradnjo tega sistema spodbujalo tudi nacionalne sheme kakovosti in s tem večjo vključenost in prepoznavnost lokalno pridelanih proizvodov in živil. Kvote za nabavo proizvodov iz shem kakovosti

za javne zavode so določene tudi v Sloveniji, vendar so v praksi velike težave z upoštevanjem te kvote. Razlog je večplasten, med drugim tudi preslabo organizirana ponudba teh proizvodov.

– Predlog dopolnitve člena, ki opredeljuje mojstrske kmetije: »Od leta 1991 dalje, so študenti opravljali prakso na 152 mojstrskih kmetijah po Sloveniji in opravili preko 140 tisoč delovnih ur pod nadzorom gospodarjev na kmetijah. Za uspešno dolgoletno sodelovanje pri praktičnem šolanju študentov je leta 2007 prejelo priznanja 56 mojstrskih kmetij, od leta 2016 dalje pa še šest izmed najboljših delodajalcev v gospodarstvu, kjer se je podeljevalo le po eno priznanje letno. Zaradi izjemnega prispevka mojstrskih kmetij pri formalnem praktičnem šolanju študentov na področju kmetijstva in sorodnih ved, so bile leta 2008 z vnosom v Zakon o kmetijstvu, mojstrske kmetije tudi uzakonjene. Ne glede na različna mnenja, ki jih je opaziti tudi v strokovni javnosti, ni nobenega razloga za spreminjanje naziva mojstrskih kmetij, kot tudi ne za določanje dodatnih posebnih pogojev zanje. Tako, kot je bilo že na začetku projekta mojstrskih kmetij zamišljeno, da izbere kmetije s katerimi želi sodelovati za svoje potrebe izobraževalna ustanova sama (in sama določi tudi kriterije in število), bi morale ostati še naprej. Praksa v zvezi z mojstrskim kmetijami, ki se je tako izoblikovala skozi 4 desetletja, je preverjena in učinkovita.«. Pripomba se ne sprejme, saj bi šlo za podvojene sisteme z ureditvami, ki jih določa zakonodaja na področju šolstva. Obvezna praksa za dijake srednjih šol je namreč urejena z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Ta zakon ureja praktično usposabljanje z delom (PUD) za dijake v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju, torej je to področje že urejeno. Po informacijah Centra RS za poklicno izobraževanje (CPI), morajo imeti učna mesta (na primer kmetija) mentorja, ki je opravil brezplačen tečaj za mentorja. Obvezna praksa za višješolske študente (tu je praksa zelo poudarjena), se izvaja na podlagi Zakona o višjem strokovnem izobraževanju (ZVSI). Ta zakon (50. člen) določa, da morajo višje strokovne šole sodelovati z delodajalci pri izvajanju praktičnega izobraževanja. Šola, delodajalec in študent sklenejo pogodbo o praktičnem izobraževanju, ki ureja medsebojne pravice in obveznosti, pri čemer mora delodajalec imeti zaposlenega, ki je lahko mentor študentu višje strokovne šole. Prakse za visokošolske študente (ni tako poudarjena) Zakon o visokem šolstvu (ZViS) ne ureja. Zakon o visokem šolstvu (ZViS) ne določa obvezne prakse za vse študente, temveč prepušča to odločitev posameznim izobraževalnim ustanovam. Fakulteta oz. študentje lahko stopijo v stik s potencialnimi delodajalci za opravljanje študentske prakse na več načinov: preko fakultet, ki imajo pogosto seznam potencialnih partnerskih organizacij, nadalje na podlagi iniciative študenta, ki sam kontaktira izbrano podjetje, preko spletnih strani (npr. Mojdelo.com) ali preko razpisov in projektov (npr. Erasmus+). Pogoji, ki jih mora izpolnjevati delodajalec za izvajanje študentske prakse, niso enotno zakonsko določeni za vse visokošolske študente, so pa lahko določeni znotraj posameznega študijskega programa, kar fakulteta sprejme v svojih pravilnikih ali smernicah. Z uvedbo demonstracijskih kmetij ne nameravamo vplivati na ta utečen sistem, ki izhaja iz Zakona o visokem šolstvu, ko način praktičnega usposabljanja ni določen in visokošolske ustanove same izberejo kmetije s katerimi želijo sodelovati (in tudi sami določijo kriterije). Potencialno pa je mogoče, da bo nabor demonstracijskih kmetij aktualen tudi za visokošolske ustanove. Demonstracijske kmetije v predlogu zakona so urejene na način, da bodo demonstracijske kmetije lahko izvajale prikaze, demonstracije ipd. širokemu strokovnemu krogu oziroma javnosti za namen: izmenjave znanja, zlasti med kmetovalci; formalnega in neformalnega izobraževanja ter usposabljanja na področju kmetijstva; izvajanja javnih služb v kmetijstvu; raziskav na področju kmetijstva ter ostale zainteresirane javnosti. Demonstracijska kmetija bo lahko hkrati učno mesto v okviru formalnega izobraževanja, če bo imela mentorja z opravljenim tečajem.

– Predlog po združitvi podnebne poročila in zelenega poročila o stanju kmetijstva se ne upošteva, kajti gre za dve popolnoma različni poročili. Zeleno poročilo prikazuje stanje kmetijstva, gozdarstva in živilstva iz ekonomskega vidika, medtem ko podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu prikazuje aktivnosti kmetijskega resorja na področju blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam. Ukrepi NEPN so vključeni v podnebno poročilo, kot so tudi sestavni del aktivnosti v VI. poglavju predloga zakona. Če bi združili poročili, bi s tem močno izgubili fokus, jasnost in sporočilnost aktivnosti na področju podnebnih sprememb v kmetijstvu.

– Predlog opredelitve nevladnih organizacij na področju kmetijstva se ne sprejme, ker ima ministrstvo to urejeno s v Pravilnikom o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladne organizacije za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju

kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja, kateri ima podlago v Zakonu o nevladnih organizacijah, zato potreba po ureditvi v predlogu zakona ni smiselna.

- Predlog dopolnitve člena, ki opredeljuje upoštevanje dobrobiti živali na način, da se povečuje dobrobiti živali, ki je nujen pogoj za zagotovitev trajnostnega kmetijstva, se ne sprejme, saj je zgornjo mejo povečevanja dobrobiti živali zelo težko določiti.

- Predlog, da se v zakonu opredeli aktivno prizadevanje za zmanjševanje emisij TGP in da se to tudi upošteva pri oblikovanju smernic za gnojenje se ne sprejme, ker smernice za strokovno utemeljeno gnojenje že sedaj v veljavi in bodo tudi po posodobitvi upoštevale čimbolj učinkovito in optimalno gnojenje, preko katerega bo mogoče zmanjšati izgube hranil in s tem zmanjšati emisije TGP.

- Predlog, da neformalno izobraževanje v okviru Slovenske čebelarске akademije postane del javne svetovalne službe čebelarstva (JSSČ), se ne sprejme, ker JSSČ ni namenjena dejavnostim zunaj Slovenije.

- Predlog, da se perutnina dopolni med strokovne naloge v živinoreji se ne upošteva, ker se naloge ohranjanja reje avtohtonih in tradicionalnih slovenskih pasem kokoši zagotavljajo v okviru programa varstva biotske raznovrstnosti v živinoreji. Zato perutnina ni navedena v prvem odstavku 134. člena predloga zakona. Pogoji reje in zaščite avtohtonih in tradicionalnih slovenskih pasem kokoši opredeljuje Zakon o živinoreji.

- Predlog, da se v zakonu jasno definira aktivni kmet, se ne upošteva, ker je aktivni kmet že definiran v EU zakonodaji.

- Predlog, da se v zakonu uredi tudi prenos kmetije (dedovanje), se ne upošteva, ker je potrebno medgeneracijski prenos urediti s pogodbo (podobni pravni posel za prenos lastništva). Prenos kmetijskega gospodarstva je prodaja, zakup, ali podobni pravni posel z enotami, ki se uporabljajo za kmetijsko dejavnost, oziroma v primeru kmetije izročilna pogodba, darilna pogodba, pogodba o preužitku, pravnomočen sklep o dedovanju ali pogodba o dosmrtnem preživljanju v primeru smrti prenosnika oziroma pravni posel, s katerim se pridobi pravica do uporabe vseh kmetijskih zemljišč kmetije v lasti članov kmetije za najmanj pet let.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe niso sodelovale pri pripravi zakona.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Mateja Čalušić, ministrica,
- Ervin Kosi, državni sekretar,
- Maša Žagar, državna sekretarka,
- Simona Vrevc, v. d. generalne direktorice Direktorata za kmetijstvo,
- Andrej Hafner, vodja Sektorja za pravno sistemske zadeve v kmetijstvu.

II. BESEDILO ČLENOV

(nomotehnično urejen predlog zakona)

ZAKON O KMETIJSTVU

(ZKme-2)

I. POGLAVJE

TEMELJNE DOLOČBE

1. ODDELEK

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa cilje kmetijske politike, ukrepe kmetijske politike, opredelitev nosilca kmetijskega gospodarstva, dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, kmetijska opravila, strojne kroške, začasno ali občasno delo v kmetijstvu, mrežo za podatke o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev, načrtovanje razvoja kmetijstva in podeželja, skupine in organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev, medpanožne organizacije, državno pomoč v kmetijstvu, certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov, posebnosti upravnega postopka, sistem znanja in inovacij v kmetijstvu, javne službe v kmetijstvu, podnebne spremembe v kmetijstvu in kmetijska tla, zbirke podatkov na področju kmetijstva ter inšpekcijski nadzor.

(2) Ta zakon ureja izvajanje:

1. Uredbe Sveta (ES) št. 1217/2009 z dne 30. novembra 2009 o vzpostavitvi mreže za zbiranje računovodskih podatkov o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev v Evropski skupnosti (UL L št. 328 z dne 15. 12. 2009, str. 27), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2023/2674 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. novembra 2023 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1217/2009 glede preoblikovanja mreže za računovodske podatke s kmetij v mrežo za podatke o trajnostnosti kmetij (UL L št. 2023/2674 z dne 29. 11. 2023), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2024/1417 z dne 13. marca 2024 o dopolnitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1217/2009 o vzpostavitvi mreže za podatke o trajnostnosti kmetij s pravili za določitev letnega dohodka, analizo trajnostnosti kmetijskih gospodarstev in dostop do podatkov za raziskovalne namene ter o razveljavitvi Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 1198/2014 (UL L št. 2024/1417 z dne 24. 5. 2024);

2. Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 320), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/795 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP) in spremembi Direktive 2003/87/ES ter uredb (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 in (EU) 2021/241 (UL L št. 2024/795 z dne 29. 2. 2024);

3. Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 487), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2022/1033 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi Uredbe (EU) št. 1305/2013 glede posebnega ukrepa za zagotovitev izjemne začasne podpore v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRRP) kot odziv na vpliv ruske invazije na Ukrajino (UL L št. 173 z dne 30. 6. 2022, str. 34);

4. Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 671), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode, spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2019/787 in (EU) 2019/1753 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 (UL L z dne 23. 4. 2024);

5. Uredbe Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis v kmetijskem sektorju (UL L št. 352 z dne 24. 12. 2013, str. 9), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2023/2391 z dne 4. oktobra 2023 o spremembi uredb (EU) št. 717/2014, (EU) št. 1407/2013, (EU) št. 1408/2013 in (EU) št. 360/2012 glede pomoči de minimis za predelavo in trženje ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter Uredbe (EU) št. 717/2014 glede skupnega zneska pomoči de minimis, dodeljene enemu podjetju, obdobja njene uporabe in drugih zadev (UL L št. 2023/2391 z dne 5. 10. 2023);

6. Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgov pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 187 z dne 26. 6. 2014, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2023/1315 z dne 23. junija 2023 o spremembi Uredbe (EU) št. 651/2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgov pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe ter Uredbe (EU) 2022/2473 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in trženjem ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe (UL L št. 167 z dne 30. 6. 2023, str. 1);

7. Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L št. 150 z dne 14. 6. 2018, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2025/405 z dne 13. decembra 2024 o spremembi Uredbe (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta glede enoloških postopkov (UL L št. 2025/405 z dne 26. 2. 2025);

8. Uredbe (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L št. 156 z dne 19. 6. 2018, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2023/839 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/841 glede področja uporabe, poenostavitve pravil o poročanju in skladnosti ter določitve ciljev držav članic za leto 2030, in Uredbe (EU) 2018/1999 glede izboljšanja spremljanja, poročanja, spremljanja napredka in pregleda (UL L 107 z dne 21. 4. 2023, str. 1);

9. Uredbe (EU) 2018/842 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma ter o spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 (UL L št. 156 z dne 19. 6. 2018, str. 26), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2023/857 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do

2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in Uredbe (EU) 2018/1999 (UL L 111 z dne 26. 4. 2023, str. 1);

10. Uredbe (EU) št. 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi Uredb (ES) št. 666/2009 in (ES) št. 725/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 209/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU, 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, Direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 328 z dne 21. 12. 2018, str. 1), zadnjič spremenjene z Direktivo (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L 2023/2413 z dne 31. 10. 2023);

11. Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L št. 198 z dne 22. 6. 2020, str. 13), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2023/2486 z dne 27. junija 2023 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z določitvijo tehničnih meril za pregled za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da gospodarska dejavnost bistveno prispeva k trajnostni rabi ter varstvu vodnih in morskih virov, prehodu na krožno gospodarstvo, preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja ali varstvu in obnovi biotske raznovrstnosti in ekosistemov, in za ugotavljanje, ali ta gospodarska dejavnost ne škoduje bistveno kateremu od drugih okoljskih ciljev, ter o spremembi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178 glede posebnih javnih razkritij za te gospodarske dejavnosti (UL L št. 2023/2486 z dne 21. 11. 2023);

12. Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L št. 231 z dne 30. 6. 2021, str. 159), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L št. 2024/1351 z dne 22. 5. 2024);

13. Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L št. 243 z dne 9. 7. 2021, str. 1);

14. Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 1), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2025/1017 z dne 26. maja 2025 o začasnih nujnih ukrepih za Španijo, ki odstopajo od nekaterih določb Uredbe (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta ter Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/126 za reševanje specifičnih problemov v sektorju sadja in zelenjave ter v vinskem sektorju, ki so jih povzročili hujši neugodni vremenski dogodki (UL L 2025/1017 z dne 27. 5. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/2115/EU);

15. Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021, str. 187), zadnjič spremenjene z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/2434 z dne 11. septembra 2024 o odstopanju za leto 2024 od člena 44(2), drugi pododstavek, Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s stopnjo predplačil za intervencije v obliki neposrednih plačil ter intervencije za razvoj podeželja na osnovi površin in živali (UL L 2024/2434 z dne 12. 9. 2024), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/2116/EU);

16. Uredbe Komisije (EU) 2022/2472 z dne 14. decembra 2022 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 327 z dne 21. 12. 2022, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2023/2607 z dne 22. novembra 2023 o popravku Uredbe (EU) 2022/2472 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 2023/2607 z dne 23. 11. 2023);

17. Uredbe Komisije (EU) 2023/2831 z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L št. 2023/2831 z dne 15. 12. 2023);

18. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL št. 2024/2509 z dne 26. 9. 2024).

(3) Ta zakon vsebinsko prenaša določbe 17. člena Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 1), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2023/2497 z dne 15. novembra 2023 o spremembi Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede mejnih vrednosti za koncesije (UL L št. 2023/2497 z dne 16. 11. 2023) glede pogojev, pod katerimi se direktiva ne uporablja.

(4) Ta zakon ureja izvajanje:

1. Smernic Evropske unije o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju (UL C št. 485 z dne 21. 12. 2022, str. 1), zadnjič spremenjenih s Sporočilom Komisije o popravku Smernic o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju (UL C št. C/2024/1902 z dne 5. 3. 2024);

2. Smernic Evropske unije o regionalni državni pomoči (UL C št. 153 z dne 29. 4. 2021, str. 1), zadnjič spremenjenih s Sporočilom Komisije o spremembi odstavka 188 ter prilog I in IV k Smernicam o regionalni državni pomoči v zvezi z vmesnim pregledom kart regionalne pomoči za obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2027 (UL C št. 194 z dne 2. 6. 2023, str. 13).

2. člen

(pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, imajo naslednji pomen:

1. čebelar ali čebelarka (v nadaljnjem besedilu: čebelar) je oseba, vpisana v register čebelnjakov kot odgovorna oseba za vzrejo čebel;

2. kmetijska dejavnost je gospodarska panoga, ki obsega pridelovanje kmetijskih rastlin oziroma živali ter storitve za rastlinsko pridelavo oziroma živali, razen veterinarskih storitev, in zajema dejavnosti, ki so v predpisih, ki urejajo standardno klasifikacijo dejavnosti, navedene pod »01.1 Pridelovanje netrajnih rastlin«, »01.2 Gojenje trajnih nasadov«, »01.3 Razmnoževanje rastlin«, »01.4 Živiloreja«, »01.5 Mešano kmetijstvo« in »01.6 Storitve za kmetijsko proizvodnjo, priprava pridelkov«;

3. kmetijski pridelki so živalski in rastlinski pridelki, za uveljavljanje ukrepov skupne kmetijske politike pa kmetijski proizvodi iz Priloge I Pogodbe o delovanju Evropske unije (Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2019 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o spremembi Protokola št. 3 o Statutu Sodišča Evropske unije (UL L št. 2024/2019 z dne 12. 8. 2024);

4. nosilec ali nosilka kmetijskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: nosilec kmetijskega gospodarstva) je kmet v skladu s pravnimi akti Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU);

5. območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost so območja znatne omejitve rabe zemljišč na gorskih območjih, na območjih z naravnimi omejitvami in na območjih s posebnimi omejitvami, ki so določena na podlagi pravnih aktov EU;

6. planina je zemljišče v alpskem, predalpskem ali dinarskem svetu z naslednjimi značilnostmi:

a) geografsko zaokrožena zemljišča pretežno trajnega travinja, vključno z morebitnimi gospodarskimi objekti ter objekti in napravami za oskrbo ljudi in živali v upravljanju agrarne skupnosti, pašne skupnosti, pravne osebe ali fizične osebe,

b) na zemljiščih je organizirana sezonska paša živali brez vsakodnevne vračanja in

c) najnižja točka zemljišča je na nadmorski višini najmanj 750 metrov ali nadmorski višini najmanj 400 metrov, kadar je to utemeljeno zaradi geografskih, zgodovinskih ali drugih razlogov;

7. pogojenost je sistem predpisanih zahtev ravnanja na podlagi pravnih aktov EU ter standardov za dobre kmetijske in okoljske pogoje v skladu s pravnimi akti EU;

8. raba energije v kmetijstvu je energija, ki se uporablja za opravljanje kmetijske dejavnosti in dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji;

9. rastlinjak je struktura s prozornimi stenami in streho, običajno iz stekla ali plastike, z namenom vzpostavitve kontroliranega okolja za pridelavo rastlin, ki omogoča sončni svetlobi, da doseže pridelovalne rastline, in omogoča uravnavanje temperature, vlažnosti ter drugih ključnih dejavnikov za optimizacijo rasti;

10. rejna žival je žival, kot je določena v zakonu, ki ureja zaščito živali;

11. skupni pašnik so geografsko zaokrožena zemljišča, vključno z morebitnimi gospodarskimi objekti ter objekti in napravami za oskrbo ljudi in živali, namenjenimi paši živali, ter so v skupnem upravljanju agrarne skupnosti ali pašne skupnosti;

12. socialna pogojenost je sistem predpisanih zahtev v zvezi z veljavnimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji ali obveznostmi delodajalca, ki izhajajo iz pravnih aktov EU;

13. trajnostni kmetijsko-prehranski sistem je sistem kot je določen v zakonu, ki ureja hrano.

(2) Drugi izrazi s področja podnebnih sprememb, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kakor ga določa zakon, ki ureja podnebje.

(3) Drugi izrazi s področja energetike, ki niso opredeljeni s tem zakonom, imajo enak pomen, kakor ga določa zakon, ki ureja energetiko.

3. člen

(cilji kmetijske politike)

Za uresničevanje gospodarske, ekosistemske, prostorske in družbene vloge kmetijstva ter njegovega trajnostnega razvoja so cilji kmetijske politike v Republiki Sloveniji:

1. zagotavljanje prehranske varnosti in prehranske suverenosti ter čim višje ravni samooskrbe z:

- a) učinkovitim varstvom kmetijskih zemljišč in kmetijskih tal pred pozidavo, zaraščanjem, degradacijo ali onesnaženjem,
 - b) spodbujanjem stabilne, konkurenčne pridelave kakovostne in varne hrane, krme ter kmetijskih surovin, ki sočasno upošteva gospodarski, podnebno-okoljski in družbeni vidik trajnosti,
 - c) izboljšanjem dohodkovne ravni kmetijskih gospodarstev,
 - č) spodbujanjem generacijske prenove v kmetijskem sektorju,
 - d) krepitevijo sodelovanja med deležniki v celotni verigi preskrbe s hrano,
 - e) krepitevijo kratkih verig preskrbe s kmetijskimi pridelki in živali,
 - f) krepitevijo sistema znanja in inovacij v kmetijstvu;
2. uresničevanje ekosistemskih storitev kmetijstva v povezavi z varovanjem zdravja tal, okolja, narave ter ohranjanjem genskih virov;
3. blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje kmetijstva na zaznane in pričakovane vplive podnebnih sprememb;
4. zagotavljanje dobrobiti in zdravja živali;
5. ohranjanje kmetijske kulturne krajine, poseljenosti in vitalnosti podeželja;
6. spodbujanje prehoda v bolj odporen, trajnosten, vključujoč in pravičen kmetijsko-prehranski sistem, ki vsem prebivalcem, ne glede na socialni status, zagotavlja enak dostop do kakovostne in zdrave hrane, hkrati pa zagotavlja varne in dostojne delovne pogoje in dostojno plačilo za kmete ter zaposlene v kmetijstvu in živilstvu ter bolj pravične in enakopravne odnose v celotni verigi preskrbe s hrano od kmeta do potrošnika;
7. ohranjanje kranjske čebele (*Apis Mellifera carnica*) kot edine dovoljene za rejo in promet na območju Republike Slovenije.

4. člen

(trajnostno kmetijstvo)

(1) Trajnostno kmetijstvo je oblika kmetovanja, ki zagotavlja stabilno, varno in dostojno delovno okolje za nosilce kmetijskih gospodarstev, člane ali članice družinskih kmetij (v nadaljnjem besedilu: član družinske kmetije) in zaposlene v kmetijstvu ter spodbudne pogoje za rast in razvoj ter generacijsko prenovo kmetijskega sektorja. Obenem si prizadeva za gospodarski, podnebno-okoljski in družbeni vidik trajnosti, s čimer prispeva k blaginji sedanjih in prihodnjih generacij ter odpornosti ekosistemov, v katerih se izvaja kmetijska dejavnost.

(2) S trajnostnim kmetijstvom se poleg stabilne in konkurenčne pridelave in predelave varne, zdrave ter kakovostne hrane, krme in kmetijskih surovin spodbujajo širši družbeno-ekonomski razvoj podeželskih območij, trajnostno upravljanje prostora, zagotavljanje ekosistemskih storitev kmetijstva v povezavi z varovanjem naravnih virov, zlasti obsega kmetijskih zemljišč, zdravja kmetijskih tal, biotske raznovrstnosti, vključno z genskimi viri, kakovosti voda in zraka, ter ohranjanjem kmetijske krajine, blaženje in pospešeno prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam ter zagotavljanje zdravja in dobrobiti živali.

(3) Ministrstvo, pristojno za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), z ukrepi kmetijske politike spodbuja večnamensko vlogo trajnostnega kmetijstva iz tega člena ter s tem prehod v trajnostni, bolj odporni, vključujoči in pravičnejši kmetijsko-prehranski sistem.

5. člen

(resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva, živilstva in kmetijsko-prehranskega sistema)

(1) Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva, živilstva ter drugih vidikov kmetijsko-prehranskega sistema opredeljuje zlasti strateške razvojne cilje, analizo stanja slovenskega kmetijstva in živilstva oziroma celotnega kmetijsko-prehranskega sistema in podeželskih območij, prednostne programske usmeritve, področja ukrepov kmetijske politike z operativnimi cilji ter načela in mehanizme ukrepanja za uresničevanje strateških ciljev razvoja slovenskega kmetijstva, živilstva in kmetijsko-prehranskega sistema z učinkovitim izkoriščanjem javnih sredstev.

(2) Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) sprejme resolucijo iz prejšnjega odstavka.

(3) Vlada na predlog ministrstva sprejme strategije, akcijske načrte oziroma operativne programe za izvedbo resolucije iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z namenom učinkovitega uresničevanja strateških dokumentov iz tega člena ministrstvo vodi usklajevanje politik, ki posegajo na področje kmetijsko-prehranskega sistema.

6. člen

(resolucija o zaščiti kranjske čebele)

(1) Resolucija o zaščiti kranjske čebele opredeljuje zlasti stanje na področju čebelarstva, cilje in ukrepe za ohranitev avtohtone populacije kranjske čebele in njene diverzitete, ohranitev enakomerne in zadostne poseljenosti Slovenije s čebeljimi družinami, prednostne naloge, usmeritve za razvoj čebelarstva in javnih služb s področja čebelarstva. Pri pripravi resolucije iz tega člena sodelujejo strokovnjaki s področja čebelarstva.

(2) Državni zbor Republike Slovenije na predlog vlade sprejme resolucijo iz prejšnjega odstavka.

7. člen

(akcijski načrt za delo z mladimi kmeti in medgeneracijsko sodelovanje)

(1) Akcijski načrt za delo z mladimi kmeti in medgeneracijsko sodelovanje opredeljuje zlasti stanje na področju mladih kmetov, cilje in ukrepe za hitrejšo generacijsko prenovo nosilcev kmetijskih gospodarstev, kakovostno delovno okolje in življenje na kmetiji, medgeneracijsko sodelovanje in prenos znanja ter informiranje in ozaveščanje širše javnosti.

(2) Vlada na predlog ministrstva sprejme akcijski načrt iz prejšnjega odstavka.

8. člen

(akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva)

(1) Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva opredeljuje zlasti stanje na področju ekološkega kmetijstva ter potrebe, cilje in ukrepe za večletni razvoj ekološkega kmetijstva.

(2) Vlada na predlog ministrstva sprejme akcijski načrt iz prejšnjega odstavka.

9. člen

(akcijski načrt za razvoj območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost)

(1) Akcijski načrt za razvoj območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost opredeljuje zlasti stanje na področju kmetijstva na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost ter potrebe, cilje in ukrepe za večletni razvoj tega področja.

(2) Vlada na predlog ministrstva sprejme akcijski načrt iz prejšnjega odstavka.

10. člen

(poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva)

(1) Ministrstvo vsako leto pripravi poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva ter ga pošlje v sprejem vladi, ki ga pošlje v seznaničev Državnemu zboru Republike Slovenije.

(2) Za namen poročila iz prejšnjega odstavka Kmetijski inštitut Slovenije kot javno pooblastilo za ministrstvo izvede analize, zlasti: kmetijske pridelave, cen v kmetijstvu, gozdarstvu, ribištvu in živilski dejavnosti, ekonomskih rezultatov kmetijstva, gozdarstva, ribištva in živilske dejavnosti, zunanje trgovine z agroživilskimi proizvodi, stanja v živilski dejavnosti.

(3) Medsebojna razmerja med Kmetijskim inštitutom Slovenije in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(4) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(5) Ministrstvo objavi poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

11. člen

(podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu)

(1) Ministrstvo vsako leto pripravi poročilo o prilagajanju podnebnim spremembam, blaženju podnebnih sprememb in emisijah toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu) ter ga pošlje v sprejem vladi, ki ga pošlje v seznaničev Državnemu zboru Republike Slovenije.

(2) Poročilo iz prejšnjega odstavka vsebuje prikaz stanja in aktivnosti ministrstva iz VI. poglavja tega zakona, ki obravnava področje prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam, blaženja podnebnih

sprememb in njunih medsebojnih sinergij, s poudarkom na področju rabe tal, spremembe rabe tal in gozdarstva in emisij toplogrednih plinov in amonijaka ter drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu. Prav tako vključuje prikaz stanja in aktivnosti na področju: kmetijskih tal, rabe in porabe gnojil v kmetijstvu, učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije v kmetijstvu, dostopa do vode in trajnostne rabe vode v kmetijstvu, krožnega in biogospodarstva, aktivnosti na področju na naravi temelječih rešitev in agroekologije za blaženje in prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam, kazalcev podnebja in okolja na področju kmetijstva ter druge povezane vsebine. Podrobnejšo vsebino iz tega odstavka predpiše minister.

(3) Naloga priprave podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu se izvaja kot javno pooblastilo in obsega:

- zbiranje in obdelovanje podatkov ter spremljanje, posodabljanje in prikazovanje stanja in aktivnosti iz prejšnjega odstavka;

- oblikovanje priporočil glede izboljšanja učinkovitosti ukrepov kmetijske politike na področju vsebin iz prejšnjega odstavka ter pripravo strokovnih predlogov glede izboljšav vsebine in podatkov v podnebnem poročilu o stanju v kmetijstvu;

- sodelovanje z organizacijami, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu na področjih iz prejšnjega odstavka v povezavi z obravnavo rezultatov in oblikovanjem priporočil iz podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu.

(4) Nosilec javnega pooblastila iz prejšnjega odstavka je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki sama ali skupaj z drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima zaposlene strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami za vsebine iz drugega odstavka tega člena ter strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami na področju rastlinske pridelave in živinoreje;

- ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja in

- ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(5) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila na javnem razpisu so izkazana znanja, reference in delovne izkušnje s področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam, obračunavanja in poročanja o emisijah oziroma ponorih ogljika na kmetijskih tleh, s področja blaženja podnebnih sprememb in učinkovitosti ukrepov, s področja morfologije in kakovosti kmetijskih tal, s področja spremljanja stanja kmetijskih tal, s področja obračunavanja in poročanja o emisijah toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu ter s področja poznavanja metodike za potrebe poročanja o ponorih in emisijah v skladu s pravnimi akti EU. Prav tako mora imeti znanje in izkušnje s pripravo kazalcev stanja na področju podnebnih sprememb in okolja v kmetijstvu, energije v kmetijstvu in na naravi temelječih rešitev za blaženje in prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(6) Javno pooblastilo iz tega člena podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(7) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz tretjega odstavka tega člena do konca januarja tekočega leta za tekoče leto.

(8) Podrobnejše pogoje iz četrtega odstavka tega člena in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(9) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(10) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, če krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

(11) Ministrstvo vsako leto objavi podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

12. člen

(svet za kmetijstvo in podeželje)

(1) Svet za kmetijstvo in podeželje je strateško posvetovalno telo ministrice ali ministra, pristojnega za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: minister), na področju kmetijstva in podeželja, ki ministru svetuje in predlaga rešitve glede vsebin, zaradi katerih se ta svet sklicuje.

(2) Minister se s člani sveta za kmetijstvo in podeželje posvetuje zlasti o:

1. predlogih in oceni izvajanja resolucij in akcijskih načrtov tega zakona;
2. programskih dokumentih skupne kmetijske politike;
3. programskih dokumentih in predpisih, ki posegajo na področje kmetijstva in podeželja;
4. predlaganih pomembnejših predpisih s področja kmetijstva in podeželja;
5. predlaganih mednarodnih sporazumih s področja kmetijstva in podeželja;
6. drugih pomembnejših odločitvah za področje kmetijstva in podeželja.

(3) V svet za kmetijstvo in podeželje minister s sklepom imenuje 16 članov, ki jih na poziv ministra predlagajo naslednje organizacije, in sicer:

1. en predstavnik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (v nadaljnjem besedilu: KGZS);
2. en predstavnik Sindikata kmetov Slovenije;
3. en predstavnik Zveze slovenske podeželske mladine;
4. en predstavnik Zveze društev ekoloških kmetov Slovenije;
5. en predstavnik Zveze kmetov Slovenije;
6. en predstavnik Zadružne zveze Slovenije;
7. en predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije;
8. en predstavnik Trgovinske zbornice Slovenije;
9. en predstavnik nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju potrošnikov, na predlog ministrstva, pristojnega za potrošnike;

10. en predstavnik nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja, na predlog ministrstva, pristojnega za okolje;

11. en predstavnik nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju varstva narave iz zakona, ki ureja ohranjanje narave, na predlog ministrstva, pristojnega za naravo;

12. en predstavnik nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju podnebnih sprememb iz zakona, ki ureja podnebne spremembe, na predlog ministrstva, pristojnega za podnebje;

13. en predstavnik nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju zaščite, zdravja oziroma dobrobiti živali, na predlog Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin;

14. trije predstavniki na predlog ministra.

(4) Predsednik sveta je minister oziroma drug predstavnik ministrstva, ki ga pooblasti minister.

(5) Svet za kmetijstvo in podeželje sklicuje predsednik sveta.

(6) Člani sveta za kmetijstvo in podeželje so imenovani za čas trajanja mandata ministra in so lahko ponovno imenovani.

(7) Ne glede na tretji odstavek tega člena lahko minister na sejo sveta za kmetijstvo in podeželje povabi tudi druge strokovnjake z zadevnega področja.

(8) Organizacijske, finančne, prostorske in kadrovske pogoje za delovanje sveta za kmetijstvo in podeželje zagotovi ministrstvo.

(9) Minister lahko poleg sveta za kmetijstvo in podeželje iz prvega odstavka tega člena za posamezna specifična področja vsebin, ki jih ureja ta zakon, imenuje posvetovalna telesa, ki mu svetujejo.

(10) V sklepu o imenovanju posvetovalnega telesa iz prejšnjega odstavka se določijo področje delovanja, naloge in sestava posvetovalnega telesa, vključno s predsednikom posvetovalnega telesa, obdobje imenovanja ter naloge, obveznosti in obdobje imenovanja članov. Minister skliče ustanovno sejo, na kateri člani med seboj izvolijo predsednika in njegovega namestnika.

13. člen

(svet za znanje, inovacije in razvoj v kmetijstvu)

(1) Svet za znanje, inovacije in razvoj v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: strokovni svet) je strokovno posvetovalno telo ministra, ki svetuje in predlaga rešitve glede vsebin, ki jih določa ta zakon in zaradi katerih se svet sklicuje.

(2) Naloge strokovnega sveta so:

- oblikovanje strokovnih podlag in sistemskih rešitev;
- priprava ocen in projekcij ter usmeritev glede razvoja kmetijstva;
- oblikovanje strokovnih predlogov glede ukrepov kmetijske politike;
- spodbujanje inovacij in razvoja v slovenskem kmetijstvu;
- usmerjanje raziskav ter izmenjave in prenosa znanja v kmetijstvu.

(3) V strokovni svet minister s sklepom imenuje 17 članov, ki jih na poziv ministra predlagajo naslednje organizacije, in sicer:

1. en predstavnik Kmetijskega inštituta Slovenije;
2. en predstavnik Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije;
3. en predstavnik Znanstveno-raziskovalnega središča Koper;
4. en predstavnik Instituta Jožef Stefan;
5. dva predstavnika fakultet s področja kmetijstva, pri čemer je eden s področja ekološkega kmetijstva;
6. en predstavnik fakultet s področja tehnike ali drugih naravoslovnih ved, razen kmetijstva;
7. en predstavnik fakultet s področja družboslovja;
8. en predstavnik konzorcija srednjih šol s področja kmetijstva;
9. en predstavnik nosilcev javnih pooblastil iz VI. poglavja tega zakona;
10. en predstavnik izvajalcev javnih služb v živinoreji iz IV. poglavja tega zakona;
11. en predstavnik izvajalcev javnih služb v proizvodnji rastlin iz IV. poglavja tega zakona;
12. en predstavnik javne službe kmetijskega svetovanja iz IV. poglavja tega zakona;
13. en predstavnik Nacionalnega centra za dobrobit živali;
14. en predstavnik Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj;
15. en predstavnik Agencije Republike Slovenije za okolje in
16. en predstavnik Statističnega urada Republike Slovenije.

(4) Predsednik strokovnega sveta je minister oziroma drug predstavnik ministrstva, ki ga pooblasti minister.

(5) Strokovni svet sklicuje predsednik sveta.

(6) Člani strokovnega sveta so imenovani za čas trajanja mandata ministra in so lahko ponovno imenovani.

(7) Ne glede na tretji odstavek tega člena lahko minister na sejo strokovnega sveta povabi tudi druge strokovnjake z zadevnega področja.

(8) Organizacijske, finančne, prostorske in kadrovske pogoje za delovanje strokovnega sveta zagotovi ministrstvo.

14. člen

(podzakonski predpisi)

Vlada oziroma minister izdaja podzakonske predpise, predvidene v določbah tega zakona, ter druge predpise, potrebne za izvrševanje tega zakona in izvajanje pravnih aktov EU, ki se nanašajo na vsebino tega zakona.

2. ODDELEK

OPREDELITEV NOSILCA KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA

15. člen

(nosilec kmetijskega gospodarstva)

(1) Nosilec kmetijskega gospodarstva je fizična oseba, pravna oseba ali skupnost fizičnih oziroma pravnih oseb, ki upravlja kmetijsko gospodarstvo na območju Republike Slovenije ter opravlja kmetijsko dejavnost v eni od naslednjih pravno organizacijskih oblik:

1. fizična oseba, s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki ni vpisana v poslovni register Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PRS) za opravljanje kmetijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: nosilec družinske kmetije);
2. fizična oseba brez stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, ki ni vpisana v PRS za opravljanje kmetijske dejavnosti;
3. samostojni podjetnik posameznik, registriran za opravljanje kmetijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: samostojni podjetnik posameznik);
4. pravna oseba, registrirana za opravljanje kmetijske dejavnosti;
5. pašna skupnost, registrirana v skladu s tem zakonom;
6. agrarna skupnost, registrirana v skladu z zakonom, ki ureja agrarne skupnosti.

(2) Fizična oseba ne more biti hkrati nosilec kmetijskega gospodarstva kot samostojni podjetnik posameznik in kot nosilec družinske kmetije.

(3) Nosilec kmetijskega gospodarstva je lahko nosilec samo enega kmetijskega gospodarstva.

(4) Nosilec kmetijskega gospodarstva iz prvega odstavka tega člena pridobi pravice in obveznosti iz tega zakona z vpisom v Register kmetijskih gospodarstev.

16. člen

(pašne skupnosti)

(1) Pašna skupnost je skupnost fizičnih oziroma pravnih oseb, ki se povezujejo z namenom izvajanja paše rejnih živali članov pašne skupnosti na skupnem pašniku oziroma planini.

(2) Pašna skupnost se ustanovi na podlagi pogodbe, v kateri se uredijo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti članov pašne skupnosti v zvezi s skupnim pašnikom oziroma planino, določijo se zemljiške parcele skupnega pašnika oziroma planine, predsednik in namestnik predsednika pašne skupnosti ter pravila za vključitev novih članov oziroma zagotavljanje pravice do paše drugim pašnim interesentom. Pašni interesenti po tem zakonu so imetniki živali, ki so fizične oziroma pravne osebe, katerih obstoj in delovanje je pomembno povezano z rabo skupnega pašnika oziroma planine.

(3) Pašna skupnost se vpiše v register pašnih skupnosti iz 179. člena tega zakona in ima odprt transakcijski račun. Vlogi za vpis se priloži pogodba o ustanovitvi pašne skupnosti s podatki o imenu pašne skupnosti, zemljiških parcelah skupnega pašnika oziroma planine, predsedniku, namestniku in članih pašne skupnosti ter transakcijski račun pašne skupnosti.

(4) Pašna skupnost iz prejšnjega odstavka se vpiše v PRS.

(5) Ne glede na 2. točko prvega odstavka 2. člena tega zakona se prva faza predelave mleka živine na paši na planinah ali skupnih pašnikih, kjer je nosilec kmetijskega gospodarstva pašna skupnost, v obdobju paše živine in prodaja teh izdelkov na kraju proizvodnje štejeta za kmetijsko dejavnost.

(6) Ne glede na določbe zakona, ki ureja osebno dopolnilno delo, lahko v obdobju paše živine opravlja delo na planini ali skupnem pašniku po pooblastilu predsednika pašne skupnosti tudi pastir kot osebno dopolnilo delo.

(7) Vrednotnico v primeru iz prejšnjega odstavka pridobi predsednik pašne skupnosti.

17. člen

(pravice in obveznosti nosilca kmetijskega gospodarstva)

(1) Nosilec kmetijskega gospodarstva upravlja kmetijsko gospodarstvo in je odgovoren za izvajanje kmetijske dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu, vlaga vloge iz naslova ukrepov kmetijske politike, opravlja druga procesna dejanja v postopku v zvezi z vlogo in je dolžan posredovati podatke v evidence z delovnega področja ministrstva.

(2) Nosilec družinske kmetije iz četrtega odstavka 19. člena tega zakona lahko v register kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: RKG) vpiše člana ali članico družinske kmetije (v nadaljnjem besedilu: član družinske kmetije) na podlagi njegove pisne izjave, če je starejši od 15 let, s svojim znanjem in delom prispeva k opravljanju dejavnosti na družinski kmetiji in:

– ima stalno prebivališče na istem naslovu kot nosilec družinske kmetije oziroma

– je njegov zakonec, zunajzakonski partner ali oseba, s katero je v sorodstvu v ravni vrsti, v sorodstvu v stranski vrsti do vštetega drugega kolena oziroma v sorodstvu po svaštvu v prvem kolenu s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: član družinske kmetije). S prenehanjem svaštva zaradi smrti nosilca družinske kmetije se lahko s soglasjem novega nosilca družinske kmetije ohrani dotedanji član družinske kmetije, ki je bil sorodnik v ravni vrsti v prvem kolenu prejšnjega nosilca družinske kmetije.

(3) Fizična oseba, ki je nosilec družinske kmetije ali član družinske kmetije, je lahko v RKG vpisana samo enkrat.

(4) Nosilec družinske kmetije opravlja kmetijsko dejavnost in z njo povezane dejavnosti z znanjem ter delom članov in zaposlenih na družinski kmetiji.

18. člen

(razvrstitev kmetijskih gospodarstev)

(1) Za namen izvajanja ukrepov kmetijske politike se kmetijska gospodarstva razvrstijo v velikostne razrede glede na povprečni standardni prihodek nosilca kmetijskega gospodarstva v zadnjih treh letih.

(2) Velikost razredov in podrobnejša merila iz prejšnjega odstavka predpiše vlada.

19. člen

(kmetijsko gospodarstvo in družinska kmetija)

(1) Kmetijsko gospodarstvo pomeni vse enote, ki se uporabljajo za kmetijsko dejavnost ali kmetijsko in gozdarsko dejavnost in se nahajajo na ozemlju Republike Slovenije, ter s temi dejavnostmi povezane dopolnilne dejavnosti.

(2) Kmetijsko gospodarstvo obsega zlasti:

- kmetijska zemljišča,
- stavbe ali dele stavb iz katastra nepremičnin, evidentirane s kmetijsko rabo,
- motorna vozila in priklopna vozila za kmetijsko rabo iz evidence registriranih vozil ter naprave za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev iz evidence naprav za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev,
- rejne živali.

(3) Nosilec kmetijskega gospodarstva mora v RKG vpisati vsa kmetijska zemljišča, ki jih obdeluje in ima zanje pravico do uporabe v skladu z 20. členom tega zakona, v skladu s stanjem v naravi.

(4) Kmetijsko gospodarstvo, ki ga upravlja nosilec družinske kmetije, se imenuje družinska kmetija.

(5) Na družinski kmetiji sme kmetijske pridelke, pridelane na tej družinski kmetiji, neposredno prodajati končnemu potrošniku nosilec, člani in zaposleni na družinski kmetiji, in druge osebe, ki opravljajo delo na družinski kmetiji na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovno pravo in pogodbeno razmerja.

20. člen

(pravica do uporabe)

(1) Nosilec kmetijskega gospodarstva mora imeti pravico do uporabe stvari iz prejšnjega člena.

(2) Nosilec kmetijskega gospodarstva ima pravico do uporabe kmetijskih zemljišč, če je lastnik ali zakupnik kmetijskih zemljišč oziroma ima za uporabo kmetijskih zemljišč pridobljeno soglasje lastnika zemljišč ali drugo pravno podlago, iz katere izhaja pravica do uporabe kmetijskih zemljišč. Če je član družinske kmetije lastnik kmetijskih zemljišč, se šteje, da ima nosilec družinske kmetije pravico do uporabe kmetijskih zemljišč.

(3) Pri kmetijskih zemljiščih, ki so v solastnini ali skupni lastnini, ima nosilec kmetijskega gospodarstva pravico do uporabe kmetijskih zemljišč v skladu z zakonom, ki ureja kmetijska zemljišča.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek se šteje, da ima nosilec kmetijskega gospodarstva pravico do uporabe kmetijskega zemljišča, če je nosilec ali član družinske kmetije solastnik kmetijskega zemljišča, za katerega zaradi neurejenih lastninskih razmerij (neznani dediči, odseljeni brez znanega naslova,

neznani lastniki, nedokončani denacionalizacijski postopki) ni mogoče pridobiti soglasja ostalih solastnikov v skladu z zakonom, ki ureja kmetijska zemljišča.

(5) Nosilec kmetijskega gospodarstva ima pravico do uporabe stavb ali delov stavb, če je lastnik, solastnik ali ima pridobljeno soglasje lastnikov ali drugo pravno podlago, iz katere izhaja pravica do uporabe stavb ali delov stavb. Če je član družinske kmetije lastnik stavb ali delov stavb, se šteje, da ima nosilec družinske kmetije pravico do uporabe stavb ali delov stavb.

(6) Nosilec kmetijskega gospodarstva ima pravico do uporabe kmetijske mehanizacije, če je njen lastnik. Če je član družinske kmetije lastnik kmetijske mehanizacije, se šteje, da ima nosilec družinske kmetije pravico do uporabe kmetijske mehanizacije.

21. člen

(prenos kmetijskega gospodarstva)

(1) Prenos kmetijskega gospodarstva je prodaja, zakup ali drug pravni posel z enotami, ki se uporabljajo za kmetijsko dejavnost, oziroma v primeru družinske kmetije pravni posel, s katerim se pridobi pravica do uporabe vseh kmetijskih zemljišč družinske kmetije v lasti članov družinske kmetije za najmanj pet let.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko prenosnik zadrži pravico do uporabe kmetijskih zemljišč v obsegu, ki ne dosega pogojev za vpis v RKG.

(3) V primeru smrti nosilca družinske kmetije do pravnomočnosti sklepa o dedovanju družinska kmetija preide na novega nosilca družinske kmetije s soglasjem večine oseb, ki so poklicane k dedovanju in so člani družinske kmetije. Če osebe, poklicane k dedovanju, niso člani družinske kmetije, preide družinska kmetija na novega nosilca družinske kmetije s soglasjem večine oseb, poklicanih k dedovanju. Šteje se, da ima novi nosilec družinske kmetije pravico do uporabe zemljišč v lasti prejšnjega nosilca družinske kmetije do pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

(4) Zemljišča, za katera novi nosilec družinske kmetije v šestih mesecih od prenosa iz prejšnjega odstavka ne pridobi pravice do uporabe, se izbrišejo iz RKG kot del družinske kmetije.

(5) Če do pravnomočnosti sklepa o dedovanju ni vložena vloga za prenos družinske kmetije v RKG na podlagi tretjega odstavka tega člena, mora novi nosilec družinske kmetije, ki želi vstopiti v začete postopke v zvezi z ukrepi kmetijske politike pred agencijo, vložiti vlogo za prenos družinske kmetije v RKG v 30 dneh od pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

(6) Novi nosilec iz prvega, tretjega in petega odstavka tega člena se vpiše v RKG in z dnem vpisa v RKG postane nosilec kmetijskega gospodarstva. Vlogi za vpis se priloži pisna pogodba o prenosu ali druga ustrezna dokazila.

3. ODDELEK

KMETIJSKA OPRAVILA

22. člen

(pravica do opravljanja kmetijskih opravil)

(1) Kmetijsko opravilo je delovni proces ali vsakršna dejavnost, katere namen je opravljanje kmetijske dejavnosti in pripravljala dela za kmetijsko dejavnost. Kot kmetijsko opravilo se štejejo zlasti: obdelava kmetijskih površin v kmetijske namene, skladiščenje pridelkov, gnojenje, shranjevanje in obdelava organskih gnojil, uporaba fitofarmacevtskih sredstev za kmetijske namene, delo s kmetijsko mehanizacijo in rejnimi živalmi ter njihovi premiki, obratovanje in vzdrževanje naprav za kmetijske namene, obratovanje in vzdrževanje namakalnih sistemov in njihovih črpalk, reja in oskrba rejnih živali, ter druga opravila v živinoreji, ki so potrebna za zaščito rejnih živali in uspešnost reje, gonjenje in paša rejnih živali, postavitve in vzdrževanje pašnih sistemov v primeru nenadzorovane paše rejnih živali.

(2) Kmetijska opravila se lahko, če je to nujno zaradi delovnega procesa, vremenskih razmer, višje sile ali izrednih okoliščin, opravljajo ob vsakem času.

(3) Nihče ne sme neupravičeno ovirati ali omejevati opravljanja kmetijskih opravil iz prvega odstavka tega člena.

23. člen

(motnje)

Kmetijsko opravilo, ki se izvaja v skladu s predpisi, ki urejajo kmetovanje, živinorejo, veterinarstvo, zaščito živali, gozdove, kmetijska zemljišča, divjad in lovstvo ter varstvo okolja, podnebja in ohranjanje narave, ne pomeni nedovoljenih motenj, nedopustnega vznemirjanja, prepovedanih imisij in emisij oziroma nedovoljenih posegov v prostor.

24. člen

(akti občin)

Občine morajo v predpisih in drugih aktih iz svoje pristojnosti upoštevati prepoved neupravičenega oviranja ali omejevanja opravljanja kmetijskih opravil in v ta namen določati pogoje, ki omogočajo opravljanje teh opravil na vseh kmetijskih zemljiščih in objektih, namenjenih opravljanju kmetijske dejavnosti znotraj območja občin.

4. ODDELEK

MREŽA ZA PODATKE O TRAJNOSTNOSTI KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

25. člen

(mreža za podatke o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev)

(1) Mreža za podatke o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev je sistem organizacije zbiranja, obdelovanja in sporočanja podatkov o poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki obsegajo gospodarske, okoljske in socialne vidike poslovanja (v nadaljnjem besedilu: mreža FSDN).

(2) Mreža FSDN je namenjena pomoči pri upravljanju in izboljšanju poslovanja kmetijskih gospodarstev, spremljanju doseganja ciljev trajnostnosti in izboljšanju prehranskih sistemov ter spremljanju rezultatov in učinkov ukrepov kmetijske politike, v skladu s pravnimi akti EU.

(3) V mreži FSDN lahko sodelujejo kmetijska gospodarstva, ki prostovoljno izrazijo pripravljenost za sodelovanje v mreži FSDN na podlagi pravnih aktov EU (v nadaljnjem besedilu: skupina prostovoljno vključenih v mrežo FSDN) ali sodelujejo v ukrepih kmetijske politike, če je sodelovanje v mreži FSDN kot merilo ali pogoj določeno v predpisu iz 44. člena tega zakona. Ta se lahko uvrstijo v letni vzorčni načrt raziskovanja FSDN, ki ga pripravi ministrstvo. Na podlagi letnega vzorčnega načrta, ki temelji na uporabi podatkov iz tega zakona, Statistični urad Republike Slovenije letno pripravi vzorec kmetijskih gospodarstev.

(4) Nosilci kmetijskih gospodarstev iz skupine prostovoljno vključenih v mrežo FSDN so upravičeni do nadomestila za poročanje, razen če sodelujejo v ukrepih kmetijske politike iz 44. člena tega zakona, pri katerih je sodelovanje v mreži FSDN pogoj ali merilo za dodelitev sredstev. V tem primeru nosilci kmetijskih gospodarstev niso upravičeni do nadomestila za poročanje za tista poročevalska leta, ki so se začela 1. januarja po datumu vročitve odločbe o pravici do sredstev in končala 31. decembra po datumu izteka obveznosti sodelovanja v mreži FSDN.

(5) Ministrstvo sklene pogodbo z nosilci kmetijskih gospodarstev, vključenih v mrežo FSDN. Pogodba določa obveznosti nosilcev kmetijskih gospodarstev glede vsebine, oblike, načina in rokov poročanja, pravice do obveščenosti o rezultatih obdelave, svetovanja na podlagi teh rezultatov in spodbud za sodelovanje. Za nosilce kmetijskih gospodarstev iz skupine prostovoljno vključenih v mrežo FSDN pa tudi višino in način izplačila nadomestila za poročanje. Podrobnosti glede pravic in dolžnosti pogodbenih strank, ki morajo biti vključene v pogodbo, predpiše minister s pravilnikom.

(6) Ministrstvo izvaja naloge organa za zvezo, naloge računovodske pisarne, sprejme načrt spodbujanja v skladu s pravnimi akti EU ter upravlja in vodi evidenco mreže FSDN. V načrtu spodbujanja se lahko določijo spodbude za sodelovanje v mreži FSDN. Ministrstvo lahko za izvajanje naštetih nalog drugi pravni osebi podeli javno pooblastilo ali ga odda po postopku iz zakona, ki ureja javno naročanje. Ministrstvo lahko z ostalimi državnimi organi za področje delovanja mreže FSDN sklene sporazum o sodelovanju.

(7) Minister v skladu s pravnimi akti EU s sklepom ustanovi odbor za spremljanje mreže FSDN. Odbor potrdi letni načrt vzorčenja in končno poročilo delovanja mreže FSDN ter druge dokumente v skladu s pravnimi akti EU. Minister s pravilnikom predpiše podrobnejšo sestavo in način delovanja odbora za spremljanje mreže FSDN.

(8) Osebe, ki sodelujejo ali so sodelovale pri delovanju mreže FSDN, ne smejo izdati katerega koli podatka ne glede na njegovo formalno opredelitev, ali katere koli druge podrobnosti, s katero so se seznanile pri opravljanju svojih nalog ali drugače naključno v okviru tega dela in bi s tem razkrile identiteto nosilca kmetijskega gospodarstva, ki je ali je bil vključen v mrežo FSDN.

(9) Sredstva za delovanje mreže zagotovi ministrstvo.

(10) Minister s pravilnikom predpiše podrobnejša pravila o delovanju mreže FSDN, zlasti glede nalog kmetijskih svetovalcev javne službe kmetijskega svetovanja, podrobnosti glede vstopa kmetijskih gospodarstev v mrežo FSDN, priprave poročila o delovanju mreže FSDN in priprave poročil kmetijskih gospodarstev, vključenih v mrežo FSDN.

26. člen

(računovodska pisarna)

(1) Naloge in obveznosti računovodske pisarne, določene s pravnimi akti EU, lahko na temelju javnega pooblastila izvaja pravna oseba, ki je registrirana za izvajanje dejavnosti računovodstva in knjigovodstva z izkušnjami računovodstva in knjigovodstva na področju kmetijstva, razpolaga z ustreznim številom primerno usposobljenih in izkušenih zaposlenih, je ustrezno tehnično opremljena in ni v postopku zaradi

insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja ter ima poravnane vse davke, prispevke in druge predpisane dajatve. Minister s pravilnikom predpiše podrobno delovanje računovodske pisarne in pogoje, ki jih mora izpolnjevati pravna oseba za izvajanje nalog računovodske pisarne.

(2) Naloge in obveznosti računovodske pisarne so zlasti naslednje:

1. preverjanje računovodskih podatkov, ki jih vodijo kmetijska gospodarstva, vključena v mrežo FSDN;
2. priprava poročil na podlagi preverjenih računovodskih in drugih podatkov kmetijskih gospodarstev, vključenih v mrežo FSDN;
3. priprava in posredovanje ustrezno izpolnjenega zbirnega poročila kmetijskih gospodarstev, vključenih v mrežo FSDN;
4. priprava in posredovanje odgovorov na vprašanja Evropske komisije, odbora za spremljanje mreže FSDN ali ministrstva;
5. priprava analize podatkov o poslovanju kmetijskih gospodarstev, vključenih v mrežo FSDN;
6. zagotovitev strojne oziroma programske opreme za izvajanje nalog računovodske pisarne, če tega ne zagotovi ministrstvo;
7. upravljanje in vodenje evidence mreže FSDN, če se ta naloga izvaja na temelju javnega pooblastila.

(3) Pravna oseba opravlja naloge računovodske pisarne iz prejšnjega odstavka kot javno pooblastilo. Računovodska pisarna se izbere na javnem razpisu na podlagi pogojev iz prejšnjega člena in naslednjih meril:

- ustrezne reference na področju vodenja računovodstva s poudarkom na knjigovodstvu FADN oziroma FSDN,
- organizacijska struktura in število zaposlenih, ki zagotavlja učinkovito spremljanje mreže FSDN,
- izobrazba, usposobljenost in delovne izkušnje zaposlenih s področja vodenja računovodstva s poudarkom na knjigovodstvu FADN oziroma FSDN ter
- tehnična in varnostna opremljenost, prostorski pogoji in preostala materialna opremljenost.

(4) Podrobnejša merila in točkovnik za ocenjevanje posameznih meril se določijo v javnem razpisu. Javno pooblastilo se podeli pravni osebi, ki izpolnjuje pogoje iz prejšnjega odstavka in na javnem razpisu doseže najvišje število točk na podlagi meril. Javno pooblastilo podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje petih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom glede plačila za opravljene storitve, nadomestila za materialne ali druge stroške, izročitev podatkov in drugih rezultatov, nastalih pri izvajanju nalog računovodske pisarne, ter druge pravice in dolžnosti pogodbenih strank se določijo s pogodbo.

(5) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, če krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

(6) Nadzor nad izvajanjem nalog računovodske pisarne, razen inšpekcijskega nadzora, opravlja ministrstvo. Minister s pravilnikom predpiše program nadzora, ki obsega najmanj nadzor kakovosti, zakonitosti in obsega storitev ter izpolnjevanja ostalih pogodbenih obveznosti.

5. ODDELEK

STROJNI KROŽKI

27. člen

(strojni krožek)

(1) Za učinkovitejšo rabo kmetijske in gozdarske mehanizacije ter opreme, delovne sile in drugih proizvodnih zmogljivosti lahko nosilci kmetijskih gospodarstev ter nosilci ali člani družinske kmetije in lastniki gozdov ustanovijo strojni krožek, v okviru katerega lahko izvajajo storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo.

(2) Strojni krožek iz prejšnjega odstavka je pravna oseba zasebnega prava, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja društva, ki pri storitvah s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo opravlja predvsem informiranje, spodbujanje izvajanja storitev ter povezovanje izvajalcev in naročnikov storitev. Strojni krožek vodi evidence o opravljenih storitvah posameznega člana strojnega krožka.

(3) Minister predpiše seznam kmetijske in gozdarske mehanizacije iz prvega odstavka tega člena ter osnove za katalog stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije.

6. ODDELEK

DOPOLNILNA DEJAVNOST NA DRUŽINSKI KMETIJI

28. člen

(pogoji za opravljanje dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji)

(1) Dopolnilna dejavnost na družinski kmetiji je s kmetijstvom in gozdarstvom povezana dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti družinske kmetije in delovnih moči nosilca in članov družinske kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka nosilca dopolnilne dejavnosti.

(2) Nosilec dopolnilne dejavnosti je lahko nosilec družinske kmetije ali član družinske kmetije, ki ima za opravljanje dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji soglasje nosilca družinske kmetije.

(3) Letni dohodek iz dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji ne sme presegati treh povprečnih letnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu, na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost pa ne sme presegati petih povprečnih letnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu.

(4) Kot dohodek iz dopolnilne dejavnosti se šteje dohodek, brez znižanj, povečanj in davčnih olajšav, ugotovljen kot razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki, kakor je izkazan v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Kadar se davčna osnova od dohodka iz dopolnilne dejavnosti ugotavlja z upoštevanjem normiranih odhodkov, se kot dohodek iz dopolnilne dejavnosti šteje

dohodek dopolnilne dejavnosti, ugotovljen na podlagi podatkov obračuna dohodnine iz dohodka iz dejavnosti.

(5) Kot dohodek dopolnilne dejavnosti se šteje delež dohodka, ki pripada dopolnilni dejavnosti, kadar nosilec dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji poleg dopolnilne dejavnosti opravlja tudi druge kmetijske ali s kmetijstvom nepovezane dejavnosti in se zanje skupaj ugotavlja davčna osnova na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, ter se davčna osnova za vso kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnost na družinski kmetiji ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov.

(6) Delež dohodka iz prejšnjega odstavka, ki pripada dopolnilni dejavnosti, se določi v višini deleža prihodka dopolnilne dejavnosti glede na celotni prihodek dejavnosti zavezanke ali zavezanca, kakor je izkazan v davčnem obračunu. Voditi se mora ločena evidenca prihodkov iz dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji.

(7) Na družinski kmetiji se ne sme opravljati posamezna vrsta dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, če je nosilec ali član družinske kmetije samostojni podjetnik posameznik, registriran za istovrstno dejavnost, ali zakoniti zastopnik pravne osebe ali ima večinski delež v pravni osebi, registrirani za istovrstno dejavnost.

(8) Vrste dejavnosti, ki se lahko opravljajo kot dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, obseg, podrobnejše pogoje in istovrstno dejavnost iz tega člena predpiše vlada.

29. člen

(vpis dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji)

(1) Nosilec dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji mora pred začetkom opravljanja dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji vpisati dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji v RKG. Upravna enota, krajevno pristojna glede na lokacijo kmetijskega gospodarstva, izvede postopek vpisa dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji na podlagi popolne prijave nosilca dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji.

(2) Če nosilec dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji ni nosilec družinske kmetije, mora pri vpisu iz prejšnjega odstavka predložiti soglasje nosilca družinske kmetije za opravljanje dopolnilne dejavnosti.

(3) Upravna enota v RKG vpiše vrste dopolnilnih dejavnosti in izda odločbo o vpisanih dopolnilnih dejavnostih na družinski kmetiji. Upravna enota o vpisu dopolnilne dejavnosti v RKG obvesti Finančno upravo Republike Slovenije ter Agencijo Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

(4) V primeru nepopolne prijave upravna enota pozove nosilca dopolnilne dejavnosti, da v osmih dneh dopolni prijavo. Če prijave ne dopolni v določenem roku, se prijava s sklepom zavrže. Zoper ta sklep je dovoljena pritožba, ki se vloži na upravni enoti v osmih dneh od vročitve sklepa.

(5) Če nosilec dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji ne izpolnjuje pogojev za vpis dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji v RKG, upravna enota izda odločbo o zavrnitvi vpisa. Zoper to odločbo je dovoljena pritožba, ki se vloži na upravni enoti v osmih dneh od vročitve odločbe.

(6) V odločbi iz tretjega odstavka tega člena se navedejo ime in priimek nosilca dopolnilne dejavnosti, identifikacijska številka družinske kmetije, matična številka dejavnosti in davčna številka nosilca dopolnilne dejavnosti, vrste dopolnilnih dejavnosti, ki se opravljajo na družinski kmetiji, ter izpolnjevanje pogojev za opravljanje dopolnilnih dejavnosti, ki se preverjajo v RKG.

(7) Upravna enota izvede postopek izbrisa dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji iz RKG na podlagi odjave, po uradni dolžnosti ali na predlog pristojnega inšpektorja. Upravna enota o izbrisu dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji iz RKG izda odločbo. Zoper to odločbo je dovoljena pritožba, ki se vloži

na upravni enoti v osmih dneh od vročitve odločbe. Dopolnilna dejavnost se iz RKG izbriše, ko je odločba o izbrisu dopolnilne dejavnosti pravnomočna.

(8) Upravna enota izvede postopek izbrisa dopolnilne dejavnosti iz RKG po uradni dolžnosti, če niso več izpolnjeni pogoji iz tega zakona ali iz predpisa iz osmega odstavka prejšnjega člena ali iz predpisa, ki ureja posamezno vrsto dejavnosti. Če upravna enota izbriše dovoljenje za določeno vrsto dopolnilne dejavnosti zaradi neizpolnjevanja pogojev, se ponovni vpis za opravljanje iste vrste dopolnilne dejavnosti na tej družinski kmetiji ne sme izdati še eno leto od pravnomočnosti odločbe o izbrisu dopolnilne dejavnosti iz RKG.

(9) Če želi nosilec dopolnilne dejavnosti opravljati novo vrsto dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, mora na upravni enoti podati prijavo za vpis nove dopolnilne dejavnosti.

(10) Upravna enota vsako leto do 31. marca preverja izpolnjevanje pogojev iz tretjega odstavka prejšnjega člena za preteklo koledarsko leto. Nosilec dopolnilne dejavnosti mora najpozneje do roka iz tega odstavka upravni enoti sporočiti podatek o letnem dohodku iz četrtega in petega odstavka prejšnjega člena. Če se letni dohodek ugotavlja kot dohodek, dosežen od malega obsega prve stopnje predelave lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov, v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, podatka o letnem dohodku ni treba sporočati. Ministrstvo pridobi od davčnega organa podatke o članih kmečkega gospodinjstva, ki so pri davčnem organu priglasili obravnavo dohodka iz malega obsega prve stopnje predelave kot dohodka v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo.

(11) V primeru smrti nosilca družinske kmetije oziroma nosilca dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji upravna enota po uradni dolžnosti v šestih mesecih izvede postopek izbrisa dopolnilne dejavnosti iz RKG. Član družinske kmetije lahko to dopolnilno dejavnost opravlja najdlje šest mesecev od smrti nosilca dopolnilne dejavnosti.

7. ODDELEK

ZAČASNO ALI OBČASNO DELO V KMETIJSTVU

30. člen

(splošno)

(1) Začasno ali občasno delo v kmetijstvu je začasna ali občasna oblika dela, za katero je neposredno glede na vegetacijo, sezono oziroma naravo dela za kmetijske panoge sadjarstvo, vinogradništvo, hmeljarstvo in zelenjadarstvo značilen izrazito povečan obseg potrebe po delovni sili.

(2) Naročnik dela je lahko nosilec ali član kmetijskega gospodarstva, vpisan v RKG, za katerega bo izvajalec opravljal določena dela na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu.

(3) Izvajalec začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: izvajalec) je fizična oseba, ki opravlja delo po pogodbi iz prejšnjega odstavka.

31. člen

(pogodba o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu)

(1) Začasno ali občasno delo v kmetijstvu se lahko opravlja na podlagi pisne pogodbe o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu, ki je pogodba civilnega prava in pomeni izjemo od prepovedi iz drugega

odstavka 13. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPDVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23 in 136/23 – ZIUZDS).

(2) Za začasno ali občasno delo v kmetijstvu se uporabljajo določbe zakona, ki ureja delovna razmerja, o prepovedi diskriminacije, spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu, enaki obravnavi glede na spol, prepovedi dela otrok, delovnem času, odmorih in počitkih, odškodninski odgovornosti, varstvu nekaterih kategorij delavcev glede prepovedi opravljanja del, obveznem usposabljanju ter varstvu osebnih podatkov. Za začasno ali občasno delo v kmetijstvu se uporabljajo tudi predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.

(3) V sporih med naročnikom dela in izvajalcem odloča sodišče splošne pristojnosti.

32. člen

(omejitev začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu)

(1) Začasno ali občasno delo v kmetijstvu se lahko na posameznem kmetijskem gospodarstvu opravlja prekinjeno ali neprekinjeno največ 120 dni v enem koledarskem letu.

(2) Naročnik ima lahko sklenjeno pogodbo o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu z več izvajalci za isto časovno obdobje.

(3) Izvajalec lahko začasno ali občasno delo v kmetijstvu opravlja prekinjeno ali neprekinjeno največ 90 dni v enem koledarskem letu.

(4) Izvajalec lahko začasno ali občasno delo v kmetijstvu opravlja pri več naročnikih dela hkrati, vendar v seštevku ne sme preseči predpisanih omejitev glede delovnega časa, odmorov in počitkov, kot jih določa zakon, ki ureja delovna razmerja.

33. člen

(vodenje evidence)

(1) Naročnik dela zaradi izvajanja nadzora inšpektorata, pristojnega za delo, dnevno vodi evidenco, ki obsega:

– osebno ime in naslov izvajalca,

– število opravljenih dni začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu in

– podatke o izrabi delovnega časa posameznega izvajalca, vključno s točnim časom prihoda na delo in odhoda z dela.

(2) Naročnik dela mora hraniti evidenco iz prejšnjega odstavka pet let po izteku koledarskega leta, v katerem je bila pogodba o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu sklenjena, in jo na zahtevo pristojnega organa predložiti v vpogled.

34. člen

(plačilo za opravljeno začasno ali občasno delo v kmetijstvu)

(1) Bruto urna postavka izvajalca za opravljeno uro začasnega in občasnega dela v kmetijstvu ne sme biti nižja od zneska bruto minimalne plače, preračunanega na uro dela povprečne mesečne delovne obveznosti za polni delovni čas, tako da se upošteva, da povprečna mesečna delovna obveznost za polni delovni čas znaša 174 ur.

(2) Višina najnižje bruto urne postavke izvajalca za opravljeno uro začasnega in občasnega dela v kmetijstvu se usklajuje z gibanjem najnižje bruto urne postavke iz prejšnjega odstavka, in jo enkrat letno določi minister najpozneje do 1. aprila v tekočem koledarskem letu ter jo objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(3) Naročnik dela je na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu dolžan izplačati izvajalcu plačilo za opravljeno začasno ali občasno delo v kmetijstvu v 15 dneh po opravljenem delu.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek se v primeru, da je pogodba sklenjena za več kot mesec dni, izplačilo izvajalcu izvede do 15. v mesecu za pretekli mesec.

35. člen

(prispevki)

(1) Delo na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu se šteje kot delo v okviru drugega pravnega razmerja, za katero je naročnik dolžan izvajalca vključiti v obvezna socialna zavarovanja v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno zdravstveno zavarovanje ter obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(2) Ne glede na določbe zakona, ki ureja posebni davek na določene prejemke, se od pogodbe o opravljanju začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu poseben davek ne plača.

II. POGLAVJE

NAČRTOVANJE RAZVOJA KMETIJSTVA IN PODEŽELJA

1. ODDELEK

PROGRAMSKI DOKUMENTI IN UPRAVLJAVSKA TELESKA SKUPNE KMETIJSKE POLITIKE

36. člen

(programski dokument skupne kmetijske politike)

(1) Ministrstvo v sodelovanju z nevladnimi organizacijami s področja vsebin programskega dokumenta za izvajanje skupne kmetijske politike pripravi programski dokument za izvajanje skupne kmetijske politike, ki se uresničuje s podporo EU.

(2) Predlog programskega dokumenta iz prejšnjega odstavka potrdi vlada za namen predložitve Evropski komisiji za izvajanje skupne kmetijske politike.

37. člen

(sistema upravljanja in kontrol za izvajanje skupne kmetijske politike, ki se uresničuje s podporo EU)

Vlada na podlagi programskih aktov EU predpiše sistem upravljanja in kontrol za izvajanje skupne kmetijske politike, ki se uresničuje s podporo EU.

38. člen

(organ, pristojen za izvajanje ukrepov kmetijske politike, in akreditacija plačilne agencije)

(1) Za izvajanje ukrepov kmetijske politike po tem zakonu je pristojna Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: agencija), če ni s tem zakonom določeno drugače. Izvajanje ukrepa pomeni vodenje upravnega postopka in odločanje na prvi stopnji ali vodenje postopka in odločanje po drugem zakonu, izplačevanje sredstev, izterjava neupravičeno izplačanih sredstev, poročanje in druge naloge v skladu z zakonom ali pravnimi akti EU.

(2) Za namen iz prejšnjega odstavka agencija vzpostavi in upravlja notranji kontrolni sistem plačilne agencije, ki izpolnjuje pogoje in ustreza merilom, določenim s pravnimi akti EU.

(3) Minister na temelju zagotovil o izpolnjevanju pogojev in ustrezanju merilom iz prejšnjega odstavka agenciji s sklepom podeli akreditacijo za izvajanje ukrepov kmetijske politike. Če se po izdaji sklepa iz prejšnjega stavka ugotovi, da agencija ne izpolnjuje več pogojev ali ne ustreza več merilom iz prejšnjega odstavka, ji minister s sklepom odvzame akreditacijo, pri čemer ji lahko podeli začasno akreditacijo.

39. člen

(vrednotenje skupne kmetijske politike)

(1) Ministrstvo zagotavlja vrednotenje programskih dokumentov za izvajanje skupne kmetijske politike na podlagi dokumenta, ki ureja vsebine vrednotenja, in je objavljen na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

(2) Nosilec javnega pooblastila za vrednotenje skupne kmetijske politike je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki sama ali skupaj z drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

1. registrirana je za opravljanje raziskovalnega dela;
2. usposobljena je za izvajanje vrednotenja skupne kmetijske politike;
3. ima zaposlene strokovnjake z znanji na naslednjih področjih:
 - a) dohodkovno stanje kmetijskih gospodarstev in odpornost kmetijskega sektorja,
 - b) tržna usmerjenost in konkurenčnost kmetijskih gospodarstev ter digitalizacija kmetijstva,
 - c) položaj nosilcev kmetijskih gospodarstev v vrednostni verigi,
 - č) blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam,
 - d) trajnostni razvoj in upravljanje naravnih virov, kot so voda, tla in zrak,

e) biotska raznovrstnost, ekosistemske storitve in ohranjanje habitatov in krajine,

f) generacijska pomladitev nosilcev družinskih kmetij,

g) trajnostno podeželsko gospodarstvo, lokalni razvoj, enake možnosti žensk in moških ter socialna vključenost,

h) dobrobit živali,

i) modernizacija kmetijstva in podeželja s spodbujanjem in razširjanjem znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu;

4. ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja in

5. ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(3) Podrobnejše pogoje iz prejšnjega odstavka in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(4) Naloge nosilca javnega pooblastila za vrednotenje skupne kmetijske politike so:

1. izvajanje vrednotenij skupne kmetijske politike;

2. ocena uspešnosti, učinkovitosti, ustreznosti in usklajenosti skupne kmetijske politike ter dodane vrednosti in vpliva glede prispevka k doseganju ciljev skupne kmetijske politike;

3. priprava poročil o opravljenih vrednotenjih skupne kmetijske politike;

4. udeležba na dogodkih, namenjenih obravnavi vrednotenij na ravni Republike Slovenije in EU.

(5) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila za vrednotenje skupne kmetijske politike na javnem razpisu so reference in delovne izkušnje s področja vrednotenja skupne kmetijske politike. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(6) Javno pooblastilo podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje sedmih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(7) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(8) Javno pooblastilo preneha veljati sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, če krši pogodbo ali če ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

2. ODDELEK

UKREPI KMETIJSKE POLITIKE

40. člen

(ukrepi)

(1) Ukrepi kmetijske politike obsegajo nacionalne ukrepe, pomembne za uresničevanje sprejetih ciljev kmetijske politike, in ukrepe skupne kmetijske politike.

(2) Ukrepi kmetijske politike morajo biti med seboj usklajeni.

41. člen

(ekološko kmetovanje)

Ministrstvo spodbuja ekološko kmetovanje in preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja.

42. člen

(kmetovanje na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost)

Ministrstvo spodbuja kmetovanje na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost.

43. člen

(financiranje)

Ukrepi kmetijske politike se financirajo iz:

- proračuna Republike Slovenije,
- občinskih proračunov,
- proračuna EU,
- namenskih dotacij,
- drugih virov.

44. člen

(izvedba ukrepov kmetijske politike)

(1) Za izvedbo ukrepov kmetijske politike vlada predpiše zlasti:

1. vrste ukrepov in upravičenke ali upravičence (v nadaljnjem besedilu: upravičenec),
2. pogoje za dodelitev in izplačilo sredstev ter merila za ocenjevanje vlog,
3. upravne sankcije za neizpolnitev ali kršitev obveznosti iz ukrepov skupne kmetijske politike,
4. način uveljavljanja sredstev in druga podrobnejša pravila postopka za uvedbo in izvajanje posameznega ukrepa,
5. vire financiranja posameznih ukrepov,

6. kontrolni sistem za izvedbo vključno s kontrolnimi podatki in način nadzora nad izvajanjem ukrepov.

(2) Vlada ob upoštevanju ciljev in posebnosti izvedbe posameznega ukrepa kmetijske politike v predpisih iz prejšnjega odstavka določi, da agencija posamezni ukrep ali skupino ukrepov kmetijske politike izvaja po:

- upravnem postopku iz tega zakona in zakona, ki ureja splošni upravni postopek,
- upravnem postopku iz prejšnje alineje na podlagi javnega razpisa, ali
- postopku iz zakona, ki ureja javno naročanje.

(3) Zaradi uveljavljanja posameznih ukrepov kmetijske politike se upošteva razvrstitev kmetijskih gospodarstev v velikostne razrede iz 18. člena tega zakona, drugi razred kmetijskega gospodarstva, kot je določen v skladu s predpisom iz drugega odstavka 18. člena tega zakona, lahko doseže s knjigovodskimi listinami.

45. člen

(pomoč zaradi resne motnje v poslovanju)

(1) Nosilec kmetijskih gospodarstev, čebelarjem ter fizičnim osebam in pravnim osebam, ki opravljajo gospodarsko dejavnost pridelave, prireje in predelave, ki so zaradi krize, izrednih ali nepredvidljivih dogodkov nekrivdno soočeni z resno motnjo v poslovanju, se lahko v skladu s pravnimi akti EU dodeli izredna pomoč.

(2) Za dodelitev sredstev pomoči po tem členu vlada podrobneje predpiše vrsto ukrepov, upravičence, pogoje, postopke, finančna sredstva in način izračuna pomoči.

(3) Za dodelitev sredstev pomoči po tem členu vlada predpiše ukrepe, za katere se lahko:

- izdajo odločbe na podlagi podatkov iz uradnih evidenc iz 81. člena tega zakona;
- podrobneje določijo pogoji oziroma merila,
- določijo kontrolni sistem oziroma upravne sankcije.

(4) Do pomoči niso upravičeni vlagatelji, ki:

- imajo neporavnane davčne in druge obveznosti v višini 50 eurov ali več,
- so fizične osebe in so v postopku osebnega stečaja ter samostojni podjetniki in pravne osebe, ki so v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja.

46. člen

(pomoč nevladnim in nepridobitnim organizacijam)

(1) Ministrstvo spodbuja delovanje nevladnih in nepridobitnih organizacij, ki delujejo na področju kmetijstva, živilstva in razvoja podeželja.

(2) Ministrstvo financira ali sofinancira delovanje nevladnih in nepridobitnih organizacij iz prejšnjega odstavka, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- ima aktivne člane oziroma aktivne pravne osebe;
- se financira iz članarin;
- priloži program dela, ki se bo izvajal v obdobju, določenem z javnim razpisom;
- deluje na ožjem, širšem ali celotnem območju Republike Slovenije;
- na dan vložitve vloge nima neporavnanih davčnih obveznosti in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, v višini, ki presega 50 eurov.

(3) Podrobnejše pogoje in merila za dodelitev sredstev iz tega člena predpiše vlada s predpisom iz 44. člena tega zakona.

47. člen

(izvajanje finančnih instrumentov)

(1) Ukrepi kmetijske politike se lahko izvajajo tudi v obliki finančnih instrumentov, ki so namenjeni izboljšanju dostopa do finančnih virov za upravičenca iz 50. člena tega zakona za spodbujanje njihove rasti, razvoja, trajnosti in izboljšanja tekočega poslovanja v skladu s cilji kmetijske politike.

(2) Finančni instrumenti na področju kmetijske politike se izvajajo v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance.

(3) Sredstva za izvajanje finančnih instrumentov se dodelijo upravljavcu finančnega instrumenta neposredno s sporazumom o financiranju v skladu s predpisom, ki ureja javne finance, oziroma v skladu s pravnimi akti EU. Določbe 44. člena tega zakona ter poseben upravni postopek se za izvajanje finančnih instrumentov ne uporabljajo.

(4) Finančni instrumenti se lahko združujejo z drugimi povratnimi ali nepovratnimi sredstvi, pri čemer se upoštevajo predpisi, ki urejajo državno pomoč ali pomoč *de minimis*.

48. člen

(izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost)

(1) Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, se izvaja v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost.

(2) Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, se izvaja po lokalnih akcijskih skupinah na podlagi potrjenih strategij lokalnega razvoja v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo lokalni razvoj. Za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost z namenom celostnega razvoja lokalnih območij, skrbijo lokalne akcijske skupine.

(3) Lokalna akcijska skupina iz prejšnjega odstavka je lokalno partnerstvo, ki deluje z namenom priprave in izvajanja strategije lokalnega razvoja, uresničevanja ciljev in potreb lokalnega okolja v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo lokalni razvoj.

(4) Podrobnejše izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, predpiše vlada s predpisom iz 44. člena tega zakona.

49. člen

(obveščanje javnosti o dodeljenih sredstvih iz programskih dokumentov skupne kmetijske politike)

(1) Upravičenci do sredstev iz programskih dokumentov skupne kmetijske politike, ki se financirajo iz evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, razen ukrepov, vezanih na površino ali žival, so odgovorni za obveščanje javnosti o podprtih aktivnostih. Obveščanje javnosti se izvaja kot označevanje vira financiranja.

(2) Način obveščanja javnosti iz prejšnjega odstavka podrobneje predpiše minister.

50. člen

(upravičenec)

(1) Upravičenec za ukrepe kmetijske politike je:

– nosilec kmetijskega gospodarstva,

– čebelar,

– fizična, pravna oseba in združenje pravnih oziroma fizičnih oseb, ki opravljajo gospodarsko dejavnost pridelave, prireje in predelave, trgovinsko ali drugo dejavnost.

(2) Upravičenec je odgovoren za stanje na svojem kmetijskem gospodarstvu in za izvajanje ukrepov kmetijske politike, za katere so mu dodeljena sredstva ali upravičenja, ter za osebe, ki v zvezi z njegovim kmetijskim gospodarstvom in ukrepi kmetijske politike izvajajo dela in storitve, kot da bi jih opravil sam.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je čebelar odgovoren za izvajanje ukrepov kmetijske politike, za katere so mu dodeljena sredstva ali upravičenja.

51. člen

(ukrepi občine)

(1) Občina lahko uvede ukrepe kmetijske politike, ki ne smejo biti v nasprotju s predpisi iz 44. člena tega zakona in pravnimi akti EU.

(2) Sredstva za ukrepe iz tega člena zagotovi občina v svojem proračunu.

3. ODDELEK

KMETIJSKI OBJEKTI IN VRSTE STROŠKOV V KMETIJSTVU

52. člen

(trajnostni kmetijski objekti)

(1) Za izboljšanje trajnosti kmetijske proizvodnje ministrstvo spodbuja graditev kmetijskih objektov, ki upoštevajo dobrobit živali oziroma izkazujejo večjo okoljsko, podnebno in energetska učinkovitost ali večjo odpornost na podnebne spremembe.

(2) Minister v soglasju z ministrom, pristojnim za prostor, ter ministrom, pristojnim za okolje, podnebje in energijo, predpiše funkcionalne, okoljske in druge zahteve za objekte iz prejšnjega odstavka.

53. člen

(model izračunavanja višine plačil v kmetijstvu)

(1) Ministrstvo je za namen izvajanja ukrepov pristojno za izdelavo modelnih izračunov za določitev višine plačila na enoto površine, živali ali rastline, za katero se izvaja financiranje. Metodologija je objavljena na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

(2) Naloga iz prejšnjega odstavka se izvaja kot javno pooblastilo.

(3) Nosilec javnega pooblastila iz tega člena je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki sama ali skupaj z drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

– ima zaposlene strokovnjake z znanji in izkušnjami za vsebine, določene v prvem odstavku tega člena, ter strokovnjake z znanji in izkušnjami na področju rastlinske pridelave in živinoreje;

– ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja in

– ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(4) Nosilec javnega pooblastila iz tega člena je izbran s postopkom javnega razpisa. Merila za izbor nosilca javnega pooblastila na javnem razpisu so izkazana znanja, reference in delovne izkušnje s področja kmetijske pridelave in predelave, reje živali, naravovarstva, okoljevarstva, podnebnih sprememb in agrarne ekonomike. Podrobnejša merila za izbor predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(5) Javno pooblastilo iz tega člena podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje sedmih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(6) Podrobnejše pogoje iz tretjega odstavka tega člena in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(7) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora, nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(8) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, če krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

54. člen

(katalog stroškov)

- (1) Vrste stroškov in njihove vrednosti na enoto, na osnovi katerih se izračuna upravičeni znesek podpore v okviru izvajanja ukrepov iz programskega dokumenta skupne kmetijske politike ter vrste kmetijske mehanizacije glede na poseben namen uporabe, se opredelijo s katalogom stroškov.
- (2) Način določitve višine upravičenih stroškov, ki niso vključeni v katalog stroškov iz prejšnjega odstavka, se predpiše v predpisih iz 44. člena tega zakona.
- (3) Katalog stroškov iz tega člena predpiše minister na temelju metodologije priprave kataloga in se redno posodablja. Metodologija se objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

55. člen

(določitev glave velike živine)

- (1) Glava velike živine (v nadaljnjem besedilu: GVŽ) je standardna merilna enota za primerjavo med vrstami in kategorijami rejnih živali, ki se uporablja za namene izvedbe ukrepov kmetijske politike ter statističnega in ekonomskega raziskovanja v živinoreji.
- (2) Koeficienti GVŽ po posameznih vrstah in kategorijah rejnih živali se izračunajo na podlagi povprečne telesne mase določene vrste in kategorije rejnih živali.
- (3) Izhodišče za izračun koeficientov GVŽ je telesna masa žive živali, pri čemer se šteje, da je 500 kg telesne mase živali enako 1 GVŽ.
- (4) Podrobnejše izračune koeficientov GVŽ iz drugega odstavka tega člena predpiše minister.

4. ODDELEK

ZDRUŽEVANJE

56. člen

(združevanje)

- (1) Za uresničevanje ciljev kmetijske politike iz 3. člena tega zakona se spodbuja prostovoljno proizvodno ali poslovno združevanje nosilcev kmetijskih gospodarstev v zadrugah, skupinah in organizacijah proizvajalcev ter medpanožnih organizacijah.
- (2) Pogoji in merila, ki jih morajo izpolnjevati organizacije iz prejšnjega odstavka za uveljavljanje spodbud in podpor organiziranju, usposobljenosti za izvajanje in določanje prednosti pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike, način priznanja ter obveznosti poročanja, se določijo v predpisih in drugih aktih, ki na podlagi tega zakona urejajo ukrepe kmetijske politike.

57. člen

(organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev)

(1) Organizacija proizvajalcev je pravna oseba ali njen jasno organizacijsko opredeljeni del pravne osebe, registrirane v skladu z zakonom, ki ureja zadrage, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki povezuje proizvajalce kmetijskih pridelkov posameznega sektorja, določenega s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

(2) Člani organizacije proizvajalcev so lahko:

– proizvajalci kmetijskih pridelkov sektorja iz prejšnjega odstavka,

– pravne osebe, registrirane v skladu z zakonom, ki ureja zadrage, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki združujejo proizvajalce kmetijskih pridelkov sektorja iz prejšnje alineje, in

– osebe, ki niso proizvajalci kmetijskih pridelkov iz sektorja iz prejšnjega odstavka, če je to dovoljeno s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

(3) Če je član organizacije proizvajalcev pravna oseba iz druge alineje prejšnjega odstavka, se za namen priznanja pri ugotavljanju pogojev glede članstva preverjajo pogoji, ki jih izpolnjujejo posamezni proizvajalci kmetijskih pridelkov, ki jih ta pravna oseba združuje.

(4) Če je organizacija proizvajalcev del pravne osebe, jo zastopa zakoniti zastopnik pravne osebe, imeti pa mora svoje interne akte, ki opredeljujejo samostojno upravljanje organizacije proizvajalcev, obveznosti in pravice članov, njeno financiranje, računovodsko-knjigovodske obveznosti, kadrovske in druge zadeve, potrebne za samostojno delovanje organizacije proizvajalcev znotraj pravne osebe.

(5) Organizacija proizvajalcev se prizna, če izpolnjuje pogoje iz prvega in drugega odstavka tega člena, pogoje glede števila članov, obsega oziroma vrednosti pridelave ter pogoje, za posamezni sektor določene v pravnih aktih EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

(6) O priznanju organizacije proizvajalcev na predlog stranke odloči minister. Če organizacija proizvajalcev ne izpolnjuje več pogojev za priznanje, ji minister z odločbo odvzame priznanje.

(7) Začasni odvzem priznanja organizacije proizvajalcev v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov, je v sektorju sadja in zelenjave pristojen inšpektorat, pristojen za kmetijstvo.

(8) Podrobnejše pogoje iz petega odstavka tega člena predpiše minister.

(9) Združenje organizacij proizvajalcev po tem zakonu je pravna oseba, registrirana v skladu z zakonom, ki ureja zadrage, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki povezuje priznane organizacije proizvajalcev iz sektorja iz prvega odstavka tega člena.

(10) Ne glede na prejšnji odstavek je združenje organizacij proizvajalcev lahko jasno organizacijsko opredeljeni del pravne osebe, če je to dovoljeno s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

(11) Člani združenja organizacij proizvajalcev so lahko:

– priznane organizacije proizvajalcev iz sektorja iz prvega odstavka tega člena;

– osebe, ki niso priznane organizacije proizvajalcev iz sektorja iz prvega odstavka tega člena, če je to dovoljeno s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

(12) Če je združenje organizacij proizvajalcev del pravne osebe, jo zastopa zakoniti zastopnik pravne osebe, imeti pa mora svoje interne akte, ki opredeljujejo samostojno upravljanje združenja organizacij

proizvajalcev, obveznosti in pravice članov, njeno financiranje, računovodsko-knjigovodske obveznosti, kadrovske in druge zadeve, potrebne za samostojno delovanje združenja organizacij proizvajalcev znotraj pravne osebe.

(13) Združenje organizacij proizvajalcev se prizna, če izpolnjuje pogoje iz devetega, desetega in enajstega odstavka tega člena, pogoje glede števila članov in pogoje, za posamezni sektor določene v pravnih aktih EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

(14) O priznanju združenja organizacij proizvajalcev na predlog stranke odloči minister. Če združenje organizacij proizvajalcev ne izpolnjuje več pogojev za priznanje, mu minister z odločbo odvzame priznanje.

(15) Za začasen odvzem priznanja združenja organizacij proizvajalcev v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov, je v sektorju sadja in zelenjave pristojen inšpektorat, pristojen za kmetijstvo.

(16) Podrobnejše pogoje iz trinajstega odstavka tega člena predpiše minister.

58. člen

(skupine proizvajalcev)

(1) Skupina proizvajalcev je oblika združevanja proizvajalcev v kmetijstvu, gozdarstvu oziroma živilstvu, ki je pravna oseba ali jasno organizacijsko opredeljeni del pravne osebe, registrirane v skladu z zakonom, ki ureja zadrage, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe. Skupina proizvajalcev je namenjena povezovanju za skupni nastop na trgu s ciljem prilagajanja načina in obsega proizvodnje zahtevam trga ter učinkovitejše ekonomike v kmetijskih sektorjih in verigah trženja oziroma pospeševanju organiziranosti verige preskrbe s hrano.

(2) Proizvajalci se lahko združujejo v skupine proizvajalcev posameznih sektorjev za skupno trženje oziroma kratke dobavne verige.

(3) Minister predpiše, v katere skupine proizvajalcev posameznih sektorjev iz prejšnjega odstavka se proizvajalci lahko združujejo. Predpiše tudi podrobnejše pogoje za priznanje teh skupin, pogoje glede števila članov, obsega oziroma vrednosti pridelave in druge pogoje za posamezni sektor ter obveznosti skupine proizvajalcev glede poročanja ministrstvu in upravljanja skupine proizvajalcev.

(4) Člani skupine proizvajalcev so lahko:

– proizvajalci kmetijskih pridelkov,

– pravne osebe, registrirane v skladu z zakonom, ki ureja zadrage, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki združujejo proizvajalce kmetijskih pridelkov iz prejšnje alineje.

(5) Če je član skupine proizvajalcev pravna oseba iz druge alineje prejšnjega odstavka, se za namen priznanja pri ugotavljanju pogojev glede članstva preverjajo pogoji, ki jih izpolnjujejo posamezni proizvajalci kmetijskih pridelkov, ki jih ta pravna oseba združuje.

(6) O priznanju skupine proizvajalcev na predlog stranke odloči minister. Če skupina proizvajalcev ne izpolnjuje več pogojev za priznanje, ji minister priznanje z odločbo odvzame.

(7) Skupina proizvajalcev se prizna, če izpolnjuje pogoje iz tega člena in pravilnika iz tretjega odstavka tega člena.

(8) Če je skupina proizvajalcev del pravne osebe, jo zastopa zakoniti zastopnik pravne osebe, imeti pa mora svoje interne akte, ki opredeljujejo samostojno upravljanje skupine proizvajalcev, obveznosti in

pravice članov, njeno financiranje, računovodsko-knjigovodske obveznosti, kadrovske in druge zadeve, potrebne za samostojno delovanje skupine proizvajalcev znotraj pravne osebe.

59. člen

(medpanožne organizacije)

(1) Medpanožne organizacije po tem zakonu sestavljajo fizične in pravne osebe, ki opravljajo gospodarsko dejavnost pridelave in prireje ter gospodarsko dejavnost iz vsaj ene od naslednjih faz dobavne verige: predelavo pridelkov iz enega ali več sektorjev ali trgovino z njimi, vključno z njihovo distribucijo, za katere je medpanožna organizacija priznana v skladu s pravnimi akti EU, z namenom usklajevanja interesov potrošnikov in članov organizacij. Medpanožne organizacije se same ne ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo ali trgovino, razen, če s pravnimi akti EU ni določeno drugače.

(2) Medpanožna organizacija je pravna oseba ali jasno organizacijsko opredeljeni del pravne osebe. Če je medpanožna organizacija del pravne osebe, jo zastopa zakoniti zastopnik pravne osebe, imeti pa mora svoje interne akte, ki opredeljujejo samostojno upravljanje medpanožne organizacije, obveznosti in pravice članov, njeno financiranje, računovodsko-knjigovodske obveznosti, kadrovske in druge zadeve, potrebne za samostojno delovanje medpanožne organizacije znotraj pravne osebe.

(3) Medpanožna organizacija se prizna, če izpolnjuje pogoje iz tega člena, pravilnika iz petega odstavka tega člena in pogoje, ki so za posamezni sektor določeni v pravnih aktih EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

(4) O priznanju medpanožne organizacije na predlog organizacije odloča minister. Če medpanožna organizacija ne izpolnjuje več pogojev za priznanje, ji minister priznanje z odločbo odvzame.

(5) Kmetijske sektorje, za katere se lahko prizna medpanožna organizacija, posebne pogoje, ki veljajo za priznanje medpanožne organizacije določenega sektorja in postopek za priznanje medpanožnih organizacij, predpiše minister.

60. člen

(razširitev obveznosti na nečlane)

(1) Na predlog priznane organizacije proizvajalcev ali priznane medpanožne organizacije, ki se šteje za reprezentativno, se določena pravila, vključno z obveznimi finančnimi prispevki, ki jih je sprejela ta organizacija, s predpisom vlade lahko začasno, najdlje za eno leto, razširijo tudi na druge kmetijske proizvajalce ali nosilce predelave in prodaje določenih kmetijskih pridelkov ali živil, ki niso člani te organizacije, če je to nujno za učinkovito uresničevanje tržne ureditve.

(2) Za reprezentativno organizacijo proizvajalcev ali reprezentativno medpanožno organizacijo se šteje organizacija, ki izpolnjuje predpisane pogoje, zlasti glede obsega proizvodnje, območja delovanja in števila članov.

(3) Podrobnejše pogoje glede reprezentativnosti in razširitve obveznosti na nečlane predpiše vlada.

5. ODDELEK

DRŽAVNA POMOČ V KMETIJSTVU

61. člen

(ukrepi kmetijske politike upravljavcev državne pomoči)

(1) Ukrep kmetijske politike upravljavca državne pomoči v kmetijstvu je državna pomoč v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: državna pomoč), ki ne sme biti v nasprotju z resolucijo o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva, predpisi iz 44. člena tega zakona in pravnimi akti EU.

(2) Upravljavec državne pomoči je institucionalna enota iz sektorja Država in njegovih podsektorjev, kot je določen v predpisih, ki urejajo standardno klasifikacijo institucionalnih sektorjev.

(3) Upravljavec državne pomoči:

- pripravi vsebino državne pomoči;
- priglasí državno pomoč pristojnemu organu za spremljanje državne pomoči;
- skrbi za pravilno izvajanje državne pomoči;
- poroča o izvajanju državne pomoči pristojnemu organu za spremljanje državne pomoči.

(4) Sredstva za ukrepe iz tega člena zagotovi upravljavec državne pomoči v svojem proračunu.

62. člen

(pristojni organ za spremljanje državne pomoči)

(1) Ministrstvo je pristojno za spremljanje državne pomoči.

(2) Ministrstvo izvaja zlasti naslednje naloge:

- obravnava, ocenjuje in posreduje prigrasitev državne pomoči Evropski komisiji;
- obravnava, ocenjuje in daje mnenje o skladnosti državne pomoči po skupinski izjemi v kmetijstvu in pomoči *de minimis* v kmetijstvu;
- zbira, obdeluje in spremlja podatke o dodeljeni državni pomoči in pomoči *de minimis* v kmetijstvu ter vodi evidence iz 187. člena tega zakona;
- pripravi letno poročilo o državni pomoči v skladu s predpisi Republike Slovenije in pravnimi akti EU o pripravi letnega poročila o državni pomoči;
- svetuje upravljavcu državne pomoči.

(3) Podrobnejšo vsebino in postopek spremljanja državne pomoči predpiše vlada.

III. POGLAVJE

POSEBNOSTI UPRAVNEGA POSTOPKA

1. ODDELEK

SKUPNE DOLOČBE

63. člen

(načelo javnosti podatkov)

Podatki iz upravnih odločb o dodelitvi sredstev po tem zakonu so javni, razen davčne številke fizične osebe in enotne matične številke občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO).

64. člen

(oblika vloge)

(1) Vlada lahko s predpisom iz 44. člena tega zakona določi, da se vloge, priloge in druga dokazila vlagajo le v elektronski obliki, pri čemer določi tudi zahtevano raven sredstva elektronske identifikacije in obliko zahtevanega elektronskega podpisa.

(2) Vsebina obrazca za vložitev vloge, prilog in drugih dokazil iz prejšnjega odstavka je določena v informacijskem sistemu agencije, razen če je v predpisu iz 44. člena tega zakona določeno drugače.

(3) Vloge, ki niso vložene v skladu s tem členom, se zavržejo.

65. člen

(pooblastilo)

(1) Šteje se, da je stranka pooblastila pooblaščenca za vložitev ali umik vloge, ki je vložena v elektronski obliki v skladu s prvim odstavkom prejšnjega člena, če je vlogi priložena izpolnjena izjava pooblaščenca o obstoju in sprejemu pooblastila.

(2) Če organ dvomi v obstoj pooblastila iz prejšnjega odstavka, zahteva od stranke ali pooblaščenca, da ga predloži v določenem roku. Stranka in pooblaščenec morata hraniti pooblastilo najmanj pet let od dneva, ko je stranka pridobila sredstva.

66. člen

(posredovanje podatkov prek informacijske rešitve)

(1) Upravičenec lahko podatke, s katerimi dokazuje upravičenost do sredstev, kot so podatki o delovnih opravilih, o uporabi fitofarmaceutskih sredstev, gnojenju ali poslovnih transakcijah, posreduje agenciji tudi preko informacijskih rešitev za kmetijsko proizvodnjo ali za vodenje računovodstva, če te izpolnjujejo vsebinske, tehnične, pravne, varnostne in druge pogoje za integracijo z informacijskim sistemom agencije.

(2) Vrsta podatkov, ki se sporočajo v skladu s prejšnjim odstavkom, se določi s predpisom iz 44. člena tega zakona, s katerim se določi tudi rok in podrobnejši način za posredovanje teh podatkov.

(3) Minister predpiše vsebinske, tehnične, pravne, varnostne in druge pogoje iz prvega odstavka tega člena.

(4) Ministrstvo lahko podatke iz prvega odstavka tega člena uporablja za namen oblikovanja kmetijske politike, če upravičenec za to poda soglasje.

67. člen

(umik zahtevka)

(1) Če stranka v postopku uveljavljanja sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike umakne katerega od že vloženih zahtevkov iz vloge pred potekom roka za oddajo vloge, se sklep o ustavitvi postopka glede tega zahtevka izda hkrati z odločbo o drugih zahtevkih.

(2) Kadar stranka med postopkom, v katerem je položila varščino, umakne zahtevek in pristojni organ sprosti varščino, se šteje, da je postopek ustavljen v trenutku, ko je bila varščina sproščena.

68. člen

(odločbe, izdane s pomočjo umetnointeligenčnega sistema)

(1) Če je bilo dejansko stanje ugotovljeno s pomočjo umetnointeligenčnega sistema, ki je vzpostavljen v skladu z drugim odstavkom 38. člena tega zakona in pravnimi akti EU, obrazložitev odločbe vsebuje navedbo, da je dejansko stanje ugotovljeno s pomočjo umetnointeligenčnega sistema in navedbo, da se stranka lahko prek komunikacijskega orodja Sopotnik iz 77. člena tega zakona seznani z grafičnimi ali drugimi podatki, na katerih temelji ugotovljeno dejansko stanje, določbe predpisov, na katere se opira odločba in razloge, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo.

(2) Agencija na svoji spletni strani predstavi temeljne značilnosti umetnointeligenčnega sistema in na jasn in smiseln način pojasni njegovo vlogo v postopku ugotavljanja upravičenosti do sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike.

69. člen

(izdaja odločbe)

(1) Rok, v katerem mora pristojni organ izdati odločbo na prvi stopnji, začne teči od dneva, ko so v skladu s predpisi ugotovljena vsa dejstva in izvedene predpisane kontrole.

(2) Če je vloga nepopolna ali nerazumljiva, mora pristojni organ v treh mesecih od poteka roka za vložitev vloge od stranke zahtevati, da pomanjkljivosti odpravi, in ji določiti rok, v katerem mora vlogo popraviti.

(3) Če je odločba izdelana samodejno z uporabo informacijskega sistema, se na njej navede samo uradna oseba, ki jo izda.

70. člen

(zahteva za odpravo pomanjkljivosti)

(1) Pristojni organ lahko po lastnem preudarku stranko pred pisno zahtevo za odpravo pomanjkljivosti iz prejšnjega člena opozori na pomanjkljivosti po telefonu ali na drug primeren način, če to prispeva k lažjemu uresničevanju pravic strank.

(2) Če stranka odpravi pomanjkljivosti po telefonu, uradna oseba o tem naredi uradni zaznamek.

(3) Če stranka kljub opozorilu iz prvega odstavka tega člena ne odpravi pomanjkljivosti, pristojni organ pisno zahteva od stranke, da pomanjkljivosti odpravi, in ji določi rok, v katerem mora vlogo popraviti.

(4) Stranka mora pomanjkljivosti odpraviti v roku, določenem v pisni zahtevi za odpravo pomanjkljivosti. Pristojni organ morebitne odprave pomanjkljivosti vloge, poslane po roku, pri odločanju ne upošteva.

71. člen

(podatki o transakcijskih računih strank)

(1) Sredstva iz naslova vseh ukrepov kmetijske politike se nakazujejo samo na en transakcijski račun stranke.

(2) Stranki, ki ima v Republiki Sloveniji odprt transakcijski račun, se sredstva nakažejo na račun iz registra transakcijskih računov, ki ga stranka sporoči agenciji. Če stranka transakcijskega računa ne sporoči, se sredstva nakažejo na račun, razviden iz registra transakcijskih računov.

(3) Stranki, ki nima v Republiki Sloveniji odprtega transakcijskega računa, se sredstva nakažejo na račun, odprt v drugi državi članici, ki ga stranka sporoči agenciji. Stranka agenciji predloži pogodbo, sklenjeno z banko v drugi državi članici, ali potrdilo banke v drugi državi članici, ki dokazuje, da ima stranka pri tej banki odprt transakcijski račun, na katerega naj se ji nakažejo sredstva.

(4) Kadar transakcijski račun stranke ni razviden iz registra transakcijskih računov ali stranka ne ravna v skladu s prejšnjim odstavkom, agencija zahteva odpravo pomanjkljivosti. Če stranka v roku iz zahteve za odpravo pomanjkljivosti ne sporoči transakcijskega računa ali ne predloži dokazila iz prejšnjega odstavka, agencija vlogo stranke zavrže.

(5) Za potrebe vodenja postopka iz tega člena in vodenje evidence iz 167. člena tega zakona ima pristojni organ neposredni elektronski dostop do podatkov iz registra transakcijskih računov.

72. člen

(pridobivanje podatkov o poravnanih obveznih dajatvah in drugih denarnih nedavčnih obveznostih)

(1) Upravičenec mora za pridobitev sredstev iz ukrepov kmetijske politike izpolnjevati pogoj poravnanih obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih izterjuje davčni organ v skladu s predpisi države, in sicer vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti ne sme znašati 50 eurov ali več.

(2) Davčni organ agenciji, na njeno zahtevo, v postopku odločanja, v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, posreduje podatek o tem, ali ima upravičenec obveznosti iz prejšnjega odstavka poravnane. Šteje se, da vlagatelj ne izpolnjuje obveznosti iz prejšnjega odstavka tudi, če nima predloženih vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja v obdobju petih let pred vložitvijo vloge za uveljavljanje sredstev iz ukrepov kmetijske politike.

(3) Vloga za uveljavljanje sredstev iz ukrepa kmetijske politike vsebuje obvestilo vlagatelju, da agencija v postopku obravnave vloge po uradni dolžnosti pridobi podatek o izpolnjevanju pogoja iz prvega odstavka tega člena.

(4) Če pogoj iz prvega odstavka tega člena ni izpolnjen, agencija vlagatelja pred odločitvijo pozove, da poravna zapadle neporavnane obveznosti iz prvega odstavka tega člena v osmih dneh od poziva in za to predloži dokaze. Če vlagatelj obveznosti iz prvega odstavka tega člena tudi v roku iz prejšnjega stavka ne izpolni oziroma za to ne predloži dokaza, agencija vlogo za pridobitev sredstev zavrne.

73. člen

(upravni pregled in pregled na kraju samem)

(1) Upravni pregled je ugotavljanje dejanskega stanja, ki se izvede s pregledom dokaznih listin, vpogledom v uradne evidence, z uporabo sistema za spremljanje površin ali drugega sistema, ki temelji na tehnologijah umetne inteligence, in drugih dokazil za ugotavljanje dejanskega stanja, ne da bi si uradna oseba neposredno ogledala stanje na kraju, kjer se izvaja dejavnost, ki je predmet financiranja posameznega ukrepa, razen v primeru iz 76. člena tega zakona.

(2) Pregled na kraju samem je ugotavljanje dejanskega stanja, ki se opravi tako, da uradna oseba izvede neposredni ogled stanja na kraju, kjer se izvaja dejavnost, ki je predmet financiranja.

(3) Vlada lahko s predpisi iz 44. člena tega zakona podrobneje predpiše elemente upravnega pregleda in pregleda na kraju samem, način izvedbe pregledov, delež vlog oziroma zahtevkov, ki se preverijo s pregledom na kraju samem ali z določenimi kontrolami upravnega pregleda (vzorec za kontrolo), način izbire, povečanja in zmanjšanja vzorca za kontrolo ter podrobneje opredeli ukrepe, glede katerih se, za vse ali del elementov pregleda, pregled na kraju samem ne izvaja.

(4) Metode merjenja površin, tehnične tolerance meritev in ostale tehnične elemente metodologije meritev, ki se uporabijo v okviru pregledov na kraju samem ali sistema za spremljanje površin, predpiše minister.

74. člen

(strokovna komisija)

(1) Če je za odločanje o upravičenosti do sredstev v okviru posameznega ukrepa kmetijske politike na podlagi predpisa iz 44. člena tega zakona potrebno dodatno strokovno znanje, se lahko imenuje strokovna komisija, ki poda neobvezno in obrazloženo strokovno mnenje.

(2) Minister predpiše sestavo, pogoje za imenovanje, naloge strokovne komisije, način obvladovanja nasprotij interesov, način delovanja komisije, njeno financiranje in druga podrobnejša vprašanja za posamezno strokovno komisijo iz prejšnjega odstavka.

(3) Člane strokovne komisije iz tega člena imenuje s sklepom predstojnik organa, pred katerim se vodi upravni postopek.

75. člen

(sistem za spremljanje površin)

Agencija v skladu s pravnimi akti EU vzpostavi in upravlja umetnointeligenčni sistem za spremljanje površin, ki za potrebe ugotavljanja dejanskega stanja omogoča redno in sistematično opazovanje, sledenje in presojo dejavnosti in praks na kmetijskih in gozdnih zemljiščih v Republiki Sloveniji, z uporabo podatkov satelitov Sentinel programa Copernicus, drugih enakovrednih satelitskih podatkov, podatkov, pridobljenih z daljinskim zaznavanjem, geografsko označenih fotografij in drugih dokazil.

76. člen

(dodatni terenski ogled v okviru sistema za spremljanje površin)

(1) Kadar se z uporabo sistema iz prejšnjega člena in drugimi preveritvami v okviru upravnega pregleda ne da z gotovostjo ugotoviti dejanskega stanja, lahko agencija opravi dodatni terenski ogled. O izvedbi dodatnega terenskega ogleda se stranke predhodno ne obvešča in se izvede brez njene navzočnosti.

(2) Agencija sporoči ugotovitve dodatnega terenskega ogleda stranki prek komunikacijskega orodja Sopotnik iz 77. člena tega zakona.

(3) Stranka lahko po opravljenem dodatnem terenskem ogledu vlogo ali zahtevek spremeni ali umakne v skladu z določbami tega zakona.

(4) Dodatne terenske ogleda opravlja agencija oziroma se lahko opravljajo kot javno pooblastilo. Glede postopka izbire izvajalca, podelitve javnega pooblastila, pogojev za opravljanje nalog in statusa kontrolorja se smiselno uporabljajo drugi do sedmi odstavek 78. člena tega zakona.

77. člen

(informacijsko orodje za komunikacijo s strankami)

(1) Agencija vzpostavi in upravlja informacijsko orodje za komunikacijo s strankami Sopotnik (v nadaljnjem besedilu: Sopotnik), ki omogoča elektronsko izmenjavo informacij in dokumentov med agencijo in strankami.

(2) Uporaba Sopotnika je obvezna za komunikacijo med agencijo in strankami, če je tako določeno v predpisih iz 44. člena tega zakona.

(3) V primeru iz prejšnjega odstavka se Sopotnik uporablja za naslednjo komunikacijo:

– seznanitev stranke z dejanskim stanjem, ki ga je agencija ugotovila na podlagi podatkov, pridobljenih z uporabo sistema za spremljanje površin iz 75. člena tega zakona, vključno z ugotovitvami dodatnega terenskega ogleda iz prejšnjega člena;

– podajo izjave stranke o ugotovljenem dejanskem stanju iz prejšnje alineje in predložitve dokazov. Stranka lahko predloži izjavo o ugotovljenem dejanskem stanju iz prejšnje alineje in dokaze v roku, ki se določi v predpisih iz 44. člena tega zakona.

(4) Če agencija v primeru iz prve alineje prejšnjega odstavka na podlagi podatkov, pridobljenih z uporabo sistema za spremljanje površin iz 75. člena tega zakona, ugotovi neskladja, stranko o tem dodatno obvesti na način oziroma po sredstvih komunikacije, ki jih ta opredeli v zbirni vlogi.

(5) Stranka dostopa do uporabniškega računa v Sopotniku s sredstvi identifikacije iz 64. člena tega zakona, ali z uporabniškim imenom in geslom, ki ju dodeli agencija.

(6) Šteje se, da je stranka z informacijo seznanjena osmi dan od objave v Sopotniku.

(7) Podrobnejši način uporabe, način poteka komunikacije preko Sopotnika in način dodatnega obveščanja strank predpiše minister.

(8) Za potrebe delovanja Sopotnika se lahko obdelujejo podatki, prevzeti iz vlog stranke in iz RKG, ter naslednji osebni podatki registriranih uporabnikov: osebno ime, kontaktni podatki, uporabniško ime in prvotno dodeljeno geslo, podatki o uporabniških pravicah posameznega uporabnika in njegov naslov internetnega protokola. Osebni podatki se hranijo največ deset let od zadnje prijave uporabnika.

78. člen

(pregledi na kraju samem)

(1) Preglede na kraju samem, ki so potrebni za ugotavljanje dejstev in okoliščin, pomembnih za odločitev o upravičenosti do zaprošenih ali dodeljenih sredstev oziroma o namenski rabi dodeljenih sredstev po tem zakonu, opravlja agencija oziroma se opravljajo kot javno pooblastilo.

(2) Za opravljanje nalog pregledov na kraju samem mora izbrani izvajalec izpolnjevati strokovne, prostorske, tehnične in organizacijske pogoje.

(3) Izbira izvajalca za izvajanje nalog iz tega člena se opravi na podlagi javnega razpisa.

(4) Agencija izvajalcu, izbranemu v skladu s prejšnjim odstavkom, podeli javno pooblastilo z odločbo v upravnem postopku. V odločbi morajo biti navedene strokovne delavke ali strokovni delavci, ki izvajajo naloge iz tega člena (v nadaljnjem besedilu: kontrolor). Z izvajalci se sklenejo pogodbe, s katerimi se uredijo medsebojna razmerja.

(5) Javno pooblastilo se podeli za določen čas in preneha:

– s potekom časa, za katerega je podeljeno,

– če niso več izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka tega člena ali če se naloge iz tega člena opravljajo v nasprotju s predpisi, kar ugotovi agencija z odločbo v upravnem postopku.

(6) Zoper odločbo iz četrtega in petega odstavka tega člena ni pritožbe, možen pa je upravni spor.

(7) Kontrolor se šteje za uradno osebo po zakonu, ki določa upravni postopek, in ima pooblastilo za opravljanje posameznih dejanj v upravnem postopku.

(8) Kontrolor izkazuje pooblastilo za opravljanje pregledov na kraju samem s službeno izkaznico, ki vsebuje fotografijo kontrolorja, ime in priimek kontrolorja, navedbo agencije ter podpis predstojnika agencije. Če kontrolor izvaja pregled na kraju samem na podlagi javnega pooblastila, vsebuje službena izkaznica poleg podatkov iz prejšnjega stavka tudi naziv izvajalca ter datum podelitve in konca veljavnosti javnega pooblastila.

(9) Službeno izkaznico iz prejšnjega odstavka izda predstojnik agencije.

(10) Obliko službene izkaznice in postopek za njeno izdajo predpiše minister.

(11) Kontrolor pri pregledu na kraju samem postopa v skladu z določbami zakona, ki ureja upravni postopek, in o opravljenem pregledu sestavi zapisnik.

(12) Poleg načina, ki ga za vabilo določa zakon, ki ureja splošni upravni postopek, se lahko pregled na kraju samem stranki ali njenemu pooblaščenцу predhodno napove telefonsko, po elektronski pošti ali

neposredno ustno, kar se evidentira z uradnim zaznamkom ali v zapisniku o pregledu. S predpisom iz 44. člena tega zakona se določi najdaljši čas, ki lahko preteče od napovedi pregleda na kraju samem do njegove izvedbe, pri čemer ta čas ne sme biti daljši od 14 dni.

(13) Če pregled na kraju samem ni napovedan v skladu s prejšnjim odstavkom, ker bi predhodna napoved lahko ogrozila ugotovitev resničnega dejanskega stanja glede upravičenosti do sredstev, kakor to zahtevajo pravni akti EU, ki urejajo zaščito finančnih interesov EU, kontrolor stranko ali njenega pooblaščenca pred začetkom pregleda neposredno ustno seznani o izvajanju pregleda. Kontrolor mora stranki ali njenemu pooblaščenцу omogočiti navzočnost pri pregledu. Če kontrolor stranke ali njenega pooblaščenca ne najde na kraju, kjer je treba izvesti pregled na kraju samem, pregled preloži.

79. člen

(zapisnik o pregledu na kraju samem)

(1) Zapisnik o pregledu na kraju samem se sestavi v fizični ali elektronski obliki. Ne glede na določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, zapisnik, sestavljen v elektronski obliki, in v zapisniku navedene morebitne izjave po opravljenem pregledu na kraju samem potrdi stranka s podpisom z uporabo podpisne tablice, overi pa ga uradna oseba s kvalificiranim elektronskim podpisom.

(2) Če stranka noče podpisati zapisnika ali odide, preden je zapisnik sklenjen, se to vpiše v zapisnik in navede, zakaj ga ni hotela podpisati.

(3) Zapisnik o pregledu na kraju samem, ki je sestavljen v elektronski obliki in podpisan ter overjen v skladu s prvim odstavkom tega člena, se stranki posreduje tako, da se pošlje na elektronski naslov, ki ga stranka navede v zapisnik, če se stranka s tem strinja.

80. člen

(višja sila in izjemne okoliščine)

(1) Za namen izvajanja kmetijske politike so lahko višja sila in izjemne okoliščine, ki začasno ali trajno onemogočajo ali ovirajo izvedbo ukrepov kmetijske politike, priznane zlasti v naslednjih primerih:

1. huda naravna nesreča, hud vremenski dogodek ali izjemna okoliščina, ki resno prizadene kmetijsko gospodarstvo;
2. uničenje poslopij in kmetijske mehanizacije ter objektov za živino na kmetijskem gospodarstvu zaradi nesreče;
3. izbruh bolezni, ki prizadene rejne živali, ali izbruh bolezni ali navzočnost škodljivega organizma rastlin, ki prizadene kmetijske rastline upravičenca;
4. razlastitev celotnega ali velikega dela kmetijskega gospodarstva, če te razlastitve ni bilo mogoče pričakovati na dan predložitve vloge;
5. smrt upravičenca;
6. dolgotrajna nezmožnost upravičenca za delo;
7. izguba ali pogin rejnih živali zaradi napada divjih zveri, kljub izvedbi vseh predpisanih ukrepov;
8. pogin rejnih živali zaradi nesreče (požar, udar strele, električni udar, padci ipd.);

9. škoda na površinah, ki jo povzročijo divje živali;

10. napad bolezni oziroma škodljivcev v čebelnem panju, zaradi katerih je potrebno čebele v tem panju uničiti oziroma nadomestiti z novo čebeljo družino;

11. sprememba obsega kmetijskih zemljišč na kmetijskem gospodarstvu, vrste dejanske rabe ali načina kmetovanja neodvisno od upravičenca.

(2) V predpisih iz 44. člena tega zakona se za primer višje sile ali izjemne okoliščine določijo pogoji glede upravičenj in uporaba upravnih sankcij.

(3) O primerih višje sile ali izjemne okoliščine se agencijo pisno obvesti v 15 delovnih dneh od dneva, ko je upravičenec to zmožen storiti, priložijo pa se tudi ustrezni dokazi. Agencijo se lahko o primeru višje sile ali izjemne okoliščine obvesti tudi prek informacijskega orodja za komunikacijo s strankami iz 77. člena tega zakona, če je tako določeno v predpisu iz 44. člena tega zakona.

(4) Če agencija s svojimi kontrolnimi sistemi, zlasti s sistemom za spremljanje površin ali drugim sistemom za samodejno ugotavljanje dejanskega stanja, zazna okoliščine, ki kažejo na nastanek primera višje sile ali izjemne okoliščine, lahko po uradni dolžnosti izvede postopek ugotavljanja višje sile ali izjemne okoliščine in v primeru ugotovljene višje sile ali izjemne okoliščine o tem obvesti upravičenca v skladu s prvo alinejo tretjega odstavka 77. člena tega zakona.

(5) Šteje se, da upravičenec uveljavlja višjo silo ali izjemno okoliščino, če ugotovitvi višje sile ali izjemne okoliščine iz prejšnjega odstavka ne nasprotuje na način in v roku iz druge alineje tretjega odstavka 77. člena tega zakona.

(6) O višji sili ali izjemni okoliščini agencija odloči z odločbo.

81. člen

(dodelitev podpore po uradni dolžnosti)

(1) Za ukrepe kmetijske politike se odločbe izdajo na podlagi podatkov iz uradnih evidenc, če je za posamezni ukrep tako določeno s predpisom iz 44. člena tega zakona.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka agencija izda odločbo.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek agencija izda zavrnilno odločbo, če ugotovi, da je podatek v uradno evidenco iz prvega odstavka tega člena vnesen na podlagi vloge stranke, ta pa ne izpolnjuje pogojev za izdajo odločbe.

(4) Če stranka ugotovi, da je izračun v odločbi iz drugega odstavka tega člena nepravilen, lahko v 15 dneh od vročitve odločbe vloži ugovor. Agencija preveri navedbe stranke in izda odločbo.

(5) Če stranka zoper odločbo ne ugovarja ali ne poda izjave o odpovedi pravice v skladu z osmim odstavkom tega člena, velja odločba za dokončno odločbo. V tem primeru se šteje, da se je stranka odpovedala pritožbi.

(6) Stranka lahko v 15 dneh od vročitve odločbe iz četrtega odstavka tega člena vloži pritožbo. Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

(7) Odločbe in sklepi iz tega člena se vročajo v skladu s 83. členom tega zakona.

(8) Stranka lahko v 15 dneh od prejema odločbe poda nepreklicno pisno izjavo, da se odpoveduje pravicam iz odločbe. Agencija v tem primeru izda odločbo o odpovedi pravici in stranki naloži vračilo morebitnih prejetih izplačil iz tega naslova.

(9) Če agencija izda odločbo iz tega člena, pozivanje stranke k izpolnitvi pogoja iz 72. člena tega zakona ni potrebno.

82. člen

(učinki prenosa kmetijskega gospodarstva na pravice in obveznosti iz ukrepov kmetijske politike)

(1) Ob prenosu kmetijskega gospodarstva v skladu s prvim odstavkom 21. člena tega zakona vse pravice, obveznosti in upravne sankcije, ki se nanašajo na ukrepe kmetijske politike, preidejo na novega nosilca kmetijskega gospodarstva, če izpolnjuje pogoje oziroma obveznosti iz predpisa iz 44. člena tega zakona in vloži vlogo iz petega odstavka tega člena.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek pri ukrepih kmetijske politike, ki so vezani na površino oziroma žival, in so obveznosti večletne, v primeru prenosa kmetijskega gospodarstva, celotnega zemljišča oziroma dela zemljišča v obdobju trajanja obveznosti, obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu zemljišču, za preostanek obdobja prevzame novi nosilec kmetijskega gospodarstva, če s tem v zvezi izrazi voljo na način kot ga določa predpis iz 44. člena tega zakona, sicer pa obveznost preneha veljati in se od prejšnjega nosilca kmetijskega gospodarstva ne zahteva vračila sredstev za obdobje, v katerem je obveznost veljala.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena ob prenosu kmetijskega gospodarstva zaradi smrti nosilca družinske kmetije v skladu s tretjim in petim odstavkom 21. člena tega zakona vse pravice, obveznosti in upravne sankcije, ki se nanašajo na ukrepe kmetijske politike, preidejo na novega nosilca kmetijskega gospodarstva, če izpolnjuje pogoje oziroma obveznosti, ki se za primer prenosa kmetijskega gospodarstva zaradi smrti nosilca družinske kmetije določijo s predpisom iz 44. člena tega zakona.

(4) Če vloga ni vložena v skladu s petim odstavkom 21. člena tega zakona, agencija izda sklepe o ustavitvi glede vseh odprtih postopkov v zvezi z ukrepi kmetijske politike, neizplačana sredstva pa se vrnejo v proračun.

(5) Novi nosilec kmetijskega gospodarstva iz prvega in tretjega odstavka tega člena po izdani odločbi o pravici do sredstev iz naslova ukrepa kmetijske politike vloži vlogo za uveljavljanje pravic iz ukrepa kmetijske politike ali vlogo za prenos pravic in obveznosti ter predloži dokaze o izpolnjevanju pogojev oziroma obveznosti iz predpisa iz 44. člena tega zakona.

(6) O vlogi iz prejšnjega odstavka agencija odloči z odločbo o pravicah, obveznostih in upravnih sankcijah.

(7) Ne glede na prvi odstavek tega člena ima obveznost vračila sredstev nosilec kmetijskega gospodarstva, na katerega se glasi odločba o vračilu sredstev.

83. člen

(vročitev)

(1) Odločbe in sklepi agencije s področja ukrepov kmetijske politike, razen odločb o vračilu sredstev, se vročajo z navadno vročitvijo. Šteje se, da je vročitev opravljena 20. dan od datuma izdaje odločbe.

(2) Stranka lahko pisno obvesti agencijo, da odločbe ali sklepa ni prejela, v 30 dneh od datuma, do katerega morajo biti izdane odločbe za posamezen ukrep. Datum je določen v predpisih iz 44. člena tega zakona.

(3) Agencija stranki v primerih iz prejšnjega odstavka odločbo ali sklep vroči z osebno vročitvijo.

84. člen

(oblika pritožbe)

Pritožba se vloži pisno.

85. člen

(nesuspendivni učinek pritožbe)

Pritožba zoper odločbo iz naslova ukrepov kmetijske politike, pritožba zoper odločbo o izbrisu zemljišč iz RKG in pritožba zoper odločbo o zasegu varščine ne zadrži njene izvršitve.

86. člen

(rok organa za odstop pritožbe)

Rok, v katerem mora agencija odstopiti pritožbo z dokumenti o zadevi pristojnemu organu druge stopnje potem, ko preveri, ali je vložena pritožba pravočasna, dovoljena in ali jo je vložila upravičena oseba, pa izpodbijane odločbe ne nadomesti z novo odločbo, je štiri mesece od prejema pritožbe.

87. člen

(rok organa druge stopnje za izdajo odločbe)

(1) Rok, v katerem mora pristojni organ izdati odločbo na drugi stopnji, začne teči od dneva, ko prejme popolno pritožbo in dokumente, ki se tičejo zadeve.

(2) Če o pritožbi stranke ni odločeno v šestih mesecih od vložitve pritožbe, lahko stranka postopa po določbah zakona, ki ureja upravni spor.

88. člen

(upravna sankcija)

(1) Agencija odloči o upravnih sankcijah zaradi neizpolnitve ali kršitev obveznosti v skladu s pravnimi akti EU in tem zakonom.

(2) Upravna sankcija se deli na upravni ukrep in upravno kazen.

89. člen

(upravni ukrep)

(1) Upravni ukrep je:

- delna ali celotna zavrnitev vloge ali zahtevka za izplačilo sredstev;
- vračilo neupravičeno izplačanih sredstev.

(2) Delna ali celotna zavrnitev vloge ali zahtevka za izplačilo sredstev iz prve alineje prejšnjega odstavka pomeni zavrnitev vloge ali zahtevka oziroma dela vloge ali zahtevka, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev, pri čemer v primeru delne zavrnitve ne pride do zmanjšanja odobrenega dela vloge ali zahtevka.

(3) Vračilo sredstev iz druge alineje prvega odstavka tega člena pomeni vračilo neupravičeno izplačanih sredstev največ do višine sredstev, ki so bila v isti upravni zadevi upravičencu že izplačana. V primeru zamude z vračilom se upravičencu zaračunajo tudi zakonske zamudne obresti.

90. člen

(upravna kazen)

(1) Upravna kazen je:

1. delno znižanje odobrenega zneska;
2. znižanje odobrenega zneska v celoti;
3. vračilo sredstev;
4. izključitev iz ukrepa;
5. izguba pravice do izplačila sredstev na podlagi odločbe o pravici do sredstev.

(2) Znižanje odobrenega zneska iz 1. točke prejšnjega odstavka pomeni upravno kazen, s katero se stranki poleg upravnega ukrepa iz prve alineje prvega odstavka prejšnjega člena, za izplačilo zavrne tudi določen del vloge ali zahtevka, ki izpolnjuje predpisane pogoje.

(3) Znižanje odobrenega zneska v celoti iz 2. točke prvega odstavka tega člena pomeni zavrnitev celotne vloge ali zahtevka, ki izpolnjuje predpisane pogoje, čeprav se ugotovljena nepravilnost ali kršitev nanaša na neupravičeni del vloge ali zahtevka, še zlasti v primeru umetno ustvarjenih pogojev, namerne prijave neupravičenih stroškov, uporabe prirejene dokumentacije, preprečitve ali onemogočanje izvedbe vseh vrst pregledov.

(4) Vračilo sredstev iz 3. točke prvega odstavka tega člena pomeni vračilo izplačanih sredstev največ do višine sredstev, ki so bila v isti upravni zadevi upravičencu že izplačana. V primeru zamude z vračilom se upravičencu zaračunajo tudi zakonske zamudne obresti.

(5) Izključitev iz ukrepa iz 4. točke prvega odstavka tega člena pomeni izključitev upravičenca iz možnosti kandidiranja na enega ali več ukrepov kmetijske politike, za koledarsko leto izreka in naslednje koledarsko leto.

91. člen

(neizpolnitev ali kršitev obveznosti)

(1) Če stranka predloži lažne podatke ali če podatkov, pomembnih za odločitev, zaradi malomarnosti ne razkrije, pristojni organ vlogo ali zahtevek v celoti zavrne.

(2) Če stranka stori kršitev, zaradi katere je onemogočeno doseganje ciljev ukrepa, kot na primer uporaba sredstev v nasprotju z namenom, za katerega so bila dodeljena, in nedokončanje projekta, razen v primeru višje sile, se stranki izda odločba, s katero se zahteva vračilo izplačanih sredstev in določi rok vračila izplačanih sredstev. Pritožba zoper tako odločbo ne zadrži izvršitve. Če stranka teh sredstev ne vrne v roku, določenem s to odločbo, se ji zaračunajo zakonite zamudne obresti.

(3) Če stranka prepreči izvedbo pregleda na kraju samem tako, da pregleda ne dovoli ali ga ne omogoči, pristojni organ vlogo ali zahtevek zavrne in zahteva vračilo izplačanih sredstev v skladu s prejšnjim odstavkom.

(4) V primerih iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena se stranko izključi iz istega ukrepa za koledarsko leto izreka in naslednje koledarsko leto.

(5) V primeru neizpolnjevanja drugih obveznosti, ki izhajajo iz predpisa iz 44. člena tega zakona, se stranki določijo upravne sankcije iz 88., 89. in 90. člena tega zakona v skladu s predpisom iz 44. člena tega zakona. V predpisu iz 44. člena tega zakona se lahko določi, da se upravna sankcija za kršitev določenih obveznosti lahko uporabi šele po prehodnem opozorilu stranki, da bo taka sankcija uporabljena, če v določenem roku ne bo odpravila kršitve obveznosti ali bo ponovila kršitev obveznosti iz odločbe o pravici do sredstev.

(6) Ne glede na drugi, tretji in peti odstavek tega člena se v primeru neizpolnjevanja ali kršitev obveznosti stranki ne izda odločba o vračilu sredstev oziroma se ji ne določijo upravne kazni, če je neizpolnjevanje ali kršitev obveznosti posledica napake pristojnega ali drugega organa in kadar ni razumno pričakovati, da bi stranka napako lahko odkrila.

92. člen

(namerna neskladnost s pravili za dodelitev ali izplačilo sredstev)

(1) Za namen preverjanja spoštovanja pravil za dodelitev ali izplačilo sredstev iz ukrepov kmetijskih politik se za namerno neskladnost šteje neskladnost, pri kateri iz okoliščin očitno izhaja, da se je zavezanec zavedal, da bo imelo njegovo ravnanje ali opustitev za posledico neskladnost, vendar je vseeno hotel nastanek te posledice ali je vsaj privolil v nastanek te posledice.

(2) Vlada s predpisom iz 44. člena tega zakona predpiše ukrepe kmetijske politike, kjer se ugotavlja namerna neskladnost, in upravne sankcije iz 88., 89. in 90. člena tega zakona.

(3) Če zavezanec, v okviru pravil pogojenosti ali socialne pogojenosti, ponovi neskladnost, za katero mu je agencija dvakrat v treh zaporednih letih določila upravno sankcijo, se ta neskladnost šteje za namerno neskladnost v skladu s pravnimi akti EU.

93. člen

(posebni primeri odprave odločbe prve stopnje)

(1) Kadar je odločba izdelana samodejno z uporabo informacijskega sistema in je v njej nepravilno ugotovljeno dejansko stanje ali napačno uporabljen materialni predpis, agencija v enem letu po vročitvi odločbe stranki tako odločbo odpravi in izda novo odločbo. Kot datum izdaje nove odločbe se šteje datum na odločbi.

(2) Kadar pristojni organ na podlagi dokončnega poročila ali drugega končnega akta pristojnega nadzornega ali revizijskega organa ugotovi, da so bila sredstva dodeljena ali izplačana v nasprotju s predpisi ali predpisi niso bili v celoti pravilno uporabljeni, pristojni organ svojo odločbo v petih letih od dokončnosti odločbe odpravi in jo nadomesti z novo odločbo.

(3) Kadar pristojni organ ugotovi, da je v odločbi ugotovljeno dejansko stanje nepravilno ali nepopolno ugotovljeno, ker je stranka predložila lažne podatke ali ker stranka podatkov, pomembnih za odločitev, zaradi malomarnosti ni razkrila, svojo odločbo v petih letih od dokončnosti odločbe odpravi in jo nadomesti z novo odločbo.

(4) Pristojni organ v odločbi iz prejšnjega odstavka odloči tudi, da se stranka izključi iz istega ukrepa za koledarsko leto izreka in naslednje koledarsko leto.

(5) Pristojni organ v odločbi iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zahteva tudi vračilo izplačanih sredstev in določi rok vračila izplačanih sredstev. Če stranka teh sredstev ne vrne v roku, določenem s to odločbo, se ji zaračunajo zakonite zamudne obresti.

(6) Zoper novo odločbo po prvem, drugem in tretjem odstavku tega člena je dovoljena pritožba, razen v primerih, ko v skladu z določbami tega zakona zoper odpravljeno odločitev agencije pritožba ni dovoljena.

94. člen

(odprava odločbe po nadzorstveni pravici)

(1) Organ, pristojen za nadzor, lahko po nadzorstveni pravici, poleg primerov iz zakona, ki ureja upravni postopek, odpravi odločbo pod pogoji, v roku in iz razlogov, določenih v pravnem aktu EU ali nacionalnem predpisu, ki določa obveznost vračila strankam, kadar jim je bilo z odločbo odobrenih preveč sredstev ali upravičenj.

(2) Če predpis roka iz prejšnjega odstavka ne določa drugače, lahko pristojni organ odločbo odpravi v petih letih od vročitve odločbe.

95. člen

(enotna odločba)

(1) Kadar je pri organu druge stopnje vloženih več kot pet pritožb zoper odločbe prve stopnje ali predlogov za odpravo po nadzorstveni pravici in se pravice ali obveznosti opirajo na isto ali podobno

dejansko stanje in isto pravno podlago ter pristojni organ druge stopnje ugotovi, da so pritožbe ali predlogi utemeljeni, lahko izda enotno odločbo.

(2) Z enotno odločbo organ odpravi odločbe v delu, ki je nepravilen, in vrne zadeve agenciji v ponovni postopek. Organ druge stopnje je dolžan s svojo enotno odločbo opozoriti organ prve stopnje, glede česa je treba dopolniti postopek, organ prve stopnje pa mora vseskozi ravnati po tej odločbi.

(3) Sestavni del enotne odločbe je seznam z imeni strank in njihovih zakonitih zastopnic ali zakonitih zastopnikov ali pooblaščenk ali pooblaščenцев ter označba prvostopne odločbe.

(4) Enotna odločba se pošlje agenciji, ki mora brez odlašanja, najpozneje pa v 30 dneh od prejema zadeve, izdati nove odločbe. Strankam se kopija enotne odločbe brez posebnega seznama vroči skupaj z novo odločbo. Zoper novo odločbo je dovoljena pritožba.

96. člen

(obnova postopka)

(1) Postopek, ki je končan z odločbo, zoper katero v upravnem postopku ni rednega pravnega sredstva, se poleg razlogov iz zakona, ki ureja splošni upravni postopek, obnovi tudi, če:

– odločba temelji na upravni odločbi, ki je bila pravnomočno spremenjena, razveljavljena ali odpravljena;

– če za obnovo postopka pristojni organ na podlagi pravnomočne odločbe drugega pristojnega organa izve za nova dejstva, ki bi lahko sama zase ali v zvezi z že ugotovljenimi dejstvi pripeljala do drugačne odločbe, če bi bila ta dejstva upoštevana v prejšnjem postopku.

(2) Stranka lahko predlaga obnovo iz vseh obnovitvenih razlogov v treh mesecih. Rok začne teči v skladu z določbami zakona, ki ureja upravni postopek, v primerih iz prejšnjega odstavka pa od dneva, ko je stranka izvedela za pravnomočno odločbo.

(3) Pristojni organ lahko začne postopek obnove po uradni dolžnosti iz vseh obnovitvenih razlogov v petih mesecih. Rok začne teči v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek; v primeru iz prve alineje prvega odstavka tega člena od dneva, ko je odločba postala pravnomočna, v primeru iz druge alineje prvega odstavka tega člena pa od dneva, ko je pristojni organ izvedel za pravnomočno odločbo drugega pristojnega organa.

(4) Sklep o dovolitvi obnove ali sklep o obnovi se izda skupaj z odločbo.

(5) Po preteku petih let od dokončnosti odločbe se obnova ne more več predlagati niti ne uvesti po uradni dolžnosti, razen glede obnovitvenih razlogov, za katere zakon, ki ureja splošni upravni postopek, določa daljši rok.

97. člen

(poračunavanje in vračilo neupravičeno izplačanih sredstev)

(1) Sredstva, ki jih mora stranka na podlagi izvršljive odločbe vrniti, lahko pristojni organ poračuna s sredstvi, ki stranki še niso bila izplačana, in sicer iz katerega koli ukrepa kmetijske politike, če pravni akti EU ne določajo drugače, sicer mora pristojni organ takoj zahtevati vračilo v proračun.

(2) Če stranka, ki mora vrniti sredstva, poleg glavnice dolguje tudi obresti in stroške, se ti vračunavajo tako, da se najprej odplača glavnica, nato obresti in končno stroški.

98. člen

(obročno plačilo dolga in odlog plačila)

(1) Stranka lahko pred iztekom z odločbo določenega roka za vračilo sredstev pri agenciji vloži vlogo za obročno plačilo dolga iz naslova ukrepov kmetijske politike.

(2) Najnižji skupni znesek dolga stranke, za katerega se dovoli obročno plačilo, je 500 eurov.

(3) Na podlagi vloge stranke se lahko dovoli obročno plačilo dolga v treh trimesečnih obrokih. V tem primeru se nominalni znesek dolga razdeli na tri enake dele ali obroke, pri katerih se določi tudi datum njihove zapadlosti.

(4) Če stranka zamudi s plačilom za kateri koli posamezni obrok, se dolg takoj izterja v celoti. Agencija v odločbi, s katero dovoli obročno plačilo dolga, stranko opozori na posledice zamude. Zakonske zamudne obresti se obračunajo od dneva zapadlosti posameznega obroka do dneva plačila, če pravni akti EU ne določajo drugače.

(5) Vloga za obročno plačilo dolga mora biti vložena na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani agencije.

(6) Odlog plačila dolga iz naslova ukrepov skupne kmetijske politike ni mogoč.

99. člen

(neupravičeno izplačana sredstva pod določenim zneskom)

(1) O vračilu neupravičeno izplačanih sredstev ali odvzemu neutemeljeno dodeljenih upravičenj, ki ne presegajo zneska, določenega za opustitev izterjave v zakonu, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije, se odločba ne izda.

(2) Če zakon iz prejšnjega odstavka ne določa najnižjega zneska, določenega za opustitev izterjave, znesek za opustitev izterjave, brez obresti, znaša 50 eurov.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se izda odločba v primeru, če:

– se zahteva vračilo neupravičenih izplačanih sredstev na podlagi odločbe, s katero se odloči o delnem ali celotnem zasegu varščine;

– v skladu s predpisi razlog, zaradi katerega bi bilo treba zahtevati vračilo podpore, v drugih postopkih vpliva na pravico do prejema podpore.

100. člen

(rok za odločitev o vračilu sredstev)

(1) Kadar je v zapisniku o pregledu na kraju samem, s pravnomočno odločbo drugega pristojnega organa, z dokončnim poročilom ali drugim končnim aktom pristojnega nadzornega ali revizijskega organa, ali z drugim dokumentom ugotovljeno, da stranka ne izpolnjuje ali krši obveznosti oziroma da so ji bila sredstva neupravičeno izplačana zaradi nepravilnosti, agencija odloči o vračilu sredstev, če ugotovi, da so za to izpolnjeni pogoji. Agencija izda odločbo za vračilo sredstev v 18 mesecih od datuma prejema zapisnika o pregledu na kraju samem, pravnomočne odločbe drugega pristojnega organa, dokončnega poročila ali drugega končnega akta pristojnega nadzornega ali revizijskega organa ali drugega dokumenta drugega organa ali tretje osebe oziroma od datuma nastanka drugega dokumenta agencije.

(2) Postopki v skladu s prejšnjim odstavkom se začnejo ali nadaljujejo tudi po poteku roka iz prejšnjega odstavka.

2. ODDELEK

POSTOPEK ZA IZVAJANJE UKREPOV KMETIJSKE POLITIKE NA PODLAGI JAVNEGA RAZPISA

101. člen

(uporaba postopka)

Pri izvajanju ukrepov na podlagi javnega razpisa se uporabljajo določbe 63. do 100. člena tega zakona, razen določb 67. člena, prvega, drugega in tretjega odstavka 70. člena za vloge na podlagi odprtega javnega razpisa iz prve alineje prvega odstavka 103. člena tega zakona ter določb 76., 77. in 83. člena tega zakona.

102. člen

(čas in način vložitve vloge)

(1) Če stranka vlogo pošlje po pošti, jo mora poslati s priporočeno pošiljko. Pri vlogi, ki je poslana s priporočeno pošiljko, se za čas vložitve šteje čas oddaje pošiljke na pošti. Kadar na priporočeni pošiljki čas oddaje pošiljke ni ugotovljen kljub poizvedbi na pošti, se šteje, da je vloga vložena kot zadnja na dan, ko je bila pošiljka oddana na pošti. Vloga, poslana po pošti kot navadna pošiljka, se zavrže.

(2) Kadar vlogo izroči stranka neposredno pri pristojnem organu, se za čas vložitve šteje čas prejema pošiljke v glavni pisarni pristojnega organa.

(3) Vloga, ki se vloži v elektronski obliki, se šteje za vloženo takrat, ko njen sprejem samodejno evidentira informacijski sistem agencije za sprejem vlog.

(4) Če sta dve ali več vlog vloženi istočasno in je vrstni red pomemben za dodelitev sredstev, se vrstni red prispelih vlog določi na podlagi objektivnega merila, določenega v predpisu iz 44. člena tega zakona.

103. člen

(obliki javnih razpisov)

(1) Vlada s predpisom iz 44. člena tega zakona predpiše vrsto javnega razpisa:

- odprt javni razpis, kjer se vloge odpirajo in obravnavajo po vrstnem redu oddaje vlog, ali;
- zaprt javni razpis, kjer se vloge odpirajo in obravnavajo sočasno.

(2) Vloga za posamezni javni razpis se odobri:

- v odprtih javnih razpisih: po vrstnem redu prejema popolnih vlog, ki izpolnjujejo predpisane pogoje in dosežejo minimalni prag točk pri merilih za izbor, če so ta določena, do porabe sredstev;
- v zaprtih javnih razpisih: na podlagi prejema popolnih vlog, ki dosežejo minimalni prag točk pri merilih za izbor po vrstnem redu od najvišje do najnižje točkovane vloge, za katero so razpisana sredstva v celoti še na voljo in izpolnjujejo predpisane pogoje.

(3) S predpisom iz 44. člena tega zakona se lahko določi, da se, ne glede na drugo alinejo prejšnjega odstavka, prva vloga na javni razpis po vrstnem redu točkovanja, ki še izpolnjuje predpisane pogoje in dosega zadostno število točk, vendar razpoložljiva sredstva ne zadoščajo več za dodelitev sredstev v celoti, lahko odobri do višine razpoložljivih sredstev, če se stranka s tem strinja in pred odobritvijo vloge na javni razpis izkaže, da bo tudi z dodelitvijo razpoložljivih sredstev izpolnjen namen, za katerega ji bodo odobrena sredstva na javnem razpisu. V predpisu iz 44. člena tega zakona se opredelijo dokazila glede izkazovanja namena dodelitve sredstev iz tega odstavka.

(4) Če gre za javni razpis iz druge alineje prvega odstavka tega člena, se sredstva na posameznem javnem razpisu lahko dodelijo po sklopih glede na merila, ki se določijo s predpisom iz 44. člena tega zakona. V primeru iz prejšnjega stavka se lahko ne glede na drugo alinejo drugega odstavka tega člena odobri le ena vloga, ki je popolna, je pri ocenjevanju na podlagi meril za izbor vlog prejela najvišje število točk in izpolnjuje predpisane pogoje.

(5) Ne glede na drugo alinejo drugega odstavka tega člena se v predpisu iz 44. člena tega zakona lahko pri zaprtih javnih razpisih določi, da se sredstva razdelijo proporcionalno glede na delež doseženih točk od skupnega števila točk, glede na razpisana sredstva in glede na skupno vrednost zaprošenih sredstev.

(6) Če gre za javni razpis iz druge alineje prvega odstavka tega člena in imata po ocenitvi vlog na podlagi meril za izbor dve ali več vlog enako število točk, razpisana sredstva pa ne zadoščajo za odobritev teh vlog v celoti, se vlogam z enakim številom točk sredstva dodelijo po vrstnem redu prejema popolnih vlog do porabe sredstev.

104. člen

(odobritev vlog v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost)

Ne glede na prejšnji člen, o odobritvi vloge, ki jo na podlagi pravnih aktov EU, ki urejajo lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, vloži lokalna akcijska skupina, odloča agencija v upravnem postopku, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe tega zakona.

105. člen

(razveljavitev javnega razpisa)

(1) Javni razpis, za katerega se izkaže, da je v nasprotju s pravnimi akti EU ali predpisi za njihovo izvrševanje, se razveljavi.

(2) Vloge, o katerih do razveljavitve javnega razpisa še ni odločeno, se s sklepom zavržejo.

106. člen

(vloga)

(1) Pri odprtem javnem razpisu se upošteva dopolnitev vloge, ne da bi bila stranka na dopolnitev pozvana, do zaprtja javnega razpisa, objavljenega na spletni strani ministrstva. Šteje se, da je bila vloga vložena takrat, ko je bila dopolnjena.

(2) Pri zaprtem javnem razpisu se upoštevajo vsebinske spremembe vlog, ki so, ne da bi bila stranka na dopolnitev pozvana, poslane do zaprtja javnega razpisa.

(3) Vloga, pri kateri obstaja sum na nepravilnost, kot to določajo pravni akti EU, ki urejajo zaščito finančnih interesov EU, se ne obravnava sočasno z ostalimi vlogami ali po vrstnem redu oddaje vlog, sredstva, zaprosena s to vlogo, pa se štejejo za porabljena na tem javnem razpisu. Če se sum izkaže za neutemeljen, se vloga odobri, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 107. člena tega zakona. Pristojni organ sum na nepravilnosti preveri najpozneje v enem letu od vložitve popolne vloge.

(4) Uradna oseba o razlogih za sum iz prejšnjega odstavka napiše uradni zaznamek z utemeljitvijo. O obravnavi vloge v skladu s prejšnjim odstavkom se stranka obvesti z obvestilom.

(5) Stranka nima pravice do vpogleda v dokumente, ki so v zvezi s postopkom razjasnjevanja suma iz tretjega odstavka tega člena, če bi njihovo razkritje škodovalo izvedbi postopka razjasnjevanja tega suma.

(6) Vloga, pri kateri je treba postopek obravnave prekiniti zaradi rešitve predhodnega vprašanja ali smrti stranke, se ne obravnava sočasno z ostalimi vlogami ali po vrstnem redu oddaje vlog, sredstva, zaprosena s to vlogo, pa se štejejo za porabljena na tem javnem razpisu.

(7) S predpisom iz 44. člena tega zakona se lahko določijo obvezne priloge, brez katerih se vloga zavrže brez pozivanja na dopolnitev, in podrobnejši postopki za obravnavo vlog.

(8) V javnem razpisu se določijo dokazila glede meril za izbor vlog, brez katerih se vloga pri posameznem merilu oceni z nič točkami brez pozivanja na dopolnitev, in podrobnejši postopek za ocenjevanje vlog.

(9) Stranka, ki je fizična oseba, na dan vložitve vloge na javni razpis ne sme biti v postopku osebnega stečaja. Stranka, ki je samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, na dan vložitve vloge na javni razpis ne sme biti v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja.

107. člen

(odločba o pravici do sredstev)

(1) Strankam, katerih vloge izpolnjujejo predpisane pogoje iz predpisov in javnega razpisa in so za ta namen zagotovljena sredstva, pristojni organ izda odločbo o pravici do sredstev.

(2) Strankam, ki ne izpolnjujejo pogojev iz prejšnjega odstavka, se izda zavrnilna odločba.

(3) Ne glede na določbo 110. člena tega zakona se s predpisom iz 44. člena tega zakona lahko določi, da se za posamezen ukrep stranki sredstva izplačajo na podlagi odločbe iz prvega odstavka tega člena.

108. člen

(sprememba obveznosti o pravici do sredstev)

(1) Po izdaji odločbe o pravici do sredstev in pred potekom roka za izpolnitev obveznosti iz predpisov, javnega razpisa in odločbe o pravici do sredstev, lahko stranka vloži obrazloženi zahtevek za spremembo obveznosti, določenih v odločbi o pravici do sredstev. Če bi bile tudi s spremembo obveznosti izpolnjene vse zahteve iz predpisov in javnega razpisa ter dosežen namen, za katerega je bila stranki dodeljena pravica do sredstev, pristojni organ strankinemu zahtevku za spremembo ugotovi.

(2) Pristojni organ v primeru iz prejšnjega odstavka izda odločbo, s katero določi, da se spremeni obveznost.

(3) V primeru, da pristojni organ ugotovi, da ni dosežen namen iz prvega odstavka tega člena, z odločbo strankin zahtevek za spremembo obveznosti zavrne.

(4) Obrazložen zahtevek za spremembo obveznosti iz prvega odstavka tega člena lahko stranka vloži dvakrat. Če ima v odločbi o pravici do sredstev predvidenih več zahtevkov za izplačilo sredstev, pa največ tolikokrat, kot je v odločbi o pravici do sredstev predvidenih zahtevkov za izplačilo sredstev.

(5) Podrobnejši pogoji za spremembo obveznosti o pravici do sredstev se lahko določijo s predpisom iz 44. člena tega zakona.

109. člen

(odrek pravici do sredstev)

(1) Če se stranka odreče pravici do sredstev iz odločbe iz prvega odstavka 107. člena tega zakona, o tem pisno obvesti pristojni organ v roku, ki se določi s predpisom iz 44. člena tega zakona in ne sme biti krajši od 60 dni od vročitve odločbe.

(2) Umik obvestila iz prejšnjega odstavka ni mogoč.

(3) Pristojni organ v primeru iz prvega odstavka tega člena izda odločbo o odreku pravici do sredstev.

(4) Z odločbo iz prejšnjega odstavka se stranko izključi iz istega ukrepa kmetijske politike, za koledarsko leto ugotovitve in naslednje koledarsko leto.

(5) Če so bila stranki sredstva že izplačana, pristojni organ v odločbi iz tretjega odstavka tega člena zahteva vračilo izplačanih sredstev in določi rok vračila izplačanih sredstev. Stranki se v primeru iz prejšnjega stavka zaračunajo zakonske zamudne obresti, ki tečejo od dneva izplačila sredstev do dneva izdaje odločbe.

110. člen

(zahtevek za izplačilo sredstev)

(1) Za izplačilo sredstev, ki so bila odobrena z odločbo iz prvega odstavka 107. člena tega zakona, stranke vlagajo zahtevke, razen v primeru iz tretjega odstavka 107. člena tega zakona.

(2) Zahtevek, ki izpolnjuje pogoje iz predpisov, javnega razpisa in odločbe o pravici do sredstev, organ odobri in sredstva izplača na strankin transakcijski račun. Nakazilo na račun stranke šteje, da je bilo zahtevku za izplačilo v celoti ugodeno.

(3) Če zahtevku stranke ni v celoti ugodeno, pristojni organ o zahtevku odloči z odločbo.

(4) Zahtevek, ki je v nasprotju z zahtevami iz predpisov, javnega razpisa ali odločbe o pravici do sredstev, organ z odločbo zavrne.

(5) Če pristojni organ v primeru iz tretjega odstavka tega člena zavrne znesek, ki znaša do največ dva odstotka celotne vrednosti zahtevka ali zavrnen znesek ne presega 50 eurov, lahko izda odločbo s skrajšano obrazložitvijo, ki vsebuje samo kratko obrazložitev strankinega zahtevka, sklicevanje na predpise, na podlagi katerih je bilo o zahtevku odločeno, in pravni pouk. V pravnem pouku pristojni organ stranko pouči o pravici do vložitve ugovora zoper tako odločbo in posledicah, če ugovora ne vloži, roku in organu za vložitev ugovora. Prav tako jo pouči, da bo v primeru, če ugovoru ne bo ugodeno, izdana odločba s polno obrazložitvijo.

(6) Stranka lahko v primeru iz prejšnjega odstavka pri pristojnem organu, ki je odločil o zahtevku, vloži ugovor v petnajstih dneh od vročitve odločbe s skrajšano obrazložitvijo. Pristojni organ preveri navedbe stranke iz ugovora in izda odločbo.

(7) Zoper odločbo, izdano na ugovor stranke, je dopustna pritožba. Rok za vložitev pritožbe začne teči od vročitve odločbe, s katero je bilo odločeno o ugovoru stranke. Če stranka ugovora ne vloži, postane odločba s skrajšano obrazložitvijo dokončna in pravnomočna.

(8) Zahtevek lahko stranka kadar koli v celoti ali delno pisno umakne, razen če je pristojni organ stranko že obvestil o kakršnih koli primerih neskladnosti ali da namerava opraviti pregled na kraju samem.

(9) V predpisu iz 44. člena tega zakona se lahko predpiše upravna kazen v obliki znižanja izplačila sredstev v primeru, ko pristojni organ ugotovi razliko med upravičenimi in zaprošenimi sredstvi, ki jih stranka uveljavlja z zahtevkom.

(10) Stranka, ki je fizična oseba, na dan vložitve zahtevka za izplačilo sredstev in na dan odločanja o zahtevku za izplačilo sredstev ne sme biti v postopku osebnega stečaja. Stranka, ki je samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, na dan vložitve zahtevka za izplačilo sredstev in na dan odločanja o zahtevku za izplačilo sredstev ne sme biti v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja.

111. člen

(pridobivanje podatkov zaradi kontrole)

Zaradi kontrole upravičenosti izplačil mora davčni organ na pisno zahtevo agencije v treh mesecih pridobiti in posredovati podatke iz poslovnih knjig, davčnih evidenc, knjigovodskih listin in druge dokumentacije upravičenca ali tretje osebe v zvezi z izvedbo sofinancirane dejavnosti.

IV. POGLAVJE

SISTEM ZNANJA IN INOVACIJ V KMETIJSTVU

1. ODDELEK

SKUPNE DOLOČBE

112. člen

(sistem znanja in inovacij v kmetijstvu)

(1) Sistem znanja in inovacij v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: sistem AKIS) pomeni organiziran pretok znanja in inovacij med deležniki sistema AKIS iz drugega odstavka tega člena, ki ustvarjajo, izmenjujejo in uporabljajo znanje v kmetijstvu, živilstvu, gozdarstvu, prehrani in na sorodnih področjih. Cilj sistema AKIS je krepitev povezovanja in sodelovanja deležnikov sistema AKIS ter večja uporaba znanja, novih tehnologij, praks in inovacij.

(2) Deležniki sistema AKIS so fizične in pravne osebe javnega in zasebnega sektorja, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, živilstvom, gozdarstvom, prehrano in drugimi sorodnimi vsebinskimi področji, izobraževanjem, raziskovanjem, strokovnimi nalogami in svetovanjem.

(3) Za usklajeno delovanje sistema AKIS, sodelovanje deležnikov sistema, skrb za mrežo deležnikov iz drugega odstavka tega člena ministrstvo vzpostavi koordinacijsko telo sistema AKIS.

(4) Minister lahko imenuje delovne skupine za koordinacijo deležnikov po posameznih vsebinskih področjih sistema AKIS.

(5) Za izmenjavo in prenos znanja ministrstvo vzpostavi in upravlja portal znanja, ki je enotno spletno mesto za dostop do informacij, gradiv in rezultatov projektov za vse deležnike sistema AKIS.

2. ODDELEK

IZOBRAŽEVALNA, ZNANSTVENORAZISKOVALNA IN INOVACIJSKA DEJAVNOST V KMETIJSTVU

113. člen

(izobraževanje in usposabljanje)

(1) Ministrstvo predlaga in daje pobude za različne oblike izobraževanja in usposabljanja za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja, živilstva in prehrane v sodelovanju z deležniki sistema AKIS.

(2) Ministrstvo sofinancira ukrepe za vzpostavitev ugodnih razmer za izvajanje formalnega izobraževanja in usposabljanja.

(3) Podrobnejše pogoje in merila za dodelitev sredstev iz tega člena predpiše vlada s predpisom iz 44. člena tega zakona.

114. člen

(znanstvenoraziskovalna in inovacijska dejavnost)

Ministrstvo v skladu s strateškimi usmeritvami razvoja slovenskega kmetijstva, živilstva in prehrane samostojno ali v sodelovanju z drugimi organi financira ali sofinancira raziskovalne, razvojne in

inovacijske projekte ter raziskovalno in razvojno infrastrukturo v okviru raziskovalnih in inovacijskih programov ter instrumentov oziroma ukrepov na nacionalni ravni in na ravni EU.

115. člen

(demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo)

(1) Z namenom krepitev sistema znanja in inovacij v kmetijstvu in demonstracijskih dejavnosti se določi demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo.

(2) Demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo je kmetijsko gospodarstvo, na katerem se izvajajo: razvoj, preizkušanje, uvajanje, prikaz ali razširjanje novih sort, pasem, procesov, praks in tehnologij, strojev in opreme v pridelavi kmetijskih rastlin, reji živali in predelavi ter druge aktivnosti povezane s kmetijstvom, za potrebe:

- izmenjave znanja, zlasti med nosilci kmetijskih gospodarstev;
- javnih služb oziroma javnih pooblastil v kmetijstvu;
- formalnega izobraževanja v skladu z zakonodajo na področju šolstva in neformalnega izobraževanja ter usposabljanja na področju kmetijstva;
- raziskav in poskusov na področju kmetijstva ter
- ostale zainteresirane javnosti.

(3) Dejavnosti iz prejšnjega odstavka izvaja nosilec kmetijskega gospodarstva sam, s člani družinske kmetije oziroma zaposlenimi na družinski kmetiji v sodelovanju z drugim nosilcem kmetijskega gospodarstva, člani druge družinske kmetije ali zaposlenimi na drugi družinski kmetiji, izvajalcem javne službe v kmetijstvu, izobraževalno, raziskovalno oziroma svetovalno organizacijo.

(4) Status demonstracijskega kmetijskega gospodarstva lahko nosilec kmetijskega gospodarstva na podlagi vloge pridobi z odločbo ministrstva, če izpolnjuje naslednja pogoja:

- opravlja kmetijsko dejavnost v skladu s tem zakonom in
- zagotavlja ustrezne kadrovske, materialne, tehnične in druge pogoje za izvajanje demonstracijskih dejavnosti iz drugega odstavka tega člena.

(5) Demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo lahko uporablja oznako demonstracijskega kmetijskega gospodarstva.

(6) Minister predpiše podrobnejše kadrovske, materialne, tehnične in druge pogoje, ki jih mora izpolnjevati demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo, podrobnejše vrste demonstracijskih dejavnosti, podrobnejšo obliko in uporabo oznake ter način označevanja demonstracijskega kmetijskega gospodarstva.

(7) Če demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo preneha izpolnjevati pogoj iz tega člena, minister določi rok, v katerem mora demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo izpolniti zahtevani pogoj. Če pogoj ni izpolnjen, minister po uradni dolžnosti izbriše demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo iz evidence demonstracijskih kmetijskih gospodarstev iz 185. člena tega zakona. Nosilec kmetijskega gospodarstva lahko vloži vlogo za prenehanje statusa demonstracijskega kmetijskega gospodarstva.

116. člen

(opredelitev)

(1) Javna služba na področju kmetijstva je s tem zakonom ali z zakonom, ki ureja posamezna področja javnih služb v kmetijstvu, določena dejavnost, pri izvajanju katere ima izvajalec v javnem interesu posebne obveznosti (v nadaljnjem besedilu: obveznosti javne službe).

(2) Za javne službe na področju kmetijstva se uporabljajo določbe zakona, ki ureja gospodarske javne službe, če ta ali drug poseben zakon ne določa drugače.

(3) Kadar je izvajanje javne službe na področju kmetijstva povezano tudi z razmerji javno-zasebnega partnerstva, se za ta razmerja uporabljajo določbe zakona, ki ureja javno-zasebno partnerstvo.

(4) Način izvajanja posamezne javne službe na področju kmetijstva predpiše vlada v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja posamezna področja javnih služb v kmetijstvu, zakonom, ki ureja gospodarske javne službe, in pravnimi akti EU o državnih pomočeh.

(5) Za javne službe, ki se izvajajo na podlagi mednarodnih pogodb ali drugih aktov, ki jih je sprejela ali k njim pristopila Republika Slovenija, predpiše vlada način izvajanja teh javnih služb tudi v skladu s temi mednarodnimi akti.

117. člen

(obveznosti javne službe)

(1) Obveznosti javne službe na področju kmetijstva so:

1. trajno in nepretrgano opravljanje dejavnosti in izvajanje storitev;
2. omogočanje storitev za vsako fizično ali pravno osebo, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo po tem zakonu ali izkaže pravni interes;
3. izvajanje dejavnosti in storitev v skladu z letnim programom dela javne službe iz 125. člena tega zakona;
4. izvajanje storitev po določeni ceni;
5. zagotavljanje transparentnega in javnega delovanja;
6. zagotavljanje ločenega evidentiranja dejavnosti in storitev ter morebitnih drugih dejavnosti, ki jih izvaja ista pravna oseba;
7. hramba dokumentacije;
8. opravljanje dejavnosti in storitev do izbire novega izvajalca javne službe.

(2) Zakon lahko predpiše tudi druge obveznosti javne službe.

(3) Vlada predpiše podrobnejše obveznosti posamezne javne službe.

(4) Če izvajalec javne službe ne zagotovi storitve javne službe osebi, kateri jo je dolžan zagotoviti, ali ne zagotovi storitev po predpisani ceni in drugih predpisanih pogojih, lahko uporabnik storitve od ministrstva zahteva, da odloči o uporabnikovi pravici z odločbo v upravnem postopku in z njo izvajalcu javne službe naloži ustrezno ravnanje.

118. člen

(izvajalci javnih služb)

(1) Javne službe na področju kmetijstva lahko izvajajo javni zavodi, katerih ustanoviteljica je Republika Slovenija, KGZS ali občina, lahko pa jih izvaja tudi KGZS ali se za njihovo izvajanje podeli koncesija v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe.

(2) Izvajalci javnih služb iz prejšnjega odstavka lahko imajo za nalogo posamezne javne službe enega ali več podizvajalcev, pri čemer je lahko podizvajalec izvajalca iz 120. člena tega zakona le javni zavod.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko izvajalec državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih za opravljanje nalog upravljanja izbere podizvajalca po predpisih o javnem naročanju, vendar največ za 20 % predvidenih letnih ur v okviru nalog upravljanja. Za opravljanje rednega in investicijskega vzdrževanja osuševalnih in namakalnih sistemov, se podizvajalec izbere v skladu s predpisi o javnem naročanju.

119. člen

(izbira izvajalcev javne službe z javnim razpisom)

(1) Izvajalec javne službe na področju kmetijstva se izbere z javnim razpisom za obdobje najmanj treh let in največ sedmih let.

(2) O izbiri izvajalca javne službe odloči minister z odločbo.

(3) Z izvajalcem javne službe sklene minister pogodbo, s katero se uredijo medsebojna razmerja.

120. člen

(neposredno imenovanje izvajalcev javnih služb)

(1) Ne glede na prejšnji člen javni razpis ni potreben za:

– področje javne službe kmetijskega svetovanja, ki jo opravlja KGZS z javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je,

– področja javnih služb strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin in nalog rastlinske genske banke ter za področje državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih, za katera so ustanovljeni javni zavodi.

(2) Izvajalec javne službe iz prejšnjega odstavka mora izpolnjevati naslednje pogoje:

– njegovi strateški cilji so enaki ciljem javne službe;

– pri opravljanju javne službe upošteva javni interes;

– na trgu izvaja manj kot 20 % dejavnosti, ki je predmet javne službe.

(3) Ministrstvo pozove izvajalce iz prvega odstavka tega člena k predložitvi vloge in pred imenovanjem poleg pogojev iz prejšnjega odstavka preveri tudi izpolnjevanje pogojev in usposobljenost za izvajanje javne službe iz 116., 117., 127. in 128. člena tega zakona.

(4) Če so izpolnjeni pogoji iz drugega in tretjega odstavka tega člena, minister z odločbo imenuje izvajalca javne službe za obdobje najmanj treh let in največ sedmih let ter z njim sklene pogodbo, s katero se uredijo medsebojna razmerja in financiranje v določenem obdobju.

(5) Če izvajalec javne službe ne izpolnjuje več pogojev iz drugega in tretjega odstavka tega člena, minister določi rok, v katerem mora izvajalec izpolniti zahtevane pogoje. Če izvajalec teh pogojev še vedno ne izpolni, minister prekliče imenovanje. Minister prekliče imenovanje tudi v primerih hujših kršitev določb pogodbe iz prejšnjega odstavka ali goljufije.

(6) Imenovanje lahko preneha tudi sporazumno, kadar s tem soglašata minister in izvajalec javne službe.

121. člen

(financiranje javne službe)

(1) Javna služba na področju kmetijstva se lahko financira iz:

- delnega ali celotnega plačila cene za opravljeno storitev;
- proračuna Republike Slovenije in občin;
- prispevkov v obliki javne dajatve;
- drugih virov.

(2) Republika Slovenija financira ali subvencionira posamezne storitve javne službe v kmetijstvu v skladu s programom te javne službe in predpisi EU o državnih pomočeh.

(3) Izvajalci javnih služb morajo sredstva iz proračuna Republike Slovenije za financiranje programa javnih služb nameniti le za izvajanje programa javne službe.

122. člen

(cene storitev javne službe)

(1) Uporabniki storitev javne službe na področju kmetijstva v celoti plačujejo ceno posamezne storitve, lahko pa se cene za posamezne storitve za uporabnike tudi subvencionirajo tako, da uporabniki plačujejo del cene ali da so za uporabnike storitve brezplačne.

(2) Minister predpiše cene storitev posamezne javne službe na področju kmetijstva ter višino in vir za subvencioniranje cen iz prejšnjega odstavka v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe, in tem zakonom.

(3) Cene storitev javne službe so lahko nižje ali enake cenam primerljivih storitev na trgu.

123. člen

(financiranje javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin na področju hmeljarstva)

- (1) Uporabniki javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin na področju hmeljarstva za strokovni nalogi v proizvodnji kmetijskih rastlin žlahtnjenje in tehnologija pridelave in predelave hmelja so nosilci kmetijskih gospodarstev, vpisanih v evidenco iz tega zakona, ki v posameznem koledarskem letu pridelujejo hmelj na hmeljiščih na območju Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: hmeljarji).
- (2) Uporabniki iz prejšnjega odstavka so dolžni plačati prispevek za del stroškov izvajanje javne službe iz prejšnjega odstavka (v nadaljnjem besedilu: prispevek). Preostali del sredstev, do polne vrednosti stroškov izvajanja javne službe iz prejšnjega odstavka, se financira iz proračuna Republike Slovenije.
- (3) S sredstvi, zbranimi na podlagi prispevka, razpolaga izvajalec javne službe v hmeljarstvu.
- (4) Osnova za prispevek v posameznem letu je vrednost strokovnih nalog iz prvega odstavka tega člena iz letnega finančnega načrta iz 125. člena tega zakona.
- (5) Stopnja skupnega zneska prispevka vseh hmeljarjev v obdobju 2030 – 2040, ob predvidenem letnem pridelku hmelja 2.500 ton za javno službo iz prvega odstavka tega člena za strokovno nalogo v proizvodnji kmetijskih rastlin žlahtnjenje hmelja je 23,94 %, stopnja prispevka za javno službo iz prvega odstavka tega člena za strokovno nalogo v proizvodnji kmetijskih rastlin tehnologija pridelave in predelave hmelja pa je 12,91 %.
- (6) Znesek prispevka posameznega hmeljarja se določi sorazmerno, pri čemer se upošteva pridelek hmelja posameznega hmeljarja na območju Republike Slovenije v posameznem koledarskem letu v razmerju do skupne količine certificiranega pridelka hmelja v Republiki Sloveniji v posameznem koledarskem letu.
- (7) V soglasju z vlado lahko izvajalec javne službe stopnjo prispevka iz prejšnjega odstavka poviša ali zniža za največ 20 % glede na obseg izvajanja javne službe iz prvega odstavka tega člena in ob upoštevanju predvidenega letnega pridelka hmelja 2.500 ton.
- (8) Minister lahko podrobneje predpiše način ugotavljanja višine zneska prispevka ob upoštevanju meril iz tega člena.

124. člen

(plačilo prispevka javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin na področju hmeljarstva)

- (1) Izvajalec javne službe iz prvega odstavka prejšnjega člena uporabnikom nalog javne službe iz prejšnjega člena (v nadaljnjem besedilu: zavezanec za plačilo prispevka) odmeri prispevek.
- (2) Nalogo iz prejšnjega odstavka izvajalec javne službe iz prvega odstavka prejšnjega člena opravlja kot javno pooblastilo.
- (3) Prispevek nosilec javnega pooblastila iz prejšnjega odstavka odmeri z odločbo, izdano v upravnem postopku. O pritožbi zoper odločbo o odmeri prispevka odloča ministrstvo.
- (4) Rok za plačilo prispevka je 30 dni.
- (5) Od prispevkov, ki jih zavezanec za plačilo prispevka ni plačal v roku iz prejšnjega odstavka, se zaračunajo zamudne obresti po obrestni meri, kot jo določa zakon, ki ureja predpisano obrestno mero zamudnih obresti.

(6) Od zamudnih obresti, ki jih zavezanec za plačilo prispevka ni plačal, in od stroškov postopka izterjave, se zamudne obresti ne zaračunavajo.

(7) Pravica do odmere prispevka zastara v dveh letih od 31. decembra tistega leta, v katerem bi bilo treba prispevek odmeriti.

(8) Izvajalec javne službe iz prvega odstavka prejšnjega člena lahko na podlagi vloge zavezanca za plačilo prispevka, ki priloži dokazila o svojih dohodkih in premoženjskem stanju, dovoli:

- odlog dolga, nastalega z odmero plačila prispevka, ali plačilo dolga, nastalega z odmero plačila prispevka, v največ šestih mesečnih obrokih, če bi se s plačilom lahko ogrozilo preživljanje zavezanca za plačilo prispevka, ali

- odpis dolga, nastalega z odmero prispevka, v delu ali celoti, če bi se s plačilom dolga lahko ogrozilo preživljanje zavezanca za plačilo prispevka.

(9) Natančnejša merila za odlog plačila dolga, plačilo dolga v obrokih ali odpis dolga, nastalega z odmero prispevka, določi izvajalec javne službe iz prvega odstavka prejšnjega člena.

125. člen

(usmeritve in cilji ter letni program dela javne službe)

(1) Vlada v skladu s cilji kmetijske politike predpiše podrobnejše usmeritve in cilje javne službe za obdobje najmanj treh let in največ sedmih let, če ni drugače določeno z drugim zakonom.

(2) Ministrstvo pošlje izvajalcu javne službe izhodišča za pripravo letnega finančnega načrta oziroma letnega programa dela javne službe, ki morajo biti za posamezno javno službo v skladu z večletnim vsebinskim programom iz četrtega odstavka 131. člena tega zakona, četrtega odstavka 133. člena tega zakona, tretjega odstavka 134. člena tega zakona in drugega odstavka 137. člena tega zakona, če ni drugače določeno z drugim zakonom.

(3) Če z zakonom, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije, ni določeno drugače, se v letnem programu dela javne službe, na katerega da soglasje ministrstvo, določijo zlasti:

- vrsta in obseg storitev, ki se izvajajo v okviru nalog javne službe;
- način izvajanja storitev javne službe, v skladu z določbami iz 119. in 120. člena tega zakona;
- način spremljanja rezultatov storitev javne službe;
- obseg in način financiranja ali subvencioniranja posameznih storitev javne službe.

(4) Če posamezne naloge izvaja podizvajalec iz drugega in tretjega odstavka 118. člena tega zakona, morata biti iz letnega programa iz prejšnjega odstavka razvidna vrsta in obseg storitve javne službe iz prve alineje prejšnjega odstavka ter obseg in način financiranja ali subvencioniranja iz četrte alineje prejšnjega odstavka za posameznega podizvajalca.

(5) Če minister do začetka tekočega leta ne izda soglasja k letnemu programu dela se financiranje javne službe začasno nadaljuje na podlagi sklepa ministra glede na letni program dela javne službe iz preteklega leta, če ni drugače določeno z drugim zakonom.

(6) Če se med izvajanjem letnega programa dela javne službe iz tretjega odstavka tega člena pojavijo odstopanja pri vrstah in obsegu storitev javne službe iz prve alineje tretjega odstavka tega člena je potrebna sprememba letnega programa dela javne službe.

(7) Ne glede na prejšnji odstavek sprememba letnega programa dela javne službe iz tretjega odstavka tega člena ni potrebna, če se vrsta in obseg storitev javne službe iz prve alineje tretjega odstavka tega člena spremeni do višine 10 %, pri čemer vrednost skupnih sredstev v finančnem načrtu ostane nespremenjena.

126. člen

(nadzor nad izvajanjem javne službe)

(1) Strokovni nadzor nad vsebino izvajanja javne službe in nadzor nad izvajanjem programa ter nadzor nad porabo javnih sredstev pri izvajanju javne službe opravlja ministrstvo.

(2) Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem javne službe opravlja inšpektorat, pristojen za kmetijstvo.

(3) Ministrstvo nadzoruje delo izvajalca javne službe tako, da zahteva poročila, podatke in druge dokumente v zvezi z opravljanjem dela javne službe. Za izvedbo nadzora nad izvajalcem javne službe lahko minister imenuje komisijo.

(4) Predstojnik izvajalca javne službe mora ministrstvu redno in tudi na njegovo posebno zahtevo poročati o delu javne službe.

(5) Če je za opravljanje javne službe imenovan izvajalec v skladu s 120. členom tega zakona, se javna služba izvaja v posebni notranji organizacijski enoti, razen če na trgu ne izvaja dejavnosti, ki je predmet javne službe, in:

- izvaja naloge v skladu z zakonom in drugimi predpisi, programom dela in finančnim načrtom,
- pripravi osnutek programa dela v skladu z izhodišči, ki mu jih posreduje ministrstvo,
- ministrstvu poroča o izvajanju programa in finančnega načrta ter drugih vprašanjih, ki se nanašajo na delo javne službe,
- sodeluje z ministrstvom in drugimi izvajalci javnih služb, razvojno-strokovnih nalog ali raziskovalnega dela, če je to opredeljeno v programih dela oziroma jim je z obveznim navodilom ministra naloženo, da skupno opravijo določeno nalogo.

127. člen

(pogoji za opravljanje javne službe)

Minister predpiše za posamezno javno službo na področju kmetijstva pogoje glede prostorov, opremljenosti in kadrov ter merila, postopke in metode nalog, ki jih mora zagotavljati izvajalec javne službe.

128. člen

(osebe, ki izvajajo naloge javne službe)

(1) Strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe na področju kmetijstva lahko opravljajo le osebe, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo, so strokovno usposobljene za opravljanje dela na določenem delovnem mestu in izpolnjujejo druge pogoje, določene s predpisi.

(2) V izvajanje storitev javne službe na področju kmetijstva je lahko vključen pripravnik. Pripravnik je oseba, ki prvič sklene delovno razmerje, ki ustreza njegovi smeri in ravni strokovne izobrazbe ter se usposablja za samostojno delo. Pripravnik se sprejme v delovno razmerje za določen čas trajanja pripravniške dobe.

(3) Podrobnejše pogoje glede strokovne izobrazbe in drugih zahtev, ki jih mora izpolnjevati oseba, da lahko opravlja strokovno delo pri izvajanju javne službe na področju kmetijstva, predpiše minister.

(4) Oseba, ki opravlja strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe v neposrednem stiku z uporabniki storitev javne službe, mora obvladati in uporabljati slovenski jezik, na dvojezičnih območjih pa tudi jezik narodnosti.

(5) Osebi, ki pri opravljanju strokovnega dela v okviru izvajanja storitev javne službe pride v stik z okuženo živaljo, rastlino ali drugimi predmeti, s katerimi se lahko prenese kužno obolenje ali zastrupitev, se prizna morebitna okužba s to boleznijo za poklicno obolenje, če gre za dokazano trajno obolenje zaradi stika s to živaljo, rastlino ali drugimi predmeti.

129. člen

(področja javnih služb in podporne naloge)

(1) Javne službe na področju kmetijstva po tem zakonu so:

1. kmetijsko svetovanje;
2. strokovne naloge v proizvodnji kmetijskih rastlin;
3. strokovne naloge v živinoreji;
4. strokovne naloge na področju tehnologij reje živali;
5. naloge rastlinske genske banke;
6. naloge genske banke v živinoreji;
7. državna javna služba na osuševalnih in namakalnih sistemih in
8. svetovanje v čebelarstvu.

(2) Javne službe na področju kmetijstva lahko poleg nalog iz 130., 131., 132., 133., 134., 135., 136. in 137. člena tega zakona vključujejo tudi naslednje podporne naloge:

- strokovno-tehnična koordinacija,
- sodelovanje z drugimi ministrstvi, ostalimi izvajalci javnih služb ali raziskovalnega dela, nosilci javnih pooblastil iz tega zakona ter drugimi deležniki sistema AKIS in sodelovanje v strokovnih delovnih skupinah za posamezna področja v kmetijstvu,
- administrativno-tehnične naloge in usposabljanje zaposlenih, ki izvajajo naloge iz tega odstavka,
- mednarodno sodelovanje ter druge tehnične in organizacijske naloge.

130. člen

(kmetijsko svetovanje)

(1) Naloge na področju kmetijskega svetovanja so:

1. izobraževanje, informiranje in svetovanje v zvezi s tehnološkim, gospodarskim, podnebno-okoljskim in družbenim področjem opravljanja kmetijske dejavnosti in s kmetijstvom povezanih dejavnosti;
2. izobraževanje, informiranje, svetovanje in pomoč pri izdelavi razvojnih načrtov za kmetijska gospodarstva;
3. izobraževanje, informiranje, svetovanje in pomoč pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike in drugih za kmetijstvo in razvoj podeželja pomembnih politik;
4. izobraževanje, informiranje, svetovanje in pomoč pri organizaciji in delovanju rejskih organizacij, organizacij pridelovalcev in drugih oblik proizvodnega združevanja kmetijskih pridelovalcev;
5. izobraževanje, informiranje in svetovanje na področju kmetijskih in s kmetijstvom povezanih predpisov;
6. izobraževanje v zvezi s pridobitvijo usposobljenosti in znanj izvajalcev javne službe kmetijskega svetovanja na področju kmetijstva in s kmetijstvom povezanih področij;
7. spremljanje in poročanje o stanju kmetijske proizvodnje.

(2) Vlada predpiše podrobnejše naloge iz prejšnjega odstavka.

131. člen

(strokovne naloge v proizvodnji kmetijskih rastlin)

(1) Strokovne naloge v proizvodnji kmetijskih rastlin so:

1. selekcija;
2. žlahtnjenje;
3. introdukcija;
4. primernost vrst in sort kmetijskih rastlin za različna območja pridelave;
5. zagotavljanje izhodiščnega razmnoževalnega materiala kmetijskih rastlin;
6. tehnologije pridelave in tehnološka navodila;
7. ugotavljanje vrednosti kmetijskih rastlin za predelavo.

(2) Vlada predpiše podrobnejše strokovne naloge iz prejšnjega odstavka.

(3) Strokovne naloge iz prvega odstavka tega člena se lahko opravljajo po sektorjih v proizvodnji kmetijskih rastlin v skladu z večletnim vsebinskim programom iz četrtega odstavka tega člena.

(4) Za večletno obdobje iz prvega odstavka 125. člena tega zakona, minister s sklepom sprejme večletni vsebinski program strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin po sektorjih iz prejšnjega odstavka tega člena, ki vsebuje:

- uvod in stanje na področju strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin;
- namen in način izvedbe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin v skladu z usmeritvami in cilji vlade iz prvega odstavka 125. člena tega zakona;
- podrobnejši opis posamezne strokovne naloge v proizvodnji kmetijskih rastlin, ki vključuje zlasti pregled stanja, cilje strokovne naloge, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev;
- podrobnejši opis podpornih nalog iz drugega odstavka 129. člena tega zakona, ki vključuje pregled stanja, cilje podpornih nalog, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev.

132. člen

(strokovne naloge v živinoreji)

Strokovne naloge v živinoreji so:

1. reprodukcija;
2. selekcija;
3. ocenjevanje plemenske vrednosti;
4. ugotavljanje proizvodnih oziroma delovnih sposobnosti;
5. rodovništvo;
6. izvajanje skupnega temeljnega rejskega programa;
7. razvojno-raziskovalne naloge s področja izvajanja rejskih programov za potrebe skupnega temeljnega programa;
8. ugotavljanje delovnih sposobnosti kopitarjev na tekmovanjih;
9. širjenje genetskega napredka.

133. člen

(strokovne naloge na področju tehnologij reje živali)

(1) Strokovne naloge na področju tehnologij reje živali so:

1. razvoj in preizkušanje različnih tehnologij reje živali v podporo trajnostnemu razvoju živinoreje;
2. ocenjevanje učinkov različnih tehnologij reje živali na proizvodne lastnosti živali in gospodarnost reje, zdravje in dobrobit živali ter na okolje in podnebje;
3. usklajevanje in priprava tehnoloških navodil na področju tehnologij reje živali in
4. zbiranje, obdelava in analiza podatkov s področja tehnologij reje živali ter presoja učinkovitosti in priprava strokovnih predlogov za ukrepe kmetijske politike v smeri spodbujanja trajnostnega razvoja živinoreje.

(2) Vlada predpiše podrobnejše strokovne naloge iz prejšnjega odstavka.

(3) Strokovne naloge iz prvega odstavka tega člena se lahko opravljajo po sektorjih reje živali v skladu z večletnim vsebinskim programom iz četrtega odstavka tega člena.

(4) Za večletno obdobje iz prvega odstavka 125. člena tega zakona minister s sklepom sprejme večletni vsebinski program strokovnih nalog na področju tehnologij reje živali, ki vsebuje:

– uvod in stanje na področju tehnologij reje živali;

– namen in način izvedbe strokovnih nalog na področju tehnologij reje živali v skladu z usmeritvami vlade iz prvega odstavka 125. člena tega zakona;

– opis nalog na področju tehnologij reje živali, ki vključuje pregled stanja, cilje strokovne naloge, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev;

– opis podpornih nalog iz drugega odstavka 129. člena, ki vključuje pregled stanja, cilje podpornih nalog, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev.

134. člen

(naloge rastlinske genske banke)

(1) Naloge rastlinske genske banke za ohranjanje in trajnostno rabo rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo so:

1. zbiranje, evidentiranje in ohranjanje avtohtonega genskega materiala za prehrano in kmetijstvo, vključno z lokalnimi in opuščeni lokalnimi sortami in populacijami kmetijskih rastlin ter divjimi sorodniki kmetijskih rastlin in divjimi rastlinami za prehrano;

2. opisovanje in vrednotenje rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo po mednarodnih deskriptorjih;

3. razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo.

(2) Vlada predpiše podrobnejše naloge iz prejšnjega odstavka.

(3) Za večletno obdobje iz prvega odstavka 125. člena tega zakona, minister s sklepom sprejme večletni vsebinski program na področju ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo, ki vsebuje:

– uvod in stanje na področju nalog ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo,

– namen in način izvedbe nalog ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo v skladu z usmeritvami vlade iz prvega odstavka 125. člena tega zakona,

– podrobnejši opis nalog ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo, ki vključuje pregled stanja, cilje naloge, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev,

– podrobnejši opis podpornih nalog iz drugega odstavka 129. člena tega zakona, ki vključuje pregled stanja, cilje podpornih nalog, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev.

135. člen

(naloge genske banke v živinoreji)

Naloge genske banke v živinoreji so:

- zbiranje in evidentiranje avtohtonega genskega materiala, vključno s starimi domačimi ali udomačenimi pasmami živali;
- ocenjevanje in vrednotenje zbranega genskega materiala;
- razmnoževanje in trajnostna raba genskega materiala.

136. člen

(naloge državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih)

(1) Naloge državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih so:

- načrtovanje in izvajanje upravljanja;
- izvedba vzdrževanja in nadzor nad izvedbo vzdrževalnih del;
- posodabljanje podatkov za vodenje evidenc na področju osuševalnih in namakalnih sistemov;
- dajanje strokovnih mnenj ministrstvu v postopkih poseganja v prostor na osuševalnih in namakalnih sistemih, ki so predmet te javne službe.

(2) Vlada predpiše podrobnejše naloge iz prejšnjega odstavka.

137. člen

(svetovanje v čebelarstvu)

(1) Naloge svetovanja v čebelarstvu so:

1. informiranje, izobraževanje in svetovanje na področju tehnologije, ekonomike in varne hrane;
2. informiranje, izobraževanje in svetovanje pri izdelavi razvojnih načrtov čebelarstva;
3. informiranje, izobraževanje in svetovanje pri uveljavljanju ukrepov skupne kmetijske politike s področja čebelarstva;
4. informiranje, izobraževanje in svetovanje pri organizaciji in delovanju organizacij proizvajalcev iz tega zakona ali skupin proizvajalcev iz tega zakona;
5. informiranje, izobraževanje in svetovanje pri pripravi predpisov s področja čebelarstva;
6. sodelovanje pri pripravi razvojnih programov v čebelarstvu;
7. ozaveščanje mladine in širše javnosti o pomenu čebelarstva;
8. spremljanje in napovedi medenja v čebelarstvu;
9. vodenje katastra čebelje paše.

(2) Za večletno obdobje iz prvega odstavka 125. člena tega zakona, minister s sklepom sprejme večletni vsebinski program na področju svetovanja v čebelarstvu, ki vsebuje:

- uvod in stanje na področju svetovanja v čebelarstvu,
- namen in način izvedbe nalog svetovanja v čebelarstvu v skladu z usmeritvami vlade iz prvega odstavka 125. člena tega zakona,
- podrobnejši opis nalog svetovanja v čebelarstvu, ki vključuje pregled stanja, cilje naloge, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev,
- podrobnejši opis podpornih nalog iz drugega odstavka 129. člena tega zakona, ki vključuje pregled stanja, cilje podpornih nalog, metode dela in kazalnike za doseganje ciljev.

V. POGLAVJE

CERTIFICIRANJE PRIDELKA HMELJA IN HMELJNIH PROIZVODOV

138. člen

(organizacija za kontrolo in certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov)

(1) Organizacija za kontrolo in certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov (v nadaljnjem besedilu: organizacija za certificiranje hmelja) je pristojni organ za kontrolo in certificiranje v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov.

(2) Za priznanje organizacije za certificiranje hmelja mora vlagatelj vložiti vlogo na Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: UVHVVR) z dokazili o izpolnjevanju tehničnih in organizacijskih pogojev iz tega člena. Kadar pravni akti EU tako določajo, mora vlagatelj k vlogi predložiti akreditacijsko listino, ki jo je izdala Slovenska akreditacija ali akreditacijska služba druge države članice, ki ima z Evropsko akreditacijo sklenjen sporazum o medsebojnem priznavanju akreditacij.

(3) O vlogi iz prejšnjega odstavka odloči predstojnik UVHVVR z odločbo za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med UVHVVR in organizacijo za kontrolo in certificiranje se uredijo s pogodbo.

(4) Če organizacija za certificiranje hmelja ne izpolnjuje več predpisanih pogojev ali če ravna v nasprotju s predpisi, predstojnik UVHVVR izda odločbo o prenehanju opravljanja kontrole in certificiranja hmelja in hmeljnih proizvodov.

(5) Minister predpiše tehnične in organizacijske pogoje, ki jih mora izpolnjevati organizacija za certificiranje hmelja, če niso določeni s pravnimi akti EU.

139. člen

(kontrola in certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov)

(1) Kontrola in certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov se izvaja v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov.

(2) Organizacija za certificiranje hmelja poleg kontrole in certificiranja pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov iz prejšnjega člena kot javno pooblastilo opravlja še naslednje naloge:

– odobri in kontrolira centre za kontrolo in certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov (v nadaljnjem besedilu: center za certificiranje hmelja);

– imenuje osebe, ki izvajajo kontrolo in certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov (v nadaljnjem besedilu: oseba, ki izvaja certificiranje hmelja);

– vodi evidenci iz 163. in 164. člena tega zakona.

(3) Organizacija za certificiranje hmelja odobri centre za certificiranje hmelja iz prve alineje prejšnjega odstavka na podlagi vloge pravne osebe ali samostojnega podjetnika posameznika, ki izpolnjuje organizacijske, tehnične in kadrovske pogoje za obdobje desetih let. Odobritev se odvzame, če center za certificiranje hmelja ne izpolnjuje več organizacijskih, tehničnih in kadrovskih pogojev, ravna v nasprotju s predpisi ali na zahtevo centra za certificiranje hmelja, kar ugotovi organizacija za certificiranje hmelja z odločbo.

(4) Organizacija za certificiranje hmelja na podlagi vloge centra za certificiranje hmelja z odločbo za obdobje desetih let, imenuje osebe, ki izvajajo certificiranje hmelja, če osebe izpolnjujejo predpisane pogoje glede usposobljenosti. Imenovanje se odvzame, če oseba ne izpolnjuje več predpisanih pogojev, ravna v nasprotju s predpisi ali na zahtevo te osebe, kar ugotovi organizacija za certificiranje hmelja z odločbo.

(5) Če je organizacija za certificiranje hmelja hkrati pridelovalec hmelja, izvede certificiranje njenega pridelka hmelja vsako leto drugi center za certificiranje hmelja v prisotnosti pristojne inšpekcijske službe.

(6) Če je center za certificiranje hmelja hkrati pridelovalec hmelja, izvede certificiranje njegovega pridelka hmelja vsako leto drug center za certificiranje hmelja.

(7) Oseba, ki izvaja certificiranje hmelja, ne sme opravljati posameznih opravil v postopku kontrole in certificiranja pridelka hmelja, ki ga je pridelala družinska kmetija, na kateri je vpisan kot nosilec ali član družinske kmetije, ali pa so ga pridelali sorodniki v ravni črti ali sorodniki v stranski črti do vključenega drugega kolena.

(8) Ceno kontrole in certificiranja pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov nosijo pridelovalci hmelja, stroške odobritve centrov za certificiranje hmelja pa centri za certificiranje hmelja.

(9) Minister predpiše organizacijske, tehnične in kadrovske pogoje za centre za certificiranje hmelja, pogoje glede usposobljenosti za osebe, ki izvajajo certificiranje hmelja, podrobnejše določbe glede postopkov za odobritev ali odvzem odobritve centrov za certificiranje hmelja in imenovanje oseb, ki izvajajo certificiranje hmelja in način oblikovanja cene kontrole in certificiranja pridelkov hmelja in hmeljnih proizvodov ter stroškov odobritve centrov za certificiranje hmelja.

VI. POGLAVJE

PODNEBNE SPREMEMBE V KMETIJSTVU IN KMETIJSKA TLA

1. ODDELEK

BLAŽENJE IN PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM V KMETIJSTVU

140. člen

(obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov v kmetijstvu v zvezi z rabo zemljišč in spremembo rabe zemljišč)

(1) Ministrstvo za namen izvajanja pravnih aktov EU, ki urejajo obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč in spremembo rabe zemljišč, spremlja:

1. vsebnost organske snovi v tleh;
2. odmrli les;
3. lesno biomaso;
4. rastlinski opad;
5. fizikalno-kemijske lastnosti tal v kmetijskih rabah, ki se nanašajo na:
 - a) suho snov,
 - b) vsebnost vode,
 - c) pH,
 - č) skupni dušik,
 - d) organski ogljik,
 - e) teksturo tal (delež peska, melja, gline) in
 - f) navidezno specifično težo ter
6. način rabe kmetijskih zemljišč, ki so kmetijska zemljišča v skladu s 183. členom tega zakona.

(2) Ministrstvo je pristojno tudi za:

1. zbiranje in analiziranje podatkov iz prejšnjega odstavka ter vodenje zbirke podatkov iz 173. člena tega zakona,
2. spremljanje, svetovanje, zbiranje in analiziranje podatkov iz ukrepov kmetijske politike na kmetijskih zemljiščih, ki ohranjajo ali povečujejo vsebnost organske snovi v tleh, vključno z oceno učinkovitosti ukrepov kmetijske politike,
3. pripravo poročil, informacij in drugih aktivnosti za izvajanje pravnih aktov EU, ki urejajo obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč in spremembo rabe zemljišč,
4. spremljanje dinamike zaloge ogljika na kmetijskih zemljiščih, v kmetijskih tleh in kmetijsko–gozdarskih sistemih,
5. spodbujanje in spremljanje učinkovitosti kmetijsko–gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih,
6. izboljšanje kakovosti prostorskih podatkov o rabi in spremembi rabe kmetijskih zemljišč,
7. sodelovanje pri pripravi in posodabljanju vsebine, spremljanju in poročanju o izvajanju ukrepov iz NEPN ali drugih nacionalnih dokumentov in programov na področju vsebin iz tega člena,

8. sodelovanje pri pripravi poročila o blaženju podnebnih sprememb iz zakona, ki ureja podnebje za področje kmetijstva in pri pripravi podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu, vključno z obravnavo rezultatov in oblikovanjem strokovnih priporočil za nadgradnjo tega poročila, in

9. priprava strokovnih mnenj v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodelovanje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu.

(3) Način in pogostost vzorčenja, kriterije za vzorčenje tal, nadzemne in lesne biomase na kmetijskih zemljiščih, parametre in metode laboratorijskih analiz, zagotavljanje kakovosti vzorčenja in način vodenja rezultatov analiz v zbirki podatkov iz 173. člena tega zakona predpiše minister.

(4) Naloge iz prvega in drugega odstavka tega člena se izvajajo kot javno pooblastilo.

(5) Nosilec javnega pooblastila iz prejšnjega odstavka je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki sama ali skupaj z drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima zaposlene strokovnjake z znanji in izkušnjami za vsebine iz prvega odstavka tega člena,
- je ustrezno tehnično opremljena,
- ima laboratorij, akreditiran v skladu z evropskimi in mednarodnimi priznanimi standardi, za izvajanje analiz iz prvega odstavka tega člena,
- ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja in
- ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(6) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila na javnem razpisu so izkazana znanja, reference in delovne izkušnje s področja rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in kmetijske pridelave na področju emisij in odvzemov toplogrednih plinov ter poznavanje zahtev za potrebe poročanja v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč in spremembo rabe zemljišč. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(7) Javno pooblastilo iz četrtega odstavka tega člena podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(8) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz tega člena do konca januarja za tekoče leto.

(9) Podrobnejše pogoje iz petega odstavka tega člena in način oblikovanja cene nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(10) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(11) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

141. člen

(izdelava ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu)

(1) Ministrstvo za izvajanje pravnih aktov EU, ki urejajo upravljanje energetske unije in podnebnih ukrepov, ter za izvajanje ukrepov kmetijske politike zbira, obdeluje in spremlja podatke, potrebne za oceno uspešnosti ukrepov na področju zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka, ki jih ureja predpis o nacionalnih emisijah onesnaževal zunanjega zraka, v kmetijstvu ter obdeluje in spremlja analize in napredek na področju kakovosti voluminozne krme za namen ocene zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka se izvajajo kot javno pooblastilo.

(3) Naloge nosilca javnega pooblastila iz tega člena so:

1. priprava ocene prispevka in učinkovitosti ukrepov kmetijske politike k zmanjšanju neposrednih in posrednih emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva, po virih in sektorjih, priprava strokovnih predlogov in projekcij glede zmanjšanja emisij na področjih iz prvega odstavka tega člena ter priprava priporočil za izboljšanje učinkovitosti ukrepov kmetijske politike;

2. izboljševanje metod za oceno ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva;

3. pridobivanje specifičnih podatkov za oceno emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva;

4. interpretacija trendov emisij in priprava podatkov o emisijah toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva za vnos v zbirko podatkov iz 173. člena tega zakona;

5. izvajanje usposabljanj, prispevek k poročanju na državni in mednarodni ravni ter informiranje javnosti na področju emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva;

6. priprava poročil o opravljenih aktivnostih na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva;

7. preučevanje in uvajanje novejših metod za neposredno in posredno merjenje emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu;

8. redno izvajanje, spremljanje in poročanje o izvajanju sprejetih ukrepov v kmetijstvu iz NEPN in drugih nacionalnih dokumentov in programov s področja emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva;

9. sodelovanje pri pripravi poročila o blaženju podnebnih sprememb iz zakona, ki ureja podnebje in poročila o zmanjšanju nacionalnih emisij onesnaževal zraka, ki ga ureja predpis o nacionalnih emisijah onesnaževal zunanjega zraka, za področje kmetijstva ter podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu, vključno z obravnavo rezultatov in oblikovanjem strokovnih priporočil za nadgradnjo tega poročila;

10. obdelava podatkov rezultatov analiz voluminozne krme za namen ocene zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu in

11. priprava strokovnih mnenj v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodelovanje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu.

(4) Minister za obdelavo podatkov iz analiz voluminozne krme iz 10. točke prejšnjega odstavka predpiše obseg ter metodologijo analiziranja voluminozne krme in vsebino poročila o izvedenih analizah voluminozne krme.

(5) Nosilec javnega pooblastila iz tega člena je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki sama ali skupaj z drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima zaposlene strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami za vsebine iz prvega odstavka tega člena ter strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami rastlinske pridelave in živinoreje;
- ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja ter
- ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(6) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila iz tega člena na javnem razpisu so izkazana znanja, reference in delovne izkušnje s področja emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka iz kmetijstva, izkušnje spremljanja analiz voluminozne krme za namen zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu ter poznavanje metodike za potrebe poročanja o emisijah v skladu s pravnimi akti EU. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(7) Javno pooblastilo iz tega člena podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(8) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz tretjega odstavka tega člena do konca januarja za tekoče leto.

(9) Podrobnejše pogoje iz četrtega odstavka tega člena in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(10) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(11) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

142. člen

(spremljanje energije v kmetijstvu)

(1) Ministrstvo za izvajanje pravnih aktov EU, ki urejajo upravljanje energetske unije in podnebnih ukrepov ter za izvajanje ukrepov kmetijske politike, sistematično spremlja rabo energije in proizvodnjo energije iz obnovljivih virov (v nadaljnjem besedilu: OVE) v kmetijstvu.

(2) Za namen spremljanja rabe energije in proizvodnje OVE v kmetijstvu ministrstvo:

1 zbira, obdeluje in analizira podatke, potrebne za celovito oceno porabe energije v kmetijstvu, pri čemer upošteva posamezne kmetijske panoge ter specifične energetske potrebe različnih vrst kmetijskih gospodarstev;

2. zbira, obdeluje in analizira podatke, potrebne za izdelavo ocene proizvodnega potenciala za OVE, omejitev za proizvodnjo OVE ter vplivov uvajanja OVE na kmetijska gospodarstva;

3. spremlja trende in pripravlja oceno prispevka kmetijskega sektorja in ukrepov kmetijske politike k nacionalnim podnebnim in energetskim ciljem ter razvija ter izboljšuje metodologijo za presojo

učinkovitosti teh ukrepov po posameznih vrstah virov energije, kmetijskih panogah ter vrstah kmetijskih gospodarstev iz 18. člena tega zakona;

4. pripravlja strokovne predloge za ukrepe s področja trajnostne in učinkovite rabe energije ter proizvodnje OVE za NEPN in druge evropske in nacionalne strateške dokumente ter spremlja in poroča o izvajanju in učinkovitosti teh ukrepov ter predlaga priporočila za izboljšavo teh ukrepov;

5. pripravlja prikaz stanja in aktivnosti ministrstva na področju učinkovite rabe energije in OVE v kmetijstvu ter pripravlja strokovne predloge izboljšav vsebine podnebne poročila o stanju v kmetijstvu;

6. zbira, obdeluje in analizira podatke o razvoju in napredku tehnologij za napovedovanje trendov rabe energije in proizvodnje OVE v kmetijstvu ter pripravlja priporočila za izboljšanje energetske učinkovitosti kmetijskega sektorja;

7. zbira, obdeluje in analizira podatke iz projektov s področja učinkovite rabe energije in OVE v kmetijstvu (npr. agrofotovoltaike, fotovoltaike, bioplina, geotermalne energije) z namenom ocene tehnološke ustreznosti in možnosti širše implementacije tovrstnih sistemov v kmetijski proizvodnji ter njihovega vpliva na energetske samooskrbo v kmetijstvu ter prispevka kmetijstva k doseganju nacionalnih podnebno-energetskih ciljev;

8. pripravlja poročila in zagotavlja podatke za pristojne institucije ter mednarodne organizacije o ključnih kazalcih energetske učinkovitosti in OVE v kmetijstvu;

9. pripravlja strokovna mnenja v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodeluje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu in

10. vodi evidenco iz 175. člena tega zakona in pripravlja strokovne predloge za njeno izboljšavo.

(3) Naloge iz prejšnjega odstavka se izvajajo kot javno pooblastilo.

(4) Minister podrobneje predpiše parametre za izračun porabe energije in proizvodnje OVE v kmetijstvu ter izvedbo nalog iz drugega odstavka tega člena.

(5) Nosilec javnega pooblastila iz tega člena je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki skupaj z najmanj eno drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

– ima zaposlene strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami za vsebine iz drugega odstavka tega člena ter strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami s področja energetike in poznavanjem kmetijske dejavnosti, tehnologij pridelave in prireje ter graditve kmetijskih objektov;

– ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja ter

– ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(6) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila iz tega člena na javnem razpisu so izkazana znanja, reference in delovne izkušnje s področja spremljanja energije v kmetijstvu, energetske učinkovitosti in OVE, ki se porabljajo v kmetijstvu, ter poznavanje metodike za potrebe poročanja v skladu s pravnimi akti EU. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(7) Javno pooblastilo iz tega člena podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(8) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz tretjega odstavka tega člena do konca januarja za tekoče leto.

(9) Podrobnejše pogoje iz petega odstavka tega člena in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(10) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(11) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

143. člen

(prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam)

(1) Namen prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam je obvladovanje podnebnih tveganj v kmetijstvu ter doseganje stalnega napredka na področju prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam na način, ki je stroškovno učinkovit in upošteva možne priložnosti ter vključuje na naravi temelječe rešitve za prilagajanje, kjer je to mogoče.

(2) Cilj prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam je z načrtnim zmanjševanjem ranljivosti in večanjem prilagoditvene sposobnosti, učinkovito obvladovati podnebna tveganja in krepiti podnebno odpornost kmetijstva ter s tem zmanjšati možne neugodne posledice in škode v kmetijstvu zaradi trenutnih in pričakovanih vplivov podnebnih sprememb.

(3) Za doseganje ciljev na področju prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam ministrstvo na podlagi tega in zakona, ki ureja podnebje, izvaja naslednje naloge:

1. načrtuje in izvaja ukrepe kmetijske politike za doseganje ciljev prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam;

2. spremlja in vrednoti ukrepe kmetijske politike na področju prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam, kar vključuje zlasti pripravo analize učinkovitosti preteklih ukrepov prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam, pripravo ocene uspešnosti, učinkovitosti, ustreznosti in usklajenosti ukrepov kmetijske politike ter njihove dodane vrednosti in vpliva glede prispevka k ciljem podnebne politike na področju prilagajanja podnebnim spremembam;

3. pripravlja strokovne predloge ukrepov kmetijske politike s področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam ter priporočila za nadgradnjo teh ukrepov;

4. pripravlja in posodablja oceno podnebne ranljivosti in tveganj za kmetijstvo ter pripravlja strokovne predloge izboljšav metodologije za oceno podnebne ranljivosti in tveganj za kmetijstvo;

5. na osnovi ocene podnebne ranljivosti in tveganj za kmetijstvo pripravi strokovne predloge za posodobitev ciljev in usmeritev prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam za strategijo prilagajanja podnebnim spremembam iz zakona, ki ureja podnebje;

6. pripravlja strokovne predloge in sodeluje pri pripravi in posodobitvah dolgoročne podnebne strategije ter strategije prilagajanja podnebnim spremembam iz zakona, ki ureja podnebje za področje kmetijstva;
 7. sodeluje pri pripravi in posodobitvah ter daje soglasje na regionalne akcijske načrte prilagajanja podnebnim spremembam iz zakona, ki ureja podnebje za področje kmetijstva;
 8. pripravlja strokovne predloge ter sodeluje pri pripravi poročila o prilagajanju podnebnim spremembam, obravnavi rezultatov in oblikovanju priporočil iz zakona, ki ureja podnebje za področje kmetijstva;
 9. pripravlja strokovne predloge izboljšav vsebine podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu iz 11. člena tega zakona ter pripravi prikaz stanja in aktivnosti na področju prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam za to poročilo;
 10. pripravlja strokovne predloge za ukrepe s področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam za NEPN ali drugih nacionalnih dokumentov in programov na področju vsebin iz tega člena ter pripravlja informacije o ciljih, politikah in ukrepih za prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam za NEPN;
 11. sodeluje pri pripravi in posodobitvah NEPN v delu za prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam ter izvaja sprejete ukrepe iz NEPN iz tega dela;
 12. redno spremlja in pripravlja poročila o izvajanju sprejetih ukrepov iz NEPN za področje prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam;
 13. redno posodablja in izboljšuje modele primernosti kmetijskih zemljišč v Sloveniji za kmetijsko pridelavo z upoštevanjem podnebnih scenarijev, prostorsko prikazanih agroklimatskih kazalcev in druge modele s področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam;
 14. vodi zbirko podatkov iz 176. člena tega zakona, analizira podatke ter pripravlja strokovne predloge za njeno izboljšavo in dopolnitev;
 15. spremlja in pripravlja strokovne predloge ukrepov s področja uvajanja naprednih tehnologij v kmetijstvu, kar vključuje tudi na naravi temelječe rešitve, z namenom hitrejšega in učinkovitejšega prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam;
 16. spremlja in pripravlja strokovne predloge ukrepov in priporočil s področja trajnostne rabe in upravljanja vodnih virov za potrebe kmetijstva z namenom hitrejšega in učinkovitejšega prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam;
 17. spremlja in pripravlja strokovne predloge ukrepov in priporočil s področja trajnostne rabe in upravljanja s kmetijskimi tlemi z namenom hitrejšega in učinkovitejšega prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam;
 18. pripravlja strokovna mnenja v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodeluje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu in
 19. obvešča, izobražuje, ozavešča in svetuje nosilcem kmetijskih gospodarstev in drugi zainteresirani in splošni javnosti o podnebnih nevarnostih v kmetijstvu, izvedenih prilagoditvah, ukrepih prilagajanja in povečanja odpornosti kmetijstva podnebnim spremembam ter o ukrepih za obvladovanje podnebnih tveganj v kmetijstvu.
- (4) Naloge iz prejšnjega odstavka, razen nalog iz 1., 7., 11., in 19. točke prejšnjega odstavka, se izvajajo kot javno pooblastilo.

(5) Nosilec javnega pooblastila za izvajanje nalog iz prejšnjega odstavka je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki skupaj z najmanj eno drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

1. je registrirana za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti;
 2. je usposobljena za izvajanje strokovnih nalog s področja kmetijstva v povezavi s podnebnimi spremembami, varstvom okolja in narave;
 3. ima zaposlene strokovnjake z znanji na naslednjih področjih:
 - a) prilagajanja podnebnim spremembam;
 - b) ocene podnebne ranljivosti in tveganj;
 - c) upravljanja s podnebnimi tveganji;
 - č) rastlinske pridelave in živiloreje;
 - d) naprednih tehnologij v kmetijstvu za področje prilagajanja podnebnim spremembam;
 - e) modeliranja in analiziranja podatkov ter prostorskega modeliranja in analiz;
 - f) načrtovanja, spremljanja in vrednotenja izvajanja ukrepov prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam;
 - g) upravljanja z vodnimi viri in kmetijskimi tlemi;
 4. ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja in
 5. ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.
- (6) Podrobnejše pogoje iz prejšnjega odstavka in način oblikovanja cene storitve nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.
- (7) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz četrtega odstavka tega člena na javnem razpisu so reference in delovne izkušnje s področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.
- (8) Javno pooblastilo podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.
- (9) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz četrtega odstavka tega člena do konca januarja za tekoče leto.
- (10) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.
- (11) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

144. člen

(spremljanje sodobnih tehnik žlahtnjenja v kmetijstvu)

(1) Ministrstvo spremlja uporabo sodobnih tehnik žlahtnjenja v kmetijstvu.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka se izvajajo kot javno pooblastilo.

(3) Naloge nosilca javnega pooblastila iz drugega odstavka tega člena so:

1. spremljanje razvoja, interpretacija in vrednotenje sodobnih tehnik žlahtnjenja, primernih za kmetijstvo, vključno s prilagajanjem kmetijstva podnebnim spremembam,
2. strokovna podpora v zvezi s tehnološkim in podnebno-okoljskim področjem,
3. strokovna podpora pri izdelavi predlogov rešitev na področju sodobnih tehnik žlahtnjenja,
4. strokovna podpora pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike na področju javnega pooblastila,
5. strokovna podpora pri oceni primernosti pridelave in predelave kmetijskih rastlin, pridobljenih s pomočjo sodobnih tehnik žlahtnjenja,
6. priprava strokovnih mnenj v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodelovanje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu,
7. zbiranje, evidentiranje sodobnih tehnik žlahtnjenja, primernih za kmetijstvo,
8. strokovno izobraževanje in usposabljanje ter ozaveščanje javnosti in
9. priprava poročil o opravljenih aktivnostih tega odstavka na področju izdelave predlogov rešitev na področju sodobnih tehnik žlahtnjenja za potrebe odločanja v kmetijstvu.

(4) Nosilec javnega pooblastila iz prejšnjega odstavka je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki sama ali skupaj z drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

- ima zaposlene strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami za vsebine iz prvega odstavka tega člena ter strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami na področju sodobnih tehnik žlahtnjenja za potrebe odločanja v kmetijstvu;
- ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja ter
- ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(5) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila na javnem razpisu so izkazana znanja, reference in delovne izkušnje s področja sodobnih tehnik žlahtnjenja za potrebe odločanja v kmetijstvu. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(6) Javno pooblastilo iz drugega odstavka tega člena podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(7) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz tretjega odstavka tega člena do konca januarja za tekoče leto.

(8) Podrobnejše pogoje iz petega odstavka tega člena in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(9) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora, nad nosilcem javnega pooblastila izvaja ministrstvo.

(10) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določen s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

145. člen

(raba naprednih tehnologij v kmetijstvu)

(1) Ministrstvo spodbuja uvajanje naprednih tehnologij v kmetijstvu, zlasti na področju digitalizacije in kmetijske robotike, z namenom pospeševanja in učinkovitejšega blaženja in prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam.

(2) Z namenom širše uporabe novih tehnologij v kmetijstvu ministrstvo:

1. spodbuja uporabo robotov, avtonomnih strojev ali brezpilotnih zrakoplovov za avtomatizacijo delovnih procesov, kot so sejanje, gnojenje, škropljenje in pršenje oziroma spravilo pridelka, kar omogoča večjo natančnost in zmanjšano porabo virov;

2. podpira razvoj in integracijo interneta stvari za vzpostavitev pametnih kmetijskih sistemov, ki omogočajo spremljanje in upravljanje kmetijskih procesov v realnem času s povezovanjem senzorjev, naprav in aplikacij;

3. spodbuja uporabo brezpilotnih zrakoplovov za spremljanje rasti in zdravstvenega stanja rastlin, cvetenja in medenja rastlin, ugotavljanje stanja kmetijskih tal in zaznavanje škodljivcev, kar omogoča hitrejša in bolj ciljno ukrepanje;

4. vzpostavlja podatkovne platforme za zbiranje, obdelavo in analizo podatkov, pridobljenih z digitalnimi tehnologijami, z namenom optimizacije proizvodnih procesov in podpore pri odločanju za nosilce kmetijskih gospodarstev;

5. spodbuja uporabo tehnologij umetne inteligence za napovedovanje vremenskih pogojev za optimalno rast rastlin in rejo rejnih živali, za izboljšanje ali ohranjanje kakovosti tal, optimizacijo pridelovalnih ciklov, izboljšanje učinkovitosti in trajnosti kmetijstva, učinkovitega prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam ter povečanja konkurenčnosti slovenskega kmetijstva in

6. spodbuja raziskave in uporabo drugih naprednih tehnologij, kot je na primer uporaba nanotehnologije v kmetijstvu, biotehnologije in na naravi temelječih rešitev.

(3) Ministrstvo sodeluje z raziskovalnimi institucijami, tehnološkimi podjetji in mednarodnimi organizacijami ter drugimi deležniki pri razvoju in implementaciji novih tehnologij v kmetijstvu, ki prispevajo k blaženju in prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam.

146. člen

(spremljanje rabe in dostopa do vode ter uporaba vode za potrebe kmetijstva)

(1) Ministrstvo sistematično spremlja rabo in dostop do vode za potrebe prilagajanja kmetijske pridelave in prireje na zaznane in pričakovane vplive podnebnih sprememb ter z namenom izboljšanja trajnosti in učinkovitosti rabe vode za doseganje večje dolgoročne trajnosti kmetijstva.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka se izvajajo kot javno pooblastilo.

(3) Naloge nosilca javnega pooblastila iz prejšnjega odstavka so:

1. spremljanje in vrednotenje rabe vode ter dostopa do vode za potrebe kmetijstva;
2. zagotavljanje strokovne podpore na področju tehnologij in podnebno–okoljskih vidikov rabe vode v kmetijstvu;
3. sodelovanje pri pripravi predlogov rešitev za bolj trajnostno in učinkovito rabo vode v kmetijstvu ter izboljšanje dostopa do vode za potrebe kmetijstva;
4. spremljanje in vrednotenje ukrepov in zahtev kmetijske politike in drugih politik na področju dostopa do vode za potrebe kmetijstva ter učinkovitosti in trajnosti rabe voda v kmetijstvu;
5. nudenje strokovne podpore pri pripravi sistemskih rešitev in pri oblikovanju vsebine ukrepov kmetijske politike in ukrepov ter rešitev drugih politik, vključno s priporočili za nadgradnjo ukrepov in rešitev;
6. priprava ocen, modelov in trendov na področju dostopa do vode za potrebe kmetijstva ter učinkovitosti in trajnosti rabe voda v kmetijstvu;
7. priprava strokovnih podlag, ocen in stališč do nacionalnih, evropskih in mednarodnih dokumentov ter zakonodajnih in drugih predlogov s področja vsebine tega javnega pooblastila;
8. zbiranje in evidentiranje primerov dobrih praks s področja dostopa do vode za potrebe kmetijstva ter učinkovitosti in trajnosti rabe voda v kmetijstvu;
9. sodelovanje pri pripravi in posodobitvah podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu iz 11. člena tega zakona z vidika priprave prikaza stanja in aktivnosti na področju rabe in dostopa do vode za potrebe kmetijstva ter priprava strokovnih predlogov za izboljšavo vsebine tega poročila,
10. sodelovanje pri pripravi in posodobitvah poročil s področja prilagajanja podnebnim spremembam iz zakona, ki ureja podnebje,
11. priprava poročil o opravljenih nalogah in rezultatih na področju rabe in dostopa do vode za potrebe kmetijstva in
12. priprava strokovnih mnenj v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodelovanje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu.

(4) Ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za vode, pripravi smernice za učinkovito in trajnostno rabo vode v kmetijstvu ter jih objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

(5) Nosilec javnega pooblastila iz tretjega odstavka tega člena je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki sama ali skupaj z drugo pravno osebo ali samostojnim podjetnikom posameznikom, s katerim ima sklenjeno pogodbo o izvajanju del, izpolnjuje naslednje pogoje:

– ima zaposlene strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami za vsebine iz prvega odstavka tega člena ter strokovnjake z izkazanimi znanji in izkušnjami na področju upravljanja voda, podnebnih sprememb ter tehnologij kmetijske pridelave in priraje;

– ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja ter

– ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(6) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila na javnem razpisu so izkazana znanja, reference in delovne izkušnje s področja trajnostne rabe vode in dostopa do vode za potrebe kmetijstva glede na podnebne spremembe v kmetijstvu, ter poznavanje pridelave rastlin in priraje živali. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(7) Javno pooblastilo iz drugega odstavka tega člena podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(8) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz tretjega odstavka tega člena do konca januarja za tekoče leto.

(9) Podrobnejše pogoje iz petega odstavka tega člena in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(10) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora, nad nosilcem javnega pooblastila izvaja ministrstvo.

(11) Javno pooblastilo preneha sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, krši pogodbo ali ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

2. ODDELEK

SPREMLJANJE STANJA KMETIJSKIH TAL

147. člen

(spremljanje stanja kmetijskih tal)

(1) Spremljanje stanja kmetijskih tal z namenom trajnega ohranjanja rodovitnosti kmetijskih tal in varstva pred onesnaženjem obsega spremljanje osnovnih pedoloških parametrov, ki opredeljujejo glavne kemijske in fizikalne lastnosti horizonta ali sloja tal, in so:

1. vsebnost talnega organskega ogljika in izračun vsebnosti organske snovi v tleh,
2. kislost,
3. skupni dušik,
4. rastlinam dostopna fosfor in kalij,

5. zrnavost tal (tekstura),
6. kationska izmenjalna kapaciteta ter
7. prostorninska gostota tal.

(2) Zaradi ugotavljanja degradacije kmetijskih tal in izračun nekaterih talnih lastnosti, spremljanje stanja kmetijskih tal poleg osnovnih pedoloških parametrov iz prejšnjega odstavka obsega tudi spremljanje:

1. spremembe rabe kmetijskih zemljišč, ki so kmetijska zemljišča v skladu s tem zakonom.
2. biotskih lastnosti tal,
3. erozije tal,
4. zbitosti tal,
5. zakisanja tal,
6. primesi antropogenega izvora v tleh,
7. vsebnosti težkih kovin in drugih onesnaževal.

(3) Zaradi neposrednega vpliva kmetijskih tal na prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb se ob parametrih iz prvega in drugega odstavka tega člena zbira in spremlja stanje kmetijskih tal s pomočjo naslednjih aktivnosti:

1. določanje priporočenih vsebnost hranil, organske snovi in njenih zalog v kmetijskih tleh, vključno z izračunom bilančnega presežka dušika in fosforja v kmetijstvu na nacionalni ravni,
2. zbiranje, obdelovanje in priprava poročil pedoloških podatkov iz kmetijskih zemljišč za posodobljenje digitalne Pedološke karte Slovenije,
3. zbiranje, harmonizacija in sinteza podatkov vzorčenj tal izvedenih iz raziskovalnih projektov in strokovnih nalog katerih naročnik je ministrstvo v enotni relacijski podatkovni zbirki,
4. zbiranje, harmonizacija, obdelovanje in priprava poročil za namen razvrščanja in določanja primernosti kmetijskih zemljišč za različne vrste kmetijske pridelave,
5. spremljanje, skrb za pravilnost in obdelava laboratorijskih analiz tal ter pedoloških podatkov iz kmetijskih tal posodabljanje digitalnih tematskih kart lastnosti tal,
6. določanje in spremljanje vodozadrževalnih lastnosti kmetijskih tal,
7. spremljanje in modeliranje prostorsko ovrednotenih zaznanih in pričakovanih sprememb rastnih razmer za kmetijske rastline,
8. spodbujanje in spremljanje učinkovitosti praks in ukrepov kmetijske politike za ohranjanje oziroma povečanje zalog ogljika v kmetijskih tleh, na kmetijskih zemljiščih ter v kmetijsko-gozdarskih sistemih,
9. spodbujanje in spremljanje učinkovitosti kmetijsko-gozdarskih sistemov na kmetijskih zemljiščih,
10. redno izvajanje, spremljanje in poročanje o izvajanju ukrepov iz NEPN ali drugih nacionalnih dokumentov na področju vsebin iz tega člena v skladu z zakonom, ki ureja podnebje,
11. vzorčenje in interpretacija analiz tal na zemljiščih, kjer se izvaja javna služba strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin in

12. priprava strokovnih mnenj v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodelovanje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu.

(4) Pedološka karta iz prejšnjega odstavka je geokodirana, grafična in opisna zbirka podatkov o tleh, ki vsebuje zlasti kartografski prikaz talnih tipov in podatke o pedoloških profilih in analizah.

(5) Naloge spremljanja stanja kmetijskih tal iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena kot javno pooblastilo izvaja nosilec javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal iz tega zakona. Naloge spremljanja stanja kmetijskih tal iz prvega odstavka tega člena kot javno pooblastilo izvaja nosilec javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal iz tega zakona.

(6) Minister za spremljanje stanja kmetijskih tal iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena predpiše obseg in način vzorčenja kmetijskih tal, nabor parametrov, metodologijo vzorčenja tal in analiziranja vzorcev tal, ter pogostost vzorčenja pedološkega profila tal, opis priporočenih praks za ohranjanje oziroma izboljšanje stanja kmetijskih tal, način zagotavljanja kakovosti in vsebino poročila o stanju kmetijskih tal.

(7) Poleg podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena se kot podatki o spremljanju stanja kmetijskih tal štejejo tudi podatki iz tega zakona in podatki o kakovosti tal, pridobljeni v skladu s predpisom, ki ureja kakovost tal.

(8) Za dostop do zemljišča, na katerem se izvaja spremljanje stanja kmetijskih tal iz tega člena, je treba predhodno pridobiti soglasje lastnika oziroma uporabnika kmetijskega zemljišča.

(9) Ministrstvo objavi seznam nosilcev javnih pooblastil iz 148. in 149. člena tega zakona na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

148. člen

(nosilec javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal)

(1) Nosilec javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal je lahko pravna oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. registrirana je za opravljanje tehničnega svetovanja ali tehničnega preizkušanja ali analiziranja;
2. razpolaga z ustrežno opremo za spremljanje stanja kmetijskih tal;
3. usposobljena je za izvajanje spremljanja kmetijskih tal in ima akreditacijsko listino za laboratorij za analizo tal, ki jo izda Slovenska akreditacija ali akreditacijska služba druge države članice, ki ima z Evropsko akreditacijo sklenjen sporazum o medsebojnem priznavanju akreditacij;
4. sodeluje v mednarodni primerjalni laboratorijski shemi za zagotavljanje kakovosti in primerljivost laboratorijev;
5. ima zaposlene strokovnjake z znanji s področja pedologije in izkušnjami, ki se nanašajo na pedološki opis značilnosti tal, vzorčenje in oceno kakovosti kmetijskih tal;
6. ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja in
7. ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(2) Podrobnejše pogoje iz prejšnjega odstavka in način oblikovanja cene nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(3) Naloge nosilca javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal so:

1. vzorčenje tal, pedološki opis značilnosti tal na kmetijskem zemljišču in ocena kakovosti kmetijskih tal;
2. izvajanje laboratorijskih analiz vzorcev tal;
3. interpretacija analiz in priprava podatkov o stanju kmetijskih tal za vnos v zbirko podatkov iz tega zakona;
4. organizacija oziroma izvajanje primerjalnih laboratorijskih testov za zagotavljanje kakovosti in primerljivosti laboratorijev nosilcev javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal;
5. izvajanje usposabljanja vzorčenja tal in pedološkega opisovanja tal na kmetijskih zemljiščih;
6. priprava poročil o opravljenih aktivnostih na področju spremljanja stanja kmetijskih tal;
7. spremljanje učinkovitosti ukrepov kmetijske politike na področju zdravja tal in priprava priporočil za izboljšanje teh ukrepov;
8. sodelovanje pri pripravi podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu, obravnavi rezultatov in oblikovanju strokovnih priporočil za nadgradnjo tega poročila in
9. priprava strokovnih mnenj v zvezi z vsebinami javnega pooblastila iz tega člena ter sodelovanje z organizacijami s tega področja, drugimi nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu.

(4) Merila za izbor nosilca javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal na javnem razpisu so reference in delovne izkušnje s področja spremljanja stanja kmetijskih tal, pedologije kmetijskih tal, laboratorijskih analiz kmetijskih tal in vzorčenja kmetijskih tal. Podrobnejša merila predpiše minister. Pri izboru se upošteva na javnem razpisu doseženo najvišje število točk na podlagi meril.

(5) Javno pooblastilo podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(6) Podrobnejše pogoje iz četrtega odstavka tega člena in način oblikovanja cene storitev nalog javnega pooblastila iz tega člena predpiše minister.

(7) Nosilec javnega pooblastila mora ministrstvu predložiti v potrditev letni program dela nosilca javnega pooblastila za izvajanje nalog iz tretjega odstavka tega člena do konca januarja za tekoče leto.

(8) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(9) Javno pooblastilo preneha veljati sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, če krši pogodbo ali če ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

149. člen

(nosilec javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal)

(1) Nosilec javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal je lahko pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, če izpolnjuje naslednje pogoje:

1. registriran je za opravljanje tehničnega svetovanja ali tehničnega preizkušanja ali analiziranja;

2. razpolaga z ustrezno opremo za spremljanje stanja kmetijskih tal;
3. usposobljen je za izvajanje spremljanja kmetijskih tal;
4. ima vzpostavljen sistem notranje kontrole kakovosti v skladu z načeli standardov za izvajanje laboratorijskega dela;
5. ima ustrezne strokovne izkušnje glede spremljanja kmetijskih tal;
6. udeležuje se primerjalnih laboratorijskih testov za zagotavljanje kakovosti in primerljivosti laboratorijev, ki jih organizira nosilec javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal;
7. ni v postopku zaradi insolventnosti oziroma prisilnega prenehanja ali izbrisa iz registra v skladu z zakonom, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja in
8. ima poravnane vse davke, prispevke in druge dajatve, določene s predpisi.

(2) Podrobnejše pogoje iz prejšnjega odstavka predpiše minister.

(3) Naloge nosilca javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal so:

- vzorčenje tal in pedološki opis značilnosti tal na kmetijskem zemljišču;
- izvajanje laboratorijskih analiz vzorcev tal;
- priprava poročil o rezultatih vzorčenja, pedološkem opisu in analizah tal ter
- priprava podatkov o vzorčenju, pedološkem opisu in analizah tal za vnos v zbirko podatkov iz 173. člena tega zakona.

(4) Za pridobitev javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal vlagatelj na ministrstvo vloži vlogo z dokazili o izpolnjevanju pogojev iz prvega odstavka tega člena. Javno pooblastilo podeli minister z odločbo v upravnem postopku za obdobje desetih let. Medsebojna razmerja med nosilcem javnega pooblastila in ministrstvom se uredijo s pogodbo. Seznam nosilcev javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal vodi ministrstvo in je javno dostopen.

(5) Nadzor, razen inšpekcijskega nadzora nad nosilcem javnega pooblastila, izvaja ministrstvo.

(6) Javno pooblastilo preneha veljati sporazumno ali če nosilec javnega pooblastila preneha izpolnjevati pogoje, določene s tem zakonom ali predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, ali pravnimi akti EU, če krši pogodbo ali če ravna v nasprotju z navedenimi predpisi, kar ugotovi ministrstvo z odločbo v upravnem postopku.

150. člen

(gnojenje kmetijskih zemljišč)

(1) Gnojenje je agrotehnični ukrep, ki zagotavlja trajnostno rabo in rodovitnost kmetijskih tal, zagotavlja primerno vsebnost hranil v tleh in vzdrževanje ali izboljšanje fizikalno-kemijskih in biotskih lastnosti tal, ter se izvaja v skladu s potrebami rastlin.

(2) Za gnojenje na kmetijskih zemljiščih se lahko uporabljajo:

- sredstva za gnojenje v skladu s pravnimi akti EU in nacionalnimi predpisi, ki urejajo sredstva za gnojenje;

– organska gnojila v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, oziroma

– ostanki kmetijske pridelave in predelave.

(3) Gnojenje tal se izvaja na podlagi gnojilnega načrta, ki se pripravi na podlagi analize tal. Pri tem se upoštevajo določbe predpisov s področja varstva okolja in smernice za strokovno utemeljeno gnojenje, ki jih pripravi ministrstvo in jih objavi na osrednjem spletnem mestu države. Smernice za strokovno utemeljeno gnojenje se posodobijo najmanj vsakih deset let.

(4) Zavezanci za zagotovitev gnojilnega načrta so upravičenci, ki uveljavljajo ukrepe kmetijske politike, pri katerih se zahteva gnojilni načrt.

(5) Vzorčenje tal za analizo tal in analize tal se izvedejo v skladu s predpisom iz šestega odstavka 147. člena tega zakona in jih izvajajo nosilci javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal iz tega zakona in nosilci javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal iz tega zakona.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek lahko vzorčenje tal za svoje potrebe izvedejo uporabniki kmetijskih zemljišč v skladu s smernicami za strokovno utemeljeno gnojenje.

(7) Gnojilni načrt je načrt gnojenja kmetijskih zemljišč, ki ga zagotovi uporabnik kmetijskega zemljišča in mora biti pripravljen v skladu s predpisom iz devetega odstavka tega člena. Za izdelavo gnojilnega načrta se lahko uporablja programsko orodje za izdelavo gnojilnega načrta, ki ga na osrednjem spletnem mestu državne uprave vzpostavi ministrstvo ali drugo programsko orodje, ki izpolnjuje predpisane zahteve iz devetega odstavka tega člena. Za programsko orodje, ki ga vzpostavi ministrstvo, se zagotavlja dostop do podatkov iz zbirke podatkov o tleh iz tega zakona.

(8) Vlada za posamezno vrsto ostankov kmetijske pridelave in predelave iz tretje alineje drugega odstavka tega člena predpiše podrobnejše pogoje za njihovo skladiščenje, ravnanje in uporabo.

(9) Minister predpiše:

– podrobnejše pogoje za skladiščenje, ravnanje in uporabo sredstev za gnojenje iz prve alineje ter organskih gnojil iz druge alineje drugega odstavka tega člena ter

– vsebino in zahteve za pripravo gnojilnega načrta.

VII. POGLAVJE

OHRANJANJE IN RAZVOJ KMETIJSTVA V ZAMEJSTVU

151. člen

(ohranjanje in razvoj kmetijstva v zamejstvu)

(1) Ministrstvo financira izvajanje aktivnosti kmetijskih, razvojnih in izobraževalnih organizacij Slovencev v zamejstvu, ki povezujejo kmete in društva slovenske skupnosti, za spodbujanje in ohranjanje kmetijstva za razvoj slovenske identitete v zamejstvu.

(2) Ministrstvo financira izvajanje letnih programov aktivnosti, ki izhajajo iz večletnih programov aktivnosti organizacij iz prvega odstavka tega člena, in so pripravljeni na podlagi izhodišč iz desetega odstavka tega člena.

(3) Ministrstvo v Uradnem listu Republike Slovenije objavi javni razpis za izbor organizacij in pripravo večletnih programov aktivnosti organizacij iz prvega odstavka tega člena.

(4) Na javni razpis se lahko prijavijo organizacije iz prvega odstavka tega člena.

(5) Minister imenuje komisijo za pregled in ocenitev vlog, prejetih na javni razpis ter pregled večletnih programov aktivnosti iz tretjega odstavka tega člena, ki jo sestavljajo predstavniki ministrstva in Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

(6) Finančno podporo lahko prejme organizacija iz prvega odstavka tega člena, če izpolnjuje pogoje za finančno podporo iz zakona, ki ureja odnose Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja in, ki je v zadnjih dvanajstih mesecih pred oddajo vloge na javni razpis izvajala aktivnosti, ki so prispevale k celovitemu razvoju zamejske skupnosti na področju kmetijstva, kar se dokazuje z letnim programom dela, pogodbami, poročili o izvedenih aktivnostih ali drugimi ustreznimi dokazili.

(7) Merili za izbiro organizacij iz prvega odstavka tega člena sta:

- število aktivnosti na področju spodbujanja in ohranjanja kmetijstva v zamejstvu;
- obdobje delovanja organizacij iz prvega odstavka tega člena na področju strokovnega svetovanja in usposabljanja v zamejstvu.

(8) Merili za izbiro večletnega programa aktivnosti iz tretjega odstavka tega člena sta:

- število predvidenih strokovnih svetovanj in usposabljanj na področju kmetijstva;
- število predvidenih aktivnosti s sorodnimi organizacijami iz matične države Republike Slovenije na področju kmetijstva.

(9) Na podlagi predloga komisije iz petega odstavka tega člena minister izda odločbo o izboru organizacije iz prvega odstavka tega člena in potrditvi večletnega programa iz tretjega odstavka tega člena. Medsebojna razmerja med organizacijo iz prvega odstavka tega člena in ministrstvom se uredijo s pogodbo.

(10) Organizacije iz prvega odstavka tega člena na podlagi letnih finančnih izhodišč ministrstva pripravijo letni program aktivnosti.

(11) Komisija iz petega odstavka tega člena pregleda tudi letne programe aktivnosti in poda mnenje glede skladnosti z izhodišči ministrstva iz prejšnjega odstavka ter večletnim programom aktivnosti iz tretjega odstavka tega člena. Po izvedenem letnem programu aktivnosti pa pregleda izvedbo aktivnosti ter poročila, ki jih pripravijo organizacije iz prvega odstavka tega člena, in poda mnenje o ustreznosti izvedbe aktivnosti.

(12) Na podlagi mnenja komisije o letnem programu aktivnosti minister izda odločbo o potrditvi letnega programa aktivnosti. Medsebojna razmerja med organizacijo iz prvega odstavka tega člena in ministrstvom se uredijo s pogodbo o financiranju letnega programa aktivnosti.

(13) Sredstva za izvajanje letnih programov aktivnosti organizacij iz prvega odstavka tega člena zagotovi ministrstvo na podlagi mnenja komisije o izvedenih aktivnostih v skladu s sprejetim proračunom Republike Slovenije.

(14) Vlada podrobneje predpiše vsebino večletnih in letnih programov aktivnosti, sestavo, način odločanja in način dela komisije, vsebino javnega razpisa, upravičene aktivnosti, ki se financirajo, merila in točkovnik za ocenjevanje vlog ter pogoje za pridobitev finančne podpore.

VIII. POGLAVJE
ZBIRKE PODATKOV
1. ODDELEK
SPLOŠNE DOLOČBE

152. člen

(upravljanje in vodenje zbirk podatkov ter obveznost posredovanja podatkov)

- (1) Ministrstvo upravlja in vodi zbirke podatkov iz tega zakona, če ni s tem zakonom določeno drugače.
- (2) Upravljanje zbirk podatkov pomeni določanje enotnih postopkov in kontrol za vodenje zbirk podatkov ter vzpostavitev in izvajanje sistema upravljanja informacijske varnosti.
- (3) Vodenje zbirk podatkov pomeni vodenje postopkov za vpis, spreminjanje in izbris individualnih podatkov ter odločanje v teh postopkih.
- (4) Zbirke podatkov po tem zakonu se vodijo elektronsko.
- (5) Podatki v zbirkah podatkov iz tega zakona se hranijo trajno, vključno z identifikacijsko številko subjekta, razen osebnih podatkov, ki se hranijo le toliko časa, dokler je to potrebno za dosego namena, zaradi katerega so se zbirali ali nadalje obdelovali, ter podatkov iz evidence iz 168. člena tega zakona, ki se hranijo deset let.
- (6) Ne glede na prejšnji odstavek se osebni podatki iz 157. člena tega zakona hranijo trajno, ker so opredeljeni kot arhivsko gradivo iz predpisa, ki ureja arhivsko gradivo.
- (7) Zavezanci za vpis v zbirke podatkov po tem zakonu morajo posredovati resnične podatke.

153. člen

(ponovna uporaba javnih podatkov)

Ponovna uporaba javnih podatkov se izvaja skladno z določbami zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

2. ODDELEK
EVIDENCA SUBJEKTOV

154. člen

(evidenca subjektov)

(1) V evidenci subjektov se enotno vodijo podatki o subjektih iz drugega odstavka tega člena. Vodijo se z namenom priprave ali izvedbe ukrepov kmetijske politike, za izvajanje aktivnosti v okviru mreže za podeželje, ali za namene, opredeljene z zakoni iz drugega odstavka tega člena.

(2) V evidenco subjektov se vpisujejo subjekti iz zbirk podatkov iz tega zakona ter iz zbirk podatkov iz zakonov, ki urejajo hrano, krmo, veterinarstvo, veterinarska zdravila, zaščito živali, varstvo rastlin, rastlinski semenski material in fitofarmacevtska sredstva, vino, agrarne skupnosti, promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov, morsko ribištvo, živinorejo in gozdni reprodukcijski material.

(3) V evidenci subjektov se vodijo:

1. identifikacijska številka subjekta;

2. za fizične osebe podatki iz Centralnega registra prebivalstva (v nadaljnjem besedilu: CRP) iz 3. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona ter podatki iz 17. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona;

3. za poslovne subjekte podatki iz 6. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona;

4. za agrarne skupnosti podatki iz registra agrarnih skupnosti v skladu z zakonom, ki ureja agrarne skupnosti;

5. za pašne skupnosti podatki iz registra pašnih skupnosti iz 179. člena tega zakona;

6. kontaktni podatki, iz 3. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona, ter podatki zbrani v RKG;

7. fiktivni naslovi in

8. podatki o osebah, ki niso vpisane v CRP.

(4) V evidenco subjektov se prevzemajo:

1. za fizične osebe podatki iz CRP iz 3. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona;

2. za poslovne subjekte podatki iz PRS iz 6. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona;

3. podatki o agrarni skupnosti iz registra agrarnih skupnosti v skladu z zakonom, ki ureja agrarne skupnosti;

4. podatki o pašni skupnosti iz registra pašnih skupnosti iz 179. člena tega zakona.

(5) Podatki o osebah iz 8. točke tretjega odstavka tega člena, se pridobijo iz uradnih osebnih dokumentov ob identifikaciji.

(6) Identifikacijsko številko subjekta določi ministrstvo ob prvem vpisu subjekta v evidenco subjektov. Identifikacijska številka subjekta se uporablja za povezovanje med zbirkami podatkov iz drugega odstavka tega člena.

(7) V evidenci subjektov se podatki zbirajo, obdelujejo, vpogledujejo, prevzemajo, posodablajo in povezujejo z zbirkami iz drugega odstavka tega člena.

(8) Ministrstvo z organi v sestavi lahko obdelujejo kontaktne podatke subjektov (telefonska številka in naslov elektronske pošte) za namen njihovega obveščanja v zvezi z izvajanjem ukrepov kmetijske politike in za kontaktiranje v zvezi z vodenjem zbirk podatkov.

(9) Javni so podatki o vpisu v evidenco za poslovne subjekte, za agrarne in pašne skupnosti .

3. ODDELEK

REGISTER KMETIJSKIH GOSPODARSTEV

155. člen

(namen in pogoji za vpis v RKG)

(1) V RKG so vpisana kmetijska gospodarstva na območju Republike Slovenije, ki izpolnjujejo pogoje za vpis iz tega člena.

(2) Podatki iz RKG se uporabljajo za izvajanje ukrepov kmetijske politike, spremljanje stanja kmetijstva, obveščanje v zvezi z vpisanimi podatki in ukrepi kmetijske politike, načrtovanje kmetijske politike, izvajanje ukrepov v skladu z zakonom, ki ureja promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov, ter za druge namene, če je tako določeno z zakonom.

(3) V RKG se vpiše nosilec kmetijskega gospodarstva, ki opravlja kmetijsko dejavnost in izpolnjuje vsaj enega izmed naslednjih pogojev:

1. kmetijsko gospodarstvo obsega:

a) najmanj 1 ha zemljišč, ki po evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč sodijo med kmetijska zemljišča,

b) najmanj 0,1 ha oljčnikov,

c) najmanj 0,2 ha intenzivnega sadovnjaka ali 0,1 ha jagodičja,

č) najmanj 0,05 ha vinograda,

d) najmanj 0,01 ha rastlinjaka, ali

e) najmanj 0,0025 ha hmeljišča;

2. goji rejne živali, razen prašičev v nekomercialnih obratih in živali, vzrejenih za kulturne, zgodovinske, rekreativne, znanstvene ali športne namene;

3. trži pridelke, ki jih pridelujejo, razen majhnih količin v skladu z zakonom, ki ureja varno hrano in krmo.

156. člen

(KMG-MID)

(1) KMG-MID je enotna in neponovljiva identifikacijska številka kmetijskega gospodarstva, ki je osnova za vodenje RKG in njegovo povezovanje z drugimi zbirkami podatkov ter jo določi ministrstvo ob vpisu kmetijskega gospodarstva v RKG. Uporaba je obvezna v vseh zbirkah podatkov ministrstva v zvezi s kmetijskim gospodarstvom, katerega nosilec je zavezanec za vpis v RKG.

(2) Pri prenosu kmetijskega gospodarstva se KMG-MID ohrani.

(3) Upravna enota kmetijsko gospodarstvo v RKG označi kot izbrisano:

- na zahtevo nosilca kmetijskega gospodarstva, če kmetijsko gospodarstvo nima več pravic, neporavnanih obveznosti oziroma sankcij v skladu s tem zakonom;
- po uradni dolžnosti, če niso izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka prejšnjega člena,
- po uradni dolžnosti, če ni aktivnosti na kmetijskem gospodarstvu vsaj pet let in ni aktivnih vpisov v povezanih zbirkah podatkov, ali
- po uradni dolžnosti, če kmetijsko gospodarstvo, ki je organizirano kot samostojni podjetnik posameznik ali pravna oseba, preneha s kmetijsko dejavnostjo ali se pašna skupnost oziroma agrarna skupnost izbriše iz registra agrarnih oziroma pašnih skupnosti.

157. člen

(podatki)

(1) V RKG se za posamezno kmetijsko gospodarstvo vodijo ali prevzemajo naslednji podatki:

1. osnovni podatki o kmetijskem gospodarstvu:

a) KMG-MID;

b) naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva, ki opredeljuje lokacijo, kjer je večina objektov, namenjenih kmetijski dejavnosti, oziroma kmetijskih zemljišč;

c) domače ime kmetijskega gospodarstva, če ga ima;

č) kmetijska zemljišča ter stavbe ali deli stavb, ki so v katastru nepremičnin evidentirane s kmetijsko rabo iz 4. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona, za nosilca oziroma člane družinske kmetije, v primeru solastnine se vpiše lastniški delež nepremičnin;

d) motorna vozila in priklopna vozila za kmetijsko rabo iz evidence registriranih vozil iz 23. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona, ter naprave za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev za nosilca oziroma člane družinske kmetije iz evidence naprav za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev;

e) obrat ter število, vrste in kategorije rejnih živali iz zbirke podatkov o gojenih kopenskih živalih, ki se vodi v skladu z zakonom o zdravju živali;

f) razvrstitev iz 18. člena tega zakona;

2. o subjektih na kmetijskem gospodarstvu se obdelujejo vsi podatki iz 154. člena tega zakona, v RKG pa vpišejo podatki o:

– nosilcu kmetijskega gospodarstva: identifikacijska številka subjekta, ime, priimek oziroma naziv, naslov, kontaktni podatki,

– članih družinske kmetije: identifikacijska številka subjekta, ime, priimek, naslov,

– zaposlenih na družinski kmetiji: identifikacijska številka subjekta, ime, priimek, naslov;

3. o zemljiščih kmetijskega gospodarstva:

– kmetijska zemljišča v uporabi s podatki iz 158. člena tega zakona;

– planine, ki ležijo v območju iz 182. člena tega zakona in skupni pašniki;

– dovoljenja za zasaditev vinske trte v skladu s predpisom, ki ureja sistem dovoljenj za zasaditev vinske trte;

4. o vpisih v evidence:

– o standardnem prihodku kmetijskega gospodarstva iz 160. člena tega zakona;

– pridelovalcev zelenjave in zelišč iz 161. člena tega zakona;

– obratov, nosilcev živilske dejavnosti in dejavnostih, ki jih izvaja obrat iz registra obratov iz zakona, ki ureja varno hrano in krmo;

– organizacij proizvajalcev in skupin proizvajalcev;

– ekološke ali integrirane pridelave in drugih shem kakovosti po zakonu, ki ureja hrano.

5. podatki iz zbirne vloge.

(2) Nosilec kmetijskega gospodarstva upravni enoti sporoči podatke o: naslovu ali sedežu in morebitnem domačem imenu kmetijskega gospodarstva, o nosilcu kmetijskega gospodarstva in v primeru družinske kmetije o članih družinske kmetije in zaposlenih na družinski kmetiji, o zemljiščih v uporabi kmetijskega gospodarstva.

(3) Nosilec kmetijskega gospodarstva spremembe podatkov iz prejšnjega odstavka sporoči upravni enoti v 30 dneh po nastali spremembi, razen sprememb iz osmega odstavka tega člena.

(4) V primeru smrti nosilca družinske kmetije podatke sporočijo osebe, ki so po splošnih predpisih poklicane k dedovanju oziroma osebe, ki imajo zakonito pravico do uporabe zemljišč.

(5) Podatek o KMG-MID številki vpiše upravna enota po uradni dolžnosti.

(6) Podatki iz 4. in 5. točke prvega odstavka tega člena se v RKG prevzemajo ali določijo na podlagi prevzetih podatkov tako, da se RKG povezuje z drugimi evidencami z delovnega področja ministrstva ali drugih državnih organov.

(7) V RKG se za posamezno kmetijsko gospodarstvo vodijo ali prevzemajo tudi naslednji podatki o:

1. dopolnilni dejavnosti na družinski kmetiji iz tega zakona;

2. pridelku oljk in oljčnega olja ter namiznih oljk in zaloge oljčnega olja za nosilca kmetijskega gospodarstva, ki ima skupaj 0,1 ha oljčnika;

3. pridelku sadja in o količinah sadja, skladiščenega v hladilnicah, ločeno po sadnih vrstah in letniku pridelave, za nosilca kmetijskega gospodarstva, ki ima skupaj najmanj 0,5 ha kmetijskih površin z vrstami rabe: intenzivni sadovnjak, jagode na njivi oziroma rastlinjak s sadnimi rastlinami;

4. razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost ter izračun točk v skladu s predpisom, ki ureja razvrstitev kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost;

5. kontrolnih in inšpekcijskih pregledih iz predpisa o izvedbi ukrepov kmetijske politike;

6. omejitvah na kmetijskem gospodarstvu ali omejitvah pri spreminjanju podatkov v RKG;

7. neusklajenosti podatkov z določbami tega zakona;

8. dokazilih, pogodbah in drugih dokumentih v povezavi s kmetijskim gospodarstvom.

(8) Podatke iz 2. točke prejšnjega odstavka nosilec kmetijskega gospodarstva, ki ima oljčnike, sporoči upravni enoti enkrat letno, najpozneje do 15. februarja leta, ki sledi letu obiranja oljk.

(9) Podatke iz 3. točke sedmega odstavka nosilec kmetijskega gospodarstva, ki prideluje sadje, sporoči upravni enoti enkrat letno, najpozneje do 1. decembra v letu pridelave sadja.

(10) Podatek o dopolnilni dejavnosti vpiše upravna enota po uradni dolžnosti.

(11) RKG vodijo upravne enote v opisni in grafični obliki.

(12) Zaradi pozicijskega zamika oziroma neažurnosti parcel v katastru nepremičnin na kmetijskih in gozdnih zemljiščih je dovoljeno pozicijsko odstopanje med parcelami in vrisano grafično enoto rabe kmetijskega gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: GERK) v skladu z dejanskim stanjem v naravi. Ob sporih glede pozicijskih zamikov upravna enota pridobi mnenje državne geodetske službe oziroma nove uradne izmere. Upravna enota lahko kadar koli preveri pravico do uporabe zemljišč po uradni dolžnosti.

(13) Upravna enota ob vpisu v RKG ali vnosu sprememb nosilcu kmetijskega gospodarstva izda izpis, ki šteje kot potrdilo. Če upravna enota vpis v RKG ali spremembo podatkov v RKG, zavrne, o tem izda odločbo.

(14) Izpis, ki se lahko izda v elektronski obliki, vsebuje elektronski podpis uradne osebe, ki je v skladu s predpisi, ki urejajo elektronski podpis, enakovreden lastnoročnemu podpisu. Zapisnik in izjave stranka lahko podpiše z elektronskim podpisom, podpis overi upravna enota z elektronskim podpisom uradne osebe, ki je v skladu s predpisi, ki urejajo elektronski podpis, enakovreden lastnoročnemu podpisu.

(15) Ugotovitve kontrol ukrepov kmetijske politike ali inšpekcijskega nadzora, ki se nanašajo na podatke iz RKG, kontrolorji ali inšpektorji posredujejo v RKG in so podlaga za spremembo podatkov v RKG po uradni dolžnosti, ki jo izvede upravna enota.

(16) Spremembe podatkov v RKG izvede ministrstvo po uradni dolžnosti in o njih stranke obvesti na osrednjem spletnem mestu državne uprave:

- ob spremembah, ugotovljenih s sistemom za spremljanje površin, za katere je nosilec kmetijskega gospodarstva obveščen preko Sopotnika,

- ob popravkih zbirne vloge, ki jih naredi nosilec kmetijskega gospodarstva in vplivajo na spremembo vrste rabe, meje oziroma pozicije GERK, kadar spremembe ne posegajo izven območja prijavljenih površin v RKG,

- kadar so spremembe take, da bistveno ne spreminjajo prijavljenih podatkov,

- o spremembah iz letne uskladitve podatkov z drugimi evidencami, ali

- ob večjih sistemskih spremembah po uradni dolžnosti.

(17) Pritožba zoper odločbo o izbrisu zemljišč kmetijskega gospodarstva iz RKG ne zadrži njene izvršitve.

(18) Zemljišča v uporabi kmetijskih gospodarstev iz 158. člena tega zakona vpisana v RKG, so javno objavljena, da se zagotovi pravna varnost lastnikov zemljišč.

(19) Za uveljavljanje ukrepov kmetijske politike morajo biti podatki v RKG usklajeni z določbami tega zakona.

(20) Podatki iz tega člena, ki jih nosilec kmetijskega gospodarstva sporoči upravni enoti, se lahko posredujejo na elektronski način skladno z Zakonom o splošnem upravnem postopku preko državnega portala eUprava ali SPOT.

(21) Kontaktne podatke nosilcev kmetijskih gospodarstev (telefonska številka in naslov elektronske pošte) se uporablja za namen vodenja postopkov vezanih na RKG, njihovega obveščanja v zvezi z izvajanjem ukrepov kmetijske politike, o dogodkih, izobraževanjih ter posredovanjem anket s področja ukrepov skupne kmetijske politike.

(22) Podatki o KMG-MID, naslovu oziroma sedežu kmetijskega gospodarstva, domačem imenu kmetijskega gospodarstva, imenu in priimku oziroma nazivu nosilca kmetijskega gospodarstva, dopolnilnih dejavnostih in vpisih v evidence iz tega člena ter zemljiščih iz 158. člena tega zakona so javni.

158. člen

(identifikacijski sistem za zemljišča)

(1) Referenčna parcela identifikacijskega sistema za prijavo kmetijskih zemljišč v RKG je blok. Blok je strnjena površina kmetijskih zemljišč, ki so v kmetijski rabi enega kmetijskega gospodarstva in pripadajoče krajinske značilnosti.

(2) GERK je strnjena površina kmetijskega zemljišča z enako vrsto rabe GERK znotraj posameznega bloka. Nosilci kmetijskih gospodarstev prijavljajo svoja zemljišča v obliki GERK.

(3) V RKG se prijavijo tudi grafične enote krajinskih značilnosti (v nadaljnjem besedilu: KRZ), pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti. KRZ se pripiše k posameznemu GERK.

(4) V blok se združujejo soležni GERK s pripadajočimi KRZ, razen izjem, opredeljenih v predpisu iz 159. člena tega zakona.

(5) Za blok se v RKG vodijo, prevzemajo in obdelujejo naslednji podatki:

1. identifikacijska oznaka: Blok-ID;
2. KMG-MID;
3. grafična površina in obseg;
4. največja upravičena površina;
5. umestitev v prostor s koordinatami točk v državnem koordinatnem sistemu;
6. datum in vrsta spremembe;
7. država;
8. drugi podatki, ki jih predpiše minister.

(6) Za GERK se v RKG vodijo, prevzemajo in obdelujejo naslednji podatki:

1. identifikacijska oznaka: GERK-PID;
2. identifikacijska oznaka bloka;
3. KMG-MID;
4. domače ime;

5. vrsta rabe GERK;
6. grafična površina in obseg;
7. največja upravičena površina;
8. nagib, usmerjenost (ekspozicija) in nadmorska višina;
9. za trajne nasade podatki o trajnih nasadih, sadilnem materialu in pridelku;
10. identifikacijska oznaka planine ali skupnega pašnika;
11. umestitev v prostor s koordinatami točk v državnem koordinatnem sistemu;
12. datum in vrsta spremembe;
13. država;
14. drugi podatki, ki jih predpiše minister.

(7) Za KRZ se v RKG vodijo, prevzemajo in obdelujejo naslednji podatki:

1. identifikacijska oznaka KRZ: GERK-PID;
2. GERK-PID, ki mu KRZ pripada;
3. vrsta rabe GERK, ki mu KRZ pripada;
4. Blok-ID;
5. KMG-MID;
6. vrsta krajinske značilnosti;
7. grafična površina in obseg;
8. največja upravičena površina KRZ;
9. umestitev v prostor s koordinatami točk v državnem koordinatnem sistemu;
10. datum in vrsta spremembe;
11. država;
12. drugi podatki, ki jih predpiše minister.

(8) Uporaba bloka je obvezna pri vodenju podatkov o zemljiščih v vseh zbirkah podatkov v pristojnosti ministrstva.

(9) Če v postopku prijave kmetijskega zemljišča ali spremembe že vpisanega zemljišča pride do prekrivanja površin drugega ali drugih kmetijskih gospodarstev, upravna enota o tem obvesti vse nosilce kmetijskih gospodarstev, pri katerih je ugotovljeno prekrivanje, in jih pozove k uskladitvi. Če v postopku ni mogoče ugotoviti, kateri nosilec kmetijskega gospodarstva je upravičen do vpisa površin, pristojna upravna enota izda odločbo o prekrivajoči površini.

(10) Prekrivajoče površine iz prejšnjega odstavka niso del identifikacijskega sistema za vodenje zemljišč in se ne upoštevajo pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike.

159. člen

(predpis ministra)

Minister predpiše način vodenja RKG, podrobnejše podatke, vrste dejavnosti, način posredovanja podatkov, način posredovanja sprememb in vsebino odločb iz RKG ter obseg in vrste sprememb, ki bistveno ne spreminjajo prijavljenih podatkov.

4. ODDELEK

DRUGE ZBIRKE PODATKOV

160. člen

(evidenca standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev)

(1) Evidenca standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev je namenjena izvajanju kmetijske politike, spremljanju ekonomskega stanja in strukturnih sprememb z vidika ekonomske velikosti kmetijskih gospodarstev in tipa kmetovanja, razporejanju posameznih kmetijskih gospodarstev v ekonomske velikostne razrede in statistični obdelavi, mreži FSDN ter analizam.

(2) Standardni prihodek kmetijskega gospodarstva je povprečna vrednost proizvodnje, ki jo lahko pričakuje kmetijsko gospodarstvo ob svoji strukturi proizvodnje. Izračunan je iz povprečne bruto vrednosti kmetijske proizvodnje na enoto na ravni države in proizvodnih kazalcev posameznega kmetijskega gospodarstva. Pri izračunu se upoštevajo povprečni pridelki in povprečne cene v Sloveniji ter podatki o posameznem kmetijskem gospodarstvu.

(3) V evidenci se za vsa kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v RKG, vodijo ali vanjo prevzemajo ter obdelujejo naslednji podatki:

1. KMG-MID, domače ime družinske kmetije, ime, priimek oziroma naziv nosilca kmetijskega gospodarstva, naslov oziroma sedež nosilca kmetijskega gospodarstva iz prvega odstavka 157. člena tega zakona;

2. o površinah in vrsti zelenjave in zelišč iz evidence zelenjave in zelišč iz 161. člena tega zakona;

3. podatki iz zbirnih vlog po posameznem kmetijskem gospodarstvu iz tretjega odstavka 167. člena tega zakona;

4. o rejnih živalih iz zbirke podatkov o gojenih kopenskih živalih, v skladu z zakonom, ki ureja zdravje živali;

5. o številu živali iz 1. točke pod e) prvega odstavka 157. člena tega zakona;

6. o zemljiščih iz 3. točke prvega odstavka 157. člena tega zakona;

7. o pridelku grozdja in vina iz registra pridelovalcev grozdja in vina iz zakona, ki ureja vino;

8. iz zbirk podatkov s področja živinoreje iz 172. člena tega zakona;

9. o statistični regiji;

10. o standardnem prihodku kmetijskega gospodarstva;

11. o tipu kmetovanja;

12. o razredu ekonomske velikosti.

(4) Javni so podatki o imenu, priimku oziroma nazivu nosilca kmetijskega gospodarstva in naslovu oziroma sedežu nosilca kmetijskega gospodarstva, statistični regiji, standardnemu prihodku kmetijskega gospodarstva, tipu kmetovanja, razredu ekonomske velikosti.

(5) Vpogled v podroben izračun standardnega prihodka na kmetijskem gospodarstvu nosilcu kmetijskega gospodarstva ni dostopen v skladu s predpisom, ki ureja državno statistiko. Vpogled v podroben izračun standardnega prihodka na kmetijskem gospodarstvu pa je dostopen revizorjem v skladu s predpisom, ki ureja financiranje, upravljanje in spremljanje skupne kmetijske politike.

(6) Podrobnejša pravila za izračun standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev predpiše minister.

161. člen

(evidenca pridelovalcev zelenjave in zelišč)

(1) Evidenca pridelovalcev zelenjave in zelišč je namenjena načrtovanju kmetijske politike, izvajanju ukrepov kmetijske politike, analizam in statistični obdelavi podatkov, povezovanju in kontroli podatkov shem kakovosti, priznavanju organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev za skupno trženje in skupin proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, izvajanju zakona, ki ureja promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov, posredovanju podatkov v evidenco posebnih kultur ter poročanju v skladu s predpisi EU.

(2) Zavezanec za vpis v evidenco pridelovalcev zelenjave in zelišč je nosilec kmetijskega gospodarstva, ki v tekočem koledarskem letu na kmetijskem gospodarstvu prideluje zelenjavo oziroma zelišča na vsaj:

– 0,1 ha njivskih površin na prostem ali,

– 0,02 ha v rastlinjaku oziroma na njivskih površinah, kjer pridelava ni v tleh.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je zavezanec za vpis v evidenco pridelovalcev zelenjave in zelišč tudi nosilec kmetijskega gospodarstva, ki pridelano zelenjavo oziroma zelišča trži oziroma je vključen v sheme kakovosti.

(4) V evidenci pridelovalcev zelenjave in zelišč se za zavezanca in njegovo kmetijsko gospodarstvo prevzemajo in vodijo naslednji podatki:

1. KMG-MID številka, identifikacijska številka subjekta in podatki o imenu in priimku ali nazivu ter naslovu ali sedežu nosilca kmetijskega gospodarstva iz 157. člena tega zakona ;

2. vključenost v kontrolo ekološke pridelave iz evidence v skladu z zakonom, ki ureja hrano;

3. vključenost v kontrolo integrirane pridelave iz evidence v skladu z zakonom, ki ureja hrano;

4. vključenost v sheme kakovosti iz evidence v skladu z zakonom, ki ureja hrano;

5. vključenost v organizacijo proizvajalcev, skupino proizvajalcev iz 166. člena tega zakona;

6. o površini posamezne vrste zelenjave oziroma zelišč, ki se prideluje na posameznem GERK v tekočem koledarskem letu in ki je zbrana ob oddaji zbirne vloge;

7. o oceni letnega pridelka za posamezne vrste zelenjadnic in zelišč v skladu z metodologijo, ki je določena v predpisu, ki ureja evidenco iz tega člena.

(5) Ministrstvo objavi povprečno oceno pridelka za posamezne vrste zelenjadnic in zelišč na osrednjem spletnem mestu državne uprave. Podatki se posodablajo v mesecu novembru in veljajo za tekoče koledarsko leto.

(6) Zavezanec za vpis v evidenco iz tega člena sporoča podatke iz 6. točke četrtega odstavka tega člena ob oddaji zbirne vloge v roku in na način, ki je določen za oddajo zbirne vloge v skladu s predpisi, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike za tekoče koledarsko leto, in predpisom iz sedmega odstavka tega člena.

(7) Podatki o zavezancih iz četrtega odstavka tega člena: ime in priimek oziroma naziv nosilca, sedež kmetijskega gospodarstva, vključenost v organizacijo ali skupino proizvajalcev za skupno trženje, vključenost v skupino proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, podatki o izdanih certifikatih, podatki o vrstah zelenjave in zelišč ter podatki o vrsti predelave, so javni.

(8) Podrobnejšo vsebino in postopke vodenja evidence iz tega člena predpiše minister.

162. člen

(evidenca o delovnih opravilih)

(1) Evidenca o delovnih opravilih je namenjena izvajanju in kontroli ukrepov kmetijske politike, analiziranju in statistični obdelavi podatkov in poročanju v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo upravljanje energetske unije in podnebnih ukrepov.

(2) Zavezanec za izpolnjevanje evidence o delovnih opravilih je nosilec kmetijskega gospodarstva, ki odda zbirno vlogo, v skladu s predpisom, ki ureja izvedbo intervencij skupne kmetijske politike za tekoče koledarsko leto in je vključen v intervencije skupne kmetijske politike, ki zahtevajo izpolnjevanje evidence o delovnih opravilih.

(3) Intervencije, za katere je treba izpolnjevati evidence o delovnih opravilih se podrobneje opredelijo v predpisih, ki urejajo te intervencije.

(4) V evidenci o delovnih opravilih se za zavezanca in njegovo kmetijsko gospodarstvo prevzemajo in vodijo zlasti naslednji podatki:

– identifikacijska številka subjekta, EMŠO ali matična številka, davčna številka, ime in priimek ali firma, naslov oziroma sedež iz 154. člena tega zakona;

– KMG-MID, domače ime družinske kmetije, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva, podatki iz prvega odstavka 157. člena tega zakona;

– delovna opravila iz sedmega odstavka tega člena.

(5) Evidenco o delovnih opravilih vodi in upravlja agencija.

(6) Za namene poročanja v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo upravljanje energetske unije in podnebnih ukrepov, agencija posreduje na zahtevo ministrstva statistično in prostorsko obdelane podatke po vrsti delovnih opravil.

(7) Podrobnejšo vsebino in način izpolnjevanja evidence o delovnih opravilih predpiše minister.

163. člen

(evidenca centrov za certificiranje hmelja)

(1) Evidenca centrov za certificiranje hmelja je namenjena ugotavljanju izpolnjevanja pogojev za opravljanje dejavnosti centrov za certificiranje hmelja, za kontrolo centrov za certificiranje hmelja in za poročanje v skladu s pravnimi akti EU.

(2) Evidenca centrov za certificiranje hmelja obsega naslednje podatke:

1. o zavezancu: identifikacijska številka subjekta, EMŠO ali matična številka, davčna številka, ime in priimek ali firma, naslov oziroma sedež iz 154. člena tega zakona;

2. identifikacijska številka centra za certificiranje hmelja;

3. KMG-MID, če je center za certificiranje hmelja hkrati tudi pridelovalec hmelja;

4. opremljenost centra za certificiranje hmelja;

5. dejavnost centra za certificiranje hmelja;

6. ime oseb, ki izvajajo naloge certificiranja hmelja;

7. številka in datum listine o dodelitvi ali odvzemu priznanja centra za certificiranje hmelja.

(3) Podatki iz 2. do 7. točke prejšnjega odstavka se vpišejo v evidenco centrov za certificiranje hmelja na podlagi odločbe o odobritvi ali odvzemu odobritve centra za certificiranje hmelja, vlog za odobritev centra za certificiranje hmelja ter zapisnikov o opremljenosti centra za certificiranje, ki jih pripravi organizacija za certificiranje hmelja.

(4) Evidenco vodi organizacija za certificiranje hmelja.

(5) Podrobnejšo vsebino in postopke vodenja evidence iz tega člena predpiše minister.

164. člen

(evidenca pridelka hmelja)

(1) Evidenca pridelka hmelja je namenjena izvajanju ukrepov kmetijske politike na področju hmeljarstva in za spremljanje in kontrolo certificiranja hmelja in hmeljnih proizvodov.

(2) Evidenca pridelka hmelja obsega podatke:

– KMG-MID, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva iz 157. člena tega zakona ter ime in priimek ali firma iz 154. člena tega zakona;

– o količini pridelanega hmelja na posameznem kmetijskem gospodarstvu, ločeno po sortah in letniku pridelave;

– o certificiranju in naknadnem certificiranju po posameznem naročniku certificiranja in pridelanem hmelju iz prejšnje alineje, ki izhajajo iz listin, vloženih in izdanih v postopku certificiranja hmelja.

(3) Nosilci kmetijskih gospodarstev sporočajo podatke iz druge alineje prejšnjega odstavka organizaciji iz četrtega odstavka tega člena najpozneje do 30. oktobra v letu pridelave hmelja, podatki iz tretje alineje prejšnjega odstavka pa se vpišejo v evidenco pridelka hmelja na podlagi listin, ki se vložijo in izdajajo v postopku certificiranja pridelka.

(4) Evidenco pridelka hmelja vodi organizacija za certificiranje hmelja.

(5) Podrobnejšo vsebino in postopke vodenja evidence iz tega člena predpiše minister.

165. člen

(evidenca podatkov o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev FSDN)

(1) Evidenca podatkov o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: evidenca mreže FSDN) je namenjena obdelavi podatkov za pomoč pri upravljanju kmetijskih gospodarstev, spremljanju doseganja ciljev trajnostnosti in izboljšanju prehranskih sistemov ter spremljanju rezultatov in učinkov kmetijskih politik, skladno s pravnimi akti EU. Podatki v evidenci mreže FSDN, kakor tudi drugi podatki, ki nastanejo pri in za delovanje mreže FSDN, so last Republike Slovenije.

(2) V evidenci mreže FSDN se vodijo podatki o nosilcih kmetijskih gospodarstev, ki so vključeni v mrežo FSDN in njihovih kmetijskih gospodarstvih v skladu s pravnimi akti EU. Po preteku obveznosti ali v primeru kršitve pravil vodenja kmetijskega knjigovodstva se podatki o nosilcih kmetijskih gospodarstev ne vodijo več.

(3) Z dnem vpisa v evidenco mreže FSDN se za namen anonimizacije pri obdelavi in poročanju podatkov za nosilca kmetijskega gospodarstva določi šifra FSDN. Ta se sporoči nosilcu kmetijskega gospodarstva, povezava šifre FSDN z nosilcem kmetijskega gospodarstva je poznana samo ministrstvu.

(4) V evidenci mreže FSDN se za vsakega nosilca kmetijskega gospodarstva in njegovo kmetijsko gospodarstvo, ki je vključeno v mrežo FSDN, vodijo naslednji podatki:

1. davčna številka, priimek, ime oziroma naziv in naslov oziroma sedež nosilca kmetijskega gospodarstva iz 2. in 3. točke tretjega odstavka 154. člena tega zakona;

2. iz 157. člena tega zakona:

a) KMG-MID,

b) naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva,

c) nosilec kmetijskega gospodarstva in za družinsko kmetijo tudi podatki o članih kmetije in zaposlenih s podatki iz 154. člena tega zakona,

č) dopolnilna dejavnost na družinski kmetiji iz tega zakona,

d) kmetijska zemljišča v uporabi iz RKG,

e) kmetijska zemljišča v uporabi s podatki iz 158. člena tega zakona,

f) o standardnem prihodku kmetijskega gospodarstva iz 160. člena tega zakona,

g) evidence pridelovalcev zelenjave in zelišč iz 161. člena tega zakona,

h) razvrstitev kmetijskega gospodarstva v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost ter izračun točk v skladu s predpisom, ki ureja razvrstitev kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost,

i) članstvo nosilca kmetijskega gospodarstva v organizacijah proizvajalcev in skupinah proizvajalcev za skupno trženje in skupinah proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti iz 166. člena tega zakona,

j) vključenost nosilca kmetijskega gospodarstva v ekološko ali integrirano pridelavo in druge sheme kakovosti iz zakona, ki ureja hrano;

3. o krajinskih značilnostih iz evidence, ki ureja krajinske značilnosti iz 184. člena tega zakona;

4. o lastništvu gozdov iz 4. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona;

5. o spremembah gozdnih zemljišč v druga zemljišča in njihovih površinah iz 183. člena tega zakona;

6. o glavnem proizvodnem tipu in razredu ekonomske velikosti kmetijskega gospodarstva iz 160. člena tega zakona;

7. o delovnih opravilih iz drugega odstavka 162. člena tega zakona;

8. o finančnih pomočeh posameznega kmetijskega gospodarstva iz 167. člena tega zakona, vključno s podatkom o TRR nosilca kmetijskega gospodarstva za potrebe priprave in sklepanja pogodb za kmetijsko knjigovodstvo;

9. o izvedenih produktih iz druge alineje drugega odstavka 168. člena tega zakona;

10. iz 173. člena tega zakona: o vzorčenju tal in analizi tal in o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov, amonijaka in nekaterih onesnaževal v kmetijstvu;

11. o analizah voluminozne krme po posameznem zavezancu iz tretje točke tretjega odstavka 174. člena tega zakona;

12. o udeležbi nosilcev kmetijskih gospodarstev na izobraževanjih iz 177. člena tega zakona;

13. o prireji in trženju mleka iz 178. člena tega zakona;

14. o prijavljeni površini posebnih kultur za tekoče leto iz druge alineje tretjega odstavka 180. člena tega zakona;

15. o porabi energije na kmetijskem gospodarstvu iz 175. člena tega zakona;

16. o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam 176. člena tega zakona;

17. o kmetijskih pridelkih in živilih iz evidenc, iz zakona, ki ureja hrano;

18. o antimikrobičnih iz evidenc, ki iz zakona, ki ureja zdravila;

19. o rejnih živalih iz zbirke podatkov o gojenih kopenskih živalih, v skladu z zakonom, ki ureja zdravje živali;

20. o fitofarmacevtskih sredstvih iz evidenc iz zakona, ki ureja fitofarmacevtska sredstva;

21. o vseh ostalih za SKP pomembnih evidencah;

22. računovodski podatki iz računovodskega sistema in drugi podatki kmetijskih gospodarstev, ki so vključena v mrežo FSDN in so predmet poročanja računovodski pisarni v skladu s pravnimi akti EU (poročila kmetijskih gospodarstev, ki so vključena v mrežo FSDN).

(5) Podatki iz evidence mreže FSDN so javno dostopni v anonimizirani obliki oziroma na način, ki preprečuje razkritje posameznega nosilca kmetijskega gospodarstva.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek se podatki iz tega člena lahko posredujejo Statističnemu uradu Republike Slovenije za statistični namen.

(7) Izvajalci javne službe kmetijskega svetovanja imajo dostop do podatkov posameznega kmetijskega gospodarstva na podlagi pooblastila nosilca kmetijskega gospodarstva.

(8) Podatki se v evidenci mreže FSDN, ki jo upravlja ministrstvo, hranijo trajno.

166. člen

(evidenca organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij)

(1) Evidenca organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij je namenjena izvajanju ukrepov kmetijske politike in izvajanju zakona, ki ureja promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov.

(2) Zavezanci za vpis v evidenco organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij so organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev, skupine proizvajalcev in medpanožne organizacije, priznane v skladu s tem zakonom ter skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, priznane v skladu z zakonom, ki ureja hrano.

(3) V evidenci organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij se vodijo ali vanjo prevzemajo ter obdelujejo naslednji podatki:

1. za organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev in njihove člane iz tega zakona:

a) enotna in neponovljiva identifikacijska številka organizacije proizvajalcev ali združenja organizacij proizvajalcev, ki jo dodeli ministrstvo,

b) identifikacijska številka subjekta, ime, priimek, naslov, davčna številka, naziv in sedež pravne osebe, matična številka za člane organizacij proizvajalcev, organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev iz 166. člena tega zakona,

c) KMG-MID, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva in nosilec kmetijskega gospodarstva iz 157. člena tega zakona za člane organizacij proizvajalcev,

č) količina pridelanega hmelja na posameznem kmetijskem gospodarstvu, ločeno po sortah in letniku pridelave iz 164. člena tega zakona za člane organizacij proizvajalcev hmelja,

d) o rejnih živalih iz 157. člena tega zakona,

e) nosilec kmetijskega gospodarstva, ki mleko proizvaja in trži, podatki o oddani oziroma prodani količini mleka iz 178. člena tega zakona za člane organizacij proizvajalcev mleka in mlečnih izdelkov,

f) matična številka, davčna številka, datum vpisa in izbrisa iz PRS, pravnoorganizacijska oblika subjekta, šifra in naziv glavne dejavnosti in preostalih dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti, podatki o družbenikih, njihovih identifikacijskih številkah, poslovnih deležih in osebah, pooblaščenih za

zastopanje, oziroma ustanoviteljih in zastopnikov ter podatki o številki transakcijskega računa iz 6. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona za pravne osebe,

g) podatek o številu članov organizacij proizvajalcev,

h) podatki o obsegu in vrednosti tržne proizvodnje za organizacije proizvajalcev in njihove člane ter o strukturi in dejavnosti organizacije proizvajalcev, če je to določeno v predpisu, ki ureja priznanje organizacij proizvajalcev oziroma združenj organizacij proizvajalcev,

i) podatki iz operativnih programov in poročil o izvajanju operativnih programov za organizacije proizvajalcev za namene spremljanja uspešnosti izvajanja operativnih programov,

j) številka in datum odločbe o priznanju ali odvzemu priznanja organizacije proizvajalcev, odločbe, ki učinkuje kot začasni odvzem statusa organizacije proizvajalcev v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno ureditev kmetijskih proizvodov, dokumentov, ki učinkujejo kot opozorilno pismo v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno ureditev kmetijskih proizvodov;

2. za skupine proizvajalcev za skupno trženje iz tega zakona:

a) identifikacijska številka subjekta, ime, priimek, naslov, davčna številka, naziv in sedež pravne osebe, matična številka za skupine in člane skupin proizvajalcev, iz 154. člena tega zakona,

b) KMG-MID, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva in nosilec kmetijskega gospodarstva iz 157. člena tega zakona za člane skupin proizvajalcev,

c) o rejnih živalih iz 157. člena tega zakona,

č) nosilec kmetijskega gospodarstva, ki mleko proizvaja in trži, podatki o oddani oziroma prodani količini mleka iz 178. člena tega zakona za člane skupin proizvajalcev mleka in mlečnih izdelkov,

d) podatki o prostorskih enotah, parcelah, vključno s podatki o lastniku in upravljavcu iz 4. in 5. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona za člane skupin proizvajalcev iz sektorja gozdarstva,

e) podatki iz centralnega registra čebelnjakov za člane skupin proizvajalcev iz sektorja čebelarstva,

f) o pridelku grozdja in vina iz registra pridelovalcev grozdja in vina iz zakona, ki ureja vino,

g) podatek o številu članov skupine proizvajalcev za skupno trženje,

h) podatki o obsegu in vrednosti tržne proizvodnje za skupine proizvajalcev in njihove člane,

i) številka in datum odločbe o priznanju ali odvzemu priznanja skupine proizvajalcev;

3. za skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti iz zakona, ki ureja hrano:

a) podatki iz drugega in tretjega odstavka 154. člena tega zakona za priznane skupine proizvajalcev (naziv, naslov, matična številka, davčna številka) in člane (ime, priimek, naslov, davčna številka ter KMG-MID, v kolikor ta obstaja, iz točke a) pod 1. prvega odstavka 157. člena tega zakona,

b) podatki o vrsti sheme kakovosti in kmetijskega pridelka oziroma živila iz shem kakovosti,

c) podatek o številu članov skupine proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti,

č) podatek o skupnem obsegu in skupni vrednosti tržne proizvodnje skupine proizvajalcev,

d) številka in datum odločbe o priznanju ali odvzemu priznanja skupine proizvajalcev;

4. za medpanožne organizacije iz tega zakona:

- a) podatek o številu članov medpanožne organizacije in gospodarskih dejavnostih, ki jih člani predstavljajo,
 - b) identifikacijska številka subjekta, ime, priimek, naslov, EMŠO, naziv in sedež pravne osebe, matična številka iz 154. člena tega zakona,
 - c) KMG-MID, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva in nosilec kmetijskega gospodarstva iz 157. člena tega zakona za člane medpanožnih organizacij,
 - č) matična številka, davčna številka, datum vpisa in izbrisa iz PRS, pravnoorganizacijska oblika subjekta, šifra in naziv glavne dejavnosti in preostalih dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti, podatki o družbenikih, njihovih identifikacijskih številkah, poslovnih deležih in osebah, pooblaščenih za zastopanje, oziroma ustanoviteljih in zastopnikih ter podatki o številki transakcijskega računa iz 6. točke prvega odstavka 188. člena tega zakona za pravne osebe,
 - d) pisni dogovor oziroma pogodbo o sodelovanju med člani medpanožne organizacije;
 - e) podatki o strukturi in dejavnosti medpanožne organizacije,
 - f) podatki o obsegu in vrednosti tržne proizvodnje medpanožne organizacije v sektorju oljčnega olja in namiznih oljk,
 - g) podatek o sektorju, za katerega je medpanožna organizacija priznana,
 - h) poročila o izvedenih aktivnostih medpanožne organizacije,
 - i) številka in datum odločbe o priznanju ali odvzemu priznanja medpanožne organizacije.
- (4) Rok za sporočanje podatkov iz tega člena je 20. marec tekočega leta za predhodno leto, razen če ni s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno ureditev kmetijskih proizvodov, določeno drugače.
- (5) Javni so podatki o imenu in priimku oziroma nazivu nosilca kmetijskega gospodarstva, naslovu oziroma sedežu kmetijskega gospodarstva, vključenost v skupino ali organizacijo proizvajalcev oziroma medpanožno organizacijo ter ime skupine, organizacije proizvajalcev ali medpanožne organizacije.
- (6) Podrobnejšo vsebino in način sporočanja podatkov v evidenco iz tega člena predpiše minister.

167. člen

(evidenca o ukrepih kmetijske politike)

- (1) Evidenca o ukrepih kmetijske politike je namenjena spremljanju, izvedbi in kontroli ukrepov kmetijske politike na državni in občinski ravni ter vodenju in upravljanju zbirk podatkov iz tega zakona. Kontaktni podatki iz 6. točke tretjega odstavka 154. člena tega zakona se lahko uporabljajo za preverjanje in posodabljanje kontaktnih podatkov v posameznih zbirkah podatkov.
- (2) Vsebina evidence o ukrepih kmetijske politike so podatki, ki jih subjekti iz 154. člena tega zakona posredujejo ministrstvu za namene iz prvega odstavka 154. člena tega zakona, in podatki, ki jih agencija kot izvajalec ukrepov kmetijske politike pridobi sama iz registrov in drugih evidenc v zvezi z opravljanjem svojih pristojnosti in nalog.
- (3) Evidenca o ukrepih kmetijske politike vsebuje poleg podatkov o subjektih iz 154. in 157. člena tega zakona tudi podatke iz zbirnih vlog, iz drugih vlog in zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, zlasti vrsto ukrepa, odobrena in izplačana sredstva in omejitve, ter podatke fizičnih oseb o načinu ugotavljanja davčne osnove za dohodke iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, druge kmetijske dejavnosti ali dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji (v nadaljnjem besedilu: davčni status), o

rezidentskem statusu in transakcijskem računu ter podatke iz drugih evidenc, ki jih agencija vodi na podlagi veljavnih predpisov.

(4) Agencija podatke o davčnem in rezidentskem statusu pridobi iz davčnih evidenc, podatke o transakcijskem računu pa iz registra transakcijskih računov.

(5) Podatki iz te evidence niso javni, razen v kolikor zakon drugje določa javnost posameznih podatkov.

(6) Agencija in ministrstvo lahko obdelujeta kontaktne podatke upravičencev (telefonska številka in naslov elektronske pošte) za namen njihovega obveščanja v zvezi z:

- izvajanjem ukrepov kmetijske politike, v katere so vključeni,
- dogodki, izobraževanji ter ukrepi skupne kmetijske politike s področja zmanjševanja izgub hrane in količin odpadne hrane, AKIS ter blaženja in prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam,
- posredovanjem anket s področja ukrepov skupne kmetijske politike.

(7) Evidenco vodi in upravlja agencija.

168. člen

(evidenca podatkov, pridobljenih z uporabo sistema za spremljanje površin)

(1) Evidenca podatkov, pridobljenih z uporabo sistema za spremljanje površin, je namenjena:

1. ugotavljanju, dokazovanju in razlagi dejanskega stanja v okviru pregledov za izvajanje ukrepov kmetijske politike,
2. načrtovanju in spremljanju kmetijske politike,
3. spremljanju, vrednotenju in izvajanju poročanja o stanju kmetijskih in gozdnih zemljišč ter kmetijskih kultur v skladu z veljavnimi predpisi,
4. uskladitvam zemljišč, vpisanih v RKG,
5. kot pomoč pri določanju evidence dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč ter
6. raziskovanju, statističnim obdelavam in drugim uporabnikom.

(2) V evidenci se za vsa kmetijska gospodarstva, ki so vpisana v RKG in uveljavljajo zahteve iz ukrepov kmetijske politike, poleg KMG-MID vodijo, prevzemajo in obdelujejo podatki, ki so pridobljeni ali ustvarjeni z uporabo sistema za spremljanje površin iz tega zakona, zlasti o:

- časovni vrsti statistike signalov konstelacij satelitov za opazovanje zemlje, pridobljenih z uporabo podatkov satelitov Sentinel programa Copernicus in drugih enakovrednih satelitskih podatkov, na področju posameznega kmetijskega in gozdnega zemljišča, ki ne omogočajo določljivosti fizične osebe ter
- izvedenih produktih postopka fotointerpretacije ali interpretacije drugih podatkov, zlasti grafični in tabelarni identifikatorji dogajanja na kmetijskih zemljiščih, kot so identifikatorji opazanj košnje, gole zemlje, klasifikacije skupin rastlin, klasifikacije skupin rab, homogenosti in drugi.

(3) Evidenca je javna in se lahko povezuje z drugimi zbirkami podatkov, ki ne vsebujejo osebnih podatkov.

(4) Evidenco upravlja in vodi agencija.

169. člen

(evidenca komasacij)

(1) Evidenca komasacij je namenjena izvedbi komasacij in izvajanju drugih ukrepov, ki se navezujejo na komasacijska območja.

(2) Evidenca komasacij je temeljna in enotna evidenca o komasacijah kmetijskih zemljišč. V evidenci komasacij se vodi grafični in pisni del.

(3) Grafični del vsebuje zlasti podatke o komasacijskih območjih in parcelah, vključenih v komasacijska območja

(4) Pisni del vsebuje zlasti:

1. ime komasacijskih območij;

2. površino komasacijskih območij;

3. seznam parcel, vključenih v komasacijska območja;

4. podatke o izdanih upravnih aktih, ki se nanašajo na komasacijsko območje;

5. podatke o komasacijskih udeleženkah ali udeležencih: davčna številka, priimek, ime, stalno prebivališče v Sloveniji, začasno prebivališče v Sloveniji, prebivališče v tujini, naslov za vročanje iz 154. člena tega zakona;

6. podatke o izvajalcih in investitorjih komasacij: davčna številka, naziv ali ime in priimek ter sedež ali naslov izvajalcih in investitorjih komasacij iz 154. člena tega zakona.

(5) Evidenca komasacij se vzpostavi na podlagi podatkov o posameznih fazah postopka komasacij in pravnomočnih odločb o novi dodelitvi zemljišč v postopkih komasacije.

(6) Ime in območje komasacije ter seznam parcel, vključenih v komasacijska območja, so javni podatki.

(7) Podrobno vsebino evidence komasacij, način vodenja in postopek vpisa komasacijskih območij predpiše minister.

170. člen

(evidenca osuševalnih in namakalnih sistemov)

(1) Evidenca iz tega člena je namenjena upravljanju osuševalnih in namakalnih sistemov.

(2) Evidenca osuševalnih in namakalnih sistemov je temeljna in enotna evidenca o osuševalnih in namakalnih sistemih, ki vsebuje grafični in pisni del

(3) Grafični del vsebuje zlasti naslednje podatke:

– ustrezen enolični identifikator območja osuševalnega oziroma namakalnega sistema ter

– parcele, vključene v območja osuševalnega oziroma namakalnega sistema.

(4) Pisni del vsebuje zlasti naslednje podatke o posameznem osuševalnem oziroma namakalnem sistemu:

– ime osuševalnega oziroma namakalnega sistema,

– katastrske občine in parcelne številke,

– podatke o izdanih upravnih aktih,

– stanje osuševalnega oziroma namakalnega sistema,

– podatke o delovanju in vzdrževanju osuševalnega oziroma namakalnega sistema.

(5) Ime in območje osuševalnega oziroma namakalnega sistema ter parcele, vključene v območja osuševalnega oziroma namakalnega sistema, so javni podatki..

(6) Podrobno vsebino evidence iz tega člena, način vodenja in postopek vpisa v evidenco predpiše minister.

171. člen

(zbirka podatkov rastlinske genske banke)

(1) Zbirka podatkov rastlinske genske banke, je namenjena ohranjanju in trajnostni rabi rastlinskih genskih virov (v nadaljnjem besedilu: RGV) in zagotavljanju dostopa do RGV, ki se hranijo v rastlinski genski banki.

(2) Zbirka podatkov rastlinske genske banke je seznam vseh RGV, ki imajo dejansko ali potencialno vrednost za prehrano in kmetijstvo in se hranijo v rastlinski genski banki.

(3) Evidenca vsebuje osnovne podatke o posameznem RGV, zlasti:

1. kodo in ime institucije, ki hrani RGV,

2. neponovljivo številko RGV,

3. kodo in ime zbirateljske institucije,

4. latinsko ime rodu, vrste in drugih taksonomskih enot, ki jim pripada RGV,

5. slovensko ime vrste, ki ji pripada RGV,

6. ime RGV,

7. datum vključitve RGV v rastlinsko gensko banko,

8. državo izvora RGV,

9. lokacijo in datum nabiranja RGV,

10. biološki status RGV ter

11. način hranjenja RGV.

(4) Zbirko podatkov iz tega člena vodijo izvajalci javne službe nalog rastlinske genske banke.

(5) Podatki iz tretjega odstavka tega člena so javni in dostopni na spletnih straneh ministrstva in izvajalcev javne službe nalog rastlinske genske banke.

172. člen

(zbirke podatkov s področja živinoreje)

(1) Zbirke podatkov s področja živinoreje se vodijo in upravljajo za namen izvajanja javne službe strokovnih nalog v živinoreji in javne službe nalog genske banke v živinoreji, zagotavljanja zadostne prireje živalskih proizvodov in kakovosti živalskih proizvodov ter načrtovanja in izvajanja ukrepov zootehnike in kmetijske politike.

(2) Zbirke podatkov s področja živinoreje vodijo in upravljajo izvajalci javnih služb v živinoreji. Zbirke podatkov s področja živinoreje so last Republike Slovenije.

(3) Rejci živali, rejske organizacije in izvajalci javnih služb v živinoreji po tem zakonu in zakonu, ki ureja živinorejo, morajo voditi predpisane evidence, registre in druge zbirke podatkov, ki so povezane v informacijski sistem na področju živinoreje.

(4) Ministrstvo zagotavlja povezanost in dostop do podatkov iz drugih zbirk podatkov v kmetijstvu z zbirkami podatkov v živinoreji. Izvajalci javnih služb v živinoreji dostopajo do podatkov iz šestega odstavka tega člena z neposredno elektronsko povezavo na podlagi povezovalnih znakov, če tehnične možnosti to omogočajo.

(5) V zbirkah podatkov s področja živinoreje se vodijo podatki:

1. o proizvodnih in neproizvodnih lastnostih rejnih živali;
2. o izračunih in napovedih plemenskih vrednosti ter oceni genetskih vrednosti rejnih živali;
3. o poreklu rejnih živali;
4. za potrebe vodenja rodovniških knjig in registrov;
5. o označevanju in registraciji plemenskih živali za vpis v rodovniške knjige in registre;
6. o razmnoževanju rejnih živali;
7. o zdravju in zdravljenju rejnih živali in njihovih genetskih napakah;
8. za namene vodenja evidence pasem z zootehniško oceno ter in situ in ex situ, genetskih rezervah v živinoreji;
9. potrebni za izvajanje ukrepov skupne kmetijske politike;
10. določeni z zakonom, ki ureja živinorejo.

(6) Za vodenje zbirk podatkov s področja živinoreje izvajalci javnih služb prevzemajo in obdelujejo naslednje podatke:

– o subjektih, ki so vključeni v zbirke podatkov s področja živinoreje: ID-subjekta, ime, priimek, naslov, naziv in sedež pravne osebe, matična številka, davčna številka iz 154. člena tega zakona;

– o kmetijskem gospodarstvu: KMG-MID, domače ime družinske kmetije, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva, nosilec kmetijskega gospodarstva iz prvega odstavka 157. člena tega zakona;

– podatke, ki se vodijo v okviru registrov obratov za vrste rejnih živali: govedo, enoprsti kopitarji, prašiči, ovce, koze in čebele iz zakona, ki ureja zdravje živali.

(7) Ne glede na prejšnji odstavek, izvajalci javnih služb v živinoreji prevzemajo in obdelujejo podatke iz prve in druge alineje prejšnjega odstavka le za rejce, ki so svoje živali vključili v rejske programe, ki jih je na območju Republike Slovenije odobril pristojni organ v skladu s predpisi s področja živinoreje, razen če z drugimi predpisi ni določeno drugače.

(8) Način zbiranja in vsebino podatkov, uporabo zbranih podatkov in druge pogoje delovanja informacijskih sistemov s področja živinoreje ter podrobnejše pogoje vodenja rodovniških knjig, registrov in drugih evidenc s področja živinoreje predpiše minister.

(9) Podatki iz zbirk podatkov iz tega člena niso javni, razen če ta ali drug zakon tako določa.

173. člen

(zbirka podatkov o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov v kmetijstvu in spremljanju stanja kmetijskih tal ter podatkov emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu, ter pedološki podatki kmetijskih zemljišč v pedološki karti Slovenije)

(1) Zbirka podatkov iz tega člena je namenjena spremljanju emisij in odvzemov toplogrednih plinov v kmetijstvu, spremljanju stanja kmetijskih tal, obračunavanju emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal iz kmetijstva za izvajanje, kontrolo in spremljanje učinkov ukrepov kmetijske politike ter drugim aktivnostim, ki prispevajo k zagotavljanju trajne rodovitnosti kmetijskih tal in k primerni prehranski varnosti Republike Slovenije.

(2) V zbirki podatkov o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov v kmetijstvu in o spremljanju stanja kmetijskih tal ter podatkov emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu ter o pedoloških podatkih kmetijskih zemljišč v pedološki karti Slovenije se vodijo ali prevzemajo ter obdelujejo naslednji podatki:

1. iz 154. člena tega zakona o zavezancih, ki na svojih površinah dovolijo opravljanje vzorčenja na podlagi tega zakona (identifikacijska številka subjekta, ime, priimek, naslov, EMŠO, naziv in sedež pravne osebe, matična številka);

2. iz 1. točke prvega odstavka 157. člena tega zakona;

3. o dejanski rabi zemljišč iz 183. člena tega zakona;

4. o letnih spremembah dejanske rabe zemljišč;

5. o vzorčenju tal in analizi tal iz tega zakona;

6. o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov, amonijaka in nekaterih onesnaževal v kmetijstvu iz tega zakona;

7. iz zbirne vloge iz predpisa o izvedbi ukrepov kmetijske politike, ki so potrebni za obračunavanje podatkov o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov v kmetijstvu in spremljanju stanja kmetijskih tal ter spremljanju in obračunavanju emisij toplogrednih plinov in amonijaka v živinoreji in iz kmetijskih tal iz 173. člena tega zakona;

8. o rejnih živalih iz 157. člena tega zakona;
 9. iz evidence imetnikov rejnih živali in evidenci rejnih živali iz zakona, ki ureja zdravje živali;
 10. iz evidence komasacij iz 169. člena tega zakona;
 11. iz evidence osuševalnih in namakalnih sistemov iz 170. člena tega zakona;
 12. o proizvodnih in drugih lastnostih živali iz 172. člena tega zakona;
 13. iz drugega odstavka 178. člena tega zakona in
 14. podatki iz vseh drugih za SKP pomembnih evidenc iz 165. člena tega zakona.
- (3) Zbirko podatkov iz tega člena vodijo nosilci javnega pooblastila iz tega zakona. Vsak nosilec javnega pooblastila iz tega zakona je odgovoren za pravilnost podatkov s svojega področja.
- (4) Podatki iz te evidence niso javni, razen če ta ali drug zakon tako določa.
- (5) Podrobnejšo vsebino vnosa podatkov o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov v kmetijstvu in o spremljanju stanja kmetijskih tal ter podatkov emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu, obdelavo teh podatkov in način vodenja zbirke podatkov iz tega člena predpiše minister.

174. člen

(evidenca o analizah voluminozne krme za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja)

- (1) Evidenca iz tega člena je namenjena izvajanju, spremljanju in načrtovanju ukrepov kmetijske politike, analizam in statistični obdelavi podatkov, preverjanju izpolnjevanja ciljev in poročanju v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo upravljanje energetske unije in podnebnih ukrepov.
- (2) Evidenco o analizah voluminozne krme za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja vodi agencija.
- (3) Zavezanec za izpolnjevanje evidence iz tega člena je nosilec kmetijskega gospodarstva, ki odda zbirno vlogo v skladu s predpisom, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike za tekoče koledarsko leto in je vključen v ukrepe kmetijske politike, ki zahtevajo izvajanje teh analiz. Zavezanec za izpolnjevanje evidenc iz tega člena lahko pooblasti laboratorij za vpis v evidenco analiz voluminozne krme.
- (4) V evidenci iz tega člena se za zavezanca in njegovo kmetijsko gospodarstvo prevzemajo in vodijo naslednji podatki:
 - o zavezancu iz 154. člena tega zakona (identifikacijska številka subjekta, EMŠO ali matična številka, davčna številka, ime in priimek ali firma, naslov oziroma sedež);
 - o kmetijskem gospodarstvu zavezanca iz 1. točke prvega odstavka 157. člena tega zakona;
 - o analizah voluminozne krme po posameznem zavezancu in
 - iz vseh drugih za SKP pomembnih evidenc iz 165. člena tega zakona.

(5) Nosilec javnega pooblastila iz tega zakona za zbiranje, obdelavo podatkov in izdelavo ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu ima za namen izračunov za izdelavo ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu ter spremljanja analiz voluminozne krme za namen zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu, dostop do podatkov iz te evidence.

(6) Podatki iz te evidence niso javni, razen če ta ali drug zakon tako določa.

(7) Podrobnejšo vsebino in postopke vodenja evidence iz tega člena predpiše minister.

175. člen

(evidenca o energiji v kmetijstvu)

(1) Evidenca o porabi energije in proizvodnji energije iz OVE za vsa kmetijska gospodarstva vpisana v RKG (v nadaljnjem besedilu: evidenca o energiji v kmetijstvu) je vzpostavljena z namenom sistematičnega spremljanja, analiziranja porabe in proizvodnje energije v kmetijskem sektorju. Uporablja se za analize, modeliranje tipologij, izračunavanje trendov, pripravo poročil in vrednotenje učinkovitosti ukrepov kmetijske politike na nacionalne podnebno-energetske cilje.

(2) V evidenci o energiji v kmetijstvu se vodijo ali se vanjo prevzemajo ter obdelujejo naslednji podatki:

1. iz 154. člena tega zakona o upravičencih, ki pri oddaji vloge, zahtevkov za izplačilo sredstev ali poročil v okviru ukrepov kmetijske politike posredujejo podatke o rabi in proizvodnji energije na kmetijskem gospodarstvu, vključno z identifikacijsko številko subjekta, osebnimi podatki nosilca kmetijskega gospodarstva (ime, priimek, naslov, EMŠO) ter podatki o pravni osebi (naziv, sedež, matična številka), v skladu z določbami tega zakona;

2. iz 1. in 3. točke prvega odstavka 157. člena tega zakona;

3. o delovnih opravilih iz tretje alineje petega odstavka 162. člena tega zakona;

4. iz evidence pridelka hmelja iz 164. člena tega zakona;

5. iz vseh drugih za SKP pomembnih evidenc iz 165. člena tega zakona;

6. iz tretjega odstavka 167. člena tega zakona o podatkih iz zbirnih vlog, iz drugih vlog in zahtevkov za ukrepe kmetijske politike, zlasti vrsto ukrepa, zemljiščih odobrena in izplačana sredstva ter podatke, relevantne za oceno porabe in proizvodnje energije na kmetijskem gospodarstvu;

7. iz tretjega in četrtega odstavka 170. člena tega zakona;

8. o projektih na KMG s področja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije v kmetijstvu (npr. agrofotovoltaike, fotovoltaike, bioplina iz kmetijstva, geotermalne energije) z namenom ocene tehnološke ustreznosti rešitev in možnosti širše implementacije tovrstnih sistemov v kmetijski proizvodnji ter njihovega vpliva na energetske samooskrbo v kmetijstvu ter prispevka kmetijstva k doseganju nacionalnih podnebno-energetskih ciljev;

9. o letni količini prodanega goriva za kmetijstvo, ki jih pridobi od Finančne uprave Republike Slovenije;

10. iz drugega odstavka 178. člena tega zakona in

11. o rejnih živalih iz 157. člena tega zakona.

(3) Zbirko podatkov iz tega člena vodi nosilec javnega pooblastila iz tega zakona. Nosilec javnega pooblastila iz tega zakona je odgovoren za pravilnost podatkov s svojega področja.

(4) Podatki iz te evidence niso javni, razen če ta ali drug zakon tako določa.

(5) Podatki iz te evidence se uporabljajo izključno za potrebe ministrstva na področju trajnostne rabe energije, načrtovanje ukrepov kmetijske politike in pripravo poročil.

(6) Podatki iz evidence o energiji v kmetijstvu se lahko povezujejo z drugimi sorodnimi evidencami, vzpostavljenimi za spremljanje energetske učinkovitosti in trajnostne rabe virov v kmetijstvu, pri čemer se zagotavlja skladnost z varstvom osebnih podatkov in drugimi relevantnimi predpisi.

(7) Minister predpiše način vodenja, zbiranja in obdelovanja podatkov iz drugega odstavka tega člena.

176. člen

(zbirka podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam)

(1) Zbirka podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam je namenjena za izvajanje nalog iz 143. člena tega zakona ter sistematičnemu zbiranju, spremljanju in analiziranju podatkov iz tega področja.

(2) V zbirki podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam se za vsa kmetijska gospodarstva, vpisana v RKG, vodijo ali prevzemajo podatki o:

1. ocenah podnebne ranljivosti in podnebnih tveganjih v kmetijstvu na posameznih kmetijskih zemljiščih ali območjih kmetijskih zemljišč,

2. posebnih stanjih kmetijskih rastlin na reprezentativnih lokacijah kmetijskih zemljišč in na območjih kmetijskih zemljišč za določitev poškodovanosti kmetijskih kultur,

3. ocenah škode v kmetijstvu (na primer ocena škode na kmetijskih pridelkih, kmetijskih zemljiščih) ob škodnem dogodku na posameznih kmetijskih zemljiščih ali območjih kmetijskih zemljišč (na primer: poplava, pozeba, suša, neurja s točo) ter o takratnem stanju rastlin po pomembnejših fenofazah,

4. primernosti kmetijskih zemljišč v Sloveniji za kmetijsko pridelavo z upoštevanjem podnebnih scenarijev,

5. prostorsko prikazanih agroklimatskih kazalcev,

6. subjektih (identifikacijska številka subjekta, ime, priimek, naslov, naziv in sedež pravne osebe, EMŠO ali matična številka, davčna številka) iz 154. člena tega zakona,

7. kmetijskem gospodarstvu (KMG-MID, domače ime kmetije, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva, nosilec kmetijskega gospodarstva) iz 157. člena tega zakona,

8. blokih, GERK in KRZ iz 158. člena tega zakona,

9. delovnih opravil iz tretje alineje četrtega odstavka 162. člena tega zakona,

10. vrsti ukrepa za področje prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam in lokaciji izvedbe ukrepa, izplačanih sredstvih in omejitvah iz zbirnih vlog, iz drugih vlog in zahtevkov za ukrepe kmetijske politike iz 167. člena tega zakona,

11. osuševalnih in namakalnih sistemih iz tretjega in četrtega odstavka 170. člena tega zakona,

12. območjih znatne omejitve rabe zemljišč na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost ter razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost iz 181. člena tega zakona,

13. dejanski rabi kmetijskih zemljišč iz 183. člena tega zakona,

14. demonstracijskih kmetijskih gospodarstvih za področje prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam iz drugega odstavka 185. člena tega zakona,

15. o rejnih živalih iz 157. člena tega zakona in

16. iz vseh drugih za SKP pomembnih evidenc iz 188. člena tega zakona.

(3) Zbirka podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam se povezuje z zbirkami podatkov iz prvega odstavka 188. člena tega zakona. V zbirki podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam se pridobivajo, prevzemajo, uporabljajo in obdelujejo sledeči podatki:

1. 10. točke (zbirka podatkov Agencije Republike Slovenije za okolje: podatki o podnebnih tipih v Sloveniji, podatki o scenarijih podnebnih sprememb ter agrometeorološki, hidrometeorološki in meteorološki podatki),

2. 11. točke (zbirk podatkov o vodah Direkcije Republike Slovenije za vode: razpoložljivosti vode, količini vode uporabljene za namakanje in oroševanje po vodnih virih),

3. 16. točke (zbirk podatkov o zavarovanih in drugih območjih, ki so pomembna za izvajanje ukrepov ministrstva),

4. 17. točke (zbirk podatkov iz prostorskega informacijskega sistema, ki se vodijo v skladu s predpisi o prostorskem načrtovanju),

5. 19. točke (zbirk podatkov s področja regionalne politike), in

6. 28. točke (zbirk podatkov o naravnih nesrečah v kmetijstvu in oceno škode pri posamezni nesreči, vpisanih v evidenco naravnih in drugih nesreč iz zakona, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami).

(4) Zbirko podatkov iz tega člena vodi nosilec javnega pooblastila iz 143. člena tega zakona in je odgovoren za pravilnost podatkov s svojega področja.

(5) Podatki iz te evidence niso javni, razen če ta ali drug zakon tako določa.

(6) Podrobnejšo vsebino vnosa podatkov v zbirko podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam, obdelavo teh podatkov in način vodenja zbirke podatkov iz tega člena predpiše minister.

177. člen

(evidenca o izobraževanju, usposabljanju in svetovanju za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja)

(1) Evidenca o izobraževanju je namenjena kontroli izpolnjevanja pogojev za potrebe ukrepov kmetijske politike in spremljanje sistema AKIS.

(2) Evidenco o izobraževanju, usposabljanju in svetovanju za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja (v nadaljnjem besedilu: evidenca o izobraževanju) upravlja in vodi ministrstvo, vpis podatkov v evidenco o izobraževanju pa opravijo izvajalci izobraževanja, usposabljanja oziroma svetovanja na podlagi podatkov o opravljenem izobraževanju, usposabljanju oziroma svetovanju. Za točnost in ažurnost vnesenih podatkov v evidenco o izobraževanju so odgovorni izvajalci izobraževanja, usposabljanja oziroma svetovanja.

(3) Evidenca o izobraževanju vsebuje naslednje podatke:

1. ime in priimek ali naziv, naslov ali sedež o udeležencu izobraževanja, usposabljanja oziroma svetovanja iz 154. člena tega zakona;

2. KMG-MID kmetijskega gospodarstva udeleženca izobraževanja, usposabljanja oziroma svetovanja iz 157. člena tega zakona;

3. EMŠO ali matična številka poslovnega subjekta za udeleženca izobraževanja ali usposabljanja na področju gozdarstva, ki jo posreduje udeleženec;

4. vsebinski podatki o izobraževanjih oziroma usposabljanjih: tema usposabljanja, število ur izobraževanja oziroma usposabljanja;

5. datum in lokacija opravljenega izobraževanja oziroma usposabljanja ;

6. izpolnjevanje pogojev za posamezne intervencije;

7. izvajalec izobraževanja, usposabljanja oziroma svetovanja.

178. člen

(evidenca za sektor mleka)

(1) Evidenca je namenjena izvajanju tržno informacijskega sistema za trg mleka in mlečnih izdelkov, ukrepov kmetijske politike, izračun toplogrednih plinov in porabi energije na kmetijskem gospodarstvu ter zakona, ki ureja promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov.

(2) V evidenci za sektor mleka se vodijo podatki:

1. o nosilcu kmetijskega gospodarstva, ki mleko proizvaja in trži, o prvem kupcu mleka iz 154. člena tega zakona ter o predelovalnih obratih, ki mleko predelujejo;

2. KMG-MID iz 157. člena tega zakona;

3. o odkupljenih količinah mleka, ki jih sporočajo prvi kupci mleka in predelovalni obrati, ki so mleko odkupili;

4. o oddanih količinah mleka prvemu kupcu mleka zunaj Republike Slovenije, ki jih sporočajo nosilci kmetijskih gospodarstev;

5. o prodani količini mleka zunaj Republike Slovenije, ki jih sporočajo predelovalni obrati;

6. o letnih količinah neposredno prodanega mleka in mlečnih izdelkov, ki jih sporočajo nosilci kmetijskih gospodarstev;

7. ugotovitve inšpekcijskega nadzora.

(3) Zavezanci za vpis v evidenco za sektor mleka so nosilci kmetijskega gospodarstva, ki mleko proizvajajo z namenom oddaje oziroma prodaje, prvi kupci mleka ter predelovalni obrati.

(4) Evidenco za sektor mleka vodi in upravlja agencija.

(5) Podrobnejšo vsebino in postopek za vpis v evidenco iz tega člena predpiše minister.

179. člen

(register pašnih skupnosti)

(1) Register pašnih skupnosti je namenjen izvajanju ukrepov kmetijske politike.

(2) Register pašnih skupnosti vsebuje:

1. ime pašne skupnosti;

2. naslov pašne skupnosti;

3. transakcijski račun pašne skupnosti;

4. podatke o predsedniku, namestniku predsednika in članih pašne skupnosti iz CRP (EMŠO, priimek, ime, stalno prebivališče v Sloveniji, začasno prebivališče v Sloveniji, naslov v tujini, naslov za vročanje, elektronski naslov za vročanje);

5. identifikacijsko številko pašne skupnosti;

6. seznam zemljiških parcel skupnega pašnika oziroma planine;

7. datum pravnomočnosti odločbe o vpisu v register pašnih skupnosti ali izbrisu iz njega.

(3) Vlogo za vpis pašne skupnosti v register pašnih skupnosti poda predsednik pašne skupnosti. O vlogi odloči krajevno pristojna upravna enota, v kateri bo pašna skupnost izvajala pašo.

(4) Spremembe podatkov, ki se vodijo v registru, mora predsednik pašne skupnosti sporočiti upravni enoti najpozneje v 30 dneh od nastale spremembe

(5) Register pašnih skupnosti vodijo upravne enote in pošljejo podatke PRS.

(6) Podatki iz te evidence niso javni, razen če ta ali drug zakon ne določa drugače.

180. člen

(evidenca posebnih kultur)

(1) Evidenca posebnih kultur je namenjena izvajanju kmetijske politike in ugotavljanju katastrskega dohodka v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino.

(2) Zavezanec za vpis v evidenco iz tega člena je nosilec družinske kmetije, na kateri se pridelujejo posebne kulture, ki so določene z zakonom, ki ureja ugotavljanje katastrskega dohodka, če se te

pridelujejo najmanj na 0,1 hektarja skupne površine, oziroma tudi manjši površini, če se pridelujejo z namenom prodaje.

(3) V evidenci iz tega člena se vodijo:

– KMG-MID številka in podatki o imenu in priimku ali nazivu, davčni številki ter naslovu ali sedežu nosilca družinske kmetije iz 157. člena tega zakona;

– podatki o prijavljeni površini posebnih kultur za tekoče leto iz zbirne vloge za tekoče leto.

(4) Zavezanec za vpis v evidenco iz tega člena sporoča podatke iz druge alineje prejšnjega odstavka ob oddaji zbirne vloge v roku in na način, ki je določen za oddajo zbirne vloge v skladu s predpisi, ki urejajo izvedbo ukrepov kmetijske politike.

(5) Podrobnejšo vsebino evidence iz tega člena in način zbiranja podatkov predpiše minister.

(6) Evidenco iz tega člena vodi agencija.

181. člen

(evidenca območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost)

(1) Evidenca območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost je prostorska evidenca, ki vsebuje območja znatne omejitve rabe zemljišč na gorskih območjih, na območjih z naravnimi omejitvami in na območjih s posebnimi omejitvami, ki so določena na podlagi pravnih aktov EU.

(2) Razvrstitev kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost predpiše minister.

182. člen

(evidenca območij planin)

(1) Evidenca območij planin je javna prostorska evidenca, ki vsebuje območja planinskih pašnikov na gorskih območjih.

(2) Evidenca se uporablja za pripis planin k zemljiščem, prijavljenim v RKG, za spremljanje in izvajanje ukrepov kmetijske politike.

(3) Evidenco vzpostavi ministrstvo s pomočjo topografskih kart in presoje naslednjih pogojev:

– da gre za sklenjeno geografsko območje nad območjem stalne poselitve s tradicionalno poletno pašo živali;

– da leži območje praviloma nad 750 m nadmorske višine, izjemoma nižje, če gre za izkazano zgodovinsko rabo planin;

– da so na območju že delovale pašne ali agrarne skupnosti s poletno planinsko pašo ali se na območju tako delovanje vzpostavlja.

183. člen

(evidenca dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč)

(1) Evidenca dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (v nadaljnjem besedilu: evidenca rabe) je enotna državna evidenca o dejanski rabi kmetijskih in gozdnih zemljišč. Poligon dejanske rabe je strnjena površina kmetijskega ali gozdnega zemljišča z isto vrsto dejanske rabe. V evidenci rabe se vodijo naslednje skupine vrst dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč:

- njive in vrtovi;
- travniške površine;
- trajni nasadi;
- druge kmetijske površine;
- gozd.

(2) Podrobnejše vrste dejanskih rab kmetijskih in gozdnih zemljišč ter način njihovega določanja in obnavljanja predpiše minister.

(3) V evidenci rabe se za posamezni poligon dejanske rabe vodijo zlasti naslednji podatki:

- identifikacijska oznaka;
- vrsta dejanske rabe;
- površina;
- umestitev v prostor v državnem koordinatnem sistemu;
- datum spremembe.

(4) Posodabljanje podatkov v evidenci rabe se izvede najmanj vsakih pet let.

(5) Podatke iz evidence rabe ministrstvo posreduje Geodetski upravi Republike Slovenije.

(6) Način prenosa in vpisa podatkov iz evidence rabe v kataster nepremičnin predpiše minister, pristojen za prostor, v soglasju z ministrom.

(7) Evidenca je namenjena ugotavljanju dejanskega stanja rabe zemljišč kot pogoja za izvajanje ukrepov kmetijske politike.

184. člen

(krajinske značilnosti za pogojenost in ukrepe kmetijske politike)

(1) Krajinske značilnosti, pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti, so podlaga za določitev, razvrstitev in ureditev krajinskih značilnosti za namen izvajanja pogojenosti in ukrepov kmetijske politike (v nadaljnjem besedilu: krajinske značilnosti).

(2) Krajinske značilnosti se opredelijo kot grafične površine na zemljiščih in se vodijo v evidenci krajinskih značilnosti za pogojenost in ukrepe kmetijske politike.

(3) Evidenca iz tega člena je namenjena ugotavljanju dejanskega stanja krajinskih značilnosti kot pogoja za pripis v RKG v skladu s tretjim odstavkom 158. člena tega zakona.

(4) V evidenci iz tega člena se vodijo ali vanjo prevzemajo ter obdelujejo zlasti naslednji podatki:

1. o vrstah krajinskih značilnosti, zlasti: skupina dreves oziroma grmičevja, mejica, obvodna vegetacija, posamezno drevo, drevesa v vrsti, vodna prvina, suhozid, ki se jih lahko pridobi tudi iz evidence, ki ureja krajinske značilnosti, pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ki se vodi na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave;
2. o grafični površini iz drugega odstavka tega člena;
3. identifikacijska oznaka krajinske značilnosti;
4. umestitev v prostor v državnem koordinatnem sistemu;
5. datum in vrsta spremembe krajinske značilnosti;
6. območja za izvajanje pogojenosti;
7. območja, v katerih se določene krajinske značilnosti lahko vključujejo v posamezne ukrepe kmetijske politike.

(5) Podatke v evidenci iz tega člena ministrstvo posodablja najmanj enkrat letno po uradni dolžnosti.

(6) Posodobitev podatkov iz prejšnjega odstavka vključuje spremembe krajinskih značilnosti, ki jih s terenskim ogledom ali s pomočjo ortofoto in podobnih posnetkov ali na podlagi predloga nosilca kmetijskega gospodarstva ugotovi ministrstvo, agencija ali pristojni inšpektor, oziroma so posodobljene v evidenci, ki ureja krajinske značilnosti, pomembne za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ki se vodi na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave.

(7) Način določitve, razvrstitve in ureditve krajinskih značilnosti ter podrobnejšo vsebino evidence iz tega člena predpiše minister.

185. člen

(evidenca demonstracijskih kmetijskih gospodarstev)

(1) Evidenca demonstracijskih kmetijskih gospodarstev zakona je namenjena deležnikom sistema AKIS iz drugega odstavka 112. člena tega zakona za krepitev medsebojnega sodelovanja in povezovanja ter izvajanju ukrepov kmetijske politike.

(2) V evidenci demonstracijskih kmetijskih gospodarstev se prevzemajo ali vodijo naslednji podatki o kmetijskih gospodarstvih:

1. KMG-MID, naslov ali sedež kmetijskega gospodarstva, domače ime družinske kmetije, če ga ima, podatki o nosilcu kmetijskega gospodarstva in za družinsko kmetijo tudi podatki o članih in zaposlenih na družinski kmetiji iz 1. in 2. točke prvega odstavka 157. člena tega zakona ter dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji iz 1. točke sedmega odstavka 157. člena tega zakona;
2. podatki o GERK: identifikacijska oznaka: GERK-PID, vrsta rabe GERK, grafična površina in obseg ter največja upravičena površina iz 1., 5., 6. in 7. točke šestega odstavka 158. člena tega zakona ter vrsta krajinske značilnosti in grafična površina in obseg iz 6. in 7. točke sedmega odstavka 158. člena tega zakona;
3. statistična regija, tip kmetovanja in razred ekonomske velikosti iz 7., 9. in 10. točke tretjega odstavka 160. člena tega zakona;
4. podatek o vrsti ukrepov na kmetijskem gospodarstvu iz tretjega odstavka 167. člena tega zakona;

5. rejne živali iz 157. člena tega zakona in

6. podatek o vrstah demonstracijskih dejavnosti, ki se opravljajo na demonstracijskem kmetijskem gospodarstvu.

(3) Javni so podatki o imenu in priimku oziroma nazivu, naslovu oziroma sedežu nosilca kmetijskega gospodarstva, domačem imenu kmetijskega gospodarstva, če ga ima, statistični regiji, tipu kmetovanja in razredu ekonomske velikosti ter vrstah demonstracijskih dejavnosti, ki se opravljajo na demonstracijskem kmetijskem gospodarstvu.

(4) Podrobnejšo vsebino evidence iz tega člena in način zbiranja podatkov predpiše minister.

186. člen

(register pridelovalcev konoplje za prehrabene in industrijske namene)

(1) Register pridelovalcev konoplje za prehrabene in industrijske namene je namenjen izvajanju nadzora nad pridelavo konoplje za prehrabene in industrijske namene in izvajanju ukrepov kmetijske politike.

(2) Zavezanec za vpis v register iz tega člena je nosilec kmetijskega gospodarstva, na katerem se prideluje industrijska konoplja.

(3) Register pridelovalcev konoplje za prehrabene in industrijske namene vsebuje:

- ime in priimek ali naziv nosilca kmetijskega gospodarstva;
- KMG-MID številko kmetijskega gospodarstva
- GERK-PID številko parcele na kateri se prideluje konoplja in površina konoplje;
- sorta konoplje.

(4) Zavezanec za vpis v register iz tega člena mora hraniti deklaracijo o podatku iz četrte alineje prejšnjega odstavka kot dokazilo še pet let od dne, ko je sporočil podatek v register.

(5) Zavezanec za vpis v register iz tega člena sporoča podatke iz tretjega odstavka tega člena ob oddaji zbirne vloge v roku in na način, ki je določen za oddajo zbirne vloge v skladu s predpisi, ki urejajo izvedbo ukrepov kmetijske politike.

(6) Register iz tega člena vodi agencija.

(7) Podrobnejšo vsebino registra iz tega člena in način zbiranja podatkov predpiše minister.

187. člen

(evidence s področja državne pomoči)

(1) Evidence s področja državne pomoči so:

- evidenca priglašene državne pomoči;
- evidenca priglašene pomoči *de minimis* v kmetijstvu;

- evidenca dodeljene državne pomoči;
- evidenca dodeljene pomoči *de minimis* v kmetijstvu.

(2) Podatki v evidencah iz prejšnjega odstavka se zbirajo za spremljanje državne pomoči in pomoči *de minimis* v kmetijstvu v skladu z zakonom in akti EU, ki urejajo spremljanje državne pomoči in pomoči *de minimis* v kmetijstvu.

(3) Evidenci iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena vsebujeta naslednje podatke:

1. naziv pomoči;
2. številko uradne priglasitve pomoči, ki jo dodeli ministrstvo;
3. vrsto pomoči;
4. opredelitev, ali gre za shemo pomoči, individualno pomoč na podlagi sheme pomoči ali *ad hoc* pomoč;
5. trajanje pomoči;
6. naslov pravne podlage pomoči;
7. spletno povezavo do pravne podlage načrta pomoči;
8. naziv upravljavca pomoči;
9. identifikacijsko številko državne pomoči, ki jo dodeli Evropska komisija.

(4) Evidenca iz tretje alineje prvega odstavka tega člena vsebuje naslednje podatke:

1. naziv upravljavca pomoči;
2. matično številko upravljavca pomoči;
3. identifikacijsko številko državne pomoči, ki jo dodeli Evropska komisija;
4. naziv državne pomoči;
5. matično številko upravičenca ali izvajalca subvencionirane storitve;
6. davčno številko upravičenca ali izvajalca subvencionirane storitve;
7. ime in priimek ali naziv ter naslov upravičenca ali izvajalca subvencionirane storitve;
8. KMG-MID upravičenca;
9. šifro občine, v kateri ima upravičenec ali izvajalec subvencionirane storitve svoj sedež ali stalno prebivališče;
10. datum dodelitve pomoči upravičencu ali datum izbire izvajalca subvencionirane storitve;
11. datum nakazila pomoči upravičencu ali izvajalcu subvencionirane storitve;

12. šifro instrumenta pomoči;
13. šifro namena pomoči;
14. naslov pravne podlage pomoči;
15. naslov, številko in datum pravnega akta, s katerim je upravičencu pomoč dodeljena ali s katerim je bil izbran izvajalec subvencionirane storitve;
16. vrednost celotne naložbe, če je pomoč dodeljena za naložbo;
17. znesek upravičenih stroškov;
18. znesek pomoči, ki predstavlja osnovo za določitev višine pomoči (bruto znesek);
19. znesek pomoči (neto znesek);
20. število upravičencev, kadar je pomoč dodeljena v obliki subvencionirane storitve;
21. šifra gospodarske dejavnosti, ki prejme pomoč.

(5) Evidenca iz četrte alineje prvega odstavka tega člena vsebuje naslednje podatke:

1. naziv upravljavca pomoči;
2. matično številka upravljavca pomoči;
3. številko priglasitve pomoči *de minimis*, ki jo dodeli ministrstvo;
4. naziv pomoči *de minimis*;
5. matično številko upravičenca;
6. davčno številko upravičenca;
7. ime in priimek ali naziv ter naslov upravičenca;
8. KMG-MID upravičenca;
9. šifro občine, v kateri ima upravičenec svoj sedež ali stalno prebivališče;
10. datum dodelitve pomoči upravičencu;
11. datum nakazila pomoči upravičencu;
12. šifro instrumenta pomoči;
13. šifro namena pomoči;
14. naslov pravne podlage pomoči *de minimis*;
15. naslov, številko in datum pravnega akta, s katerim je upravičencu pomoč dodeljena;

16. znesek upravičenih stroškov;

17. znesek pomoči, ki predstavlja osnovo za določitev višine pomoči (bruto znesek);

18. znesek pomoči (neto znesek).

(6) Zavezanci za predložitev podatkov iz tega člena so upravljavci pomoči.

(7) Podatki iz tega člena se hranijo deset let od dneva dodelitve pomoči.

(8) Podatki iz evidenc iz tega člena niso javni, razen, če ta ali drug zakon tako določa.

(9) Upravljavci pomoči lahko dostopajo do podatkov iz evidenc iz tretje in četrte alineje prvega odstavka tega člena z namenom spoštovanja obveznosti, ki jih predpisujejo zakon ali akti EU, ki urejajo spremljanje državne pomoči in pomoči *de minimis* v kmetijstvu.

(10) Podrobnejšo vsebino in postopek za predložitev podatkov iz tega člena predpiše vlada.

5. ODDELEK

PRIDOBIVANJE IN UPORABA PODATKOV, POVEZOVANJE, FINANCIRANJE, DOSTOP IN POSREDOVANJE PODATKOV

188. člen

(pridobivanje in uporaba podatkov)

(1) Za namen priprave in izvedbe ukrepov kmetijske politike in zagotavljanje varnosti, kakovosti in pravilnosti označevanja živil ter za namene, opredeljene z zakoni iz drugega odstavka 154. člena tega zakona lahko ministrstvo in organi v sestavi pridobivajo, uporabljajo in obdelujejo podatke, vključno z osebnimi podatki, iz naslednjih predpisanih zbirk podatkov, ki jih upravljajo državni organi, javni zavodi in agencije, koncesionarji ali občine ter drugi pooblašteni organi in nosilci javnih pooblastil:

1. sistema za posredovanje podatkov o postopkih zaradi insolventnosti v informatizirani obliki, ki ga po zakonu, ki ureja postopke zaradi insolventnosti, upravlja Center za informatiko na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije (podatek o začetku postopka zaradi insolventnosti); povezovalni znak je EMŠO ali matična številka;

2. davčnega registra in evidence o davkih (davčna številka za subjekte iz 154. člena tega zakona, davčni in rezidenčni status, firmo ali ime in priimek ter sedež ali naslov zakupnika oziroma dejanskega uporabnika kmetijskih in gozdnih zemljišč, identifikacijska oznaka parcele zakupljenih zemljišč) ter knjigovodske evidence (podatek o izpolnjevanju pogoja poravnanih obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti iz tega zakona); za povezovanje se uporablja davčna številka;

3. CRP (EMŠO in davčna številka, spol, datum rojstva, datum smrti, priimek, ime, stalno prebivališče v Sloveniji, začasno prebivališče v Sloveniji, naslov v tujini, naslov za vročanje, elektronski naslov za vročanje, kontaktni podatki, državljanstvo, oče, mati, zakonec oziroma zunajzakonski partner, otroci, generalni status, status prebivališča, indikator začasnega bivanja v tujini in EMŠO v primeru zamenjave, podatek o skrbniku in vrnitvi poslovne sposobnosti). Za povezovanje evidence se uporablja EMŠO ali davčna številka, če tega podatka ni na voljo, pa hkrati dva izmed naslednjih podatkov: ime in priimek, stalni ali začasni naslov ali sorodstvene vezi (EMŠO očeta, matere, zakonca oziroma zunajzakonskega partnerja, otrok, skrbnika oziroma matična številka skrbnika);

4. katastra nepremičnin, ki ga upravlja Geodetska uprava Republike Slovenije:

– na podlagi povezovalnega znaka parcelna številka, številka stavbe ali številka dela stavbe podatke o prostorskih enotah, hišnih številkah, parcelah, stavbah in delih stavb, ki se vodijo v skladu z zakonom, ki ureja kataster nepremičnin, vključno s podatki o lastniku in upravljavcu (EMŠO ali matična številka, ime in priimek oziroma firma ali ime, naslov stalnega prebivališča oziroma naslov sedeža);

– na podlagi povezovalnega znaka EMŠO ali matična številka posameznega lastnika ali upravljavca vpisanega v RKG podatke o nepremičninah s kmetijsko ali gozdno rabo, ki se vodijo v skladu z zakonom, ki ureja kataster nepremičnin: parcelna številka, številka stavbe ali številka dela stavbe, podatke o prostorskih enotah, hišnih številkah, parcelah, stavbah in delih stavb, dejanska raba nepremičnine;

5. evidence o zavarovanih osebah obveznega zdravstvenega zavarovanja, ki jo vodi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (podatek o šifri zavarovalne podlage, datum pričetka in prenehanja zavarovanja, zavarovalni čas zavarovane osebe); povezovalni znak je EMŠO ali davčna številka;

6. informatizirane glavne knjige zemljiške knjige (podatke o lastniku ali zakupniku zemljiške parcele, in sicer za pravne osebe podatek o firmi oziroma naslovu, sedežu in matični številki, za fizične osebe podatek o imenu in priimku, naslovu stalnega prebivališča in EMŠO, podatek o zaznambi agrarne skupnosti, podatek o deležu lastništva, podatek o datumu začetka učinkovanja vpisa pridobitve stvarne pravice; zaznamba izvršbe na nepremičnini); za pridobivanje podatkov iz zemljiške knjige se uporabi povezovani znak identifikacijska oznaka stavbe ali identifikacijska oznaka parcele;

7. PRS in registra transakcijskih računov in zbirke letnih poročil (matična številka, davčna številka, datum vpisa in izbrisa, pravnoorganizacijska oblika subjekta, naziv (polno ime, kratko ime), naslov oziroma sedež, šifra in naziv glavne dejavnosti in preostalih dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti, podatki o družbenikih, njihovih identifikacijskih številkah, poslovnih deležih in osebah, pooblaščenih za zastopanje, oziroma ustanoviteljih in zastopnikih, podatki o številki transakcijskega računa, povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur, letno poročilo, stroški); povezovalni znak je matična ali davčna številka;

8. zbirke carinskih podatkov o uvozu in izvozu kmetijskih pridelkov ali živil;

9. zbirke podatkov Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (podatki o zemljiščih, ki so v lasti Republike Slovenije, površina v lasti sklada in v najemu, firmo ali ime in priimek, EMŠO ali matična številka ter sedež ali naslov zakupnika teh zemljišč, številka pogodbe, podatek o poravnanih obveznostih do sklada); povezovalni znak je matična številka ali EMŠO ali katastrska parcela;

10. zbirke podatkov Agencije Republike Slovenije za okolje;

11. zbirke podatkov o vodah Direkcije Republike Slovenije za vode;

12. vodne knjige Direkcije Republike Slovenije za vode (šifra rabe vode, naziv rabe vode, številka in datum odločbe, tip odločbe, oseba, na katero se odločba nanaša, skupna površina namakanja, podatki o namakanju); povezovalni znak je šifra rabe vode;

13. zbirke podatkov o ekološko pomembnih območjih;

14. zbirke podatkov o onesnaženosti zemljišč in vod;

15. zbirke podatkov o okolju, naravi in habitatih;

16. zbirke podatkov o zavarovanih in drugih območjih, ki so pomembna za izvajanje ukrepov ministrstva;

17. zbirke podatkov iz prostorskega informacijskega sistema, ki se vodijo v skladu s predpisi o prostorskem načrtovanju;

18. zbirke podatkov Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (iz registra zavezancev: ime in priimek, naslov in EMŠO ter davčna številka oziroma naziv, sedež, matična ali davčna številka zavarovanca in zavezanca, datum začetka in prenehanja zaposlitve ali drugih oblik dela, število ur delovnega časa zavarovanca, število zaposlenih zavezanca; iz matične evidence zavarovancev: ime in priimek, naslov in EMŠO, datum začetka in konca zavarovanja, podlaga za zavarovanje, število ur zavarovalnega časa na teden); povezovalni znak je matična številka ali EMŠO;

19. zbirke podatkov s področja regionalne politike;

20. evidence pravnih režimov varstva kulturne dediščine, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za kulturo, iz katere se pridobijo podatki: enotna identifikacija dediščine iz registra kulturne dediščine (EID), naziv enote nepremične dediščine, pravni režim in podrežim, pravni akt in pristojna območna enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine na podlagi geolokacije ali EID;

21. evidence socialnih podjetij, registra invalidskih podjetij in razvida zaposlitvenih centrov (firma, naslov, zastopnik, matična številka, pravnoorganizacijska oblika, glavna dejavnost, datum vpisa in izbrisa);

22. zbirke podatkov Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (podatki iz evidence izvajalcev raziskovalne dejavnosti in razvojne dejavnosti: ime in priimek, številka evidence raziskovalne dejavnosti, šifra dejavnosti zaposlitev);

23. evidence državnih pomoči, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za finance;

24. iz evidence registriranih vozil (motorna vozila in priklopna vozila za kmetijsko rabo) podatke o posameznem vozilu (znamka, tip in identifikacijska številka vozila VIN), lastniku vozila in osebi, na katero je vozilo registrirano; povezovalni znak je EMŠO ali matična številka;

25. evidence imetnikov certifikatov, ki se vodi v nacionalnem informacijskem središču za poklicne kvalifikacije pri Centru Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (ime in priimek, EMŠO, datum izdaje certifikata, poklicna kvalifikacija); povezovalni znak je EMŠO;

26. evidenčnega in analitskega informacijskega sistema visokega šolstva v Republiki Sloveniji (podatke o diplomantih: EMŠO, datum diplomiranja, podatke o končanem študijskem programu in visokošolskem zavodu, ki ga je izvajal). Povezovalni znak je EMŠO;

27. zbirke podatkov o naravnih nesrečah v kmetijstvu in ocenah škode pri posamezni nesreči, vpisanih v evidenco naravnih in drugih nesreč iz zakona, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(2) Za vodenje in upravljanje zbirke podatkov lahko ministrstvo uporablja tudi temeljne topografske načrte, zbirko topografskih podatkov, topografske karte, pregledne karte, ortofoto, podatke digitalnega modela reliefa in druge prostorske podatke.

(3) Upravitelj načrtov, kart, ortofotov, podatkov digitalnega modela reliefa in drugih prostorskih podatkov iz prejšnjega odstavka posredujejo ministrstvu podatke brezplačno.

(4) Ministrstvo dostopa do pisnih in grafičnih podatkov iz zbirke podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena z neposredno elektronsko povezavo na podlagi povezovalnih znakov, če tehnične možnosti to omogočajo.

(5) Za vodenje in upravljanje zbirke podatkov lahko ministrstvo v evidence z delovnega področja ministrstva prevzame podatke iz evidenc iz tega člena za osebe, ki se v evidence vpisujejo po lastni volji ali so se dolžne vanje vpisati v skladu z zakonom ali pa so v evidence vpisane po uradni dolžnosti.

(6) V skladu s predpisi, ki urejajo pravila socialne pogojenosti, inšpekcijske službe, ki so pristojne za preverjanje skladnosti ravnanja upravičencev v zvezi z veljavnimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji ali obveznostmi delodajalca iz naslova socialne pogojenosti, obvestijo agencijo o primerih neskladnosti.

(7) Ministrstvu oziroma izvajalcem javnih pooblastil po tem zakonu se omogoči za potrebe upravljanja in vodenja zbirk podatkov s področja podnebnih sprememb v kmetijstvu in kmetijskih tal, ki jih skladno s tem zakonom potrebujejo za izvajanje svojih pooblastil, pridobivanje podatkov iz zbirk podatkov v upravljanju ministrstev in organov v sestavi na področju okolja, podnebja, energije in narave.

189. člen

(povezovanje zbirk podatkov)

(1) Za izvajanje nalog z delovnega področja ministrstva in organov v sestavi se zbirke podatkov in evidence z delovnega področja ministrstva in organov v sestavi povezujejo med seboj in z evidencami iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena in medsebojno obdelujejo.

(2) Posebne vrste osebnih podatkov iz evidenc iz prejšnjega člena se lahko obdelujejo in povezujejo z naslednjimi evidencami iz tega zakona:

– podatki iz 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena, se povezujejo z evidenco subjektov iz 154. člena tega zakona,

– podatki iz 4. točke prvega odstavka prejšnjega člena o nepremičninah s kmetijsko rabo posameznika na podlagi EMŠO ali matične številke se vpisujejo in obdelujejo v RKG. Nepremičnine z gozdno rabo se vpisujejo in obdelujejo v evidencah iz 165. in 166. člena tega zakona. Podatki, ki se pridobivajo na podlagi identifikatorja nepremičnine se uporabljajo in obdelujejo za preveritev pravice do uporabe za vpis v RKG, za vpis teh podatkov v RKG in v evidenco iz 169. in 170. člena tega zakona,

– podatki iz 17. točke prvega odstavka prejšnjega člena se uporabljajo za povezovanje z evidenco subjektov iz 154. člena tega zakona.

(3) Za medsebojno povezovanje evidenc z delovnega področja ministrstva in organov v sestavi se za subjekte uporablja identifikacijska številka subjekta, za kmetijska gospodarstva pa KMG-MID ali s povezovalnimi znaki: lokacija v državnem koordinatnem sistemu, BLOK-ID, GERK-ID, parcelna številka.

(4) Za povezovanje evidenc z delovnega področja ministrstva in organov v sestavi z evidencami iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena se za osebne podatke uporablja davčna številka ali EMŠO ali matična številka poslovnega subjekta.

190. člen

(financiranje zbirk podatkov)

Ministrstvo z organi v sestavi zagotovi sredstva za financiranje zbirk podatkov iz tega zakona.

191. člen

(dostop in posredovanje podatkov iz zbirk podatkov tega zakona)

(1) Ministrstvo in organi v sestavi posredujejo podatke iz zbirk tega zakona pooblaščenim organizacijam, izvajalcem javnih služb, nosilcem javnih pooblastil in izvajalcem ukrepov kmetijske politike, če jih ti potrebujejo za izvajanje nalog iz delovnega področja ministrstva ter drugim državnim organom in občinam, če jih ti potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek, ministrstvo in organi v sestavi za potrebe upravljanja in vodenja zbirk podatkov s področja živiloreje, ki jih skladno s tem zakonom upravljajo in vodijo izvajalci javnih služb v živiloreji, omogoči pridobivanje podatkov iz zbirk podatkov v upravljanju ministrstva in organov v sestavi.

(3) Ministrstvo in organi v sestavi omogočijo dostop do zbirk podatkov iz tega zakona osebam, ki opravljajo naloge v pooblaščenih organizacijah, pri izvajalcih javnih služb, pri nosilcih javnih pooblastil in izvajalcih ukrepov kmetijske politike, če jih te osebe potrebujejo za izvajanje nalog iz delovnega področja ministrstva, ter osebam v drugih državnih organih in občinah, če jih te osebe potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog.

(4) Ministrstvo omogoči pregled podatkov o organizacijah proizvajalcev oziroma skupinah proizvajalcev iz 166. člena tega zakona odgovornim osebam organizacije oziroma skupine proizvajalcev.

192. člen

(podatkovne zbirke za upravne preglede in preglede na kraju samem)

(1) Za namene izvajanja ukrepov kmetijske politike ministrstvo vzpostavi digitalne zbirke podatkov (kontrolni sloji), ki vsebujejo specifične podatke za preverjanje izpolnjevanja posameznih zahtev za izvajanje ali skupin pogojev oziroma meril upravičenosti ter uporabo upravnih sankcij, kot jih določajo predpisi iz 44. člena tega zakona.

(2) Za isti namen za področja, za katera so pristojna druga ministrstva, organi javne uprave ali nosilci pooblastil, ministrstvo prevzame digitalne zbirke podatkov (kontrolne sloje), v izvorni ali prilagojeni obliki, od pristojnih ministrstev, organov javne uprave ali nosilcev javnih pooblastil.

(3) Vrsto, obliko, ureditev, vire vhodnih podatkov in ostale zahteve za posamezno digitalno zbirko podatkov (kontrolni sloji) se predpiše s predpisi iz 44. člena tega zakona.

(4) Podatkovne zbirke iz prvega in drugega odstavka tega člena se vodijo in upravljajo znotraj integriranega administrativnega kontrolnega sistema.

(5) Podatki iz prvega in drugega odstavka tega člena so javni, razen če zakon določa drugače.

193. člen

(omogočanje pridobivanja podatkov zavarovalnicam)

(1) Agencija zavarovalnicam, ki opravljajo zavarovalne posle v skladu z zakonom, ki ureja zavarovalništvo, za namen opravljanja teh poslov v primeru, ko upravičenci uveljavljajo pravice iz naslova ukrepov kmetijske politike, ki se nanašajo na sofinanciranje zavarovanja, omogoči pridobivanje podatkov iz zbirne vloge iz predpisa, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike, ki se nanašajo na upravičenca in ki jih zavarovalnica potrebuje za sklenitev zavarovalne pogodbe.

(2) Agencija posreduje podatke iz prejšnjega odstavka na podlagi izrecnega pisnega soglasja upravičenca za posredovanje podatkov, ki ga lahko upravičenec kadarkoli umakne s pisno izjavo. Vlagatelj zahteve za pridobitev podatkov iz prejšnjega odstavka mora zahtevi priložiti izjavo upravičenca, da vlagatelju izrecno dovoljuje pridobivanje njegovih podatkov od agencije, in sicer za namen uveljavljanja pravice iz naslova ukrepov kmetijske politike, ki se nanašajo na sofinanciranje zavarovanja.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek lahko zavarovalnice, ki opravljajo zavarovalne posle v skladu z zakonom, ki ureja zavarovalništvo, za namen opravljanja teh poslov v primeru, ko upravičenci

uveljavljajo pravice iz ukrepov kmetijske politike, ki se nanašajo na sofinanciranje zavarovanja, dostopajo do podatkov zavarovanca o zemljiščih in živalih iz zbirke podatkov iz 157. tega zakona ter do podatkov zavarovanca o zemljiščih in živalih iz zbirne vloge iz predpisa, ki ureja izvedbo ukrepov kmetijske politike.

(4) Agencija ne odgovarja za pravilnost podatkov, ki jih zavarovalnice pridobijo na podlagi tega člena.

6. ODDELEK

TRŽNO INFORMACIJSKI SISTEM

194. člen

(tržno informacijski sistem)

(1) Tržno informacijski sistem obsega zbiranje, obdelavo in objavljanje podatkov o količinah oziroma cenah določenih kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih.

(2) Zavezanec za sporočanje podatkov v evidenco iz tega člena je fizična oziroma pravna oseba, ki deluje na reprezentativnem trgu kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov.

(3) Evidenca iz tega člena vsebuje tudi naslednje podatke:

- ime in priimek oziroma naziv ter naslov oziroma sedež zavezanca,
- davčna številka zavezanca,
- kontaktni podatki zavezanca (telefonska številka in elektronski naslov).

(4) Minister predpiše reprezentativne trge kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov, fizične in pravne osebe, ki morajo posredovati podatke, in predpiše vrsto, obseg in pogostnost zbiranja podatkov.

(5) Tržno informacijski sistem vodi agencija.

IX. POGLAVJE

NADZOR NAD IZVAJANJEM DOLOČB TEGA ZAKONA

195. člen

(inšpekcijski nadzor)

(1) Nadzor nad izvajanjem določb tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ter predpisov EU s področja kmetijstva opravljajo, če ta zakon ne določa drugače, kmetijski inšpektorji ali drugi pristojni inšpektorji inšpektorata, pristojnega za kmetijstvo, in inšpektorji, ki delujejo v okviru UVHVVR, pooblašeni za nadzor po tem zakonu ali drugih predpisih.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek nadzor nad kakovostjo hmelja in hmeljnih proizvodov opravljajo inšpektorji za hrano.

(3) Kadar onesnaževanja v primarni pridelavi kmetijskih pridelkov in živil rastlinskega izvora izhajajo iz okolja in niso posledica ravnanja nosilca dejavnosti, njihov izvor ugotavljata inšpektor, pristojen za okolje, in kmetijski inšpektor v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

(4) Nadzor nad dopolnilnimi dejavnostmi na družinski kmetiji, ki se nanašajo na gozdarske dejavnosti, in izvajanjem storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov, opravlja gozdarski inšpektor.

(5) Pravne in fizične osebe morajo pristojnemu inšpektorju omogočiti nemoteno opravljanje inšpekcijskega nadzora in ga pri tem ne smejo ovirati ter mu morajo dati zahtevane listine, podatke, pojasnila ali potrebne predmete. Pravne in fizične osebe morajo v določenem roku ravnati v skladu z izvršljivo odločbo, s katero je pristojni inšpektor odredil izvršitev ukrepov, ki jih določa ta zakon.

(6) Nadzor nad izvajanjem začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu iz tega zakona opravlja inšpektorat, pristojen za delo. Za ta namen imajo inšpektorji, pristojni za delo, dostop do RKG.

(7) Ne glede na določbi 28. in 29. člena Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (Uradni list RS, št. 108/99, 44/00, 2/04 – ZZdl-A in 47/04 – ZdZPZ) nadzor nad predpisom, izdanim na podlagi drugega odstavka 9. člena Zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (Uradni list RS, št. 108/99, 44/00, 2/04 – ZZdl-A in 47/04 – ZdZPZ), opravlja inšpektorat, pristojen za kmetijstvo.

196. člen

(pooblastila)

(1) Kmetijski inšpektor ima poleg pooblastil, ki jih ima po drugih predpisih s področja kmetijstva in splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, še naslednja pooblastila in pristojnosti:

1. pregledovati kmetijska zemljišča, poslovne in proizvodne prostore, objekte, naprave, predmete, blago ter poslovanje in dokumentacijo državnih organov ter fizičnih in pravnih oseb, ki opravljajo kmetijsko dejavnost, dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji ali druge dejavnosti, če gre za izvajanje ukrepov kmetijske politike;

2. pregledovati prostore, v katerih se opravlja kmetijska ali dopolnilna dejavnost ali druge dejavnosti, če gre za izvajanje ukrepov kmetijske politike;

3. odvzeti vzorce za potrebe inšpekcijskega nadzora;

4. ugotavljati nezakonito pridobitev ali nenamensko porabo sredstev po tem zakonu;

5. ugotavljati, ali izvajalci javnih služb in nosilci javnih pooblastil po tem zakonu izpolnjujejo predpisane pogoje;

6. nadzirati izvajanje nalog javnih služb;

7. dostopati do zbirk podatkov, potrebnih za izvajanje nadzora;

8. nadzirati pravilnost podatkov v zbirkah podatkov po tem zakonu;

9. predlagati pristojnemu organu izbris iz zbirk podatkov po tem zakonu;

10. predlagati pristojnemu organu, da zahteva vračilo nezakonito ali nenamensko porabljenih sredstev;

11. predlagati pristojnemu organu zadržanje izplačila sredstev;

12. nadzirati izpolnjevanje pogojev za priznanje skupin proizvajalcev, organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev in medpanožnih organizacij;

13. nadzirati izpolnjevanje pogojev za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji;

14. nadzirati neupravičeno oviranje kmetijskih opravil.

(2) Inšpektor za hrano ima poleg pooblastil, ki jih ima po splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, še pooblastilo in pristojnost nadzirati označevanje hmelja in hmeljnih proizvodov ter preverjati skladnost označb hmelja in hmeljnih proizvodov s predpisanimi zahtevami.

(3) Gozdarski inšpektor ima poleg pooblastil, ki jih ima po splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, še naslednja pooblastila in pristojnosti:

– dostopati do zbirk podatkov, potrebnih za izvajanje nadzora;

– nadzirati izpolnjevanje pogojev za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji;

– nadzirati izvajanje storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov.

197. člen

(ukrepi)

(1) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko kmetijski inšpektor poleg ukrepov, ki jih ima po splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, odredi še naslednje ukrepe:

1. delno ali v celoti prepove uveljavljanje ali izvajanje ukrepov po tem zakonu, če ugotovi kršitve predpisov;

2. odredi ukrepe, da se nepravilnosti in pomanjkljivosti po tem zakonu in predpisih, izdanih na njegovi podlagi, odpravijo v roku, ki ga določi;

3. odredi odpravo pomanjkljivosti in nepravilnosti pri izvajanju nalog računovodskih pisarn iz tega zakona;

4. prepove izvajanje storitev s kmetijsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov;

5. prepove opravljanje dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, če dopolnilna dejavnost na družinski kmetiji ni vpisana v RKG;

6. prepove opravljanje dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, če je nosilec ali član družinske kmetije samostojni podjetnik posameznik, registriran za istovrstno dejavnost, ali zakoniti zastopnik pravne osebe ali ima večinski delež v pravni osebi, registrirani za istovrstno dejavnost;

7. predlaga pristojni upravni enoti izbris posamezne vrste dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji iz RKG, če niso izpolnjeni pogoji iz tega zakona ali iz predpisa sprejetega na njegovi podlagi ali iz predpisa, ki ureja posamezno vrsto dejavnosti;

8. odredi izbris, ukinitve spletne strani ali označitev spletne strani kot zavajajoče;

9. organizaciji proizvajalcev v sektorju sadja in zelenjave izda odločbo, ki učinkuje kot začasni odvzem statusa organizacije proizvajalcev v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno ureditev kmetijskih proizvodov;

10. predlaga ministrstvu, da skupini proizvajalcev, organizaciji proizvajalcev, združenju organizacij proizvajalcev in medpanožni organizaciji odvzame status, če ne izpolnjujejo predpisanih pogojev;

11. predlaga ministrstvu, da demonstracijskemu kmetijskemu gospodarstvu odvzame status, če ne izpolnjujejo predpisanih pogojev;

12. prepove uporabo oznake demonstracijskega kmetijskega gospodarstva, če nima statusa demonstracijskega kmetijskega gospodarstva;

13. odredi odpravo pomanjkljivosti in nepravilnosti pri izvajanju javne službe ali javnega pooblastila;

14. do odločitve pristojnega organa prepove opravljanje javne službe izvajalcem javnih služb, če ne izpolnjujejo predpisanih pogojev;

15. predlaga ministrstvu, da izvajalcu javne službe ali nosilcu javnega pooblastila odvzame javno službo ali javno pooblastilo, če ne izpolnjuje predpisanih pogojev;

16. odredi odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti pri odvzemu vzorca tal, če vzorec kmetijskih tal ni odvzet v skladu s tem zakonom ali s predpisi sprejetimi na njegovi podlagi ali s predpisi, ki urejajo vzorčenje kmetijskih tal;

17. odredi odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti pri izvajanju gnojenja kmetijskih zemljišč, če gnojenje ni izvedeno v skladu s tem zakonom ali s predpisi sprejetimi na njegovi podlagi ali s predpisi, ki urejajo gnojenje kmetijskih zemljišč;

18. odredi vpis, spremembo oziroma izbris podatkov v zbirkah podatkov iz tega zakona v skladu z ugotovljenim stanjem;

19. v nujnih primerih lahko odredi ukrepe z ustno odločbo na zapisnik.

(2) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko inšpektor za hrano poleg ukrepov, ki jih ima po splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, odredi prepoved prometa s hmeljem in hmeljnimi proizvodi, ki niso skladna s predpisanimi zahtevami kakovosti ali deklariranimi lastnostmi.

(3) Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora lahko gozdarski inšpektor poleg ukrepov, ki jih ima po splošnih predpisih, ki urejajo inšpekcijo, odredi še naslednje ukrepe:

– prepove opravljanje dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, če dopolnilna dejavnost na družinski kmetiji ni vpisana v RKG;

– prepove opravljanje dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji, če je nosilec ali član družinske kmetije samostojni podjetnik posameznik, registriran za istovrstno dejavnost, ali zakoniti zastopnik pravne osebe ali ima večinski delež v pravni osebi, registrirani za istovrstno dejavnost;

– predlaga izbris posamezne vrste dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji iz RKG, če niso izpolnjeni pogoji iz tega zakona ali iz predpisa sprejetega na njegovi podlagi ali iz predpisa, ki ureja posamezno vrsto dejavnosti;

– prepove izvajanje storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov iz tega zakona.

X. POGLAVJE

KAZENSKÉ DOLOČBE

198. člen

(1) Z globo od 2.000 do 10.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

1. neupravičeno ovira ali omejuje opravljanje kmetijskih opravil iz tega zakona (tretji odstavek 22. člena);
2. sodeluje ali je sodelovala v mreži kmetijskega knjigovodstva oziroma mreži FSDN in izda katere koli individualne računovodske podatke ali katerekoli druge individualne podrobnosti, s katerimi se je seznanila pri opravljanju svojih dolžnosti ali drugače naključno v okviru tega dela (25. člen);
3. osebe, ki opravljajo strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe na področju kmetijstva, nimajo ustrezne strokovne izobrazbe, niso strokovno usposobljene za opravljanje dela na določenem delovnem mestu in ne izpolnjujejo drugih pogojev, določenih s predpisi (128. člen);
4. za gnojenje uporablja sredstva za gnojenje, organska gnojila, ostanke kmetijske pridelave in predelave, ki se ne uporabljajo za gnojenje kmetijskih zemljišč (drugi odstavek 150. člena);
5. ne izvaja gnojenja na podlagi gnojilnega načrta in je zavezanec za zagotovitev gnojilnega načrta (tretji in četrti odstavek 150. člena);
6. ne posreduje resničnih podatkov v zbirke podatkov po tem zakonu (šesti odstavek 152. člena);
7. nepooblaščen tržji javne podatke iz tega zakona (drugi odstavek 153. člena).
8. se ne vpiše v RKG, če opravlja kmetijsko dejavnost in izpolnjuje pogoje iz tega zakona (tretji odstavek 155. člena);
9. ne sporoči podatkov o pridelku oljk in oljčnega olja ter namiznih oljk in zalogi oljčnega olja kmetijskega gospodarstva v predpisanem roku (osmi odstavek 157. člena);
10. ne sporoči podatkov o skupni količini pridelanega sadja na posameznem kmetijskem gospodarstvu v predpisanem roku (tretji odstavek 162. člena);
11. ne sporoči podatkov o količini pridelanega hmelja na posameznem kmetijskem gospodarstvu v predpisanem roku (tretji odstavek 164. člena);
12. ne sporoči podatkov o številu članov, vrednosti tržne proizvodnje in podatke iz operativnih programov in poročil o izvajanju operativnih programov v predpisanem roku (166. člena);
13. se ne vpiše v evidenco za sektor mleka, če mleko proizvaja z namenom oddaje oziroma prodaje, in je nosilec kmetijskega gospodarstva, prvi kupec mleka oziroma predelovalni obrati (178. člen);
14. ne sporoči podatkov o količini mleka (178. člena);
15. ne hrani deklaracije o sorti konoplje (četrti odstavek 186. člena);
16. ne sporoči podatkov iz tretjega odstavka 186. člena tega zakona (peti odstavek 186. člena).

(2) Z globo od 800 do 5.000 eurov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik, če stori dejanje iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 600 do 1.500 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 200 do 1.000 eurov se za prekršek kaznuje posameznik, posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- stori prekršek iz prvega odstavka tega člena;
- opravlja storitve v okviru strojnega krožka v nasprotju s 27. členom tega zakona.

199. člen

(1) Z globo od 6.000 do 18.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- trži pridelke, ki jih prideluje, in ni vpisana v RKG (3. točka tretjega odstavka 155. člena);
- pristojnemu inšpektorju ne omogoči nemotenega opravljanja inšpekcijskega nadzorstva ali ga pri tem ovira ali če mu ne da zahtevanih listin, podatkov, pojasnil ali potrebnih predmetov ali če v določenem roku ne ravna v skladu z izvršljivo odločbo, s katero je pristojni inšpektor odredil izvršitev ukrepov, ki jih določa ta zakon.

(2) Z globo od 1.500 do 9.000 eurov se za prekršek kaznuje samostojni podjetnik posameznik, če stori dejanje iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 600 do 2.000 eurov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 200 do 1.800 eurov se za prekršek kaznuje posameznik, posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- stori prekršek iz prvega odstavka tega člena;
- opravlja dopolnilno dejavnost, ki ni vpisana v RKG (29. člen).

200. člen

(1) Z globo od 6.000 do 18.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:

- omogoči opravljanje večjega števila dni začasnega ali občasnega dela, kot to določa ta zakon (32. člen);
- ne vodi oziroma ne hrani evidence o opravljenem začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu iz tega zakona (33. člen).

(2) Z globo od 1.500 do 9.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 600 do 2.000 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 200 do 1.800 eurov se kaznuje posameznik, posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost ali odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, če:

- stori prekršek iz prvega odstavka tega člena;
- če opravi večje število dni začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu kot to določa ta zakon (32. člen).

201. člen

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

XI. POGLAVJE

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

202. člen

(svet za kmetijstvo in podeželje)

Svet za kmetijstvo in podeželje ustanovljen na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) preneha z delovanjem z dnem uveljavitve tega zakona.

203. člen

(programski dokumenti SKP, organ upravljanja in odbor za spremljanje)

(1) V programskem obdobju skupne kmetijske politike 2023-2027 predlog strateškega načrta skupne kmetijske politike (v nadaljnjem besedilu: SN SKP) pripravi ministrstvo. SN SKP potrdi vlada za predložitev Evropski komisiji za izvajanje Uredbe 2021/2115/EU.

(2) Organ upravljanja za SN SKP iz 123. člena Uredbe 2021/2115/EU je ministrstvo.

(3) Odbor za spremljanje iz 124. člena Uredbe 2021/2115/EU je odbor za spremljanje izvajanja SN SKP, ki ga ustanovi vlada z odlokom, s katerim določi njegove naloge, sestavo in način delovanja.

(4) Pristojni organ iz 8. člena Uredbe 2021/2116/EU je ministrstvo.

(5) Akreditirana plačilna agencija iz 9. člena Uredbe 2021/2116/EU je agencija, ki ji pristojni organ iz prejšnjega odstavka podeli akreditacijo s sklepom na podlagi pogojev in meril iz 9. člena Uredbe 2021/2116/EU.

(5) Certifikacijski organ iz 12. člena Uredbe 2021/2116/EU je organ, določen v zakonu, ki ureja javne finance.

204. člen

(dokončanje postopkov)

(1) Zadeva, glede katere ob uveljavitvi tega zakona teče upravni postopek ali glede katere je bila ob uveljavitvi tega zakona že vložena zahteva ali pravno sredstvo, se konča po tem zakonu.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se postopek, začet na podlagi javnega razpisa, ki je bil objavljen pred uveljavitvijo tega zakona, konča po Zakonu o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 –

ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

205. člen

(sklenjene pogodbe)

Pogodbe, sklenjene na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23), ostanejo v veljavi do izteka veljavnosti.

206. člen

(dovoljenje za opravljanje dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji)

Dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji izdana na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) ostanejo v veljavi in uskladijo z določbami tega zakona v dveh letih od uveljavitve tega zakona.

207. člen

(zavezanci za vpis v evidence)

Zavezanci za vpis v evidence po Zakonu o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) ostanejo vpisani v evidence po tem zakonu.

208. člen

(vpis v RKG in kmetijsko gospodarstvo)

(1) Nosilec kmetijskega gospodarstva, član kmetije in zaposlen, vpisani v RKG v skladu z Zakonom o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23), je vpisan v RKG iz 157. člena tega zakona.

(2) Agrarne skupnosti, ki niso registrirane v skladu z Zakonom o agrarnih skupnosti (Uradni list RS, št. 74/15), ampak so vzpostavljene v skladu z Zakonom o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (Uradni list RS, št. 5/94, 38/94, 69/95, 22/97, 56/99, 72/00, 87/11, 14/15 – ZUUJFO in 74/15 – ZAgrS), ostanejo vpisane v evidenci subjektov in RKG kot nosilke kmetijskih gospodarstev do konca finančne perspektive za izvajanje ukrepov kmetijske politike v letih 2023–2027.

(3) Pašne skupnosti, ki niso registrirane v skladu s tem zakonom, ampak so vzpostavljene v skladu z Zakonom o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12 in 27/16), ostanejo vpisane v evidenci subjektov in RKG kot nosilke kmetijskih gospodarstev do konca finančne perspektive za izvajanje ukrepov kmetijske politike v letih 2023–2027.

(4) Določbe druge in tretje alineje drugega odstavka 19. člena tega zakona, in iz 1. točke pod č.) in d.) prvega odstavka 157. člena tega zakona se začnejo uporabljati 1. januarja 2027.

209. člen

(skupine in organizacije proizvajalcev)

(1) Skupine in organizacije proizvajalcev priznane v skladu z Zakonom o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) ohranijo priznanje do konca programskega obdobja skupne kmetijske politike 2023-2027.

(2) Organizacije in skupine proizvajalcev iz prejšnjega odstavka, razen skupin proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, se morajo uskladiti z novim 57. oziroma 58. členom tega zakona najpozneje pred začetkom novega programskega obdobja skupne kmetijske politike.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se morajo organizacije in skupine proizvajalcev iz prvega odstavka tega člena, razen skupin proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, ki so prejele sredstva iz naslova ukrepov kmetijske politike, uskladiti z novim 57. oziroma 58. členom tega zakona v 60 dneh po izteku obveznosti iz odločbe o pravici do sredstev.

210. člen

(izvajalci javnih služb)

(1) Naloge javnih služb iz tega zakona opravljajo dosedanji izvajalci javnih služb do izteka veljavnih pogodb.

(2) Javna služba iz 133. člena tega zakona se začne izvajati s 1. januarjem 2028.

211. člen

(podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu)

(1) Dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz 13.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) opravlja vse naloge priprave podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu, iz 11. člena tega zakona, vendar ne dlje kot do 31. marca 2028, če izpolnjuje predpisane pogoje.

(2) Javno pooblastilo iz 11. člena tega zakona se ne glede na šesti odstavek 11. člena tega zakona, prvič podeli za obdobje od 1. aprila 2028 do 31. decembra 2038.

212. člen

(obračunavanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov v kmetijstvu v zvezi z rabo zemljišč in spremembo rabe zemljišč)

Dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz 28.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) opravlja naloge spremljanja vsebnosti organske snovi v tleh, odmrle nadzemne biomase, lesne biomase, fizikalno-kemijskih lastnosti kmetijskih tal ter naloge spremljanja načina rabe kmetijskih zemljišč, in sicer za oceno emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo

pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč, spremembe rabe zemljišč, iz 140. člena tega zakona, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2028, če izpolnjuje predpisane pogoje.

213. člen

(izdelava ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu)

(1) Dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz a28.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) opravlja naloge za zbiranje, obdelavo podatkov in izdelavo ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu, iz 141. člena tega zakona, vendar ne dlje kot do 31. marca 2028, če izpolnjuje predpisane pogoje.

(2) Javno pooblastilo iz 141. člena tega zakona se ne glede na sedmi odstavek 141. člena tega zakona, prvič podeli za obdobje od 1. aprila 2028 do 31. decembra 2038.

214. člen

(nosilec javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal)

Dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz b28.b člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) opravlja vse naloge krovnega spremljanja stanja kmetijskih tal, iz 148. člena tega zakona, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2027, če izpolnjuje predpisane pogoje.

215. člen

(nosilec javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal)

Dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz c28.b člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) opravlja vse naloge spremljanja stanja kmetijskih tal, iz 149. člena tega zakona, do izteka veljavnosti odločb o podelitvi javnega pooblastila.

216. člen

(kontrola in certificiranje hmelja in hmeljnih proizvodov)

(1) Dosedanja organizacija za certificiranje hmelja iz 92.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) opravlja vse naloge kontrole in certificiranja hmelja in hmeljnih proizvodov, iz 138. člena tega zakona, do izteka veljavnosti odločb, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2027.

(2) Dosedanji centri za certificiranje hmelja in osebe, ki izvajajo certificiranje hmelja iz 92.a člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) opravljajo vse naloge certificiranja hmelja in hmeljnih proizvodov, iz 139. člena tega zakona, do izteka veljavnosti odločb, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2027.

217. člen

(dodatni terenski ogledi in pregledi na kraju samem)

Dodatni terenski ogledi iz 76. člena tega zakona in pregledi na kraju samem iz 78. člena tega zakona se do podelitve novega javnega pooblastila na podlagi tega zakona izvajajo na podlagi 36. in a36.b člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23). Šteje se, da lahko naloge za izvajalca javnega pooblastila še naprej izvajajo vsi strokovni delavci, ki so izpolnjevali zahtevane pogoje za izvajanje nalog na dan uveljavitve tega zakona.

218. člen

(evidenca podatkov o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev FSDN)

Podatki iz evidence kmetijskega knjigovodstva iz 151. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) se prenesejo v evidenco podatkov o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev FSDN iz 165. člena tega zakona v enem letu od začetka veljavnosti tega zakona.

219. člen

(evidenca o delovnih opravilih)

(1) Evidenca iz 162. člena tega zakona se vzpostavi po zaključku izvajanja finančne perspektive za izvajanje ukrepov kmetijske politike v letih 2023–2027.

(2) Ne glede na četrty odstavek 152. člena tega zakona zavezanci izpolnjujejo evidenco iz 162. člena tega zakona v pisni obliki v obdobju izvajanja finančne perspektive za izvajanje ukrepov kmetijske politike v letih 2023–2027.

220. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe dosedanjih predpisov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji podzakonski predpisi, izdani na podlagi Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23):

1. Pravilnik o označevanju vira sofinanciranja iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 28/25),

2. Pravilnik o strokovni komisiji za izvajanje intervencije konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtrarno iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 26/25),

3. Pravilnik o vpisu v evidenco osuševalnih in namakalnih sistemov (Uradni list RS, št. 72/24),

4. Pravilnik o evidenci organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev za skupno trženje, skupin proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti in medpanožnih organizacij (Uradni list RS, št. 63/24),

5. Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg žit, oljnic in uradno potrjenega semena (Uradni list RS, št. 49/24),
6. Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev in združenj organizacij proizvajalcev v sektorjih sadje in zelenjava, oljčno olje in namizne oljke ter hmelj (Uradni list RS, št. 43/24),
7. Pravilnik o priznanju skupin proizvajalcev za skupno trženje (Uradni list RS, št. 42/24),
8. Pravilnik o priznanju medpanožnih organizacij v kmetijskih sektorjih (Uradni list RS, št. 36/24),
9. Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev in združenj organizacij proizvajalcev v sektorjih žita, sladkor, lan in konoplja, goveje in telečje meso, ovčje in kozje meso, jajca, perutninsko meso, čebelarstvo, vino, živo drevje in druge rastline, čebulice, korenine in podobno, rezano cvetje in okrasno listje ter drugi proizvodi (Uradni list RS, št. 32/24 in 66/24),
10. Pravilnik o zbirki podatkov o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov v kmetijstvu in spremljanju stanja kmetijskih tal ter podatkov emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 24/24),
11. Pravilnik o evidenci o analizah voluminozne krme za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja (Uradni list RS, št. 24/24),
12. Uredba o finančni podpori za izvajanje aktivnosti kmetijskih, razvojnih in izobraževalnih organizacij Slovencev v zamejstvu (Uradni list RS, št. 121/23),
13. Pravilnik o metodah merjenja zemljišč in o tehničnih tolerancah meritev (Uradni list RS, št. 78/23),
14. Pravilnik o evidenci krajinskih značilnosti za pogojenost in ukrepe kmetijske politike (Uradni list RS, št. 39/23, 24/24 in 18/25),
15. Pravilnik o razvrstitvi kmetijskih gospodarstev v območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (Uradni list RS, št. 34/23),
16. Pravilnik o integrirani pridelavi poljščin, zelenjave, hmelja, sadja in oljk ter grozdja (Uradni list RS, št. 31/23, 67/23 in 56/24),
17. Pravilnik o evidenci pridelovalcev zelenjave in zelišč (Uradni list RS, št. 21/23),
18. Pravilnik o izračunu standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 21/23, 32/24 in 18/25),
19. Pravilnik o podnebnem poročilu o stanju v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 14/23),
20. Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati nosilec javnega pooblastila za pripravo podnebnega poročila o stanju v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 14/23),
21. Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati nosilec javnega pooblastila za zbiranje, obdelavo podatkov in izdelavo ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 14/23),
22. Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati nosilec javnega pooblastila za opravljanje nalog spremljanja emisij in odvzemov toplogrednih plinov v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 11/23),
23. Pravilnik o registru kmetijskih gospodarstev (Uradni list RS, št. 7/23 in 15/24),
24. Pravilnik o načinu uporabe in načinu poteka komunikacije prek Sopotnika ter načinu dodatnega obveščanja strank (Uradni list RS, št. 156/22),

25. Pravilnik o kadrovskih in tehničnih pogojih za izvajanje neformalnega izobraževanja na področju čebelarstva ter o programu neformalnega izobraževanja na področju čebelarstva za obdobje od 1. januarja 2023 do 31. decembra 2025 (Uradni list RS, št. 135/22),
26. Pravilnik o certificiranju pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov (Uradni list RS, št. 108/22),
27. Pravilnik o evidencah s področja ekološke pridelave in predelave kmetijskih pridelkov in živil (Uradni list RS, št. 105/22),
28. Pravilnik o načinu vzorčenja, zagotavljanju kakovosti in metodologiji laboratorijskega analiziranja organske snovi in hranil na kmetijskih zemljiščih za namen spremljanja emisij in odvzemov toplogrednih plinov v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 103/22),
29. Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati nosilec javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal (Uradni list RS, št. 103/22),
30. Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati nosilec javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal (Uradni list RS, št. 103/22),
31. Pravilnik o spremljanju stanja kmetijskih tal (Uradni list RS, št. 103/22),
32. Uredba o uporabi oljčnih tropin in rastlinske vode za gnojenje (Uradni list RS, št. 10/22),
33. Pravilnik o podrobnejših pogojih za izvajanje javne svetovalne službe v čebelarstvu za obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2028 (Uradni list RS, št. 174/21),
34. Pravilnik o nalogah, pogojih in cenah storitev opravljanja javne službe v hmeljarstvu (Uradni list RS, št. 41/21),
35. Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trge prašičjega mesa, ovčjega mesa ter perutninskega mesa in jajc (Uradni list RS, št. 191/20),
36. Pravilnik o priznanju organizacij proizvajalcev v sektorju mleka in mlečnih proizvodov (Uradni list RS, št. 110/20),
37. Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg govejega mesa (Uradni list RS, št. 91/20),
38. Pravilnik o organizacijah proizvajalcev v sektorju prašičjega mesa (Uradni list RS, št. 56/20),
39. Pravilnik o določitvi cen storitev javne službe kmetijskega svetovanja, ki so za uporabnike plačljive (Uradni list RS, št. 11/18 in 10/19),
40. Pravilnik o evidenci posebnih kultur (Uradni list RS, št. 1/18 in 42/23),
41. Pravilnik o evidenci za sektor mleka in o tržno informacijskem sistemu za trg mleka in mlečnih izdelkov (Uradni list RS, št. 66/17),
42. Pravilnik o pogojih glede prostorov, opremljenosti in kadrov, ki jih mora izpolnjevati izvajalec javne službe kmetijskega svetovanja (Uradni list RS, št. 63/17),
43. Pravilnik o merilih, postopkih in metodah za ohranjanje in trajnostno rabo rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo ter o pogojih za opravljanje javne službe nalog rastlinske genske banke (Uradni list RS, št. 62/17),
44. Pravilnik o pogojih glede prostorov, opremljenosti in kadrov za opravljanje javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin (Uradni list RS, št. 60/17),
45. Pravilnik o tržno informacijskem sistemu za trg s svežim sadjem (Uradni list RS, št. 83/16),

46. Pravilnik o evidenci komasacij (Uradni list RS, št. 36/16),
47. Pravilnik o seznamu kmetijske in gozdarske mehanizacije ter katalogu stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije (Uradni list RS, št. 7/16, 31/19, 157/21 in 94/24),
48. Pravilnik o katalogu stroškov in najvišjih priznanih vrednosti (Uradni list RS, št. 7/16, 38/16, 73/17, 31/19, 82/22 in 15/24),
49. Pravilnik o skupinah kmetijskih pridelkov (Uradni list RS, št. 4/16),
50. Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji (Uradni list RS, št. 57/15, 36/18, 151/22 in 4/25),
51. Pravilnik o izbiri izvajalcev kontrol na kraju samem (Uradni list RS, št. 30/15),
52. Pravilnik o določitvi majhnih količin živil, pogojih za njihovo pridelavo ter o določitvi nekaterih odstopanj za obrate na področju živil živalskega izvora (Uradni list RS, št. 96/14),
53. Pravilnik o registraciji in odobritvi obratov na področju živil (Uradni list RS, št. 96/14),
54. Pravilnik o podrobnejših pogojih za izvajanje javne službe upravljanja in vzdrževanja hidromelioracijskih sistemov (Uradni list RS, št. 85/14),
55. Pravilnik o delovanju mreže za zbiranje računovodskih podatkov o dohodkih in poslovanju kmetijskih gospodarstev, ki vodijo kmetijsko knjigovodstvo po metodologiji FADN (Uradni list RS, št. 76/14 in 43/19),
56. Pravilnik o embalaži in tržno informacijskem sistemu za oljčno olje (Uradni list RS, št. 60/12),
57. Pravilnik o izdaji dovoljenja za uvoz konopljinega semena iz tretjih držav (Uradni list RS, št. 65/11),
58. Pravilnik o metodah inšpekcijskega nadzora, ki se uporabljajo za preverjanje skladnosti svežega sadja in zelenjave s tržnimi standardi v maloprodaji (Uradni list RS, št. 30/11),
59. Uredba o izvajanju sistema izvoznih nadomestil v okviru prava Skupnosti za skupno ureditev kmetijskih trgov (Uradni list RS, št. 79/09 in 84/09 – popr.),
60. Uredba o izvajanju sistema varščin za izpolnitev obveznosti, povezanih z ukrepi kmetijske tržno-cenovne politike (Uradni list RS, št. 52/09),
61. Uredba o izvajanju sistema uvoznih in izvoznih dovoljenj, potrdil in listin o nadzoru za kmetijske proizvode (Uradni list RS, št. 34/09)
62. Uredba o ureditvi trga s hmeljem (Uradni list RS, št. 20/09, 60/10, 88/11 in 50/15),
63. Pravilnik o evidenci dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč (Uradni list RS, št. 122/08, 4/10 in 110/10),
64. Pravilnik o certificiranju pridelka hmelja in prometu s hmeljem (Uradni list RS, št. 98/08, 63/10 in 67/12).

(2) Predpisi iz prejšnjega odstavka se uporabljajo do uveljavitve podzakonskih predpisov po tem zakonu, če niso v nasprotju s tem zakonom.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se predpisi iz 34., 39., 42., 43., 44., 54. in 62. točke prvega odstavka tega člena uporabljajo do 31. decembra 2025.

221. člen

(podaljšanje veljavnosti predpisov)

(1) Kot predpisi, izdani na podlagi prvega odstavka 44. člena tega zakona, še naprej veljajo predpisi izdani na podlagi 10., 11., 11.a in 12. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23):

1. Uredba o izvajanju intervencije naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 20/25),

2. Uredba o izvajanju intervencije naložbe v sanacijo in obnovo gozdov po naravnih nesrečah in neugodnih vremenskih razmerah iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 14/25),

3. Uredba o izvajanju intervencije naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev, ter intervencije naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 14/25),

4. Uredba o izvajanju intervencij v sektorju sadja in zelenjave iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 109/24),

5. Uredba o pravilih socialne pogojenosti iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 109/24),

6. Uredba o izvajanju intervencije testiranje naravovarstvenih ukrepov na zavarovanih območjih iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 98/24),

7. Uredba o izvajanju intervencije naložbe v učinkovito rabo dušikovih gnojil, intervencije naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za optimalno uporabo hranil in trajnostno rabo FFS ter intervencije naložbe v nakup kmetijske mehanizacije in opreme za upravljanje traviščnih habitatov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 95/24),

8. Uredba o intervenciji ohranjanje, trajnostna raba in razvoj rastlinskih genskih virov v kmetijstvu iz Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 70/24),

9. Uredba o izvajanju intervencije konzorciji institucij znanja v podporo prehodu kmetijstva v zeleno, digitalno in podnebno nevtrarno iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 60/24 in 89/24),

10. Uredba o izvajanju intervencije podpora za projekte evropskega partnerstva za inovacije za kmetijsko produktivnost in trajnostnost iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 60/24),

11. Uredba o izvajanju intervencije regijski pristop povezovanja lokalnih proizvodov s poudarkom na ekoloških proizvodih iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 60/24),

12. Uredba o izvajanju intervencije izmenjava znanja in prenos informacij ter usposabljanje svetovalcev iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 57/24 in 109/24),

13. Uredba o podpori vinskemu sektorju na ciljnih trgih (Uradni list RS, št. 49/24),

14. Uredba o ukrepih kmetijske strukturne politike in kmetijske politike razvoja podeželja (Uradni list RS, št. 44/24),

15. Uredba o izvajanju intervencije podpora za dejavnosti informiranja in promocije proizvodov iz shem kakovosti iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 43/24),
16. Uredba o izvajanju intervencije naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev, ter intervencije naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih, iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 39/24),
17. Uredba o plačilih za okoljske in podnebne obveznosti ter naravne ali druge omejitve iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 30/24, 78/24 in 2/25),
18. Uredba o izvajanju gozdarskih intervencij iz strateškega načrta Republike Slovenije za obdobje 2023–2027 (Uradni list RS, št. 22/24 in 2/25),
19. Uredba o izvajanju podintervencije podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 18/24),
20. Uredba o pravilih pogojenosti (Uradni list RS, št. 2/24, 30/24 in 109/24),
21. Uredba o izvajanju intervencij s področja zemljiških operacij iz Strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 132/23),
22. Uredba o izvajanju intervencij v vinskem sektorju (Uradni list RS, št. 132/23 in 85/24),
23. Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v obdobju do leta 2027 (Uradni list RS, št. 132/23 in 57/24),
24. Uredba o izvajanju intervencije podpora za novo sodelovanje v shemah kakovosti iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 124/23 in 98/24),
25. Uredba o izvajanju intervencij podpora za vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in medgeneracijski prenos znanja iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 88/23, 12/24, 43/24 in 13/25),
26. Uredba o skupnih določbah za izvajanje intervencij razvoja podeželja, ki niso vezane na površino ali živali, iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 77/23, 19/24, 52/24 in 9/25),
27. Uredba o sofinanciranju zavarovalnih premij za zavarovanje primarne kmetijske proizvodnje (Uradni list RS, št. 64/23),
28. Uredba o izvajanju intervencij v sektorju čebelarских proizvodov iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 17/23),
29. Uredba o neposrednih plačilih iz strateškega načrta skupne kmetijske politike 2023–2027 (Uradni list RS, št. 17/23, 63/23, 113/23, 2/24, 30/24, 83/24, 2/25 in 36/25),
30. Uredba o izvajanju ukrepa izredna začasna podpora kmetom ter MSP, ki jih je vpliv ruske invazije na Ukrajino še posebej prizadel iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 17/23),
31. Uredba o delovanju lokalnih akcijskih skupin in potrditvi strategij lokalnega razvoja za programsko obdobje do leta 2027 (Uradni list RS, št. 161/22 in 61/23),
32. Uredba o sofinanciranju izvedbe praktičnega pouka v kmetijstvu in za usposobitev zavodov in razvojnih centrov v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 20/22 in 42/23),

33. Uredba o izvajanju podukrepa Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 28/18, 46/19, 129/20, 61/21 in 140/21),

34. Uredba o izvajanju ukrepa Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 68/17, 71/18, 36/19, 108/20, 163/21, 137/22 in 61/23),

35. Uredba o izvajanju podukrepa pomoč za zagon dejavnosti, namenjene razvoju majhnih kmetij, iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 47/17, 67/19, 74/21 in 135/21),

36. Uredba o izvajanju ukrepa Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 67/16, 68/17, 71/18, 157/20 in 61/21),

37. Uredba o ukrepih kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, ekološko kmetovanje in plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 16/16, 51/16, 84/16, 15/17, 63/17, 68/17, 5/18, 65/18, 81/18, 10/19, 76/19, 7/20, 61/20, 78/20, 26/21, 197/21, 20/22, 157/22, 34/23, 118/23 in 32/24),

38. Uredba o izvajanju ukrepa naložbe v osnovna sredstva in podukrepa podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 104/15, 32/16, 66/16, 14/17, 38/17, 40/17 – popr., 19/18, 82/18, 89/20, 152/20, 121/21, 11/22, 155/22, 12/23, 50/23, 103/23, 13/24 in 39/24),

39. Uredba o navzkrižni skladnosti (Uradni list RS, št. 97/15, 18/16, 84/16, 5/18, 81/18, 38/19 in 184/21),

40. Uredba o izvajanju podukrepa pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 (Uradni list RS, št. 55/15, 38/16, 84/16, 19/17, 66/18, 50/19, 4/20, 6/22 in 32/24),

41. Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS, št. 42/15, 28/16, 73/16, 72/17, 23/18, 68/18, 68/19, 157/20, 163/21, 181/21, 92/23 in 2/25).

(2) Kot predpis, izdan na podlagi 54. člena tega zakona, še naprej velja Pravilnik o katalogu stroškov in njihovih vrednostih na enoto (Uradni list RS, št. 34/24 in 95/24), izdan na podlagi 18.b člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

(3) Kot predpis, izdan na podlagi četrtega odstavka 116. člena, tretjega odstavka 117. člena in prvega odstavka 125. člena tega zakona, še naprej velja Uredba o izvajanju javne svetovalne službe v čebelarstvu za obdobje od 1. januarja 2022 do 31. decembra 2028 (Uradni list RS, št. 172/21 in 83/24), izdan na podlagi četrtega odstavka 113. člena, tretjega odstavka 114. člena in prvega odstavka 118. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

(4) Predpisi iz tega člena se uskladijo z določbami tega zakona v roku dveh let od uveljavitve tega zakona.

222. člen

(sredstva za gnojenje)

Uredba o izvajanju uredbe (EU) o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu (Uradni list RS, št. 30/23) se uporablja do uveljavitve zakona, ki bo uredil področje sredstev za gnojenje.

223. člen

(dovoljenja za zasaditev vinske trte)

Uredba o sistemu dovoljenj za zasaditev vinske trte (Uradni list RS, št. 4/16, 23/17, 22/24 in 70/24) se uporablja do uveljavitve zakona, ki bo uredil področje vina in vinskih proizvodov.

224. člen

(rok za sprejem podzakonskih predpisov)

Minister oziroma vlada sprejme predpise iz tega zakona v dveh letih od uveljavitve tega zakona.

225. člen

(prenehanje določb zakona o živinoreji)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati 12., 15., 17., 18., 20., 21., 23., 24., 25. in 26. člen Zakona o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVVR in 45/15).

226. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

227. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati 1. novembra 2025.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Ta člen ureja vsebino zakona in navaja pravne akte EU, ki se izvajajo s tem zakonom.

K 2. členu

Ta člen ureja izraze, ki so uporabljeni v zakonu.

Čebelar je oseba, ki je vpisana v register čebelnjakov kot odgovorna oseba za vzrejo čebel.

Nosilec je kmet v skladu z Uredbo 2021/2115/EU.

Kmetijska dejavnost je gospodarska panoga, ki obsega pridelovanje kmetijskih rastlin oziroma živinorejo ter storitve za rastlinsko pridelavo oziroma živinorejo, razen veterinarskih storitev, in zajema dejavnosti, ki so v predpisih, ki urejajo standardno klasifikacijo dejavnosti, navedene pod »01.1 Pridelovanje netrajnih rastlin«, »01.2 Gojenje trajnih nasadov«, »01.3 Razmnoževanje rastlin«, »01.4 Živinoreja«, »01.5 Mešano kmetijstvo« in »01.6 Storitve za kmetijsko proizvodnjo, priprava pridelkov«.

Kmetijski pridelki so živalski in rastlinski pridelki, za uveljavljanje ukrepov skupne kmetijske politike pa kmetijski proizvodi iz Priloge I Pogodbe o delovanju Evropske unije (Prečiščena različica Pogodbe o delovanju Evropske unije, UL C št. 202 z dne 7. 6. 2016, str. 47), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2019 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o spremembi Protokola št. 3 o Statutu Sodišča Evropske unije (UL L št. 2024/2019 z dne 12. 8. 2024).

Trajnostni kmetijsko-prehranski sistem, določen v zakonu, ki ureja hrano, je celovit in sklenjen sistem pridelave in reje, predelave, priprave kmetijskih proizvodov in živil za trg, distribucije, potrošnje hrane in ravnanja z odpadno hrano, ki v vseh delih tega sistema sočasno zagotavlja gospodarske, okoljsko-podnebne in družbene vidike trajnosti za zagotavljanje prehranske varnosti in suverenosti za sedanjost in prihodnje generacije.

K 3. členu

S 3. členom se določijo cilji kmetijske politike. Cilji odražajo večnamensko vlogo, ki jo vrši kmetijstvo. Kmetijstvo je gospodarski sektor, a hkrati tudi velik upravljavec prostora, zato izvaja pomembne ekosistemske funkcije. Hkrati preko zagotavljanja varne, kakovostne, zdrave hrane uresničuje za družbo relevantne potrebe.

Temeljni cilj kmetijske politike je zagotavljanje prehranske varnosti in prehranske suverenosti ter čim višje ravni samooskrbe. Na ta način se prvič v slovenski kmetijski zakonodaji prepoznava vlogo kmetijstva pri uresničevanju prehranske varnosti in prehranske suverenosti. Z vidika nedavnih kriz (energetske, zdravstvene) in zaostrenih geopolitičnih razmer v neposredni bližini EU ter naraščajoče podnebne nestabilnosti postaja hrana pomembna strateška dobrina. Vizija Evropske komisije o kmetijstvu in hrani¹ postavlja pridelavo hrane na vrh politične agende, kjer si tudi EU želi doseči večjo strateško avtonomijo. Kmetijstvo in hrana sta za EU strateška sektorja. V okviru tega temeljnega cilja je

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Vizija za kmetijstvo in prehrano Skupno oblikovanje kmetijskega in živilskega sektorja, ki bo privlačen za prihodnje generacije (2025). Dostopna na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?Uri=CELEX%3A52025DC0075>

posebej izpostavljeno varstvo kmetijskih zemljišč pred pozidavo, zaraščanjem in drugimi oblikami degradacije. Kmetijska zemljišča oziroma kmetijska tla so v Sloveniji izrazito omejen naravni vir, zato se z vsakršno izgubo kmetijskih zemljišč, zlasti s pozidavo, spodkopavajo temelji prehranske varnosti in suverenosti ter samooskrbe. Znotraj tega cilja je izpostavljen tudi pomen ekonomske trajnosti v kmetijstvu. Brez ekonomske trajnosti, torej stabilne, konkurenčne pridelave, ki zagotavlja dostojne dohodke v kmetijskem sektorju, ki privablja mlajše generacije, da se zaposlijo v kmetijskem sektorju in brez krepitev sodelovanja vzdolž celotne verige oskrbe s hrano ter sistematičnega in učinkovitega vlaganja v sistem znanja in inovacij v kmetijstvu ne bo mogoče doseči preostalih vidikov trajnosti.

Poleg temeljne naloge pridelave hrane se kmetijstvu kot pomembnemu upravljavcu prostora prepozna pomembno vlogo pri varovanju ekosistemov. S tem namenom je kot cilj kmetijske politike opredeljeno uresničevanje ekosistemskih storitev kmetijstva v povezavi z varovanjem zdravja tal, okolja, narave ter ohranjanjem genskih virov. Ker je kmetijstvo na eni strani vir emisij toplogrednih plinov, hkrati pa je zaradi narave svoje dejavnosti pod izrazitim vplivom podnebnih sprememb, je med ključnimi cilji kmetijske politike opredeljeno blaženje podnebnih sprememb na eni strani in prilagajanje kmetijstva na zaznane in pričakovane vplive podnebnih sprememb na drugi strani. Temu cilju je namenjeno kasneje tudi celotno VI. poglavje tega zakona.

Kmetijstvo izpolnjuje tudi naraščajoče zahteve družbe, zato je med cilji kmetijske politike navedeno izboljšanja dobrobiti in zdravja živali. Hkrati kmetijstvo uresničuje tudi druge družbene-relevantne funkcije, povezane z ohranjanjem podobe slovenskega podeželja oziroma kmetijske krajine ter vitalnosti in poseljenosti slovenskega podeželja.

S tem členom je prepoznano tudi, da ključnih vprašanj s področja hrane ni mogoče obravnavati le preko kmetijstva, temveč, da je pomembno nasloviti celoten kmetijsko–prehranski sistem, ki pomeni sklenjen sistem od pridelave do potrošnje hrane. Kmetijstvo je inherentni del kmetijsko–prehranskega sistema. A zgolj s spremembami na ravni kmetijske pridelave ne bo mogoče doseči celovitega, systemskega prehoda v bolj odporen, trajnosten, vključujoč in pravičen kmetijsko–prehranski sistem. Zato bi si kmetijska politika skupaj z ostalimi politikami morala prizadevati za systemsko ukrepanje, ki bo celovito osredotočeno na izzive od »vil do vilic«. V primerjavi z dosedanjimi opredelitvijo so cilji kmetijske politike nadgrajeni, urejeni celoviteje ter usklajeni s strateškimi dokumenti na ravni EU in države.

Člen kot enega izmed ciljev kmetijske politike določa tudi ohranjanje kranjske čebele (*Apis Mellifera carnica*) kot edine dovoljene za rejo in promet na območju Republike Slovenije.

K 4. členu

Ta člen na novo opredeli trajnostno kmetijstvo. Dosedanja opredelitev trajnostnega kmetijstva se je osredotočala izključno na okoljsko dimenzijo trajnosti, kar je pomanjkljivo. S predlagano opredelitvijo trajnostnega kmetijstva se prepozna, da se s trajnostnim kmetijstvom stremi k uravnoteženju vseh treh dimenzij trajnosti: ekonomske, podnebno–okoljske in družbene. Systemske rešitve v kmetijstvu bi morale biti oblikovane na način, da bi kar v največji možni meri upoštevale vse tri dimenzije trajnosti.

Trajnostno kmetijstvo mora kmetom zagotoviti spodbudne, varne, stabilne in dostojne pogoje za opravljanje kmetijske dejavnosti. Brez ekonomske trajnosti bo kmetij v Sloveniji vedno manj, zlasti na odročnih območjih, območjih s težjimi pogoji kmetovanja ali območjih z omejitvami. Zaradi nižjih dohodkov v kmetijstvu in težjih pogojev dela se mlajše generacije vse težje odločajo za poklic kmeta, zato je ekonomska trajnost pogosto neupravičeno spregledan vidik trajnostnega kmetijstva. Z novo opredelitvijo trajnostnega kmetijstva se temu vidiku namenja ustrežnejši poudarek. Hkrati je poudarjena tudi okoljsko–podnebna dimenzija trajnosti. Trajnostno kmetijstvo mora biti odgovorno do naravnih virov (voda, tal, zraka, biotske raznovrstnosti), prispevati k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam

ter naslavljati utemeljena pričakovanja družbe (na primer glede dostopa do varne, zdrave, kakovostne hrane za vse prebivalce, manjše uporabe protimikrobnih zdravil in fitofarmacevtskih sredstev, večje dobrobiti in zdravja živali).

K 5. členu

Ta člen vzpostavlja pravno podlago za sprejem strateških razvojnih dokumentov na področju kmetijstva, živilstva in drugih vidikov kmetijsko–prehranskega sistema ter podlago za sprejem izvedbenih strategij in akcijskih načrtov za uresničevanje strateških razvojnih dokumentov.

K 6. členu

S členom se vzpostavlja pravna podlaga za sprejem resolucije o zaščiti kranjske čebele. Resolucija predstavlja akt političnega pomena brez pravno zavezujočih norm, s katerim zakonodajalec daje priznanje posebnostim kranjske sivke, kot avtohtone čebelje vrste v Republiki Sloveniji. V prvem odstavku člena je določena okvirna vsebina resolucije, to pa je ocena stanja na področju čebelarstva, opredeljeni so cilji in ukrepi za ohranitev avtohtone populacije kranjske čebele in njene diverzitete ter ohranitev enakomerne in zadostne poseljenosti ozemlja Republike Slovenije s čebeljimi družinami. Nadalje so z resolucijo opredeljene tudi prednostne naloge, usmeritve za razvoj čebelarstva in javnih služb s področja čebelarstva, podana je ocena potrebnih sredstev za izvedbo programa, opredeljeni pa so tudi viri teh sredstev. Z določbo prvega odstavka je določeno tudi, da pri pripravi resolucije sodelujejo strokovnjaki s področja čebelarstva. V drugem odstavku člena je določeno, da resolucijo sprejme Državni zbor na predlog Vlade RS.

K 7. členu

Akcijski načrt za delo z mladimi kmeti in medgeneracijsko sodelovanje je seznam dejavnosti, ki se bodo izvajale na nacionalni ravni, da se izboljšajo razmere in pogoji za kmetovanje, predvsem mladih kmetov. Sočasno se bodo izvajale intervencije SN SKP, izvedba katerih se financira iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada ter sredstev proračuna Republike Slovenije. Namen dejavnosti akcijskega načrta je izboljšanje starostne strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev v Republiki Sloveniji.

Generacijska pomladitev je eden od ključnih predpogojev hitrejšega prestrukturiranja in povečanja konkurenčnosti slovenskega kmetijstva. Mlajši nosilci kmetijskih gospodarstev so bolj izobraženi in usposobljeni za delo v kmetijstvu. Cilj je spodbuditi mlade, da se odločijo za zagon kmetije in da si na kmetiji ustvarijo delovno mesto za polni delovni čas. Izobrazbena struktura mlajših kmetov je višja, posledično so bolj usposobljeni za delo na kmetiji. Mladi kmetje so bolj podjetniško naravnani in so motivirani za uvajanje tehnoloških, proizvodnih in organizacijskih, trženjskih sprememb in inovacij. Zaradi pomanjkanja lastnega kapitala težje dostopajo do finančnih virov, ki jih potrebujejo v najbolj zgodnji fazi zagona.

K 8. členu

V zadnjih letih je ekološko kmetijstvo pridobivalo pomen, zlasti zaradi hitrega naraščanja povpraševanja po ekoloških živilih in ozaveščenosti o pomenu pridelave zdrave hrane, varovanja okolja in narave. Tako danes ekološko kmetijstvo stopa v ospredje, kot pomembna oblika kmetijstva. Ekološko kmetijstvo zagotavlja zdravo hrano ter je okolju in naravi ena od najprijaznejših oblik kmetijstva. Hkrati izpolnjuje cilje trajnostnega razvoja in je vzorčen primer zelenega oziroma krožnega gospodarstva.

Akcijski načrt za razvoj ekološkega kmetijstva analizira stanje ekološkega kmetijstva v Sloveniji, postavlja strateške cilje in vizijo razvoja ekološkega kmetijstva. Analiza stanja obravnava prednostna področja pridelave in predelave ekoloških pridelkov, prenosa znanja na področju ekološkega kmetijstva, nadalje obravnava ekološko semenarstvo, povezovanje ekoloških kmetov in njihov skupni nastop na trgu, ekološka živila v sistemu javnega naročanja, promocijo in trženje ekoloških pridelkov, raziskave in razvoj novih tehnologij in ekološko kmetovanje v povezavi z okoljem in podnebnimi spremembami.

Akcijski načrt opredeli potrebe, cilje in ukrepe po navedenih prednostnih področjih.

K 9. členu

Člen vzpostavlja pravno podlago za sprejetje akcijskega načrta za razvoj območij z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (območja OMD), s čimer se priznava vloga, posebnosti in pomen teh območij za kmetijstvo. S prvim odstavkom člena je določena okvirna vsebina akcijskega načrta, iz katere izhaja opredelitev stanja na področju kmetijstva na območjih OMD, opredeljene pa so tudi potrebe, cilji in ukrepi za večletni razvoj kmetijstva na teh območjih. Z drugim odstavkom člena je nadalje določeno, da akcijski načrt sprejme vlada na predlog ministrstva, pristojnega za kmetijstvo.

K 10. členu

Člen o poročilu o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v nekoliko preoblikovani obliki ohranja vse elemente dosedanje ureditve iz ZKme-1. Določa pogostost priprave poročila, namen poročila in Kmetijski inštitut Slovenije kot pripravljavca tega poročila. Kmetijski inštitut Slovenije kot javno pooblastilo za ministrstvo izvede analize, zlasti: kmetijske pridelave, cen v kmetijstvu, gozdarstvu, ribištvu in živilski dejavnosti, ekonomskih rezultatov kmetijstva, gozdarstva, ribištva in živilske dejavnosti, stanja v živilski dejavnosti, zunanje trgovine z agroživilskimi proizvodi, ki so proizvodi rastlinskega ali živalskega izvora, vključno s proizvodi iz ribištva, akvakulture ali gozdarstva, ki so pridelani ali predelani za namen prehrane ljudi ali živali, in vključujejo tako surove kot predelane oblike, nastale v okviru kmetijske dejavnosti ali živilsko-predelovalne industrije

K 11. členu

Ta člen ureja podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu. Gre za že uveljavljeno zakonsko ureditev, vpeljana s spremembo in dopolnitvijo ZKme-1 leta 2021, ki se prenaša v predlog zakona. Člen določa vsebino in pripravo podnebnega poročila ter način izvedbe preko podelitve javnega pooblastila usposobljeni, strokovni instituciji. Z vidika stanja izpustov TGP poročilo celovito naslavlja vse emisije, povezane s kmetijskim sektorjem, po uveljavljeni mednarodni metodologiji. Poseben poudarek je namenjen tudi kmetijskim tlem in energiji v kmetijstvu. Na področju prilagajanja so predstavljeni ukrepi in proračunska izplačila zanje.

Podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu vsebuje tudi vsebino, ki je potrebna za pripravo poročil v skladu z zahtevami NEPN in Uredbe 2018/1999/EU o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, vključno s kazalci in metodologijami, potrebnimi za poročanje Evropski komisiji.

Prvo podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu je bilo pripravljeno leta 2024 za leto 2023 in je bilo v strokovni javnosti pozitivno sprejeto, saj celovito in objektivno predstavi stanje in trende ter ukrepanje na področju izpustov TGP, povezanih s kmetijskim sektorjem ter prizadevanja glede prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam.

Uveljavljena ureditev tega poročila se prenaša v zakon in se vsebinsko nadgrajuje z vsebinami, za katere je bilo ocenjeno, da bi jih takšno poročilo moralo dodatno nasloviti, in sicer gre za vsebine s področja rabe vode v kmetijstvu, krožnega in biogospodarstva, na naravi temelječih rešitev za blaženje in prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam. Prav tako je predviden prikaz stanja na podlagi kazalcev podnebja in okolja za kmetijstvo.

S podnebnim poročilom so sedaj na enem mestu sistematično zbirani in vsako leto posodobljeni vsi dostopni podatki za kmetijstvo ter priporočila za izboljšanje ukrepanja. Zagotovljena je tudi transparentnost teh podatkov, saj gre za podatke, ki so relevantni za strokovno javnost in družbo kot celoto. Z nadaljnjo nadgradnjo in konstantnim vsebinskim izboljšanjem tega poročila skozi čas bi to poročilo moralo predstavljati osnovo za bolj ciljno in učinkovito usmerjanje ukrepov in sredstev kmetijske politike, ki bo bolj utemeljeno na objektivnih, preverljivih in transparentnih podatkih. S tem pa se tudi sledi priporočilom Računskega sodišča RS iz leta 2023, ki je kmetijskemu ministrstvu naložilo sistematično spremljavo vpliva podnebnih sprememb na kmetijstvo in učinkovitosti ukrepov. Poleg tega bo to podnebno poročilo pomemben vir informacij za potrebe vseh poročanj, opredeljenih v osnutku Podnebnega zakona. Z vidika resnosti podnebnih izzivov in nujnosti trajnega, sistematičnega spremljanja podatkov in trendov se predlaga podaljšanje trajanja javnega pooblastila za pripravo takšnega poročila s petih let, kot je predpisano v veljavnem zakonu, na deset let.

K 12. členu

Predlog člena določa vzpostavitev sveta za kmetijstvo in podeželje kot krovnega strateškega posvetovalnega telesa ministra, v katerem so zastopane nevladne organizacije s področja celotne verige preskrbe s hrano. To posvetovalno telo ima nalogo svetovati ministru glede vsebin, glede katerih minister potrebuje posvetovanje. Svet vodi in sklicuje minister. V primerjavi z veljavno ureditvijo se sestava tega sveta širi tako, da je ob kmetijstvu zajeta celotna veriga preskrbe s hrano od pridelave, predelave, distribucije, trgovine in potrošnikov. Vključene so tudi nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju varstva potrošnikov, dobrobiti živali, podnebja ter okolja ali varstva narave.

S tem se odpira polje za vključujočo razpravo o razvoju kmetijstva v kontekstu prehoda v trajnosten, vključujoč, odporen in pravičen kmetijsko-prehranski sistem. Hkrati se sledi zagotavljanju uravnoteženosti pogledov in interesov. Izhajajoč iz temeljnih ciljev kmetijske politike in opredelitve trajnostnega kmetijstva v 3. in 4. členu tega predloga zakona, se tudi s sestavo sveta sledi temu, da so v razpravah o prihodnosti kmetijstva zastopani vsi trije vidiki trajnosti: ekonomska, podnebno-okoljska in družbena.

Člen vzpostavlja tudi pravno podlago za imenovanje specifičnih svetovalnih teles za posamezna področja.

K 13. členu

Predlog člena določa vzpostavitev znanstveno–strokovnega telesa, ki ministru nudi neodvisna in strokovna mnenja v zvezi s ključnimi področji razvoja kmetijstva, opredeljenimi v 3. in 4. členu tega zakona. Namen tega Sveta je krepiti vlogo stroke pri oblikovanju kmetijske politike, temelječe na podatkih in raziskavah.

K 14. členu

Člen določa pravno podlago, da lahko vlada oziroma minister izdaja podzakonske predpise, predvidene v določbah tega zakona, ter druge predpise, potrebne za izvajanje tega zakona in predpisov EU.

K 15. členu

Člen opredeljuje v kakšnih organizacijskih oblikah se lahko pojavi subjekt – nosilec kmetijskega gospodarstva.

Člen določa tudi pravilo, da je posamezna oseba lahko nosilec samo enega kmetijskega gospodarstva. To velja tudi v primeru, da se s kmetijstvom ukvarja tako kot poslovni subjekt (samostojni podjetnik posameznik) in kot fizična oseba, ki ni poslovni subjekt - ista davčna številka nosilca se lahko v registru kmetijskih gospodarstev (v nadaljnjem besedilu: RKG) pojavi samo enkrat.

Člen kot nosilca kmetijskega gospodarstva določa:

- fizična oseba, s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki ni vpisana v poslovni register Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PRS) za opravljanje kmetijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: nosilec družinske kmetije);
- fizična oseba brez stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, ki ni vpisana v PRS za opravljanje kmetijske dejavnosti;
- samostojni podjetnik posameznik, registriran za opravljanje kmetijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: samostojni podjetnik posameznik);
- pravna oseba, registrirana za opravljanje kmetijske dejavnosti;
- pašna skupnost, registrirana v skladu s tem zakonom;
- agrarna skupnost, registrirana v skladu z Zakonom o agrarnih skupnostih (Uradni list RS, št. 74/15, 44/22 in 38/24).

K 16. členu

Ta člen določa kaj je pašna skupnost, kako se ustanovi in registrira. V členu je tudi opredeljeno, da se prva faza predelave mleka šteje za kmetijsko dejavnost, saj zaradi same tradicije kot tudi oddaljenosti od naselij, je to nujno oziroma potrebno. Predsedniku pašne skupnosti se tudi omogoča, da pastir opravlja svoje delo kot osebno dopolnilno delo.

K 17. členu

Nosilec kmetijskega gospodarstva upravlja kmetijsko gospodarstvo in je odgovoren za izvajanje kmetijske dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu, vlaga vloge iz naslova ukrepov kmetijske politike, opravljati druga procesna dejanja v postopku v zvezi z vlogo in je dolžan posredovati podatke v evidence z delovnega področja ministrstva. Poleg pravic in obveznosti nosilca kmetijskega gospodarstva, ta člen določa tudi, da lahko nosilec družinske kmetije v RKG vpiše člana družinske kmetije z njegovo privolitvijo.

Član družinske kmetije je lahko oseba, starejša od 15 let, s stalnim prebivališčem v RS, ki:

– živi na istem naslovu kot nosilec družinske kmetije oziroma

– je nosilec zakonec, zunajzakonski partner ali oseba, s katero je v sorodstvu v ravni vrsti, v sorodstvu v stranski vrsti do vštetega drugega kolena oziroma v sorodstvu po svaštvu v prvem kolenu s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: član družinske kmetije). S prenehanjem svaštva zaradi smrti nosilca družinske kmetije se lahko s soglasjem novega nosilca družinske kmetije ohrani dotedanji član družinske kmetije, ki je bil sorodnik v ravni vrsti v prvem kolenu prejšnjega nosilca družinske kmetije.

Po smrti nosilca, ob podanem soglasju, ostanejo pri novem nosilcu pripisani člani umrlega nosilca, če gre za sorodnike po svaštvu v ravni vrsti v prvem kolenu prejšnjega nosilca družinske kmetije (njegove starše oziroma posvojitelje ali otroke oziroma posvojence). S tem se zagotovi kontinuiteta morebitnega nadaljevanja kmečkega zavarovanja teh članov, opravljanja dopolnilnih dejavnosti in dela na kmetiji.

Posamezna oseba je lahko v RKG vpisana samo enkrat, razen zaposlenih na kmetiji. S tem je onemogočeno, da bi se oseba, ki je vpisana kot član družinske kmetije, hkrati vpisala v RKG še kot nosilec kmetijskega gospodarstva in obratno.

K 18. členu

V členu je določena razvrstitev kmetijskega gospodarstva glede na standardni prihodek gospodarstva dosežen v zadnjih treh letih. Standardni prihodek je pomemben pokazatelj ekonomske moči kmetijskega gospodarstva, ker daje primerljiv rezultat med vsemi kmetijskimi gospodarstvi v posameznih državah članicah EU, saj je izračunan po enotni metodologiji, ki določa ekonomsko velikost kmetijskega gospodarstva, na podlagi pravilnika, ki ureja izračun standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev ter izražen v evrih. Standardni prihodek temelji na povprečnih vrednostih v petletnem referenčnem obdobju. Na podlagi takšne razdelitve bo možno oblikovati ciljno usmerjene ukrepe kmetijske politike, s katerimi bo RS oziroma ministrstvo spodbujalo razvoj kmetijskih gospodarstev in uresničevalo druge cilje kmetijske politike (prehranska suverenost, izboljšanje dohodkovne ravni kmetijskih gospodarstev, ohranjanje biodiverzitete, ohranjanje krajine, spodbujanje pomlajevanja kmetij, ipd.).

Standardni prihodek kmetijskih gospodarstev je edini med seboj primerljiv podatek prihodka iz izključno kmetijske dejavnosti med kmetijskimi gospodarstvi. Če bi se pri razvrstitvi kmetijskih gospodarstev uporabljalo tudi druge prihodke za ugotavljanje ekonomske moči kmetijskega gospodarstva, obstaja nevarnost, da bi s sredstvi SKP napačno podprli kmetijsko dejavnost, ki poteka v zelo majhnem obsegu; npr. kmetijsko gospodarstvo z 1 ha obdelovalnih površin, bi lahko kandidiralo na razpis za mehanizacijo, ki je primerna za obdelavo nad 100 ha površin, zaradi velikega dohodka iz gozda in dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji.

Razrede in velikost posameznega razreda bo predpisala vlada na podlagi podrobnejših analiz.

Da bi v določenem letu dosegli čim bolj učinkovito podporo posameznemu kmetijskemu gospodarstvu in glede na dejstvo, da je standardni prihodek določen na povprečni vrednosti petletnega referenčnega obdobja, bo vsaka kmetijsko gospodarstvo svoje dejansko stanje oziroma ekonomski razred v času

vstopa v določen ukrep kmetijske politike lahko spremenilo in spremembo dokazalo s knjigovodskimi podatki, kar določa 44. člen predloga zakona.

K 19. členu

Kmetijsko gospodarstvo sestavljajo kmetijska zemljišča, stavbe ali deli stavb s kmetijsko rabo, registrirana motorna vozila, priklopna vozila s kmetijsko rabo, naprave za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev in rejne živali.

Posebna oblika kmetijskega gospodarstva je družinska kmetija. Družinska kmetija je kmetijsko gospodarstvo, ki jo upravlja fizična oseba, s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki ni poslovni subjekt - nosilec družinske kmetije.

V RKG se bo za nosilca kmetijskega gospodarstva in v primeru družinske kmetije tudi za člane prevzelo lastniške podatke:

- parcele, stavbe in dele stavb s kmetijsko rabo iz katastra nepremičnin,
- motorna vozila in priklopna vozila s kmetijsko rabo, kot so: traktorji, traktorski priklopniki, zamenljivi vlečene stroje in gosenične traktorje, iz evidence registriranih vozil,
- naprave za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev iz evidence naprav za nanašanje fitofarmacevtskih sredstev in
- rejne živali iz zbirke podatkov gojenih kopenskih živali.

S temi podatki se bo bolj celovito popisalo osnovna sredstva kmetijskega gospodarstva, kar je osnova za spremljanje stanja in usmerjanje ukrepov kmetijske politike ter za presojo v postopkih vpisa in vodenja RKG, npr. ali kmetijsko gospodarstvo kot objekt sploh obstaja.

Zemljišča kmetijskega gospodarstva se bodo v RKG še vedno prijavljala kot GERK, BLOK in KRZ, kar je temelj identifikacijskega sistema zemljišč, ki se ga zahteva od držav članic EU za namen izvajanja SKP.

Dodatno je določeno, da sme na družinski kmetiji, kmetijske pridelke pridelane na tej družinski kmetiji, neposredno prodajati končnemu potrošniku nosilec, člani in zaposleni na družinski kmetiji, in druge osebe, ki opravljajo delo na družinski kmetiji na način in pod pogoji, določenimi v predpisih, ki urejajo delovno pravo in pogodbeno razmerja.

K 20. členu

V členu se opredeljuje pravica do uporabe osnovnih sredstev kmetijskega gospodarstva. Določeno je, kaj pomeni pravica uporabe kmetijskega zemljišča, ki se vrisuje v RKG kot del identifikacijskega sistema za zemljišča in izjemni primeri, v katerih nosilec kmetijskega gospodarstva ne more zagotoviti primernih dokazil.

Člen določa, da se v primeru družinskih kmetij, enako kot za nosilca družinske kmetije, podatke iz uradnih evidenc prevzema tudi za člane družinske kmetije, ki so za vpis v RKG podali soglasje. V tem primeru nosilcu družinske kmetije ni potrebno dokazovati pravice do uporabe za zemljišča v lasti članov družinske kmetije.

K 21. členu

Člen ureja prenos kmetijskega gospodarstva, ki je dovoljen pod pogojem, da novi nosilec postane lastnik ali zakupnik kmetijskih zemljišč ali sklene drug pravni posel z enotami, ki se uporabljajo za kmetijsko dejavnost, oziroma v primeru družinske kmetije sklene pravni posel, s katerim pridobi pravico do uporabe vseh kmetijskih zemljišč v lasti članov družinske kmetije za najmanj pet let. Prenosnik lahko zadrži pravico do uporabe kmetijskih zemljišč le v obsegu, ki ne dosega pogojev za vpis v RKG. Na ta način se zagotavlja, da je nosilec tisti, ki v praksi zares upravlja kmetijsko gospodarstvo, ima pravico sprejemati odločitve, pravico do uporabe proizvodnih virov in s tem dejanski nadzor in odgovornost za oziroma nad kmetijsko dejavnostjo. Novi nosilec se vpiše v RKG in z dnem vpisa postane novi nosilec.

Člen ureja tudi prenos kmetijskega gospodarstva v primeru smrti nosilca družinske kmetije. Do pravnomočnosti sklepa o dedovanju oziroma najpozneje do poteka 30 dni od pravnomočnosti sklepa o dedovanju družinska kmetija preide na novega nosilca družinske kmetije s soglasjem večine oseb, ki so poklicane k dedovanju oziroma lastnikov družinske kmetije. Šteje se, da ima novi nosilec družinske kmetije pravico do uporabe zemljišč v lasti prejšnjega nosilca družinske kmetije do pravnomočnosti sklepa o dedovanju. Novi nosilec mora vložiti vlogo za vpis v RKG v roku 30 dni od pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

K 22. členu

Člen določa, da ne sme nihče neupravičeno ovirati ali omejevati opravljanja kmetijskih opravil. Kot kmetijsko opravilo se šteje delovni proces ali vsakršna dejavnost, katere namen je opravljanje kmetijske dejavnosti in pripravljala dela za kmetijsko dejavnost; zlasti: obdelava kmetijskih površin v kmetijske namene, skladiščenje pridelkov, gnojenje, shranjevanje in obdelava organskih gnojil, uporaba fitofarmaceutskih sredstev za kmetijske namene, delo s kmetijsko mehanizacijo in rejnimi živalmi ter njihovi premiki, obratovanje in vzdrževanje naprav za kmetijske namene, obratovanje in vzdrževanje namakalnih sistemov in njihovih črpalk, reja in oskrba rejnih živali, ter druga opravila v živinoreji, ki so potrebna za zaščito rejnih živali in uspešnost reje, gonjenje in paša rejnih živali, postavitve in vzdrževanje pašnih sistemov v primeru nenadzorovane paše rejnih živali. Člen določa tudi, da se lahko kmetijska opravila, če to nujno terjata vrsta delovnega procesa, vremenske razmere, višja sila ali izredne okoliščine, opravljajo ob vsakem času.

K 23. členu

Člen določa, da kmetijsko opravilo, ki se izvaja v skladu s predpisi, ki urejajo kmetovanje, živinorejo, veterinarstvo, zaščito živali, gozdove, kmetijska zemljišča, divjad in lovstvo ter varstvo okolja, podnebja in ohranjanje narave ne predstavlja nedovoljenih motenj, nedopustnega vznemirjanja, prepovedanih imisij in emisij oziroma nedovoljenih posegov v prostor.

K 24. členu

V členu je določeno, da morajo občine v predpisih in drugih aktih iz svoje pristojnosti upoštevati prepoved neupravičenega oviranja ali omejevanja opravljanja kmetijskih opravil in v ta namen določati pogoje, ki omogočajo opravljanje teh opravil na vseh kmetijskih zemljiščih in objektih, namenjenih opravljanju kmetijske dejavnosti znotraj območja občin.

K 25. členu

Člen določa, da je mreža FSDN sistem organizacije za zbiranje, obdelovanje in sporočanje podatkov o poslovanju kmetijskih gospodarstev v skladu s pravnimi akti EU. Mreža FSDN je s tem namenjena pomoči pri upravljanju in izboljšanju poslovanja kmetijskih gospodarstev, spremljanju doseganja ciljev trajnosti in izboljšanju prehranskih sistemov. Mreža FSDN omogoča tudi spremljanje rezultatov in učinkov ukrepov kmetijskih politik. Člen opredeljuje kdo, in pod kakšnimi pogoji lahko sodeluje v mreži FSDN ter kakšne naloge in pristojnosti ima pri tem ministrstvo.

K 26. členu

Člen opredeljuje naloge in obveznosti, ki jih na javnem razpisu v obliki javnega pooblastila podeli ministrstvo. V tem členu, ki določa vsebinske obveznosti države članice v zvezi s FSDN, je opredeljena glede kvalitete zbranih podatkov izenačenost dajalcev podatkov (tako imenovani "vzorčniki" in "obvezniki"). Oboji dobijo v podpis pogodbo v kateri so jasno opredeljene obveznosti in pravice. Nadomestila so predvidena za "vzorčnike", ne pa tudi za "obveznike", računovodska pisarna zbira, kontrolira in ureja podatke od obeh skupin ter za to prejme tudi ustrezno nadomestilo. Člen določa tudi financiranje oziroma spodbude za člane mreže FSDN iz sredstev, ki jih zagotavlja EU.

K 27. členu

Ta člen ureja vzpostavitev strojnih krožkov, ki so namenjeni učinkovitejši rabi kmetijske in gozdarske mehanizacije ter opreme, delovne sile in drugih proizvodnih zmogljivosti. Majhna kmetijska gospodarstva ter razdrobljena agrarna struktura ne omogočata polne izkoriščenosti rabe kmetijske in gozdarske mehanizacije. Ker so stroški investicij v tovrstno mehanizacijo visoki, se z vzpostavitvijo strojnih krožkov optimizira učinkovitejša raba kmetijske mehanizacije, ki jo je mogoče doseči z opravljanjem storitev drugim v okviru med sosedске pomoči (strojnih krožkov). Strojne krožke lahko ustanovijo nosilci kmetijskih gospodarstev ter nosilci ali člani družinske kmetije in lastniki gozdov. Organizacija opravljanja storitev delovanja strojnih krožkov je ena od bolj učinkovitih oblik organiziranosti kmetijskih gospodarstev, ki posredno prispeva h gospodarni rabi javnih sredstev.

Strojni krožek se ustanovi na podlagi zakona, ki ureja društva, ki pri storitvah s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo opravlja predvsem informiranje, spodbujanje izvajanja storitev ter povezovanje izvajalcev in naročnikov storitev. O storitvah posameznega člana strojnega krožka se vodi evidenca na nivoju strojnega krožka.

Podrobnejši seznam kmetijske in gozdarske mehanizacije za učinkovito rabo kmetijske in gozdarske mehanizacije ter opreme se določi s podzakonskim aktom, ki ga predpiše minister. Omenjeni seznam opredeljuje mehanizacijo in opremo, ki se uporablja pri opravljanju kmetijske in gozdarske dejavnosti ter se lahko uporabi tudi za izvajanje drugih predpisov.

K 28. členu

Opravljanje dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji je celovito zakonsko urejeno že od leta 2000 dalje v veljavnem zakonu, ki ureja kmetijstvo.

Ta člen ureja temeljne pogoje za izvajanje dopolnilnih dejavnosti na družinski kmetiji in predstavlja sistemsko rešitev za izboljšanje ekonomske vzdržnosti kmetijstva, s poudarkom na območjih z omejenimi dejavniki. Dopolnilna dejavnost je definirana kot dejavnost, ki racionalno izkorišča obstoječe proizvodne zmogljivosti kmetije in delovno silo, z namenom ustvarjanja dodatnega dohodka, ne da bi izgubila značaj pomožne dejavnosti.

Z zakonom je opredeljena tudi povezanost dopolnilnih dejavnosti na družinskih kmetijah s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo, v okviru katerih se lahko opravljajo zlasti naslednje dopolnilne dejavnosti:

- predelava primarnih kmetijskih pridelkov;
- predelava gozdnih lesnih sortimentov;
- prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij;
- vzreja in predelava vodnih organizmov;
- turizem na kmetiji;
- dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki;
- predelava rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov;
- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročna dela;
- svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo;
- socialno varstvo.

Dopolnilne dejavnosti so ključni element za ohranjanje vitalnosti podeželja, saj omogočajo:

- boljše izkoriščanje virov kmetije,
- večjo ekonomsko varnost družinskih kmetij,
- varovanje kulturne in naravne dediščine,
- trajnostni razvoj podeželskih skupnosti.

Za izvajanje dopolnilne dejavnosti je kot nosilec dopolnilne dejavnosti lahko imenovan bodisi nosilec družinske kmetije bodisi njen član, vendar pod pogojem, da slednji pridobi izrecno soglasje nosilca družinske kmetije. Ta določba je pomembna z vidika notranje organizacije pravic in obveznosti znotraj družinske kmetije.

Poseben pomen ima določitev maksimalnega dovoljenega letnega dohodka iz dopolnilnih dejavnosti. Zakon določa omejitve na tri povprečne letne plače oziroma pet na območjih z omejenimi dejavniki, kar pomeni, da dopolnilna dejavnost ostaja zamejena v okvir pomožne dejavnosti in ne postane osrednja gospodarska dejavnost na kmetiji.

Četrty in peti odstavek podrobneje določata način izračuna dohodka za namene nadzora nad višino prihodkov. Pomembno je, da se dohodek določa brez upoštevanja davčnih olajšav, kar pomeni realnejšo oceno obsega dejavnosti. Če se nosilec dopolnilne dejavnosti opravlja skupaj z drugimi dejavnostmi, se dohodek dopolnilne dejavnosti ugotavlja sorazmerno glede na prihodke posameznih dejavnosti.

Sedmi odstavek uvaja prepoved izvajanja istovrstne dopolnilne dejavnosti, če je nosilec družinske kmetije ali družinski član že registriran za enako dejavnost kot samostojni podjetnik, zakoniti zastopnik ali večinski lastnik pravne osebe. S tem zakonodajalec preprečuje zlorabo statusa dopolnilne dejavnosti, ki ima praviloma ugodnejšo davčno in administrativno obravnavo.

Osmi odstavek daje vladi pooblastilo za določitev vrst dopolnilnih dejavnosti, obsega in pogojev ter definicije istovrstnosti dejavnosti, kar omogoča operativno prilagajanje zakonodaje dejanskemu stanju in potrebam na družinskih kmetijah.

K 29. členu

Ta člen vzpostavlja obveznost registracije dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji pred začetkom njenega izvajanja v RKG. Na ta način je zagotovljena preglednost in pravna sledljivost opravljanja omenjene dejavnosti. Ob tem se posebej ureja položaj, ko dopolnilno dejavnost izvaja član družinske kmetije in ne nosilec – v takem primeru je pogoj, da k izvajanju dopolnilne dejavnosti družinske kmetije pridobi soglasje nosilca družinske kmetije. Določa se tudi, da je za vodenje postopka vpisa dopolnilne dejavnosti na kmetiji krajevno pristojna tista upravna enota, ki je pristojna glede na lokacijo kmetijskega gospodarstva.

Upravna enota vodi vpis in obvešča ključne organe (Finančno upravo RS in AJPES), kar vzpostavlja medinstitucionalno povezanost evidenc. Če je prijava nepopolna, mora vlagatelj dopolniti vlogo, sicer se prijava z odločbo zavrže. Zoper odločbo je zagotovljeno pravno varstvo.

V primeru, da nosilec dopolnilne dejavnosti ne izpolnjuje pogojev za vpis, se izda odločba o zavrnitvi vpisa zoper katero je dovoljena pritožba.

Določena je tudi vsebina odločbe iz RKG z osebnimi in drugimi podatki nosilca dopolnilne dejavnosti in družinske kmetije.

Postopki izbrisa dopolnilnih dejavnosti iz registra so urejeni tako na podlagi odjave kot po uradni dolžnosti ali na podlagi predloga inšpektorja. V primeru izbrisa zaradi neizpolnjevanja pogojev vpis za isto dejavnost na isti kmetiji ni mogoč eno leto od pravnomočnosti sklepa, s čimer zakonodajalec vzpostavlja sankcijo za kršitve.

Prav tako je določen postopek v primeru, ko se registrira nova vrsta dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Deseti odstavek določa letno poročanje o doseženem letnem dohodku iz dopolnilnih dejavnosti. Zakon daje tudi pravno podlago, da ministrstvo pridobi od davčnega organa podatke o članih kmečkega gospodinjstva, ki so pri davčnem organu priglasili obravnavo dohodka iz malega obsega prve stopnje predelave kot dohodka v zvezi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo.

V zadnjem odstavku je predvidena pravna ureditev ob smrti nosilca dopolnilne dejavnosti. Določeno je, da se dopolnilna dejavnost izbriše iz RKG po uradni dolžnosti najkasneje v šestih mesecih, z možnostjo začasnega nadaljevanja izvajanja dejavnosti največ pol leta po smrti. Ta določba omogoča prenos dejavnosti brez pravne praznine.

K 30. členu

Rastlinska pridelava je del kmetijske dejavnosti za katero so značilna večja nihanja potreb po delu. Za uspešno opravljanje je zahtevana prožnost pri načrtovanju aktivnosti, ki so potrebne za rastlinsko pridelavo, kot npr. vpliv letnega časa in vremenskih razmer, biološke zahteve rastlin, povzročitelje bolezni ter kratek čas uporabe pridelkov oziroma pridelkov. Le upoštevanje vseh teh okoliščin zagotavlja kakovost pridelkov in zahteve trga po kakovostni in zdravi hrani. Določena sezonska opravila so povezana s časom vegetacije ter vremenskimi razmerami, zato je delo potrebno opraviti v relativno kratkem časovnem oknu, kar je mogoče le z večjim številom delavcev. Zaradi izrazito povečanega obsega potrebe po delovni sili v času delovnih konic, ko dela ni mogoče opraviti z obstoječo delovno silo je bilo nujno potrebno vzpostaviti institut začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu.

Naročnik začasnega ali občasnega dela je, nosilec kmetijskega gospodarstva ali član družinske kmetije, ki je vpisan v RKG za izvajanje kmetijskih panog (sadjarstvo, vinogradništvo, hmeljarstvo in zelenjadarstvo), pri katerih se večje potrebe po delavcih pojavljajo le v kratkem obdobju določenih sezonskih opravil. Pri začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu je obseg dela v neposredni odvisnosti od vegetacije, sezone oziroma narave dela glede na posamezno kmetijsko panogo. Dela se lahko opravljajo v vseh panogah rastlinske pridelave. V nadaljevanju so opredeljena le najpogostejša dela po posameznih kmetijskih panogah, za katera je značilna povečana potreba po delavcih in jih je mogoče izvajati na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu:

Sadjarstvo:

- obrezovanje sadnega drevja,
- sajenje sadnih sadik,
- ročno redčenje cvetov in plodičev,
- zelena dela v sadjarstvu,
- razpiranje in zapiranje mrež proti toči,
- postavitve opore: s protitočno mrežo, ograje, namakalnih sistemov,
- krčitev trajnih nasadov,
- obiranje in spravilo pridelka.

Vinogradništvo:

- obrezovanje vinske trte,
- vez šparonov,
- pletev mladice,
- uravnavanje mladice,

- vršičkanje vinograda,
- razlistavanje in odstranjevanje odvečnega grozdja,
- obiranje in spravilo pridelka.

Hmeljarstvo:

- sajenje hmelja,
- napeljava vodil,
- napeljava poganjkov,
- spravilo pridelka,
- čiščenje in popravilo žičnic,
- dela po naravnih nesrečah,
- obiranje in spravilo pridelka.

Zelenjadarstvo:

- setev in pikanje (presajanje) pikirancev ter oskrba pikirancev,
- oskrba sadik in priprava sadik, saditev,
- presajanje, okopavanje, pletje, oskrba posevka,
- prekrivanje posevkov s folijami,
- spravilo pridelka s polj, rastlinjakov (trganje plodov, rezanje, obiranje),
- priprava pridelka za trg (čiščenje, sortiranje, pakiranje).

Ostali tehnološki procesi so večinoma mehanizirani. Izpostaviti je potrebno tudi, da za druge kmetijske panoge (npr. živinoreja) pogodb o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu ni mogoče skleniti.

Naročnik dela je lahko pravna ali fizična oseba, vpisana v RKG, za katero bo izvajalec opravljal tovrstno obliko začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu na podlagi sklenjene pogodbe civilnega prava.

Izvajalec je fizična oseba, ki na podlagi pogodbe civilnega prava opravlja določeno začasno ali občasno delo v kmetijstvu za naročnika dela. Oseba, ki neodvisno opravlja dejavnost, ne more opravljati dela na podlagi pogodbe iz tega poglavja zakona.

K 31. členu

Delovni proces pri začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu ima elemente delovnega razmerja, ki je definirano kot razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo osebno in nepretrgano opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca (prvi odstavek 4. člena ZDR-1). Začasno ali občasno delo v kmetijstvu se opravlja na podlagi pogodbe o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu, ki je pogodba civilnega prava in predstavlja izjemo od prepovedi iz drugega odstavka 13. člena ZDR-1.

Uporaba sezonske delovne sile, ki je pogosto slabo plačana, se v kmetijskih obratih večinoma koncentrira na nekaj dni v določenih fazah pridelave. Najem sezonskih delavcev iz tujine je povezan s posebnimi težavami. Po eni strani gre za probleme s sporazumevanjem, po drugi pa za uporabo različnih tehnologij v gostujoči deželi v primerjavi z domačim okoljem.

Z vzpostavitvijo možnosti začasnega in občasnega dela v kmetijstvu se določenim kmetijskim panogam omogoča, da s pomočjo izvajalcev del opravijo potrebno delo v točno določenem časovnem obdobju glede na proizvodni proces v kmetijski panogi.

Predvidena je pogodba civilnega prava in ne pogodba o zaposlitvi, iz razloga, da so izvajalci del že ob sklepanju pogodbe seznanjeni, da je narava dela takšna, da jim ni mogoče zagotoviti vseh pravic, ki jih določa zakon, ki ureja delovna razmerja. S tem, ko podpišejo pogodbo civilnega prava je povsem jasno, da ne gre za delovno razmerje in da pravice ne bodo takšne kot jih pojmujejo, ko sklepamo pogodbo o zaposlitvi. Razlogi, da se ta dela ne opravlja v okviru pogodbe o zaposlitvi, so npr. krajša okna za izvajanje določene vrste dela – lahko tudi samo nekaj dni in ponovno delo zopet čez nekaj dni, npr. pri obiranju različnih sort, ki zorijo v različnih terminih; kot tudi npr. prekinitve zaradi neugodnih vremenskih razmer, ki lahko zahtevajo prekinitve dela za en ali več dni. Prav tako je značilno tudi pogosto menjavanje izvajalcev, saj je delo v kmetijstvu pogosto težko in zahteva določena znanja in spretnosti, kar privede do tega, da izvajalci dela ne zmorejo opravljati ali ga ne želijo več opravljati. Naročnik namreč zaradi biološke zahteve rastlin, zagotavljanja kakovosti pridelka ne more čakati, da v primeru, ko je potrebna zamenjava izvajalca, ker prvi dela ne zmore, drugi izvajalec podpiše pogodbo. Ugodni termin npr. za obiranje jagod je v tem času že mimo, kar naročniku lahko povzroči veliko ekonomsko škodo. Pogodba civilnega prava je bistveno bolj primerna, saj jo lahko naročnik in izvajalec podpišeta takoj, izvajalca pa ne zavaja. Kljub vsemu pa mu zagotavlja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, pravice vezane na odmore in počitek, zagotovljeno minimalno plačilo za opravljene ure dela, pa tudi pravice vezane na enako obravnavo glede na spol, prepoved dela otrok. Zagotavlja mu tudi enake pravice kot jih določa zakon, ki ureja delovna razmerja o prepovedi diskriminacije, spolnega in drugega nadlegovanja ter trpinčenja na delovnem mestu, odškodninski odgovornosti in varstvu nekaterih kategorij delavcev glede prepovedi opravljanja del in varstvu osebnih podatkov ter predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.

Pogodba o začasnem ali občasnem delu v kmetijstvu vsebuje naslednje elemente:

- naziv, sedež, KMG-MID, davčna številka in matična ali EMŠO naročnika dela,
- ime, priimek, rojstni datum, davčna številka in EMŠO izvajalca,
- vrsta dela, ki se bo opravljal kot začasno ali občasno delo v kmetijstvu,
- obdobje opravljanja začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu,
- predvideno število dni začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu,
- določilo o dnevnem ali tedenskem delovnem času in razporeditvi delovnega časa,

- datum sklenitve pogodbe,
- urna postavka za opravljeno delo in
- predvideni skupni znesek dohodka.

V členu je določen tudi način opravljanja dela in uporabo zakonodaje, ki ureja varnost in zdravje pri delu ter delovna razmerja. Določeno je tudi, da je v primeru sporov pristojno sodišče splošne pristojnosti.

K 32. členu

Že iz same definicije pojma začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu izhaja, da gre za delo, ki je začasne oziroma občasne narave.

Naročnik dela lahko uporablja institut začasnega ali občasnega dela največ 120 dni v koledarskem letu. Posamezen naročnik dela tako v seštevku v koledarskem letu ne sme preseči zakonsko predpisane omejitve glede števila dni tovrstne oblike dela.

Izvajalec del lahko začasno ali občasno delo opravlja največ 90 dni v enem koledarskem letu. Predlog zakona omogoča, da izvajalec lahko dela opravlja tudi pri več naročnikih hkrati, vendar ne sme preseči predpisanih omejitev glede delovnega časa, odmorov in počitkov, ki so opredeljeni v zakonu o delovnih razmerjih. Pri tem se upošteva, da gre za delo, ki je začasne ali občasne narave in zakonodajo o delovnem času. Omenjeno delo se lahko izvaja prekinjeno ali neprekinjeno. Zaradi narave kmetijskega dela, ki je pogosto sezonsko in neenakomerno porazdeljeno skozi leto, je bila uvedena možnost začasnega in občasnega dela, ki kmetijskim gospodarstvom omogoča prilagodljivo zaposlitev delavcev za krajša obdobja.

Z namenom omejitve prekarnih oblik dela in večje zaščite delavcev se znižuje največje dovoljeno število dni na strani izvajalca, ki opravlja začasno ali občasno delo v kmetijstvu. S tem ukrepom se spodbuja odgovorno zaposlovanje in preprečuje dolgotrajna delovna razmerja brez ustreznih delovnopравnih standardov.

K 33. členu

Določa se dolžnost naročnika del, da na nivoju izvajalca vodi evidenco števila dejansko opravljenih dni začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu, da se zagotovi učinkovit nadzor nad omejitvami, določenimi za tovrstno delo. Evidenca vsebuje še izrabo delovnega časa posameznega izvajalca, ki vključuje tudi prihod na delo in odhod z dela.

6. člen Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti (ZEPDSV) nalaga delodajalcu, da na področju dela in socialne varnosti vodi med drugim evidenco o zaposlenih delavcih (točka a). V tem primeru gre za posebno obliko dela, zato vodenje evidence po tej točki ne zadosti zahtevi predloga zakona.

Vodenje evidence je potrebno opredeliti s tem zakonom, saj obstoječe evidence opredeljene v ZEPDSV, ne zagotavljajo vseh potrebnih podatkov. Ker je namen zakona omejitve števila delovnih dni pri naročniku (največ 60 dni v koledarskem letu), v katerih bi izvajalci (večje število izvajalcev na enkrat) opravljali začasno ali občasno delo v kmetijstvu, je potrebno voditi evidenco izkoriščenosti dni, ko se kmetijska opravila izvajajo pri naročniku del. Če bi jih prekoračil, so v kazenskih določbah predvidene

sankcije. V kolikor kmetijsko gospodarstvo potrebuje izvajalce del za obdobje daljše od 60 dni se izvajalce zaposli po pogodbi o zaposlitvi za določen čas.

K 34. členu

Določena je najnižja urna postavka za opravljanje začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu.

Višina najnižje urne postavke za opravljeno začasno ali občasno delo v kmetijstvu se usklajuje z rastjo minimalne plače v Republiki Sloveniji, kot jo določa zakon, ki ureja minimalno plačo, ter jo enkrat letno določi minister, pristojen za kmetijstvo.

Višina najnižje bruto urne postavke se usklajuje z gibanjem povprečne plače, izplačane za obdobje januar do december preteklega leta, v primerjavi s povprečno plačo, izplačano za enako obdobje leto pred tem, in jo enkrat letno določi minister, pristojen za kmetijstvo, najkasneje do prvega aprila v koledarskem letu.

Višina najnižje urne postavke za uro opravljanega dela se usklajuje z gibanjem povprečne plače. V najnižjo urno postavko so vključeni tudi vsi davki in prispevki.

Višino najnižje bruto urne postavke enkrat letno določi minister, pristojen za kmetijstvo, najkasneje do konca februarja v koledarskem letu. Višina bruto urne postavke velja od marca tekočega koledarskega leta do vključno februarja naslednjega koledarskega leta. Sprejem podzakonskega predpisa je časovno usklajen z zakonom, ki ureja trg dela glede začasnega ali občasnega dela upokoјencev.

Pri pogodbi o opravljanju začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu gre za razmerje med pogodbenima strankama z elementi tako civilnega prava kot tudi delovnega prava. S predlagano ureditvijo se naročnika dela obvezuje k zagotovitvi izplačila plačila za opravljeno delo v 15. dneh po opravljenem delu.

K 35. členu

Člen določa, da se delo na podlagi pogodbe o začasnem in občasnem delu v kmetijstvu za potrebe socialnih zavarovanj šteje za delo preko drugega pravnega razmerja, za katera se osebe, ki ga opravljajo tudi obvezno pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarujejo na način in pod pogoji, ki jih določajo področni predpisi.

Izvajalec začasnega in občasnega dela v kmetijstvu se v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključi na podlagi 18. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. [48/22](#) – uradno prečiščeno besedilo, [40/23](#) – ZČmIS-1, [78/23](#) – ZORR, [84/23](#) – ZDOsk-1, [125/23](#) – odl. US in [133/23](#), v nadaljnjem besedilu: ZPIZ-2) ali pa se zavaruje za posebne primere zavarovanja na podlagi 2. alineje prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2, in sicer v odvisnosti od statusa izvajalca del.

18. člen ZPIZ-2 ureja obvezno vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje za drugo pravno razmerje. Obvezno se zavarujejo osebe, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravljajo delo, razen, če so uživalci pokojnine. Kot delo iz drugega pravnega razmerja se šteje delo oziroma storitev, kadar se plačilo, prejeto na podlagi tega pravnega razmerja, po zakonu, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek, in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek po zakonu, ki ureja dohodnino. Ne glede na zapisano, pa tretji odstavek 18. člena določa, da se oseba ne zavaruje na tej

podlagi, če je že vključena v zavarovanje po določbah 14. do 17. člena ZPIZ-2, 19. člena ZPIZ-2 ali 25. člena ZPIZ-2.

ZPIZ-2 je poleg omenjenega v 20. členu določil tudi posebne primere zavarovanja, in sicer se za primer invalidnosti in smrti, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni obvezno zavarujejo tudi osebe, ki v okviru drugega pravnega razmerja za plačilo opravljajo delo iz 18. člena tega zakona, vendar pa pri opravljanju tega dela niso zavarovani na podlagi 16. (družbeniki) ali 18. člena (drugo pravno razmerje) tega zakona. V primeru, če je oseba zavarovana zgolj za posebne primere zavarovanja (če ne plačuje polnih prispevkov), ji ne teče pokojninska doba in se ji ti prejemki ne vštevajo v pokojninsko osnovo, zavarovana pa je za poškodbo pri delu in poklicno bolezen v primeru invalidnosti in smrti, kar pomeni, da bo lahko koristila pravice v primeru nastopa predmetnih rizikov.

Izvajalci začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu se bodo tako v skladu s to določbo zakona ter določbami ZPIZ-2 obvezno zavarovali po 18. členu ZPIZ-2, če bodo za to izpolnjeni pogoji, sicer pa bodo zanje naročniki plačevali prispevek za posebne primere zavarovanja po 2. alineji prvega odstavka 20. člena ZPIZ-2.

Prav tako se izvajalec začasnega in občasnega dela v kmetijstvu vključi v obvezno zdravstveno zavarovanje in sicer na podlagi 55.a člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, [64/17](#) – ZZDej-K, [36/19](#), [189/20](#) – ZFRO, [51/21](#), [159/21](#), [196/21](#) – ZDOsk, [15/22](#), [43/22](#), [100/22](#) – ZNUZSZS, [141/22](#) – ZNUNBZ, [40/23](#) – ZČmIS-1, [78/23](#) in [32/25](#) – ZZDej-N, v nadaljevanju: ZZVZZ). Zavarovanci plačujejo prispevek za zdravstveno zavarovanje tudi od dohodkov iz drugega pravnega razmerja, na podlagi katerega niso zavarovani na podlagi prvega odstavka 15. člena ZZVZZ, prejetih na podlagi opravljenega dela oziroma storitev, kadar se plačilo, prejeto na podlagi tega pravnega razmerja, na podlagi zakona, ki ureja dohodnino, šteje za dohodek in ni oproščen plačila dohodnine ali ni drug dohodek na podlagi zakona, ki ureja dohodnino.

Izpostaviti je potrebno, da je odstopanje od zakona, ki ureja delovna razmerja nujno iz razloga, da gre za obseg del, ki so časovno omejena in prvenstveno namenjena reševanju pomanjkanja zadostne delovne sile v času delovnih konic. Vzpostavljeni institut začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu je predvsem namenjen preprečevanju širjenja zaposlovanja brez pogodbenega razmerja, ki je delo na črno. Omenjeni institut je s tem namenom administrativno enostaven za delodajalca in izvajalca del, skupni obseg ur določen tako na strani naročnika del kot tudi izvajalca pa je časovno zelo omejen. Zaradi navedenih omejitev je zgoraj navedena oblika dela potrebna, utemeljena in zlasti sorazmerna glede na njen namen.

K 36. členu

Ta člen ureja, da se za izvajanje skupne kmetijske politike v skladu z evropskimi predpisi pripravijo programski dokumenti skupne kmetijske politike, ki so finančno podprti s strani EU in so strateški dokumenti, s katerimi se zasleduje nacionalne cilje in skupne cilje EU na področju kmetijstva, podeželja in agroživilskega sektorja. Predlog dokumenta skupne kmetijske politike potrdi vlada, nato pa se dokument posreduje v uradno odobritev na Evropsko komisijo.

K 37. členu

Ta člen ureja, da se pripravi podzakonski predpis za sistem upravljanja in kontrol za izvajanje skupne kmetijske politike, ki se uresničuje s podporo EU, ki ga sprejme vlada. S tem predpisom se določijo udeleženci pri izvajanju skupne kmetijske, kot na primer organ upravljanja, pristojni organ, plačilna agencija, certifikacijski organ, posredniški organi, odbor za spremljanje, mreža za podeželje, ter njihove naloge, postopki za izbor operacij ter izvajanje operacij, spremljanje in vrednotenje ter obveščanje javnosti.

K 38. členu

Namen tega člena je določitev organa, ki je pristojen za izvajanje ukrepov kmetijskih politik, torej tudi Skupne kmetijske politike EU. Člen torej, v prvem in drugem odstavku, predstavlja izvedbo določb 9. člena Uredbe (EU) 2021/2116, ki predpisuje, da države članice določijo oziroma akreditirajo »oddelke ali organe« ki ob upoštevanju določenih pogojev izvajajo ukrepe, ki se financirajo iz Evropskega jamstvenega sklada in Evropskega sklada za razvoj podeželja v skladu s pravili za deljeno upravljanje, ki jih določa Uredba (EU) 2024/2509 (Finančna uredba). Te naloge v Sloveniji opravlja Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja, ki je edina akreditirana plačilna agencija v državi.

V tretjem odstavku je določena pristojnost oziroma odgovornost ministra za kmetijstvo za dodelitev akreditacije organu (Agenciji), ki naj izvaja naloge plačilne agencije. Minister lahko akreditacijo tudi odvzame ali podeli zgolj začasno akreditacijo. Ta odstavek je tako izpeljava 8. člena Uredbe (EU) 2021/2116 glede določitve pristojnega organa. Podrobnejše normiranje glede te prisojnosti ni potrebno, saj je postopke podelitve, odvzema in preveritve akreditacije plačilne agencije določen Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2022/128 in Delegirani uredbi 2022/127/EU.

K 39. členu

Ta člen ureja vrednotenje skupne kmetijske politike. Na podlagi večletnih izkušenj z vrednotenji se predlaga sprememba načina izvajanja vrednotenja skupne kmetijske politike, in sicer se predlaga vrednotenje skupne kmetijske na podlagi javnega pooblastila za dobo sedmih let. Izvajalec vrednotenja bo na podlagi dolgoročne pogodbe vzpostavil nabor usposobljenih strokovnjakov, ki bodo pripravljali kakovostna poročila vrednotenja. Vrednotenja so namenjena izboljšanju kakovosti zasnove in izvajanja strateških načrtov, prav tako je vrednotenje ključno orodje za ocenjevanje učinkovitosti strateških načrtov in intervencij, opredelitev področij za izboljšave in obveščanje pri odločanju za izboljšanje rezultatov in zagotavljanje odgovornosti. S pomočjo vrednotenja lahko zainteresirane strani bolje razumejo, ali strateški načrt in intervencije dosegajo načrtovane rezultate, in tako sprejemajo strokovno podprte odločitve o tem, kako jih izboljšati.

K 40. členu

Ta člen določa ukrepe kmetijske politike, ki obsegajo ukrepe, pomembne za uresničevanje sprejetih ciljev kmetijske politike in ukrepe skupne kmetijske politike. Ukrepi morajo biti med seboj usklajeni in se izvajajo po načelu enakopravnosti.

K 41. členu

V tem členu je določeno, da ministrstvo spodbuja ekološko kmetovanje in preusmeritev v prakse in metode ekološkega kmetovanja.

K 42. členu

V tem členu je določeno, da ministrstvo spodbuja kmetovanje na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost.

K 43. členu

Ta člen določa politike financiranja ukrepov kmetijske politike, ki se financirajo iz proračuna Republike Slovenije, občinskih proračunov, proračuna EU, namenskih dotacij in drugih virov.

K 44. členu

Ta člen ureja pravno podlago za določanje ukrepov kmetijske politike. Vlada ima pristojnost, da z uredbami, na temelju strateških dokumentov, kot je SN SKP, določi:

- vrste ukrepov in upravičence,
- pogoje za dodelitev in izplačilo sredstev ter merila za ocenjevanje vlog,
- upravne sankcije za neizpolnitev ali kršitev obveznosti iz ukrepov skupne kmetijske politike,
- način uveljavljanja sredstev in druga podrobnejša pravila postopka za uvedbo in izvajanje posameznega ukrepa, vire financiranja posameznih ukrepov,
- kontrolni sistem za izvedbo vključno s kontrolnimi podatki in način nadzora nad izvajanjem ukrepov.

Drugi odstavek poleg tega določa, da se lahko z uredbo določi, da se ukrepi izvajajo po pravilih upravnega postopka (npr. ukrepi zbirne vloge) ali na temelju javnega razpisa v upravnem postopku (investicijski in strukturni ukrepi) ali kot javno naročilo, če narava in cilji ukrepov to terjajo.

K 45. členu

Ta člen določa pravni okvir za vzpostavitev prožnega in odzivnega mehanizma pomoči države za kmetijski sektor v primeru kriznih okoliščin ali drugih nepredvidenih dogodkov. Pomoč se nameni v primerih, ko nastanejo okoliščine brez krivdnega ravnanja upravičenca. Pomoč se lahko dodeli le v skladu s pravnimi akti EU, kar pomeni, da se mora pri oblikovanju konkretnih ukrepov upoštevati pravni okvir EU, vključno s pravili o državnih pomočeh, uredbami o kriznih intervencijah in omejitvami glede dopustne intenzivnosti pomoči.

Upravičenci do tovrstne pomoči so nosilci kmetijskih gospodarstev, čebelarji ter fizične in pravne osebe, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo pridelave, prireje in predelave.

S podzakonskim aktom, ki ga sprejme vlada se podrobneje predpiše vrsto ukrepov, upravičence, pogoje, postopke, finančna sredstva in način izračuna pomoči. V tem predpisu se lahko tudi določi izdaja odločbe na podlagi podatkov iz uradnih evidenc, podrobnejši pogoji oziroma merila ali kontrolni sistem oziroma upravne sankcije.

V četrtem odstavku zakon eksplicitno določa pogoje, zaradi katerih vlagatelj ni upravičen do prejema pomoči.

K 46. členu

Ta člen ureja pravno podlago za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja kmetijstva s spodbujanjem delovanja nevladnih in nepridobitnih organizacij, ki delujejo na področju kmetijstva, živilstva in podeželja. Na podlagi podzakonskega predpisa se določijo ukrepi, upravičeni stroški, podrobnejši pogoji, merila in finančni pogoji za dodelitev pomoči.

K 47. členu

Ta člen določa finančne instrumente, saj so finančna sredstva nujna za rast, razvoj, pa tudi za ohranjanje kmetijske pridelave, pri čemer nepovratna sredstva skupne kmetijske politike ne morejo pokriti vseh potreb. Ključni problemi kmetov pri pridobivanju virov financiranja nastajajo predvsem zaradi pomanjkanja poslovne ali kreditne zgodovine, pomanjkanja sposobnosti zavarovanja posojila s premoženjem, visokih stroškov odobritve posojil, obremenjujočih administrativni postopkov. Hkrati pa povpraševanje po finančnih virih presega ponudbo, kar je posledica omejene ponudbe virov financiranja kmetijstva na slovenskem trgu.

V predlogu tega člena omogočamo izvajanje finančnih instrumentov na področju kmetijske politike, ki se lahko izvajajo kot finančni instrumenti ali kot ukrepi finančnega inženiringa. Pomeni možnost oblikovanja finančnih instrumentov z evropskimi sredstvi ali finančnega inženiringa z nacionalnimi sredstvi. Finančni produkti, ki se oblikujejo na podlagi tega določila lahko prinesejo številne prednosti, kot na primer: brez stroškov odobritve in vodenja posojila, nizka obrestna mera oziroma brez obresti, možnost pridobitve podpore v obliki kapitalskega znižanja (odpis dela posojila) ob doseganju merljivega trajnostnega cilja, ugodnejši pogoji zavarovanja in enostavno prijavo.

Za kmete je pomembno tudi, da so finančni produkti vedno na voljo, kar jim olajša finančno načrtovanje. V skladu s pravili državnih pomoči pa je možna tudi kombinacija nepovratnih sredstev skupne kmetijske politike in finančnega produkta.

K 48. členu

Ta člen ureja pristojnosti v zvezi s pristopom CLLD, ki predstavlja orodje pri spodbujanju skupnega lokalnega razvoja po pristopu »od spodaj navzgor«. Pristop »od spodaj navzgor« omogoča lokalnemu prebivalstvu, da z oblikovanjem lokalnih partnerstev, tako imenovanih lokalnih akcijskih skupin (LAS), aktivno odloča o prioritetah in razvojnih ciljih lokalnega območja, vključno z viri financiranja za doseganje ciljev lokalnega območja. Pristop omogoča lokalnim akterjem uresničevanje široke palete izzivov v različnih okoljih, večjo fleksibilnost pri doseganju ciljev in odgovarja dejanskim potrebam lokalnega območja.

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost skozi potrjene lokalne akcijske skupine (LAS) in strategije lokalnega razvoja spodbuja zaposlovanje, rast, socialno vključenost in lokalni razvoj na podeželskih območjih. Namen intervencije je doseganje navedenega cilja skozi izvajanje operacij in operacij sodelovanja med različnimi LAS, ki naslavljajo potrebe in izzive na podeželju, kot so npr. socialna vključenost vseh prebivalcev na podeželju, spodbujanje zaposlovanja ter podjetništva na podeželju, razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja, razvoj manjše infrastrukture na podeželju, razvoj koncepta Pametnih vasi, okoljske in podnebne rešitve na podeželju, spodbude ekološkemu kmetovanju idr.

K 49. členu

Ta člen določa obveščanje javnosti o dodeljenih sredstvih iz programskih dokumentov skupne kmetijske politike, ki se financirajo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, razen ukrepov, vezanih na površino ali žival, so odgovorni za obveščanje javnosti o podprtih aktivnostih. Obveščanje javnosti se izvaja kot označevanje vira financiranja, kar podrobneje predpiše minister.

K 50. členu

Ta člen na splošno določa kdo so upravičenci do ukrepov kmetijskih politike, in sicer:

- nosilec kmetijskega gospodarstva,
- čebelar,
- fizična, pravna oseba in združenje pravnih oziroma fizičnih oseb, ki opravljajo gospodarsko dejavnost pridelave, prireje in predelave, trgovinsko ali drugo dejavnost.

Podrobneje posebne skupine upravičencev določajo uredbe, ki jih vlada sprejme na temelju 44. člena tega zakona. Drugi in tretji odstavek prinašata nekoliko dopolnjeno in jasnejšo opredelitev odgovornosti upravičenca (v primerjavi z besedilom istoimenskega 17. člena ZKme-1), ki je bila potrebna, kot so pokazale izkušnje tudi iz drugih držav članic EU, zaradi zaščite javnih sredstev pred neupravičeno porabo. Dopolnjena določitev odgovornosti se nanaša zlasti na odobritev oziroma izplačilo sredstev (oziroma za upravnih sankcij v primeru kršitev pravil ukrepov ali politik) v primerih umetno ustvarjenih pogojev (62. člen Uredbe 2021/2116/EU – klavzula o izogibanju).

K 51. členu

Ta člen določa, da lahko posamezna občina uvede ukrepe razvoja podeželja samo, če niso v nasprotju s predpisi iz 44. člena tega zakona in pravnimi akti EU.

K 52. členu

Ta člen opredeli možnost priprave podzakonskega predpisa, s katerim bi se opredelile bistvene zahteve za trajnostne kmetijske objekte. Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21, 105/22 – ZZNŠPP, 133/23 in 85/24 – ZAI-D-A) v 34. členu sicer že določa, da lahko bistvene zahteve, razen bistvene zahteve mehanske odpornosti in stabilnosti, ki se nanašajo na posebne vrste objektov ali dele bistvenih zahtev, predpišejo pristojni ministri, v katerih delovno področje spadajo takšne vrste objektov ali bistvene zahteve, v soglasju z ministrom, pristojnim za graditev. S predlagano zakonsko ureditvijo se nadgradi ureditev iz Gradbenega zakona na način, da se opredeli področja, v zvezi s katerimi bi bile opredeljene te zahteve. Ob pripravi strateškega načrta Skupne kmetijske politike 2023–2027 je namreč Evropska komisija Slovenijo izrecno napotila, da se pri novogradnjah usmeri v javno podporo npr. nizkoemisijских hlevov, pri čemer pa v trenutni gradbeni zakonodaji ni opredeljenih jasnih standardov za takšne objekte. Zaradi tega so se ti (nad)standardi predpisovali v posameznih izvedbenih uredbah za izvajanje ukrepov kmetijske politike.

Kmetijske stavbe, zlasti v živinoreji, imajo ključno vlogo pri prehodu v trajnostno kmetijstvo, npr. v smer zagotavljanja dobrobiti živali in zmanjšanja vpliva na okolje in podnebje. Npr. nizkoemisijских hlevi in druge trajnostne rešitve lahko bistveno zmanjšajo izpuste toplogrednih plinov, kot sta metan (CH₄) in dušikov oksid (N₂O), ter izboljšajo upravljanje gnojevke in amoniakovih emisij. Prav tako trajnostni

kmetijski objekti prispevajo k večji energetski učinkovitosti, zmanjšanju stroškov obratovanja ter optimizaciji rabe virov, kot so voda, gnojila in energija. Na EU ravni so v postopku spreminjanja tudi pravni akti glede zagotavljanja dobrobiti živali, zato se s predlaganim členom uvaja možnost, da se opredeli ustrezne zahteve glede kmetijskih objektov z vidika zagotavljanja dobrobiti živali.

Predlagani člen daje pravno podlago za pripravo podzakonskega predpisa, da lahko ministrstvo z javnimi sredstvi, ki jih dodeluje v okviru različnih ukrepov kmetijske politike, pospeši in spodbuja graditev trajnostnih kmetijskih objektov. Pri dosedanjem izvajanju so bile tovrstne nadstandardne zahteve (npr. glede dobrobiti živali, varčnosti rabe vode, energetske učinkovitosti, OVE itd.) sicer že do določene mere urejene v specifičnih izvedbenih uredbah za ukrepe kmetijske politike, vendar zelo razdrobljeno po več uredbah. Vlagatelji, ki so želeli prejeti javna sredstva za investicije v kmetijske objekte, so tako morali spoštovati predpisane zahteve iz navedenih uredb. Takšna ureditev ni optimalna, saj so ukrepi kmetijske politike predvsem finančni mehanizmi, predpisovanje pogojev za ureditev objektov pa bi po vsebini moralo biti urejeno ločeno v posebnem, specialnejšem podzakonskem predpisu. S tem namenom se predlaga ureditev te materije v enem podzakonskem predpisu, na katerega se bodo kasneje lahko posamezne izvedbene uredbe za ukrepe kmetijske politike tudi ustrezno sklicale. Na ta način bo dosežena bistvena poenostavitev uredb, ki urejajo ukrepe kmetijske politike, poenotenje teh zahtev med ukrepi, ureditev zahtev glede trajnosti v enem predpisu ter bistveno večja transparentnost za potencialne upravičence iz naslova ukrepov kmetijske politike. Načrtovani podzakonski predpis bo predpisoval pogoje za trajnostno gradnjo kmetijskih objektov, kadar gre za financiranje ali sofinanciranje teh objektov iz javnih sredstev, t.j. sredstev iz proračuna RS oziroma proračuna EU. Gre torej za mehanizem spodbujanja trajnostne gradnje v okviru ukrepov kmetijske politike, ki jih izvaja ministrstvo.

K 53. členu

Ta člen določa da je ministrstvo odgovorno za pripravo modelnih izračunov za določitev višine plačil na enoto površine živali ali rastline, za katero se izvaja financiranje. Ukrepi pri katerih se določijo višine plačil na enoto so glede na veljavni strateški dokument Shema za podnebje in okolje (SOPO), Kmetijsko-okoljska-podnebna plačila (KOPOP), Ekološko kmetovanje (EK), Biotično varstvo rastlin, Dobrobit živali, Izvajanje ukrepov iz načrtov upravljanja zavarovanih območij in Plačila Natura 2000. Ministrstvo lahko dodaja tudi druge ukrepe oz. intervencije, če je tako določeno v pravnih aktih EU, ki določajo pripravo dokumentov skupne kmetijske politike.

Modelni izračuni se izvajajo z namenom kritja dela ali vseh stroškov in izpada dohodka, ki nastanejo zaradi izvajanja ukrepov oziroma intervencij. Modelni izračuni morajo biti v ustrezni obliki, določeni s pravnimi akti EU za vsakokratne programske dokumente skupne kmetijske politike.

V členu so določeni tudi pogoji za podelitev javnega pooblastila, ki se podeli na podlagi javnega razpisa. Minister podeli javno pooblastilo z odločbo za obdobje sedmih let, medsebojna razmerja pa se uredijo s pogodbo.

K 54. členu

Ta člen določa katalog stroškov in najvišjih priznanih vrednosti, ki je podlaga za določanje zgornje vrednosti upravičenih stroškov predvsem pri naložbenih ukrepih intervencij strateškega načrta skupne kmetijske politike, lahko se pa uporabi tudi pri drugih ukrepih strateškega načrta skupne kmetijske politike, kot skupne kmetijske politike nasploh. Najvišje priznane vrednosti so oblikovane po vrstah naložbe na enoto in se določajo za naslednje skupine naložb v opredmetena sredstva:

1. objekti v pridelavo, predelavo in trženje kmetijskih pridelkov, pašniki ter priključki na javno cestno, vodovodno in energetska infrastrukturo;
2. zemljiške operacije v skladu z zakonom, ki ureja kmetijska zemljišča;
3. trajni nasadi s pripadajočo opremo;
4. kmetijska mehanizacija;
5. gozdne prometnice v skladu s pravilnikom, ki ureja gozdne prometnice, in stroji za gozdno drevesničarstvo.

Katalog stroškov je metodologija preverjanja tržnih cen, še posebej po spremembi okoliščin povezanih s podražitvami energentov ter posledično povišanja stroškov gradnje in storitev.

Katalog zmanjšuje bremena vlagatelja k pridobivanju treh med seboj neodvisnih ponudb, obenem pa zagotavlja transparentno in racionalno porabo javnih sredstev.

Zaradi ponavljajočih se kriznih razmer in s tem povezanih pogostih sprememb poslovnega okolja, v smislu cenovnih nihanj na trgu, je potrebno zagotoviti redno posodabljanje kataloga stroškov in najvišjih priznanih vrednosti. Določba v predlogu zakona je oblikovano tako, da se lahko posodobitve izvedejo kadarkoli ob pojavu oziroma ugotovitvi sprememb na trgu, kar daje veliko fleksibilnost in s tem prednost upravičencem.

K 55. členu

Enota GVŽ se uporablja predvsem za namene ukrepov kmetijske politike. Izhodišče, ki ga Statistični urad RS uporablja za izračun koeficientov GVŽ, je 500 kg žive mase živali. Tudi Urad za makroekonomske analize in razvoj pri spremljanju intenzivnosti kmetijstva uporablja GVŽ, kjer je izhodišče za izračun koeficientov 500 kg žive mase živali. Tudi iz druge slovenske strokovne literature izhaja, da je v Sloveniji izhodišče za izračun koeficientov GVŽ 500 kg žive mase živali (500 kg = 1 GVŽ), vendar pa le to ni določeno v nobenem predpisu. Ker se primerjalna enota GVŽ uporablja za različne namene, je potrebno na ravni države določiti enotno strokovno utemeljeno izhodišče za izračun koeficientov GVŽ. Koeficienti GVŽ, ki se trenutno uporabljajo, so določeni v prilogi Pravilnika o Evidenci imetnikov rejnih živali in Evidenci rejnih živali (Uradni list RS, št. [87/14](#), [15/16](#) in [78/18](#)) in so usklajeni s stroko (KIS) in SURS-om. Določena je zakonska pravna podlaga za izhodišče za izračun GVŽ.

K 56. členu

Za uresničevanje ciljev kmetijske politike iz 3. člena tega zakona se spodbuja prostovoljno proizvodno ali poslovno združevanje nosilcev kmetijskih gospodarstev v zadrugah, skupinah in organizacijah proizvajalcev ter medpanožnih organizacijah.

K 57. členu

Organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev so oblika združevanja proizvajalcev v kmetijskih sektorjih, ki jo omogoča skupna kmetijska politika. Organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev so urejeni s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih

proizvodov, na nacionalni ravni pa se s predpisi ministra določijo pogoji za priznavanje organizacij proizvajalcev in združenj organizacij proizvajalcev v posameznih kmetijskih sektorjih.

Organizacija proizvajalcev oziroma združenje organizacij proizvajalcev je ali pravna oseba ali del pravne osebe, ki pa mora biti jasno organizacijsko opredeljen. Pravne osebe so ali gospodarske družbe ali pa zadruge, registrirane v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja zadruge, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

Člani organizacije proizvajalcev so lahko proizvajalci kmetijskih pridelkov, pravne osebe, ki so registrirane v skladu z zakonom, ki ureja zadruge, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki združujejo proizvajalce kmetijskih pridelkov posameznega sektorja, ali osebe, ki niso proizvajalci kmetijskih pridelkov, če je to dovoljeno s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

Združenje organizacij proizvajalcev povezuje priznane organizacije proizvajalcev. Člani so poleg organizacij proizvajalcev tudi osebe, ki niso organizacije proizvajalcev, če je to dovoljeno s pravnimi akti EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

Organizacija proizvajalcev oziroma združenje organizacij proizvajalcev ima svoje interne akte, ki določajo samostojno upravljanje ter obveznosti in pravice članov, financiranje in druge obveznosti, ki so potrebne za delovanje organizacije proizvajalcev oziroma združenja organizacij proizvajalcev.

Organizacija proizvajalcev se prizna z odločbo ministra, če izpolnjuje pogoje glede organizacijske strukture, članstva in obsega oziroma vrednosti pridelave ter pogoje, ki so za posamezen sektor določeni v pravnih aktih EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

Združenje organizacij proizvajalcev se prizna z odločbo ministra, če izpolnjuje pogoje glede organizacijske strukture, članstva in pogoje, ki so za posamezen sektor določeni v pravnih aktih EU, ki urejajo skupno tržno ureditev kmetijskih proizvodov.

V primeru neizpolnjevanja pogojev za priznanje, se priznanje organizaciji proizvajalcev oziroma združenju organizacij proizvajalcev z odločbo ministra odvzame.

Za začasen odvzem priznanja organizaciji proizvajalcev oziroma združenju organizacij proizvajalcev je v sektorju sadja in zelenjave pristojen inšpektorat, pristojen za kmetijstvo.

K 58. členu

Skupine proizvajalcev so oblika združevanja proizvajalcev sektorjev v kmetijstvu ali pa kratkih dobavnih verig, ki jo omogoča skupna kmetijska politika in za to tudi lahko daje finančna sredstva za začetno delovanje teh skupin, ali pa skupine proizvajalcev kandidirajo na sredstva intervencij Strateškega načrta in zaradi organiziranosti pridobijo dodatne točke pri vrednotenju. Predpogoj pa je, da so te skupine proizvajalcev predhodno priznane z odločbo ministra. Medtem, ko so organizacije proizvajalcev urejene z Uredbo 1308/2013/EU, ureja skupine proizvajalcev država članica sama s svojimi predpisi. Poleg določila 58.člena zakona so to še predpisi ministra, ki za posamezen sektor opredeljujejo skupino proizvajalcev in tudi, v katerih sektorjih je tovrstno združevanje urejeno.

Skupina proizvajalcev je pravna oseba ali pa le del pravne osebe, ki pa mora biti jasno organizacijsko opredeljena. Te pravne osebe so bodisi gospodarske družbe ali pa zadruge registrirane v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja zadruge, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe. Proizvajalci se združujejo v skupine proizvajalcev zaradi učinkovitejšega nastopa na trgu in tudi, da skupaj prilagajajo obseg in tehnologijo proizvodnje za doseganje boljšega ekonomskega rezultata.

Člani skupine proizvajalcev so lahko proizvajalci kmetijskih pridelkov, ki so nosilci kmetijskih gospodarstev po tem zakonu oziroma pravne osebe, ki so registrirane v skladu z zakonom, ki ureja zadrage, ali zakonom, ki ureja gospodarske družbe, ki združujejo proizvajalce kmetijskih pridelkov posameznega sektorja. Seveda se pri vseh, pred izdajo odločbe o priznanju in tudi tekom veljavnega priznanja, preverja izpolnjevanje pogojev za članstvo in priznanje skupine proizvajalcev.

Skupina proizvajalcev ima svoje interne akte, ki določajo samostojno upravljanje ter obveznosti in pravice članov, financiranje, tudi morebitne članarine. Skupino proizvajalcev zastopa predstojnik oziroma vodja, ki je v primeru, da je skupina proizvajalcev del pravne osebe, hkrati tudi zakoniti zastopnik pravne osebe. Zelo pomembno je, da člani pristopajo v skupino proizvajalcev prostovoljno in da se skupaj odločajo o pomembnih vprašanjih za delovanje skupine proizvajalcev.

K 59. členu

Medpanožne organizacije predstavljajo vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi. Medpanožne organizacije sprejemajo ukrepe za upravljanje verige, ne da bi bile pri tem same vključene v proizvodnjo, predelavo ali trgovanje. Z ustanovitvijo medpanožnih organizacij se želi predvsem izboljšati položaj pridelovalcev, ki so prvi člen v verigi vrednosti, saj medpanožne organizacije služijo kot platforma za dialog, spodbujanje marketinškega usklajevanja, izpopolnjevanje znanja ter raziskovanje marketinških potencialov.

Povezovanje deležnikov v medpanožni organizaciji bo vzpostavilo bolj uravnotežene odnose znotraj verige vrednosti, s čimer bi pomembno pripomogli k krepitvi vloge pridelovalcev na trgu.

K 60. členu

Reprezentativnost organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev in medpanožnih organizacij ter razširitev pravil, vključno z obveznimi finančnimi prispevki nečlanov teh organizacij ter pristojnosti države članice predpisujeta 164. in 165. člen Uredbe 1308/2013/EU. V skladu z navedeno uredbo organizacija proizvajalcev ali združenje organizacij proizvajalcev šteje za reprezentativno, če njen ali njegov delež obsega proizvodnje, trgovine ali predelave za zadevni proizvod ali zadevne proizvode znaša v primeru organizacij proizvajalcev za sadje in zelenjavo 60 % ali v drugih primerih vsaj 2/3 ter v primeru organizacij proizvajalcev zajema več kot 50 % zadevnih proizvajalcev. Pravila, za katere lahko reprezentativna organizacija ali združenje zahteva razširitev morajo biti povezana z nameni iz četrtega odstavka 164. člena Uredbe 1308/2013 (npr. poročanje o proizvodnji in razmerah na trgu, strožja pravila glede proizvodnje od nacionalnih ali evropskih pravil, priprava standardnih pogodb, varstvo okolja, ukrepi za promocijo, opredelitev najnižje zahtevane kakovosti ter minimalnih standardov za pakiranje in predstavitev in drugi).

Namen je urediti pogodbena razmerja, dvig kakovosti, trajnosti in konkurenčnosti na trgu posameznega sektorja.

K 61. členu

Ta člen določa ukrepe kmetijske politike, ki jih lahko uvedejo upravljavci državne pomoči v kmetijstvu.

K 62. členu

Ta člen določa je pristojni organ za spremljanje državne pomoči v kmetijstvu.

K 63. členu

Člen ureja javnost podatkov pri izvajanju kmetijskih politik. Javni so podatki iz upravnih odločb o dodelitvi sredstev po tem zakonu, razen davčne številke fizične osebe, enotne matične številke občana (v nadaljnjem besedilu: EMŠO) in identifikacijske številke kmetijskega gospodarstva.

K 64. členu

Agencija je že pred skoraj dvema desetletjema prešla na elektronsko poslovanje. Zahteva po elektronskih vlogah je razumljiva, saj je kompleksnost vlog po eni strani že zdavnaj prerasla zmožnost papirnih obrazcev, po drugi strani pa so tudi zelo jasne in nedvoumne zahteve pravnih aktov EU, da se vloge vlagajo v elektronski obliki. Primer tega je geoprostorski obrazec zbirne vloge, ki je del sistema IAKS (66. in 69. člen Uredbe (EU) 2021/2116), in ga lahko stranka izpolni le v elektronski obliki.

K 65. členu

Ta člen ureja pooblastilo. Šteje se, da je stranka pooblastila pooblaščenca za vložitev ali umik vloge, ki je vložena v elektronski obliki v skladu s prvim odstavkom prejšnjega člena, če je vlogi priložena izpolnjena izjava pooblaščenca o obstoju in sprejemu pooblastila. Ta določba je potrebna, ker večina upravičencev nima ustreznih elektronskih orodij, zato jih kot pooblaščenec v upravnem postopku, pomagajo kmetijski svetovalci ali drugi pooblaščenca.

K 66. členu

Upravičenci v kmetijski proizvodnji vse pogostejše uporabljajo informacijske rešitve za podporo proizvodnemu procesu (smart farming, precise farming in podobne rešitve), pri čemer se zbira in hrani veliko podatkov o raznih tehnoloških opravilih, o uporabi fitofarmacevtskih sredstev, gnojenju ipd. Veliko teh podatkov zbira in obdeluje tudi agencija v postopku ugotavljanja upravičenosti do sredstev iz intervencij in drugih ukrepov kmetijske politike, vendar se ti zbirajo na drugačne načine, zlasti z ročnim vodenjem pisnih evidenc, ki jih preverja kontrolor ob obisku kmetijskega gospodarstva. Namen tega člena je, da bi se upravičencem, ki se s takim načinom posredovanja podatkov agenciji strinjajo in imajo za to tehnične možnosti, omogočilo samodejno in brezpapirno posredovanje podatkov o upravičenosti iz njihovih zasebnih zbirk v skladu s temeljnim načelom digitalizacije, da se vsak podatek vpiše le enkrat (Once Only Principle).

Z uvedbo zakonske možnosti za vzpostavitev orodja in poti za samodejno sporočanje podatkov agenciji v upravnem postopku se zasleduje tri cilje:

- zmanjšanje administrativnih bremen (deloma opisano že zgoraj) s samodejnim prenosom podatkov iz ene zbirke v drugo prek vmesnika,
- neposredni vir podatkov iz proizvodnje: zbiranje podatkov o relevantnih dogodkih na kmetijskih gospodarstvih za namen oblikovanja politik in spremljanje razmer v kmetijstvu,
- orodje (vzvod) za pospešitev uvajanja digitalnih rešitev v kmetijsko proizvodnjo: z uvedbo omenjene rešitve bodo dobili kmetovalci kot upravičenci do sredstev iz kmetijskih politik možnost, da si sami zmanjšajo administrativna bremena, kar posledično povečuje zanimanje za uvajanje digitalnih orodij v kmetijsko proizvodnjo.

K 67. členu

Ta člen ureja umik zahtevka.

Skladno z določbami ZUP velja splošno pravilo, da lahko stranka umakne vlogo kadar koli do izdaje odločbe. V pravnih aktih EU je pri izvajanju ukrepov kmetijske politike to pravilo omejeno na čas do trenutka najave kontrole na terenu (na kmetijskem gospodarstvu). To pravilo je uvedeno zato, da ima lahko kontrola na terenu, ki zajame le določen vzorec vseh upravičencev do sredstev iz naslova določenega ukrepa kmetijske politike. Ko se upravičencu najavi kontrola na terenu (in bi po splošnih pravilih ZUP ta še lahko umaknil vlogo in s tem izognil sankcijam), umik vloge ni več mogoč in ravno zato ima ta omejitev odvračalni učinek od špekulativnega ravnanja strank.

Tretji odstavek določa, da stranka lahko umakne zahtevek tudi še po dodatnem terenskem ogledu, ki ga zakon šteje za administrativni pregled.

Če je stranka med postopkom, v katerem je položila varščino, umaknila zahtevek in pristojni organ sprosti varščino, se šteje, da je postopek ustavljen v trenutku, ko je bila varščina sproščena.

K 68. členu

Za odločanje v postopkih, kjer je organ dejansko stanje ugotovil s pomočjo umetno-inteligenčnega sistema, kot je s pravnimi akti EU predpisan sistem za spremljanje površin – AMS (Area Monitoring System), še več takih diskriminativnih UI-sistemov za fotointerpretacijo pa je še v razvoju, splošni predpisi vodenja upravnega postopka niso uporabni. Take odločitve oziroma dejanskega stanja, ki je do nje pripeljalo, je nemogoče enostavno obrazložiti in pri tem slediti zahtevam 214. člena ZUP. Samo delovanje in smisel umetne inteligence je v tem, da obvladuje velike količine (včasih morda nekakovostnih) podatkov in s tem prihrani upravnemu organu veliko resursov, včasih pa sploh omogoči odločanje na temelju razpoložljivih podatkov (npr. satelitski posnetki relativno slabe ločljivosti). Tako odločbo je zelo težko ali nemogoče obrazložiti, predvsem pa ostati v mejah sprejemljivo dolge obrazložitve. Zato prvi odstavek predlaganega člena predvideva, da se v obrazložitvi take odločbe navede le bistvene razloge, ki glede na ugotovljeno dejansko stanje narekujejo takšno odločbo ter določbe predpisov, na katere se opira odločba.

V luči zgoraj navedenega povzetka utemeljitve predloga zakonske določbe je potrebno podati določena podrobnejša in bolj poglobljena pojasnila glede uporabe sistema AMS. Glede vsebine in obsega obrazložitve odločitve organa se predlagatelj vsekakor zaveda zahtev, ki jih organu postavlja 214. člen ZUP in (ustavna) pravica stranke, ki jo ta člen varuje. Prav tako je pri pripravi določbe prevladovalo zavedanje, da je pravico do obrazložitve odločitve organa tako pomembna, da jo varuje tudi Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti točka (c) drugega odstavka 41. člena. Vendar je predlagatelj prepričan, kot je pojasnjeno v nadaljevanju, da predlagana rešitev ne more predstavljati tveganja za arbitrarno določanje organa, ki bi lahko stranke prizadelo v uresničevanju njihovih pravic.

Na področju izvajanja ukrepov Skupne kmetijske politike EU (SKP) je sistem AMS, ki temelji na tehnologijah umetne inteligence in se uporablja za fotointerpretacijo satelitskih posnetkov (in drugih podatkov) glede kmetijskih praks na površinah, ki jih upravičenec uveljavlja za pridobitev finančnih sredstev, predpisan z Uredbo 2021/2116/EU (70. člen) in je del tako imenovanega intergriranega kontrolnega sistema IAKS (66. člen). Slovenija (agencija) pri izvajanju ukrepov SKP, ki so vezani na površine, ta sistem uporablja že od leta 2023. Z njim ugotavlja, na podlagi časovne vrste tedenskih satelitskih posnetkov, dejansko stanje na kmetijskih površinah, ki jih je upravičenec predložil na geoprostorskem obrazcu (69. člen Uredbe 2021/2116/EU). Iz razlogov enormnega obsega podatkov in mnogoterih medsebojnih vplivov je priprava običajne obrazložitve po določbah 214. člena ZUP v takih primerih, kjer UI-sistem ugotavlja dejansko stanje, dejansko nemogoča, vsaj ne v fundamentalni obliki, vseeno pa stranka, po določbah iz 68. člena predloga zakona, ni izpostavljena arbitrarnosti in samovolji pristojnega organa.

Najprej je potrebno opozoriti, da sistem AMS, kot prvi UI-sistem v upravljanju agencija in sploh prvi UI-sistem v državni upravi v Sloveniji za potrebe vodenja upravnega postopka, zgolj ugotavlja dejansko stanje, ne sprejema pa odločitev. Ta naloga ostaja še vedno v domeni uslužbencev, ki izvajajo postopek za ročno potrjevanje odločb, ki je v veljavi že več kot dve desetletji. Poleg tega pa predlagatelj poudarja še naslednje lastnosti sistema AMS, ki predstavljajo močne varovalke pred samovoljnim ravnanjem organa z zahtevki strank:

- AMS sistem je bil razvit in akreditiran v letih pred začetkom uporabe in je kot del IAKS sestavni del akreditiranega kontrolnega sistema agencija kot plačilne agencije SKP v skladu z zahtevami Delegirane uredbe Komisije 2022/127/EU. Programska oprema za delovanje AMS sistema je bila razvita v skladu z metodologijo PRINCE II in standardi sistema za upravljanje informacijske varnosti ISO 27001, za katerega je agencija, v skladu z zahtevami Priloge I k omenjeni Uredbi, pridobila certifikat (kot prvi organ v državni upravi!) že 13. marca 2020.

- Poleg tega je sistem AMS predmet redne letne ocene kakovosti. V skladu z 5. členom Delegirane uredbe Komisije 2022/1172/EU je država članica dolžna pripraviti oceno zanesljivost izvajanja sistema za spremljanje površin, pri čemer je pričakovana zanesljivost pravilnega ugotavljanja dejanskega stanja najmanj 98-odstotna. To letno oceno kakovosti agencija posreduje v revizijski pregled Evropski komisiji. Izplačila sredstev iz kmetijskih skladov EU ob podpori sistema AMS, ki ne dosega prej omenjenega standarda zanesljivosti, niso dovoljena. Povsem neodvisno od omenjenega sistema letne ocene kakovosti pa delovanje sistema AMS kot dela kontrolnega sistema plačilne agencije revidira Urad za nadzor proračuna v funkciji certifikacijskega organa na temelju 12. člena Uredbe 2021/2116/EU.

- V skladu s predpisi EU je agencija razvila tudi orodje za hitro elektronsko komunikacijo Sopotnik. S tem orodjem agencija upravičencu sporoči neskladnost na vlogi, ki jo je ugotovil sistem AMS (rdeča oznaka/bunka za parcelo z nepravilnostmi) in ki bi lahko vodila v zavrnitev dela ali celotnega zahtevka. Po prejemu sporočila v Sopotniku ima upravičenec možnost, da svoj zahtevek popravi/dopolni, s svojimi dokazili prereka ugotovitev sistema AMS ali umakne zahtevek in se s tem izogne morebitnim sankcijam. Na ta način organ seznani stranko z ugotovljenim dejanskim stanjem in ji pozove, da se do ugotovitev v spisu opredeli. Upravičenec ima tako možnost, da se, kot to narekuje 146. člen ZUP (zlasti tretji odstavek) ter točki (a) in (b) prvega odstavka 41. člena Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, seznani z ugotovljenim dejanskim stanjem in se o njem tudi izreče oziroma izjasni. Kot posebno varovalko procesnih pravic strank je potrebno izpostaviti tudi dejstvo, da se odgovori strank na poziv prek Sopotnika obravnavajo ročno (*human in the loop*). Zavrnila odločba, ki bi jo tako prejel, za upravičenca torej ne more biti odločba presenečenja. Ob tem je potrebno povedati, da agencija v dveh letih uporabe še ni imela primera, kjer bi moral zahtevek zavrniti na temelju ugotovitev sistema AMS, saj se je dejansko stanje še vsakič razjasnilo prek komunikacije v Sopotniku.

- Poleg prej navedenega ima stranka vedno možnost, da v svojem uporabniškem računu v Sopotniku spremlja ugotovitve agencije na površinah, ki jih je uveljavljal. V primeru, da je ugotovljeno dejansko stanje skladno z navedbami upravičenca v geoprostorskem obrazcu/vlogi, je pri vsaki od parcel navedena zelena označba (zelena bunka), v primeru odkritih neskladij, o katerih govori prejšnja točka, pa je upravičenec posebej obveščen še po drugih sredstvih, ki jih sam določi (SMS, e-mail). Dodatno pa v slučaju, ko AMS ne more sam z zanesljivostjo ugotoviti dejanskega stanja, kontrolorji agencije še fizično, na temelju 76. člena predloga zakona (dodatni terenski ogled), preverijo stanje na sporni površini.

- Ob tem je potrebno opozoriti, da agencija, v posebni zbirki hrani podatke, pridobljenih z uporabo sistema za spremljanje površin (izvedeni produktih postopka fotointerpretacije ali interpretacije drugih podatkov, zlasti grafični in tabelarični identifikatorji dogajanja na kmetijskih zemljiščih, kot so identifikatorji opažanj košnje, gole zemlje, klasifikacije skupin rastlin, klasifikacije skupin rab, homogenosti in drugi). Ti podatki so za posamezno zadevo vedno na voljo agenciji in pritožbenemu organu, pa tudi sami stranki. Enako velja za vhodne podatke (satelitski posnetki in drugi podatki), ki jih zagotavlja ESA.

- Končno, a ne nazadnje, agencija bo na spletu predstavila in objavil temeljne značilnosti sistema AMS in na jasn in smiseln način pojasnil njegovo vlogo v postopku ugotavljanja upravičenosti do sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike. Na ta način bo po eni strani kot uvajalec UI-sistema izpolnila zahteve

iz 86. člena Akta o umetni inteligenci, po drugi strani stranki omogočila boljše razumevanje odločbe in ji s tem dejansko omogočil učinkovito izjasnitev svojih ugovorov v pritožbenem postopku.

Na temelju povedanega predlagatelj smatra, da stranka v postopkih, kjer se uporablja UI-sistem AMS, čeprav gre za sofisticiran visokotehnološki produkt in odstopanje od 214. člena ZUP, ni izpostavljena tveganjem arbitrarnega odločanja in samovolje organa, sploh pa ni možnosti, da morebitnih spornih odločitev ne bi bilo mogoče učinkovito preveriti v pritožbenem postopku. Ob zaključku je potrebno poudariti tudi, da bo sistem AMS predmet nadzora tudi po predpisih, ki jih bo Republika Slovenija sprejela za izvajanje Uredbe (EU) 2024/1689 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci in spremembi uredb (ES) št. 300/2008, (EU) št. 167/2013, (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 in (EU) 2019/2144 ter direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 in (EU) 2020/1828 (Akt o umetni inteligenci, UL L z dne 12. 7. 2024, str. 1).

K 69. členu

Ta člen ureja izdaji odločbe. Rok, v katerem mora pristojni organ izdati odločbo na prvi stopnji, začne teči od dneva, ko so v skladu s predpisi ugotovljena vsa dejstva in izvedene predpisane kontrole.

Če je vloga nepopolna ali nerazumljiva, mora pristojni organ v treh mesecih od poteka roka za vložitev vloge od stranke zahtevati, da pomanjkljivosti odpravi, in ji določiti rok, v katerem mora vlogo popraviti.

Če je odločba izdelana samodejno z uporabo informacijskega sistema, se na njej navede samo uradna oseba, ki jo izda.

K 70. členu

Člen ureja izjemo od splošnega pravila upravnega postopka, da mora organ zahtevati odpravo pomanjkljivosti v roku treh dni. Pri izvajanju ukrepov kmetijske politike, se vloge vlagajo v določenih rokih, v velikem obsegu (zbirnih vlog je vsako leto približno 53.000), kar organu onemogoča, da bi lahko promptno, sproti, zahteval odprave pomanjkljivih vlog. Poleg tega se pozivanje na odpravo pomanjkljivosti pogosto izvaja strojno, s pomočjo informacijskega sistema in šele po opravljenih navzkrižnih kontrolah na vseh vlogah.

K 71. členu

Člen ureja podatke o transakcijskih računih strank, ki so se doslej izkazali kot zelo učinkoviti pri izvajanju ukrepov kmetijske politike. Slednji so skoraj brez izjeme ukrepi finančne narave (podpore za razvojne projekte, dohodkovne podpore ali podpore zaradi neravnovesij na trgih), kjer se postopek zaključí, po izdaji odločbe, z nakazilom na transakcijski račun stranke v roku do največ pet dni. Zbirka podatkov o TRR stranka tako zelo doprinese k učinkovitosti izplačil oziroma zaključku postopkov. Po drugi strani pa stranki ni potrebno vedno znova v vlogah navajati podatkov o TRR in banki, kjer je ta odprt, in se s tem izpostavljati tveganju, da bi bili podatki neustrezni in bi zaradi tega izplačilo izplačano z zamudo.

K 72. členu

Člen na splošno določa pogoj za upravičenost do sredstev kmetijske politike, da ima stranka poravnane vse davčne obveznosti in obveznosti do javnih blagajn kot sta zdravstven in pokojninska. Obenem pa določbe tega člena določajo obveznost upravljalca podatkov o poravnanih obveznostih (davčni organ), da agenciji posreduje te podatke, ki jih mora ugotavljati oziroma preverjati po uradni dolžnosti. Na ta način je stranka razbremenjena pridobivanja dokazil o poravnanih obveznostih in posredovanja skupaj z vlogo. Znesek neporavnanih obveznosti, ki se tolerira, je 50 evrov. Če ima stranka zapadli in neporavnani dolg, ki je višji od 50 evrov, še ne postane takoj neupravičena do sredstev iz naslova ukrepov kmetijske politike, saj jo agencija pred zavrnitvijo vloge pozove na poravnavo zapadlih dolgov.

K 73. členu

Ta člen ureja upravni pregled in pregled na kraju samem. Ureditev v tem členu predstavlja nadaljnjo členitev ugotovitvenega oziroma dokaznega postopka pri izvajanju ukrepov kmetijske politike, saj upravna dejanja in posledično pri tem tudi postopanje upravnega organa deli na upravne preglede, ki se izvajajo s pregledom listin, podatkov v uradnih evidencah (ročno ali na informatiziran način) in podobno in na preglede na kraju samem, kjer si uradna oseba v naravi ogleda stanje stvari. Ta delitev je pomembna predvsem zaradi posledic, ki jih prinaša odkritje nepravilnosti pri eni ali drugi vrsti pregleda. Če zazna upravni organ nepravilnost pri upravnem pregledu, ki se izvaja, načeloma na celotni populaciji upravičencev, ima zadevna stranka še vedno možnost zahtevkov umakniti in se s tem izogniti zanj neugodnim posledicam. Če se nepravilnost zazna pri pregledu na kraju samem, pa stranka zahtevka ne more več umakniti. Posebnost, ki velja za preglede na kraju samem, izvira iz dejstva, da se na ta način preverja le določen del populacije upravičencev in mora imeti tak pregled tudi odvrčani učinek, ki stranko odvrča od špekulativnega postopanja v smislu, da če bi bila pri kontroli na terenu odkrita kakšna nepravilnost, bi lahko še vedno umaknila zahtevek in se tako izognila neugodnim posledicam.

Tretji odstavek tega člena vlado pooblašča, da vsebinske in tehnične elemente tako administrativnih pregledov kot pregledov na kraju samem, ki so bili doslej zelo natančno določeni v pravnih aktih EU, določi s podzakonskim aktom za vsak ukrep oziroma skupino ukrepov (neposredna plačila, kmetijsko-okoljska-podnebna plačila, investicijski ukrepi ipd.), skladno z naborom tveganj, ki izvirajo takih vrst financiranja.

K 74. členu

Ta člen ureja strokovno komisijo, če je za odločanje potrebno posebno strokovno znanje strokovnjakov za določena področja (gradbeništvo, kmetijska mehanizacija, tehnološka oprema ipd.) in njihovo medsebojno posvetovanje.

K 75. členu

Ta člen ureja vzpostavitev in upravljanje umetno-inteligenčnega sistema za spremljanje površin (AMS – Area Monitoring System), ki je z zadnjo reformo postal sestavni del integriranega kontrolnega sistema plačilnih agencij (IAKS). Uredba 2021/2116/EU, ki ureja financiranje skupne kmetijske politike EU, določa elemente IAKS v 66. členu, sistem za spremljanje površin pa še dodatno v 70. členu. Podrobneje je AMS oziroma način delovanja in preverjanja zanesljivosti delovanja določen v Uredbah Komisije 2022/1172/EU in 2022/1173/EU. Slovenija je ta sistem začela uporabljati za kontrolno zahtevkov za površine iz zbirne vloge za leto 2023. Gre za tehnološko zelo napreden in kompleksen informacijski sistem, ki za interpretacijo satelitskih posnetkov in drugih podatkov uporablja tehnologije umetne inteligence. Na ta način organ skozi celo leto spremlja kmetijske prakse upravičencev na prijavljenih površinah in na ta način ugotavlja upravičenost zahtevkov, ki so vezani na te površine. V preverjanje so zajete vse vloge in vse v njih prijavljene površine (100% populacije), zato se ta kontrola uvršča med administrativne kontrole, zato so tudi posledice odkritih nepravilnosti enake kot pri ostalih administrativnih preverjanjih (stranka lahko še vedno umakne zahtevek).

Slovenija je ta sistem začela uporabljati za kontrolno zahtevkov za površine iz zbirne vloge za leto 2023. Ob tem pa je razvila tudi posebno komunikacijsko orodje Sopotnik: prek njega se stranko seznani z ugotovitvami sistema AMS in ji da možnost, da se o ugotovitvah izjasni, tako kot sicer zahteva že 146. člen ZUP.

K 76. členu

Sistem za spremljanje površin ima klub svoji tehnološki dovršenosti določene omejitve, ki so največkrat povezane z nejasnimi satelitskimi posnetki zaradi vremenskih razmer ali morda drugih specifičnih razmer na dani kmetijski površini. Da bi agencija pri izvajanju tovrstnih pregledov dosegla zahtevani standard zanesljivosti ugotavljanja dejanskega stanja, zakon predvideva tudi dodatni (hitri) terenski ogled, kjer uradna oseba zgolj preveri ali je bila interpretacije satelitskih podatkov v sistemu AMS pravilna. Za tak ogled po navadi niti ni potreben vstop na preverjano kmetijsko parcelo, pač pa zadošča že vizualna preveritev stanja iz neposredne bližine. Taka preveritev je pomembna tudi z vidika samega sistema AMS, saj omogoča nadaljnje učenje sistema na podatkih, ki jih je preveril človek.

Dodatni terenski ogled se v skladu s tem členom šteje za postopek v okviru sistema za spremljanje površin (torej del administrativnih kontrol), zato je tudi posledice odkritih nepravilnosti, kot to določa tretji odstavek 67. člena, enake kot pri ostalih administrativnih preverjanjih (stranka lahko še vedno umakne zahtevek).

K 77. členu

Agencija je vzporedno z razvojem sistema za spremljanje površin razvila tudi elektronsko komunikacijsko sredstvo Sopotnik za izmenjavo obvestil z upravičencem z namenom poenostavitve postopkov v zvezi s sistemom vlog za pomoč. Vzpostavitev takega orodja za hitro elektronsko komunikacijo s strankami ji nalaga 4. člen Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2022/1173. Določbe tega člena določajo temeljni namen Sopotnika oziroma upravna dejanja, ki se izvajajo prek tega orodja, poleg tega pa, v drugem odstavku, določa tudi, da se s podzakonskim aktom določi, za katere ukrepe ali skupine ukrepov je taka komunikacija obvezna. Pri tem je ključna presoja, katera tveganja oziroma kmetijske prakse v sklopu konkretnih ukrepov je mogoče preverjati s sistemom za spremljanje površin (»monitorabilni« ukrepi in zahteve).

K 78. členu

Ta člen ureja preglede na kraju samem. Prvi odstavek določa, da preglede na kraju samem lahko opravlja upravni organ sam (agencija) ali pa se lahko izvaja kot javno pooblastilo, oziroma, v kontekstu izvajanja ukrepov SKP, kot delegirana funkcija plačilne agencije, ki pa zapade pod vse kriterije za akreditacijo, kot sicer veljajo za plačilne agencije. Pogoje, pod katerimi je mogoča taka delegacija določenih nalog, sicer jasno opredeljuje Priloga I k Delegirani uredbi 2022/127/EU, v točki 1.D. Zakonske določbe v prvih šestih odstavkih tako le opredeljujejo način (javno pooblastilo) kako se ta delegacija oziroma prenos nalog izvede v okolju nacionalnih predpisov.

Preostali odstavki tega člena določajo predvsem vlogo kontrolorja kot uradne osebe in njegovo postopanje v okviru upravnega postopka, poleg tega pa še pravila glede najave pregleda na kraju samem, pri čemer so podrobnosti, ki so vezani na posamezen ukrep ali skupino ukrepov, določijo v uredbi skladno s 44. členom tega zakona.

Določbe osmega, devetega in desetega odstavka tega člena urejajo izdajo in uporabo izkaznice kontrolorja, s katero se izkazuje pooblaščenost za pregled na kraju samem. S tem se krepi pravna varnost in predvidljivost za vse udeležence v postopku.

K 79. členu

Ta člen ureja zapisnik o pregledu na kraju samem, ki je ključna listina v postopku obravnave vlog iz naslova kmetijske politike in pogosto edina, če je bila stranka izbrana v kontrolni vzorec, ki izpričuje oziroma dokazuje dejstva, ki so bila ugotovljena in dokazana med obiskom na terenu. Verodostojnost take listine na temelju tega člena (ki je sicer širše urejena na temelju določb ZUP), je bila velikokrat prestala preizkus sodne preveritve in se je izkazala za zelo zanesljiv člen upravnega postopka pri organu oziroma notranjega kontrolnega sistema.

K 80. členu

Člen opredeljuje pojem višje sile in izjemnih okoliščin. Določbe prvega odstavka tako primeroma naštevajo najbolj tipične primere ali pojavne oblike višje sile in izjemnih okoliščin, ki pridejo v poštev pri obravnavi vlog za dodelitev sredstev iz naslova kmetijske politike. Podrobnejša pravila o posledicah nastopa višje sile ali izjemnih okoliščin je z določbo drugega odstavka prepuščeno podzakonskemu urejanju, kjer se v skladu s 44. členom tega zakona določajo podrobna pravila in pogoji za dodelitev sredstev.

V tretjem odstavku je predvidena možnost, da se sporočanje višje sile agenciji izvede tudi preko komunikacijskega orodja Sopotnik. Četrty odstavek tega člena določa možnost agencije, da po uradni dolžnosti izvede postopek ugotavljanja višje sile ali izjemne okoliščine širšega obsega.

K 81. členu

Ta člen ureja izdajo odločbe, ki bo prišla v poštev za posamezne ukrepe, za katere bo v podzakonskem predpisu predvideno, da agencija strankam izda odločbe na podlagi podatkov iz uradnih evidenc. Agencija bo izdala zavrnilno odločbo, če bo ugotovila, da je podatek v uradno evidenco vnesen na podlagi vloge stranke, ta pa ne bo izpolnjevala predpisanih pogojev za izdajo odločbe. Če bo stranka ugotovila, da je izračun v odločbi nepravilen, bo lahko v 15 dneh od vročitve odločbe pri agenciji vložila ugovor. Agencija bo preverila navedbe stranke v ugovoru in izdala odločbo. Če stranka zoper odločbo ne bo vložila ugovora, bo odločba veljala za dokončno in pravnomočno odločbo. Stranka bo lahko v 15 dneh od vročitve odločbe o ugovoru vložila pritožbo. Predvideno je, da se bodo odločbe in sklepi iz tega člena vročali v skladu s 83. členom zakona (tj. z navadno vročitvijo). Po mnenju predlagatelja bo predlagana rešitev izdaje odločbe pripomogla k administrativni razbremenitvi strank in agencije ter pohitrilvi postopkov.

K 82. členu

Ta člen ureja učinke prenosa kmetijskega gospodarstva na pravice in obveznosti iz naslova ukrepov kmetijske politike. Splošno pravilo je, da ob prenosu kmetijskega gospodarstva vse pravice, obveznosti in upravne sankcije, ki se nanašajo na ukrepe kmetijske politike, preidejo na novega nosilca, če izpolnjuje pogoje oziroma obveznosti, ki jih določi vlada.

Prva izjema od tega splošnega pravila je določena v drugem odstavku, za primer večletnih ukrepov kmetijske politike, ki so vezani na površino oziroma žival. Ob tem je potrebno poudariti, da je vprašanje prenosa prostovoljno prevzetih večletnih obveznosti zelo zahtevna tema za urejanje, saj lahko katere koli rešitev prinese tudi negativne učinke. V primeru prenosa kmetijskega gospodarstva, celotnega zemljišča oziroma dela zemljišča v obdobju trajanja večletne obveznosti, obveznost ali njen del, ki ustreza prenesenemu zemljišču, lahko za preostanek obdobja prevzame novi nosilec z izrecno izraženo voljo. V nasprotnem večletna obveznost preneha veljati in se od prejšnjega nosilca ne zahteva vračila sredstev za obdobje, v katerem je obveznost veljala. Vztrajanje pri konceptu, da bi novi prevzemnik moral prevzeti obveznosti predhodnega nosilca kmetijskega gospodarstva (ob grožnji vračila že prejetih sredstev), bi v praksi zelo negativno vpliva na prehajanje površin ali celotnih kmetijskih gospodarstev med upravičenci, ker bi moral prevzemnik prevzeti tudi »hipoteko« večletnih obveznosti prejšnjega nosilca. To se kaže negativno zlasti v kontekstu medgeneracijskega prenosa kmetijskih gospodarstev, ki je eden glavnih ciljev oblikovalcev kmetijskih politik. V Sloveniji je namreč starostna struktura kmetovalcev zelo neugodna, zato ministrstvo kot glavni oblikovalec kmetijske politike poskuša na razne načine pripomoči k pomladitvi strukture nosilcev kmetijskih gospodarstev. V luči tveganja, da bi lahko prihajalo do špekulacij s prenosi kmetijskih gospodarstev (zlasti družinskih kmetij) z namenom izogibanja večletnih obveznosti, je potrebno poudariti, da ima agencija vzpostavljen sistem (tako imenovani sistem rdečih zastavic), ki preverja morebitno umetno ustvarjanje pogojev v skladu z 62. členom Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 (UL L št. 435 z dne 6. 12. 2021). Po tem členu se »nobena ugodnost na podlagi kmetijske zakonodaje ne odobri fizičnim ali pravnim osebam, v zvezi s katerimi je ugotovljeno, da so bili pogoji za pridobitev takšnih ugodnosti ustvarjeni umetno in v nasprotju s cilji navedene zakonodaje«. Agencija tako navzkrižno preverja, v okviru sistema IAKS, vse prenose kmetijskih gospodarstev ali posameznih kmetijskih zemljišč, pri pregledih na kraju samem pa tudi ugotavlja, kdo je resnični gospodar poslov na kmetiji in torej izpolnjuje pogoje aktivnega kmeta, ki je edini upravičen do sredstev ali katerih koli ugodnosti iz naslova kmetijskih politik.

Druga izjema od splošnega pravila je določena za primer smrti nosilca. V tem primeru vse pravice, obveznosti in upravne sankcije, ki se nanašajo na ukrepe kmetijske politike, preidejo na novega nosilca, če izpolnjuje pogoje oziroma obveznosti, ki jih za primer prenosa kmetijskega gospodarstva zaradi smrti nosilca določi vlada. To vladi odpira možnost, da določi, da novemu nosilcu ni treba izpolnjevati vseh pogojev, ki jih je moral izpolnjevati umrli nosilec, pač pa le nekatere. Agencija ima tudi možnost, da

ustavi vse odprte postopke v zvezi z ukrepi kmetijske politike, ki jih je začel umrli nosilec družinske kmetije, neizplačana sredstva pa se vrnejo v proračun, če vloga za vpis novega nosilca družinske kmetije v RKG ni vložena v roku 30 dni od pravnomočnosti sklepa o dedovanju. Novi nosilec družinske kmetije iz prvega in tretjega odstavka tega člena po vloženi vlogi za ukrepe kmetijske politike oziroma po izdani odločbi o pravici do sredstev iz naslova ukrepa kmetijske politike vloži vlogo za plačilo pomoči, podpore ali vlogo za spremembo obveznosti iz odločbe o pravici do sredstev in predloži dokaze o izpolnjevanju pogojev oziroma obveznosti iz predpisa vlade. Na podlagi te vloge odloči agencija o pravicah, obveznostih in upravnih sankcijah. Zadnji odstavek tega člena določa izjemo od pravila o prehodu vseh obveznosti na novega nosilca, če je bila ob prenosu kmetijskega gospodarstva že izdana odločba o vračilu. V tem primeru ima obveznost vračila sredstev nosilec, na katerega se glasi odločba o vračilu sredstev. S tem se preprečuje izogibanje naloženemu vračilu sredstev s prenosom kmetijskega gospodarstva.

K 83. členu

Po ZUP se vse odločbe in sklepi organa, pristojnega za odločanje na prvi stopnji, vročajo z osebno vročitvijo. Zaradi velikega števila istočasno izdanih odločb na agenciji in visokih stroškov osebnega vročanja se predlaga možnost navadne vročitve, ki jo pozna tudi Zakon o davčnem postopku. Šteje se, da je vročitev opravljena 20. dan od datuma izdaje odločbe. V zvezi z začetkom teka 20-dnevnega roka, ki je vezan na datum izdaje odločbe, je določena domneva, da se kot datum odpreme šteje datum izdaje odločbe. Med izdajo odločbe in njeno odpremo namreč v praksi mine največ nekaj dni, kar glede na relativno dolg 20-dnevni rok ne vpliva na dejansko možnost seznanitve stranke z odločbo. Po drugi strani pa se organu olajša ugotavljanje datuma vročitve, saj mu v ta namen ni treba opravljati poizvedb o datumu odpreme pri zunanjem izvajalcu, ki za agencijo veliko število prejetih odločb natisne in odpremi strankam. Določa se, da se kot datum izdaje odločbe šteje datum na odločbi (tj. datum, ki je na odločbi običajno zapisan ob številki odločbe). Nadalje se od strank in organa zahteva aktivnejša vloga v postopku, saj se mora organ držati tudi s predpisom vlade predpisanega roka za izdajo odločbe, stranka pa se prav tako mora zavedati predpisanih rokov in v primeru, da pravočasno ne prejme odločbe oziroma sklepa, poskrbeti, da na to pravočasno opozori organ. S to rešitvijo je pričakovati pomembno zmanjšanje stroškov in aktivnejšo udeležbo strank.

K 84. členu

Ta člen določa, da se pritožba, ne glede na ZUP, lahko vloži samo pisno.

K 85. členu

ZUP določa, da odločba postane izvršljiva šele, ko postane dokončna, hkrati pa daje možnost, da posebni zakon določi, da pritožba ne zadrži izvršitve. V praksi je bilo ugotovljeno, da je izvajanje ukrepov kmetijske politike brez takojšnje izvršljivosti odločb neučinkovito. V primerih ugodne rešitve zahtevkov strank je predlagana določba celo v korist strank. V primerih, ko odločitev za stranko ni ugodna, pa je takšna določba potrebna zaradi varstva finančnih interesov EU in Republike Slovenije ter za zadostitev zahtevam evropskih predpisov. Le-ti namreč zahtevajo, da države članice zagotovijo učinkovita pravna sredstva za izterjavo neupravičeno izplačanih sredstev oziroma drugih upravičenj. Velika večina strank zoper odločbe o vračilu sredstev vloga pritožbe, s čimer se postopek podaljša ter se na ta način stranke izmikajo svoji dolžnosti vračila. Določba omogoča agenciji učinkovite zasege varščin, ker bi sicer veljavnost varščine v mnogih primerih potekla preden bi jo agencija lahko zasegla. To je v nasprotju s samim namenom varščin, saj tako ni pravega zagotovila, da bo stranka res izpolnila svojo obveznost, za katero je položila varščino oziroma tako ni učinkovite sankcije za stranko, ki obveznosti ne izpolni.

K 86. členu

Ta člen ureja rok organa za odstop pritožbe. Rok je instrukcijski.

K 87. členu

Ta člen ureja rok organa druge stopnje za izdajo odločbe. Rok, v katerem mora pristojni organ izdati odločbo na drugi stopnji, začne teči od dneva, ko prejme popolno pritožbo in dokumente, ki se tičejo zadeve. Če o pritožbi stranke ni odločeno v šestih mesecih od vložitve pritožbe, lahko stranka postopa po določbah zakona, ki ureja upravni spor.

K 88. členu

Ta člen jasno določa, da agencija v primeru neizpolnitev ali kršitev obveznosti upravičencu naloži upravne sankcije in določi dve vrsti upravnih sankcij, ki se delijo na upravne ukrepe in upravne kazni.

K sankcioniranju je RS zavezana že po prvem odstavku 59. člena Uredbe 2021/2116/EU, ki od države članice, z namenom zaščite finančnih interesov EU, zahteva: »uvedbo učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih sankcij v skladu s pravom Unije...«. Dosedanji predpisi EU so podrobno določali pravila za upravne sankcije, predpisi za novo programsko obdobje, ki je v teku, pa tega sankcioniranja neskladnosti (razen za področje pogojenosti in socialne pogojenosti) sploh ne urejajo več, pač pa to področje (ki je, med drugim, tudi del IAKS) prepuščajo urejanju v pravu držav članic. Poleg tega je potrebno poudariti, da glede določb sistema sankcioniranja na podlagi Uredbe (EC, Euratom) 2988/1995, obstaja obsežna sodna praksa Sodišča EU, ki bo olajšala izvajanje.

K 89. členu

Ta člen podrobneje ureja sankcijo upravnega ukrepa, ki se nadalje deli na delno ali celotno zavrnitev vloge ali zahtevka za izplačilo sredstev ter na vračilo sredstev. Namen upravnega ukrepa je, da se zavrne le tisti del vloge ali zahtevka, glede katerega so bile ugotovljene nepravilnosti, oziroma da se naloži vračilo zgolj tistih sredstev, ki so bila neupravičeno izplačana, pri čemer se sankcija ne razteza na preostali del vloge, zahtevka, ali izplačanih sredstev.

K 90. členu

Ta člen podrobneje ureja sankcijo upravne kazni, ki se nadalje deli na delno znižanje odobrenega zneska, znižanje odobrenega zneska v celoti, vračilo sredstev, izključitev iz ukrepa in izgubo pravice do izplačila sredstev na podlagi odločbe o pravici do sredstev. Namen upravne kazni je, da se zaradi resnosti ugotovljene nepravilnosti naloži upravna sankcija, ki se razteza tudi na del vloge, zahtevka ali izplačila, glede katerega niso bile ugotovljene nepravilnosti.

K 91. členu

Člen uvodoma določa posebne primere kršitev, ki so take narave in resnosti, da je potrebno za njih že na zakonski ravni določiti obvezne upravne kazni, v nadaljevanju pa nalaga podzakonskim predpisom določitev ustreznih upravnih sankcij (izmed zakonsko predpisanih) za posamezne kršitve in kadar je to potrebno, tudi izrek opozorila pred naložitvijo upravnih sankcij.

K 92. členu

Ta člen za namen preverjanja spoštovanja pravil pogojenosti, socialne pogojenosti ter drugih pravil za dodelitev ali izplačilo sredstev iz naslova ukrepov kmetijskih politik podrobneje določa pojem namerne neskladnosti, za katero je potrebno zavedanje zavezanca o posledicah njegovih storitev in njegovo sprejemanje možnega nastanka teh posledic. Člen ureja tudi pristojnost podzakonskega predpisa za izbor ukrepov kmetijske politike, v katerih se ugotavlja namerna neskladnost.

K 93. členu

Pravni akti EU državam članicam nalagajo, da od upravičencev zahtevajo vračilo neupravičeno izplačanih sredstev iz ukrepov skupne kmetijske politike. Pravni akti EU določajo zgolj obveznost vračila neupravičeno izplačanih sredstev, ne urejajo pa postopka vračila. Posledično morajo države članice v nacionalnih predpisih predvideti postopkovne določbe za vračilo neupravičeno izplačanih sredstev. Ta člen ureja posebno izredno pravno sredstvo posebni primeri odprave odločbe prve stopnje. Večino odločb agencija izda samodejno s pomočjo informacijskega sistema, tako da so vse odločbe s podobnim dejanskim stanjem in isto pravno podlago enako obravnavane in tudi rešene. Posledično pa v postopku odločanja prihaja do generičnih napak glede ugotovitve dejanskega stanja (napačno uparjanje podatkov o živalih iz vlog in CRG ipd.) ali uporabe materialnega predpisa. Po izdaji odločb se ugotovijo napake, ki jih agencija skuša odpraviti, vendar bi bilo to brez določb v tem členu večinoma možno le v pritožbenem postopku (to zahteva aktivnost strank, seveda če je napaka storjena v škodo stranke) ali včasih v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi (če so izpolnjeni pogoji po ZUP ali Zakona o kmetijstvu), vseh napak pa agencija sama ne bi mogla odpraviti. Odprava napačne odločbe in izdaja nove se lahko opravi v enem letu od vročitve napačne odločbe stranki. S tem se zmanjšuje obremenitev strank in drugostopenjskega organa ter se skrajšuje čas odločanja do pravilne in zakonite odločitve. Predlog drugega odstavka govori o pristojnih nadzornih ali revizijskih organih. Pristojni organ bo postopek sprožil šele, ko bo pristojni nadzorni ali revizijski organ končal svoj nadzorni ali revizijski postopek in izdal dokončen akt. Pristojni organ bo lahko sam na podlagi dokončnega akta pristojnega nadzornega ali revizijskega organa ugotavljal kršitev pravnih aktov EU, pri čemer bo imel možnost, da odloči drugače od nadzornega ali revizijskega organa. Če bo v postopku ugotovil napačno uporabo materialnega prava, bo svojo odločbo v roku petih let od dokončnosti odločbe odpravil in jo nadomestil z novo odločbo. V zvezi s tretjim odstavkom je pojasniti, da se v nekaterih primerih po dokončnosti odločbe o odobritvi sredstev ali odločbe o (delni) ugoditvi zahtevku za izplačilo sredstev ugotovi, da so bila sredstva neupravičeno odobrena ali neupravičeno izplačana zaradi razlogov na strani stranke, ki agenciji v času odločanja niso bili znani. Tako se lahko po dokončnosti odločbe, s katero se ugotovi, da je stranka upravičena do sredstev do določene višine ali do izplačila sredstev v določeni višini, naknadno ugotovi, da je agencija pri odločanju ugotovila, da je v odločbi dejansko stanje ugotovljeno nepravilno ali nepopolno zaradi storitve ali opustitve stranke, v zvezi s čimer je stranki mogoče očitati subjektivno odgovornost. Ker je s prvotno dokončno odločbo o upravičenosti stranke do (izplačila) sredstev ugotovljeno, da so izpolnjeni vsi zakonski pogoji za odobritev ali izplačilo, in je ta odločba še v veljavi, je nastalo situacijo mogoče popraviti le z uporabo tega izrednega pravnega sredstva, ki ga ZUP ne predvideva. Pri tem bo odprava omejena le na primere, ko je stranki mogoče očitati namernost (predložitev lažnih podatkov) ali malomarnost (stranka podatkov ne razkrije, čeprav ve, da gre za financiranje iz javnih sredstev in se za odobritev oziroma izplačilo sredstev zahteva izpolnjevanje točno določenih pogojev). Rok za odpravo bo pet let od dokončnosti napačne odločbe. Če je to predvideno v pravnih aktih EU ali nacionalnih predpisih, bo stranka v novi odločbi tudi izključena iz istega ukrepa za koledarsko leto izreka in naslednje koledarsko leto. Če so bila stranki izplačana sredstva, pa se bo v novi odločbi zahtevalo tudi vračilo izplačanih sredstev. V šestem odstavku je urejena pravica do pritožbe zoper nove odločbe iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena, razen če v skladu z določbami tega zakona zoper odpravljen odločitev agencije pritožba ni dovoljena.

K 94. členu

Ta člen ureja odpravo odločbe po nadzorstveni pravici. Pravni akti EU zahtevajo, da stranke vrnejo vsa plačila ali da se popravi odločba glede dodelitve upravičenj, ki ne ustrezajo dejanskemu stanju ali materialnemu predpisu, običajno pa določajo tudi pogoje, roke in razloge za to. Odgovornost za vzpostavitev učinkovitih procesnih mehanizmov pravni akti EU prepuščajo državam članicam. Agencija mora zahtevati vračilo sredstev, čeprav je odločba, na podlagi, katere je bilo plačilo izvedeno, že postala dokončna ali celo pravnomočna. V skladu z določbami ZUP se lahko dokončne odločbe odpravijo ali razveljavijo le z izrednimi pravnimi sredstvi. Pogoji za uporabo teh so zelo ozko določeni in ne predvidevajo odprave odločbe zaradi nepravilno ugotovljenega dejanskega stanja ali kršitve materialnega predpisa. Agencija zaradi množičnosti vlog odločbe izdeluje avtomatizirano, tako da vsake posamično pred izdajo ni mogoče pregledati. Do napak prihaja zaradi nepravilno vnesene vsebine vlog v računalniški sistem (nepravilno ugotovljeno dejansko stanje) ali zaradi napak v delovanju računalniškega programa, kar lahko pripelje do napačnega izračuna oziroma odločitve (kršitev materialnega predpisa). Kadar se napaka zgodi v korist stranke in v škodo proračuna EU, tega z obstoječimi izrednimi pravnimi sredstvi ni mogoče sanirati. Tako agencija ne more učinkovito izvrševati pravnih aktov EU. Navedena rešitev že velja v obstoječem zakonu. Če pravni akt roka za odpravo ne določa drugače, lahko pristojni organ odločbo odpravi v petih letih od vročitve odločbe.

K 95. členu

Zaradi velikega števila pritožb ter predlogov za odpravo po nadzorstveni pravici, pri katerih se pravice ali obveznosti opirajo na isto ali podobno dejansko stanje in isto pravno podlago, ima drugostopni organ možnost izdati enotno odločbo, če ugotovi, da so pritožbe ali predlogi utemeljeni. Z enotno odločbo drugostopni organ odpravi odločbe v delu, ki je nepravilen, in vrne zadeve agenciji v ponovni postopek. Organ druge stopnje je dolžan s svojo enotno odločbo opozoriti organ prve stopnje glede česa je treba dopolniti postopek, organ prve stopnje pa mora vseskozi ravnati po tej odločbi. S predlagano rešitvijo se zmanjšuje obremenjenost drugostopnega organa in s tem stroški organa za odločanje ter se zmanjšuje čas, potreben za dokončno odločitev o zahtevku stranke.

K 96. členu

S tem členom se poleg obnovitvenih razlogov, ki jih ureja ZUP, dodajata nova obnovitvena razloga, in sicer upravni postopek se lahko obnovi tudi v primeru, če odločba temelji na upravni odločbi, ki je bila pravnomočno spremenjena, razveljavljena ali odpravljena ali pa v primeru, če za obnovo postopka pristojni organ na podlagi pravnomočne odločbe drugega pristojnega organa izve za nova dejstva, ki bi lahko sama zase ali v zvezi z že ugotovljenimi dejstvi pripeljala do drugačne odločbe, če bi bila ta dejstva upoštevana v prejšnjem postopku. Prvi obnovitveni razlog se nanaša na odločbe agencije o vlogah oziroma zahtevkih stranke, ki se v nekaterih primerih lahko navezujejo na druge odločbe, kot npr. odločbe, s katerimi so stranki dodeljena posamezna upravičenja. V primeru ko se ta odločba spremeni, odpravi ali razveljavi, je potrebno spremeniti, razveljaviti ali odpraviti tudi dokončno odločbo, ki se je opirala na spremenjeno, razveljavljeno ali odpravljeno odločbo. Drugi obnovitveni razlog se nanaša na primer, ko pristojni organ po izdaji odločbe o dodelitvi oziroma izplačilu upravičenj ali sredstev od drugih organov izve, da so bile v postopkih iz njihovih pristojnosti ugotovljene nepravilnosti, ki bi, če bi mu bile znane v postopku izdaje odločbe, privedle do drugačne odločitve. V takih primerih pristojni organ ne more poseči v svojo nepravilno odločbo, saj za to ni podan obnovitveni razlog po 1. točki 260. člena ZUP, ki zahteva, da morata novo dejstvo (npr. nepravilnost) in nov dokaz (npr. pravnomočna odločba drugega organa) obstajati v času prvotnega odločanja, kar je tudi stališče ustaljene sodne prakse (glej zlasti odločitve v zadevah opr. št. I Up 1517/2005, VIII Ips 116/2011, VIII Ips 97/2015, I U 279/2010, I U 1928/2013 in III U 149/2015). Z novim obnovitvenim razlogom se tako pristojnemu organu omogoča, da obnovi postopek v primeru, ko je v času prvotnega odločanja obstajalo le novo dejstvo, nov dokaz pa je nastal po koncu prvotnega postopka. Rok za obnovo postopka začne teči od dneva, ko je odločba postala pravnomočna, oziroma od dneva, ko je pristojni organ izvedel za pravnomočno odločbo drugega pristojnega organa. Zaradi specifičnosti in številčnosti zadev ter daljših rokov za izterjavo neupravičeno

dodeljenih sredstev v predpisih EU, se za vse obnovitvene razloge po ZUP in iz tega člena predlaga podaljšanje objektivnega roka za obnovo na pet let od dokončnosti odločbe.

K 97. členu

S predlaganim členom se daje pravna podlaga za pobot terjatev agencije iz izvršljivih odločb o vračilu s sredstvi, ki dolžniku še niso bila izplačana. Prav tako se določa vrstni red poplačila terjatev pri prejemu delnih plačil, s čimer se dolžnikom zagotovi večja varnost.

K 98. členu

Ta člen ureja možnosti in postopek za obročno plačilo dolgov iz naslova ukrepov kmetijske politike. Stranka lahko pred iztekom z odločbo določenega roka za vračilo terjatve na predpisanem obrazcu vloži vlogo za obročno plačilo dolga v treh enakih trimesečnih obrokih, pri čemer je najnižji skupni znesek dolga, za katerega se dovoli obročno plačilo, 500 eurov. Odlog plačila dolga iz naslova ukrepov skupne kmetijske politike ni mogoč.

K 99. členu

Ta člen določa primere, v katerih zaradi zanemarljive vrednosti terjatve agencija ne izda odločbe o vračilu sredstev in dve izjemi, ko je potrebno izdati odločbo ne glede na višino vračila. Če zakon, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije, ne določa najnižjega zneska za opustitev izterjave, znaša znesek za opustitev izterjave, brez obresti, 50 eurov. Namen člena je zmanjšanje administrativnih bremen plačilne agencije in omejitev izterjave na primere, ko je postopek ekonomsko upravičen.

K 100. členu

Ta člen predpisuje rok plačilni agenciji za izdajo odločbe o vračilu sredstev v primeru ugotovljenih nepravilnosti. Namen roka 18 mesecev je v zaščiti finančnih interesov EU, zaradi česar se lahko postopki začnejo ali nadaljujejo tudi po poteku instrucijskega roka.

K 101. členu

Člen določa izjeme od uporabe skupnih določb upravnega postopka za izvajanje ukrepov kmetijske politike na podlagi javnega razpisa. Pri javnih razpisih se ne uporabljajo členi, ki urejajo umik zahtevka, zahtevo za odpravo pomanjkljivosti, ko gre za odprti javni razpis, ter členi, ki urejajo dodatni terenski ogled v okviru sistema za spremljanje površin, informacijsko orodje za komunikacijo s strankami ter vročanje odločb in sklepov organa prve stopnje. Navedene izjeme se v postopkih izvajanja ukrepov na podlagi javnega razpisa ne morejo uporabljati, saj so določene samo za ukrepe neposrednih plačil, ki se ne izvajajo na podlagi javnega razpisa (na primer informacijsko orodje za komunikacijo s strankami ali umik posameznega zahtevka iz vloge).

K 102. členu

V postopku izvajanja ukrepov kmetijske politike na podlagi javnega razpisa je čas vložitve vloge zelo pomemben. Pri odprtem javnem razpisu se vlogeodobrijo po vrstnem redu prejema popolnih vlog, pri zaprtem javnem razpisu pa je vrstni red prejema popolnih vlog pomemben v primeru, ko imajo po ocenitvi na podlagi meril za izbor dve ali več vlog enako število točk, razpisana sredstva pa ne zadoščajo za odobritev teh vlog v celoti. V tem primeru se vlogam z enakim številom točk sredstva dodelijo po vrstnem redu prejema popolnih vlog do porabe sredstev. ZUP v prvem odstavku 68. člena ureja pravočasnost vloge, ki je vložena v elektronski obliki, in sicer določa, da se vloga, poslana po elektronski poti, šteje za pravočasno, če jo je pred iztekom roka prejel informacijski sistem organa ali informacijski sistem za sprejem vlog, vročanje in obveščanje. ZUP torej za primer vlaganja vloge v elektronski obliki

ureja, kdaj se vloga šteje za pravočasno, pri tem pa ne določa natančno, kateri je tisti časovni trenutek, za katerega se šteje, da je vloga vložena. Glede na navedeno se s tem členom določa, kdaj se šteje za vloženo vlogo, ki je poslana po elektronski poti, in sicer se šteje vloga za vloženo, ko sprejetje vloge samodejno evidentira informacijski sistem agencije za sprejem vlog. Za ukrepe kmetijske politike, pri katerih je možno vložiti vlogo neposredno pri pristojnem organu, pa se za čas vložitve vloge šteje čas prejema pošiljke v glavni pisarni pristojnega organa.

K 103. členu

Člen določa dve obliki javnega razpisa. Pri odprtem javnem razpisu se vloge odpirajo in obravnavajo po vrstnem redu oddaje vlog, pri zaprtem javnem razpisu pa se vloge odpirajo in obravnavajo istočasno. Medtem ko so pri odprtem javnem razpisu merila za izbor vlog opsijska, pa so pri zaprtih javnih razpisih obvezna. Zaprti javni razpis se torej uporabi pri ukrepih kmetijske politike, kjer se želi doseči, da vlagatelji konkurirajo med seboj na podlagi meril za izbor in se na ta način izberejo najboljše ocenjene naložbe oziroma projekti.

S tretjim odstavkom 103. člena se določa, da je pod določenimi pogoji mogoče odobriti tudi popolno vlogo, ki sicer izpolnjuje predpisane pogoje in dosega zadostno število točk, vendar zanjo sredstva na javnem razpisu ne zadoščajo v celoti. Če se stranka z nižjim zneskom podpore strinja, mora pred odobritvijo vloge izkazati, da bo tudi z nižjim dodeljenim zneskom podpore izpolnila namen, za katerega ji bodo odobrena sredstva na podlagi javnega razpisa. V četrtem odstavku 103. člena se določa, da je javni razpis mogoče razdeliti na posamezne sklope glede na kriterije, ki se določijo s podzakonskim predpisom, kar pomeni, da se vloge obravnavajo ločeno po posameznih sklopih. Prav tako se omogoča, da se za posamezni sklop javnega razpisa lahko izbere le ena vloga, ki je popolna, je najboljše ocenjena na podlagi meril za izbiro vlog in izpolnjuje vse predpisane pogoje. Za primer, ko sta dve ali več popolnih vlog na podlagi meril za izbor vlog enako ocenjene, vendar pa sredstev za odobritev teh vlog ni dovolj, se predvideva, da se sredstva dodelijo po vrstnem redu prejema popolnih vlog do porabe sredstev (šesti odstavek 103. člena). V skladu s petim odstavkom 103. člena pa se lahko pri zaprtem javnem razpisu določi, da se sredstva ne razdelijo po vrstnem redu od najvišje do najnižje točkovane vloge, pač pa proporcionalno glede na delež doseženih točk od skupnega števila točk, glede na razpisana sredstva in glede na skupno vrednost zaprošenih sredstev.

K 104. členu

S členom se določa, da o potrditvi operacije, ki jo LAS izbere v skladu s predpisanimi postopki iz pravnih aktov EU, odloči agencija po pravilih splošnega upravnega postopka in s smiselno uporabo določb zakona. V tem primeru se javni razpis ne izvede.

K 105. členu

Člen ureja razveljavitev javnega razpisa, ki je v nasprotju s pravnimi akti EU ali predpisi za njihovo izvrševanje. Javni razpis je mogoče razveljaviti, če se po njegovi objavi ugotovi, da je v nasprotju s pravnimi akti EU ali drugimi pravnimi akti EU (npr. strateški načrt skupne kmetijske politike) ali v nasprotju s predpisi za njihovo izvrševanje. Vloge, o katerih do razveljavitve javnega razpisa še ni določeno, se s sklepom zavržejo.

K 106. členu

S členom se ureja obravnava vlog na javni razpis. Po vložitvi vloge lahko stranka (ne da bi bila za to pozvana) vlogo dopolni oziroma spremeni. Pri odprtem javnem razpisu se upošteva dopolnitev vloge do zaprtja javnega razpisa, objavljenega na spletni strani ministrstva. Šteje se, da je bila vloga vložena takrat, ko je bila dopolnjena. Pri zaprtem javnem razpisu pa se upoštevajo vsebinske spremembe vloge, poslane do zaprtja javnega razpisa.

V tretjem odstavku 106. člena je predvidena ločena obravnava vloge, pri kateri se pojavi sum na nepravilnost v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo zaščito finančnih interesov. Z namenom, da se v primerih, ko se pojavi sum na nepravilnosti, v celoti razjasni dejansko stanje, predlagana določba

predvideva procesno možnost ločene obravnave vloge. V takem primeru se pri odprtem javnem razpisu vloga ne obravnava po vrstnem redu oddaje, pri zaprtem javnem razpisu pa se ne obravnava sočasno z drugimi vlogami. To pomeni, da v primeru, če se pojavi sum na nepravilnost pri eni vlogi na javni razpis, preostale vloge zaradi tega ne čakajo, da se postopek v zvezi z razjasnjevanjem suma nepravilnosti te vloge konča. Agencija o preostalih vlogah odloči še preden se konča postopek razjasnjevanja suma nepravilnosti v zvezi z vlogo, ki se ločeno obravnava. Sredstva, ki bi bila ob odsotnosti nepravilnosti sicer odobrena vlagatelju, pri čigar vlogi se je pojavil sum nepravilnosti, pa se štejejo za porabljena na tem javnem razpisu. S tem bo doseženo, da bodo tudi v primeru, če se v postopku razjasnjevanja suma nepravilnosti ugotovi, da je le-ta neutemeljen, in bo vloga izpolnjevala vse pogoje za odobritev, za to vlogo zagotovljena sredstva v okviru sredstev, ki so bila sicer razpisana z javnim razpisom (za to vlogo ne bo treba zagotavljati drugih sredstev nad zgornjo mejo sredstev, ki je bila določena v javnem razpisu). Ker se bodo sredstva štela za porabljena, bodo preprečene tudi morebitne manipulacije glede vrstnega reda vlog na način, da se pri določeni vlogi načrtno prepozna sum nepravilnosti z namenom, da preostale vloge, ki so po ocenjevanju na podlagi meril nižje uvrščene, zasedejo višja mesta in se vlagateljem nižje uvrščenih vlog odobrijo sredstva. Določen je tudi rok enega leta od vložitve popolne vloge, v katerem mora biti kontrola suma na nepravilnosti opravljena. V skladu s predlagano določbo četrtega odstavka 106. člena bo morala uradna oseba, ki bo ugotovila tak sum, v uradnem zaznamku navesti razloge zanj in jih ustrezno obrazložiti. O ločeni obravnavi vloge se stranko obvesti z obvestilom, ki je zgolj informativnega značaja.

V skladu s petim odstavkom, stranka nima pravice do vpogleda v dokumente v zvezi s postopkom razjasnjevanja utemeljenosti suma, če bi razkritje teh dokumentov lahko ogrozilo postopek razjasnjevanja suma. Določba onemogoča, da bi stranka lahko vplivala na postopek pravilne razjasnitve suma in je prilagojena različici tretjega odstavka 4. člena Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1049/2001 z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L št. 145 z dne 31. 5. 2001, str. 43) ter 11. točke prvega odstavka 6. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 - uradno prečiščeno besedilo, 117/06-ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 - odl. US, 102/15, [7/18](#), [141/22](#) in [40/25](#) – ZInFV-1), ki se nanašata na zavrnitev dostopa do informacij iz dokumenta, ki je bil sestavljen v zvezi z dejavnostjo organa, in bi njegovo razkritje povzročilo motnje pri dejavnosti organa.

Sedmi odstavek 106. člena omogoča, da se s podzakonskim predpisom določijo obvezne priloge, brez katerih se vloga zavrže brez pozivanja na dopolnitev, osmi odstavek 106. člena pa določa, da se v javnem razpisu lahko določijo dokazila glede meril za izbor vlog, brez katerih se vloga pri posameznem merilu oceni z nič točkami brez pozivanja na dopolnitev. Namen obeh določb je vzpodbuditi vlagatelje, da vložijo popolne vloge oziroma zahtevana dokazila za uveljavljanje meril v okviru ocenjevanja vlog ter s tem pohitriti postopke obravnave vlog. S tem se sledi temeljnemu načelu ekonomičnosti postopka, da se tudi za stranke postopek vodi s čim manjšimi stroški in čim manjšo zamudo časa. Slednje pomeni tudi pospešitev izvedbe načrtovanih naložb ter projektov in črpanje evropskih sredstev.

K 107. členu

Člen določa izdajo odločbe o pravici do sredstev strankam, katerih vloge izpolnjujejo predpisane pogoje iz predpisov in javnega razpisa in so za ta namen zagotovljena sredstva, ter izdajo zavrnilne odločbe strankam, ki ne izpolnjujejo teh pogojev.

Postopek na podlagi javnega razpisa je urejen kot dvofazni postopek. V prvi fazi se stranki, ki izpolnjuje predpisane pogoje, izda odločba o pravici do sredstev, v kateri se določi maksimalna višina sredstev, ki se lahko stranki izplačajo po izvedbi naložbe oziroma projekta. V drugi fazi pa stranka vlaga enega ali več zahtevkov za izplačilo sredstev in se ji v primeru ugotovitve, da so stroški upravičeni, izplačajo sredstva. S podzakonskim predpisom se lahko določi, da se za posamezen ukrep stranki sredstva izplačajo neposredno na podlagi odločbe o pravici do sredstev. To pomeni, da strankam ni treba vlagati zahtevkov za izplačilo sredstev iz 110. člena zakona.

K 108. členu

S tem členom se omogoča prilagajanje obveznosti iz odločbe o pravici do sredstev konkretnim potrebam strank. Pred potekom roka za izpolnitev obveznosti iz predpisov, javnega razpisa in odločbe o pravici do sredstev, lahko stranka vložil obrazložen zahtevek za spremembo obveznosti, določenih v odločbi o pravici do sredstev. Če bi bile tudi s spremembo obveznosti izpolnjene vse zahteve iz predpisov in javnega razpisa ter dosežen namen, za katerega je bila stranki dodeljena pravica do sredstev, se strankinemu zahtevku za spremembo ugotovi z odločbo. Zahtevek za spremembo obveznosti se lahko vložil največ dvakrat, v primeru več zahtevkov za izplačilo sredstev pa tolikokrat kot je v odločbi predvidenih zahtevkov za izplačilo sredstev. S podzakonskim predpisom se lahko določijo podrobnejši pogoji za spremembo obveznosti iz odločbe o pravici do sredstev.

K 109. členu

Člen ureja institut odreka pravici do sredstev. Rok za odrek pravici do sredstev ne sme biti krajši od 60 dni od vročitve odločbe, lahko pa se s podzakonskim predpisom določi daljši rok. Stranka obvestila, s katerim agenciji sporoči, da se odreka pravici do sredstev, ne more umakniti. Agencija v primeru pravočasnega odreka stranki izda odločbo o odreku pravici do sredstev. Agencija v odločbi o odreku pravici do sredstev odloči tudi o izključitvi stranke iz istega ukrepa kmetijske politike, in sicer za koledarsko leto ugotovitve in naslednje koledarsko leto. Prav tako agencija v odločbi o odreku pravici do sredstev zahteva tudi vračilo sredstev, če so bile stranki že izplačane. V primeru vračila sredstev se stranki zaračunajo zakonite zamudne obresti od dneva izplačila sredstev. Zoper odločbo o odreku pravici do sredstev je dovoljena pritožba.

K 110. členu

Člen ureja način uveljavljanja sredstev po izpolnjenih obveznostih iz odločbe o pravici do sredstev in način odločanja o zahtevku stranke. Zahtevek, ki izpolnjuje pogoje iz predpisov, javnega razpisa in odločbe o pravici do sredstev, organ odobri in sredstva izplača na strankin transakcijski račun, brez izdajanja posebne ugodilne odločbe. S tem se skrajšuje čas odločanja o zahtevku in zmanjšuje administrativne stroške organa. Če zahtevku stranke ni v celoti ugodeno, pristojni organ odloči z odločbo. Zahtevek, ki je v nasprotju z zahtevami iz predpisov, javnega razpisa oziroma odločbe o pravici do sredstev, organ z odločbo zavrne.

V petem in šestem odstavku 110. člena se ureja možnost, da agencija v primerih, ko pri odločanju o zahtevku za izplačilo sredstev zavrne nizek znesek, izda odločbo s skrajšano obrazložitvijo. Odločba s skrajšano obrazložitvijo se lahko izda v primeru zavrnitve zneska, ki znaša do največ dva odstotka celotne vrednosti zahtevka, ali zavrnitve zneska, ki ne presega 50 eurov. Skrajšana obrazložitev vsebuje kratko obrazložitev strankinega zahtevka, navedbo pravnih predpisov, na podlagi katerih je bilo o zahtevku odločeno, in pravni pouk. Stranka lahko zoper odločbo s skrajšano obrazložitvijo pri agenciji vložil ugovor, in sicer v petnajstih dneh od vročitve odločbe s skrajšano obrazložitvijo. Z namenom večje pravne varnosti se stranko v pravnem pouku odločbe s skrajšano obrazložitvijo pouči o pravici do vložitve ugovora zoper tako odločbo, o posledicah, če ugovora ne bo vložila, o roku za vložitev ugovora in pri katerem organu se vložil ugovor. Če stranka vložil ugovor zoper odločbo s skrajšano obrazložitvijo, agencija preveri navedbe iz ugovora in izda odločbo. Če se ugovoru ne ugotovi, se izda odločba s polno obrazložitvijo. Stranka lahko zoper odločbo, izdano na ugovor, vložil pritožbo. Rok za vložitev pritožbe začne teči od vročitve odločbe, s katero se odloči o ugovoru stranke. Če stranka ugovora ne vložil, postane odločba s skrajšano obrazložitvijo dokončna in pravnomočna. Predlagana možnost izdaje odločbe s skrajšano obrazložitvijo pripomore k pohitritvi postopkov odločanja o zahtevkih za izplačilo sredstev, pri čemer pa so z ureditvijo pravice do ugovora zoper tako odločbo tudi ustrezno zavarovane procesne pravice strank.

Z osmim odstavkom 110. člena se ureja umik zahteve za izplačilo sredstev. Umik ni dovoljen, če je Agencija stranko že obvestila o kakršnih koli primerih neskladnosti ali da namerava opraviti pregled na kraju samem. Prav tako se ureja možnost, da se s podzakonskim predpisom določi upravna sankcija v obliki znižanja izplačila sredstev za primer, ko pristojni organ ugotovi razliko med upravičenimi in

zaprošenimi sredstvi iz zahtevka. S podzakonskim predpisom se določi tudi, kakšna mora biti razlika med upravičenimi in zaprošenimi sredstvi, da se lahko uporabita ta sankcija in znižanje izplačila sredstev (deveti odstavek 110. člena).

K 111. členu

Pri obravnavi zahtevkov za izplačilo je treba preveriti upravičenost nastalih izdatkov tudi z vpogledom v dokumentacijo poslovnih subjektov, ki niso stranke upravnega postopka, ampak gre za dobavitelje, ki so dobavili celotno ali del naložbe, ali pa opravili storitev v zvezi z naložbo. Konkretno gre za preverjanje zahtevkov za izplačilo sredstev, priloženih računov in druge dokumentacije, ki formalno izpolnjujejo vse pogoje za poslovno listino, dejansko pa se ob administrativni kontroli pojavi sum o njihovi resničnosti zaradi višine zneska ali drugih okoliščin. Ker bi z vpogledom v računovodske evidence, poslovne knjige in drugo dokumentacijo upravičenca ali njenega dobavitelja oziroma izvajalca v zvezi z izvedbo sofinancirane dejavnosti davčni organ lažje in hitreje lahko preveril resničnost navedb na računih, se predpisuje obveznost, da mora davčni organ na pisno zahtevo Agencije, ki ta podatek potrebuje za namene izvajanja kontrol upravičenosti izplačil, v roku treh mesecev pridobiti in posredovati relevantne podatke.

K 112. členu

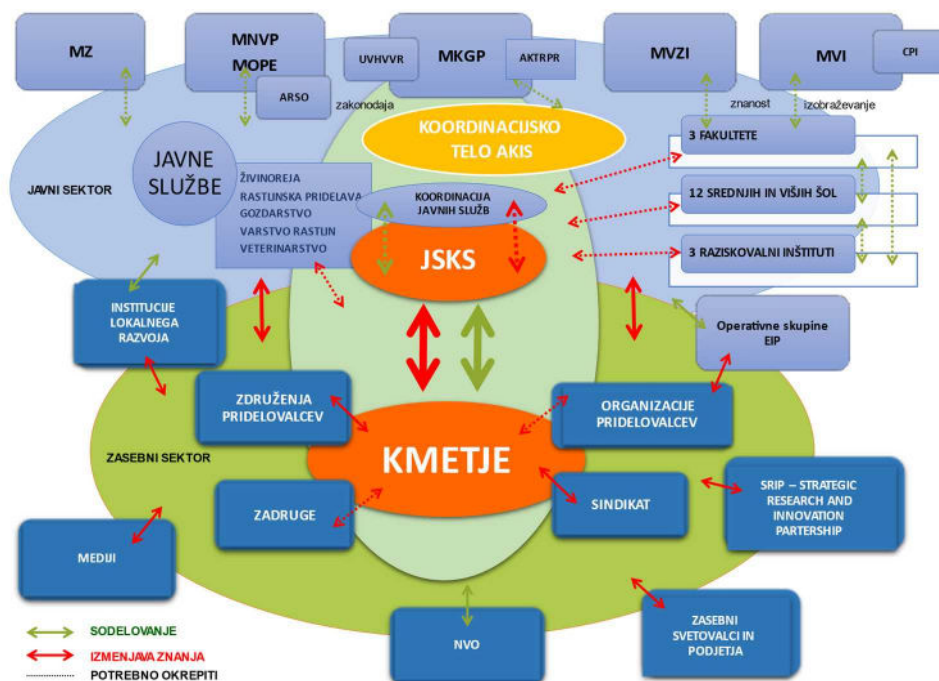
Z zakonom se na novo daje večji poudarek sistemski ureditvi področja znanja in inovacij v kmetijstvu (sistem AKIS). Da bi zagotovili ustrezno okrepitev sistema AKIS, so potrebne spremembe tako v kmetijski kot tudi raziskovalni in šolski politiki na področju ustvarjanja, izmenjave in prenosa znanja v kmetijstvu, zlasti na področju prehoda na trajnostne kmetijske sisteme.

Ta člen opredeljuje, da sistem AKIS pomeni organiziran pretok znanja in inovacij med deležniki sistema AKIS, ki ustvarjajo, izmenjujejo in uporabljajo znanje v kmetijstvu, živilstvu, gozdarstvu, prehrani in na sorodnih področjih. Člen opredeljuje deležnike sistema AKIS, ki so fizične in pravne osebe javnega in zasebnega sektorja, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, živilstvom, gozdarstvom, prehrano in drugimi sorodnimi vsebinskimi področji, izobraževanjem, raziskovanjem, strokovnimi nalogami in svetovanjem. To so nosilci kmetijskih gospodarstev, člani družinskih kmetij, kmetijska in živilska podjetja, raziskovalne, izobraževalne in svetovalne institucije, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb v kmetijstvu, zasebni svetovalci, zadruge, organizacije kmetov, nevladne organizacije, mreže deležnikov sistema, mediji, različna ministrstva in drugi akterji, ki znanje ustvarjajo, izmenjujejo in uporabljajo.

Člen opredeli tudi cilje sistema AKIS, kot so opolnomočenje ter krepitev povezovanja in sodelovanja med deležniki sistema AKIS, določa pa tudi koordinacijsko telo sistema AKIS.

Člen nadalje določa, da minister lahko imenuje delovne skupine za koordinacijo deležnikov po posameznih vsebinskih področjih sistema AKIS. Za izmenjavo in prenos znanja člen opredeljuje tudi Portal znanja, ki je enotno spletno mesto za dostop vseh deležnikov AKIS do informacij, gradiv in rezultatov projektov in drugih strokovnih nalog in ga upravlja ministrstvo.

Shema sistema AKIS:

K 113. členu

Programi srednjih poklicnih šol, višjih strokovnih šol in visokošolskih zavodov morajo zagotoviti ustrezne poklicne in splošne kompetence, ki jih potrebujejo delodajalci in družba, pri čemer mladim omogočajo lažji prehod iz šole v delovno okolje. Za zagotovitev navedenega pa je zelo pomembna tudi opremljenost izobraževalnih ustanov in raziskovalnih institucij, ki izvajajo programe izobraževanja oziroma raziskovanja s področij agroživilstva, gozdarstva, veterinarstva in živilstva, saj so te zagotovilo za kakovostno strokovno izobraževanje, v skladu z razvojnimi cilji Strategije razvoja Slovenije 2030 ter v skladu z Resolucijo o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«, katere cilj je tudi krepitev oblikovanja in prenosa znanja posameznih udeležencev, skupin, sektorjev in območij, ki lahko prispeva in omogoča uspešen razvoj slovenskega kmetijstva in podeželja.

Ta člen daje vladi pooblastilo za določitev pogojev in meril za dodelitev sredstev za področje izobraževanja in usposabljanja za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja.

K 114. členu

Ta člen določa, da ministrstvo v skladu s strateškimi usmeritvami razvoja slovenskega kmetijstva, živilstva in prehrane samostojno ali v sodelovanju z drugimi organi financira ali sofinancira raziskovalne, razvojne in inovacijske projekte ter raziskovalno in razvojno infrastrukturo v okviru raziskovalnih in inovacijskih programov ter instrumentov oziroma ukrepov na nacionalni ravni in na ravni EU.

K 115. členu

Z namenom demonstracijskih dejavnosti za izmenjavo znanja med kmetovalci in v okviru različnih raziskav, javnih služb, operativnih skupin idr., pa tudi kot potencialno mesto za izvajanje praktičnega usposabljanja (dijakov, študentov in drugih zainteresiranih) v skladu z zakonodajo na področju šolstva, se določa demonstracijsko kmetijsko gospodarstvo.

Demonstracijska kmetijska gospodarstva so namenjena za: razvoj, preizkušanje, uvajanje, prikaz ali razširjanje novih sort, pasem, procesov, praks in tehnologij, strojev in opreme v pridelavi kmetijskih rastlin, reji živali in predelavi ter ostale aktivnosti povezane s kmetijstvom. Demonstracijske dejavnosti lahko izvajajo nosilci kmetijskega gospodarstva, člani in zaposleni na družinski kmetiji ali našteti v sodelovanju z drugimi deležniki.

Status demonstracijskega kmetijskega gospodarstva pridobi kmetijsko gospodarstvo z odločbo ministrstva, če izpolnjuje s podzakonskim aktom predpisane pogoje. Status demonstracijskega kmetijskega gospodarstva temelji na izpolnjevanju vsebinskih in organizacijskih pogojev, ki omogočajo izvajanje demonstracijskih dejavnosti in prenosa znanja. V ta namen se predvideva opredelitev različnih vrst demonstracijskih dejavnosti, kar bo urejeno s podzakonskim predpisom. Pomemben vidik je tudi zagotavljanje kakovosti delovanja demonstracijskega kmetijskega gospodarstva – kadar pogoji niso več izpolnjeni, se določi rok za odpravo pomanjkljivosti. Če teh ni mogoče odpraviti, se status lahko odvzame in nosilca izbriše iz evidence demonstracijskih kmetijskih gospodarstev.

K 116. členu

Ta člen ureja opredelitev javne službe na področju kmetijstva, ki jih je potrebno, glede na določbe zakona na področju gospodarskih javnih služb, specifično urejati za področje kmetijstva. Sicer pa se za področja urejanja javnih služb, ki niso posebej urejena s tem ali drugim posebnim zakonom, uporablja zakon na področju gospodarskih javnih služb. V primerih, ko se javni interes izvaja v javno zasebnem partnerstvu, je potrebno upoštevati tudi zakon, ki pokriva to področje. Nadalje se v primerih, ko se nekatere javne službe izvajajo na načine, ki so določeni z mednarodnimi zavezami Slovenije ali drugimi predpisi, s predpisom Vlade določi tudi način izvajanja teh javnih služb v skladu s temi akti ter predpisi EU o državnih pomočeh. Takšno je na primer področje ohranjanja in trajnostne rabe genskih virov za prehrano in kmetijstvo.

K 117. členu

Ta člen določa obveznosti javnih služb na področju kmetijstva. Pomembno je, da država zagotovi nepretrgano opravljanje nalog javnih služb. Zaradi specifičnosti kmetijstva, kjer gre za večletne aktivnosti in ohranjanje proizvodnega potenciala na področju rastlinske proizvodnje, živinoreje in pri razvoju podeželja in s temi povezanimi področji, lahko izpad delovanja javne službe povzroči dolgotrajne ali celo nepopravljive posledice. Storitve javnih služb so na voljo vsem zainteresiranim, predvsem pa fizičnim ali pravnim osebam, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo po tem zakonu oziroma izkažejo pravni interes. Storitve se izvajajo v skladu z usmeritvami kmetijske politike ter po v naprej določenem programu. Vnaprej je določena tudi cena storitev in zavezanec za plačilo. Med obveznosti sodijo tudi zagotavljanje transparentnega in javnega delovanja, zagotavljanje ločenega evidentiranja dejavnosti in storitev, beleženje dejavnosti in storitev ter hramba dokumentarnega in arhivskega gradiva, omogočanje nadzora ter opravljanje dejavnosti in storitev do izbire novega izvajalca javne službe. Natančneje se lahko obveznosti javne službe uredijo s predpisom vlade ali s koncesijskim aktom.

K 118. členu

Ta člen določa izvajalce javnih služb in sicer so to lahko javni zavodi, katerih ustanoviteljice so Republika Slovenija, KGZS ali občina oziroma KGZS ali pa se za njihovo izvajanje podeli koncesija v skladu s postopkom, ki ga določa zakon na področju gospodarskih javnih služb. Izvajalci javnih služb lahko izvajajo javne službe sami ali pa s podizvajalci, vendar smejo biti podizvajalci pri izvajalcih, ki so javni zavodi, le javni zavodi, ki pa morajo prav tako izpolnjevati vse pogoje, ki so določeni za izvajalce javnih služb. Odgovornost za izvajanje javne službe v celoti prevzema izvajalec javne službe. Če izvajalec javne službe izvaja le del posamezne naloge in ne celotne, npr. ker nima zagotovljenih pogojev glede prostorov, opremljenosti in kadrov, izvajalec javne službe lahko najame podizvajalca za izvajanje posameznih nalog javne službe, ki izpolnjuje pogoje glede prostorov, opremljenosti in kadrov.

Razmejitev med izvajalcem in podizvajalcem mora biti tudi natančno opredeljena tako vsebinsko kot finančno v letnem programu dela posamezne javne službe. Posebej je urejeno izvajanje državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih za naloge upravljanja oziroma za redno in investicijsko vzdrževanje osuševalnih in namakalnih sistemih, kjer se izbere podizvajalca po predpisih o javnem naročanju. Za naloge upravljanja sme podizvajalec izvajati največ 20 % predvidenih letnih ur naloge upravljanja.

K 119. členu

Ta člen določa, da se v primeru javnega razpisa na podlagi uredbe, ki je koncesijski akt, izbere izvajalca javne službe za obdobje najmanj treh in največ sedmih let. Obdobje sedmih let je praviloma skladno z izvajanjem obdobja EU finančne perspektive in z izvajanjem skupne kmetijske politike, na katero se navezuje tudi delovanje več javnih služb na področju kmetijstva. Z javnim razpisom, ki mora upoštevati tudi način izvajanja javne službe, vse predpisane pogoje glede kadrov, prostorov, opremljenosti in drugih pogojev, ki jih določajo predpisi iz členov, ki opredeljujejo naloge posamezne javne službe v kmetijstvu, se izbere najustreznejšega izvajalca, ki ga z odločbo imenuje minister. Določba, ki omogoča podeljevanje koncesij za obdobje od treh do največ sedmih let, zagotavlja fleksibilnost pri upravljanju javnih služb v kmetijstvu. Ta prilagodljivost je ključna za učinkovito odzivanje na različne sistemske spremembe, ki lahko vplivajo na izvajanje teh služb, kot so bistvene spremembe v kmetijski politiki oziroma spremembe v organizacijski strukturi izvajalcev javnih služb.

K 120. členu

Ta člen določa, da v nekaterih primerih razpis ni potreben in se izvajalca javne službe lahko imenuje neposredno, to je v primeru izvajanja javne službe kmetijskega svetovanja, ki jih opravlja KGZS z javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je in za področja javnih služb strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin in nalog genske banke ter za področje državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih, za katera so ustanovljeni javni zavodi.

Pred neposrednim imenovanjem ministrstvo preveri izpolnjevanje pogojev iz predpisov, ki opredeljujejo naloge posamezne javne službe v kmetijstvu, dodatno pa še pogojev, ki so določeni v 120. členu. Strateški cilji izvajalca morajo biti enaki ciljem javne službe, izvajalec mora pri opravljanju javne službe upoštevati javni interes, poleg tega pa sme na trgu izvajati manj kot 20 odstotkov dejavnosti, ki je predmet javne službe.

Po preveritvi vseh pogojev, minister izda odločbo o imenovanju izvajalca javne službe, za obdobje najmanj treh in največ sedmih let. Na tej podlagi skleneta ministrstvo in izvajalec pogodbo, s katero uredita vsa medsebojna razmerja, vključno s financiranjem v določenem obdobju in detailnejšimi obveznostmi glede poročanja in nadzora. Določba, ki omogoča podeljevanje koncesij za obdobje od treh do največ sedmih let, zagotavlja fleksibilnost pri upravljanju javnih služb v kmetijstvu in učinkovito odzivanje na različne sistemske spremembe.

V primeru, ko se za izvajanje javne službe v kmetijstvu neposredno imenuje izvajalca, ki je bil ustanovljen za izvajanje javne službe, se tega izvajalca pozove k oddaji vloge in k predložitvi dokazil za izpolnjevanje pogojev. Takšni izvajalci so KGZS z javnimi zavodi, katerih ustanoviteljica je in javni zavodi, kot so Kmetijski inštitut Slovenije, Sklad kmetijskih in gozdnih zemljišč Republike Slovenije in drugi javni zavodi.

Pri vseh vsebinah, kjer je to smiselno in racionalno in kjer obstaja več izvajalcev za določene storitve, pa se ministrstvo poslužuje možnosti oddajanja nalog na trgu na podlagi javnega razpisa, kot je opredeljeno v 119. členu zakona.

Izvajalec mora pogoje izpolnjevati ves čas izvajanje javne službe. Če ministrstvo ugotovi, da izvajalec ne izpolnjuje več zahtevanih pogojev, mu ministrstvo naloži odpravo pomanjkljivosti v določenem roku. Če po preteku tega roka, izvajalec pomanjkljivosti še vedno ne odpravi, se mu imenovanje odvzame.

K 121. členu

Ta člen določa financiranje javne službe v kmetijstvu, ki se zagotavlja iz proračuna Republike Slovenije ali iz drugih virov, lahko pa tudi z delnim ali celotnim plačilom uporabnikov storitev ali s prispevki v obliki javne dajatve. Republika Slovenija financira ali sofinancira posamezne storitve javne službe le na podlagi sprejetega programa te javne službe, ki bo hkrati skladen z zakonom o kmetijstvu in tudi s sprejetim proračunom RS ter predpisi EU o državnih pomočeh.

K 122. členu

Ta člen določa cene storitev javne službe. Uporabniki storitev javne službe na področju kmetijstva plačujejo ceno storitev deloma ali v celoti, lahko pa so posamezne storitve za uporabnike tudi brezplačne. Zaradi racionalnega izvajanja storitev cena storitve javne službe ne sme biti višja od cene primerljive storitve na trgu. Posebno pozornost zahteva to določilo ob imenovanju izvajalca javne službe. Določena je tudi pristojnost ministra, da predpiše cene storitev in delež, ki ga plača uporabnik. Sistem določanja cen storitev javnih služb je vsebinsko natančneje povzet po rešitvah iz VI. poglavja veljavnega Zakona o gospodarskih javnih službah, čeprav je ta zakon starejši od Zakona o kmetijstvu. Določba je usklajena z Zakonom o gospodarskih javnih službah zlasti glede načel subvencioniranja cen storitev gospodarskih javnih služb.

K 123. členu

Ta člen ureja financiranje javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin na področju hmeljarstva. Zaradi zgodovinskih posebnosti in tradicije hmeljarstva v RS hmeljarji že od leta 2010, odkar deluje Javna služba v hmeljarstvu, prispevajo, preko obvezne dajatve, s svojimi finančnimi sredstvi k ohranitvi in razvoju panoge za dve strokovni nalogi javne službe v hmeljarstvu in sicer za žlahtnjenje hmelja in za tehnologijo pridelave in predelave hmelja.

V 147. členu Ustave RS je med drugim določeno, da država z zakonom predpisuje davke, carine in druge dajatve. Ker je v veljavni ureditvi sistem financiranja javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin na področju hmeljarstva že danes, s podzakonskim aktom, urejen na način, da vzpostavlja prisilno dajatev, ta sistem pa po vsebini ustreza posebnostim hmeljarskega sektorja, sistem financiranja ohranjamo, s predlogom ureditve tokrat v zakonu pa vzpostavljamo tudi pravno pravičen način vzpostavljanja javne dajatve, kakor veleva veljavna Ustava RS, in kakor izhaja tudi iz posameznih odločitev Ustavnega sodišča RS.

V prvem odstavku člena je opredeljen uporabnik javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin na področju hmeljarstva za dve strokovni nalogi v proizvodnji kmetijskih rastlin, in sicer žlahtnjenje ter tehnologija pridelave in predelave hmelja. Drugi odstavek člena uporabnika opredeljuje za zavezanca in mu nalaga dolžnost plačila prispevka kot oblike sofinanciranja strokovnih nalog žlahtnjenja in tehnologije pridelave in predelave hmelja. Na ta način je skladno z določbo 147. člena veljavne Ustave RS z zakonom vzpostavljena javna dajatev. S tretjim odstavkom tega člena je določeno, kdo razpolaga s sredstvi, zbranimi na podlagi prispevka, s četrtem do sedmim odstavkom pa je določen način ugotavljanja obsega potrebnih sredstev (osnove za prispevek) in merila za določitev višine prispevka. Z osmim odstavkom člena je določeno, da minister s pravilnikom konkretizira način ugotavljanja višine prispevka, pri čemer je vezan na merila, določena s tem členom.

K 124. členu

Ta člen ureja način odmere prispevka javne službe strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin na področju hmeljarstva. Ker javno dajatev odmeri nosilec javnega pooblastila, je z drugim odstavkom

določeno, da izvajalec javne službe te naloge opravlja kot javno pooblastilo. S tretjim odstavkom je določeno, da izvajalec javne službe, kot nosilec javnega pooblastila, odmeri prispevek zavezancu z odločbo, izdano v upravnem postopku, določena pa je tudi stvarna pristojnost za odločanje o pritožbi zoper to odločbo. S četrtem odstavkom je določeno, da je rok za plačilo prispevka 30 dni, šteto od dokončnosti odločbe. S petim odstavkom je določena pravica, upravičen razlog in sam postopek uveljavljanja pravice do odloga, obročnega plačila in odpisa plačila prispevka.

K 125. členu

V tem členu je določeno, da vlada predpiše usmeritve in cilje za delovanje javne službe v tri do največ sedem letnem obdobju, pri tem pa se smiselno upošteva izvajanje ciljev kmetijske politike iz tega zakona (3. in 4. člen). Za nekatere javne službe podrobnejše usmeritve in cilji opredeljujejo drugi zakoni, npr. zakon, ki ureja živinorejo. Vsako leto ministrstvo izvajalcu javne službe v kmetijstvu posreduje izhodišča, ki upoštevajo razpoložljiva proračunska sredstva za izvajanje določene javne službe, usmeritve in cilje ter z zakonom določene naloge posamezne javne službe. Izhodišča za pripravo letnega finančnega načrta oziroma letnega programa dela javne službe morajo biti v skladu z večletnim vsebinskim programom posamezne javne službe, če ga le-ta ima. Izvajalec v skladu s prejetimi izhodišči pripravi letni program dela javne službe, v katerem mora biti določen natančen obseg posameznih storitev javne službe ter način izvajanja le teh, način spremljanja rezultatov storitev javne službe, obseg in način financiranja posamezne storitve javne službe ter obseg in način financiranja podizvajalca, če ima izvajalec javne službe za posamezno nalogo podizvajalca. K letnemu programu posamezne javne službe izda minister soglasje, če je predloženi program skladen z izhodišči in določili predpisov.

Zaradi kontinuiranega izvajanja javne službe v kmetijstvu je storitve potrebno izvajati nepretrgoma. V primerih, ko letni proračun RS ni sprejet, ali ko zaradi drugih nepredvidenih okoliščin minister do začetka tekočega leta ne izda soglasja k letnemu programu dela izvajalca javne službe, se financiranje javne službe začasno nadaljuje na podlagi letnega programa dela javne službe iz preteklega leta. Minister o začasnem financiranju izvajalca javne službe odloči s sklepom. Če drug zakon določa drugače, npr. za začasno financiranje posrednih proračunskih uporabnikov, pa velja specialnejša ureditev.

Če se med izvajanjem letnega programa dela javne službe pojavijo odstopanja pri vrstah in obsegu storitev javne službe, zakon določa da je potrebna sprememba letnega programa dela javne službe. Določena je izjema, da sprememba letnega programa dela javne službe ni potrebna, če se vrsta in obseg storitev javne službe, ki je opredeljena v letnem programu dela javne službe spremeni do 10 % obsega skupnih sredstev sprejetega finančnega načrta, pri čemer mora vrednost skupnih sredstev v finančnem načrtu ostati nespremenjena.

K 126. členu

Ta člen ureja strokovni nadzor nad izvajanjem javne službe in nad izvajanjem programa posamezne javne službe, ki je v pristojnosti ministrstva, inšpekcijski nadzor pa opravlja inšpektorat, pristojen za kmetijstvo. Te naloge ni mogoče prenesti na drugo osebo. Strokovni nadzor se nanaša na nadzor nad vsebino dela javne službe, nad izvajanjem programa in ugotavlja ali so izvedena dela v celoti in kvalitetno opravljena. Nanaša se tudi na nadzor nad porabo javnih sredstev.

Ta člen natančneje opredeljuje tudi nadzor ministrstva nad izvajalci javnih služb s pomočjo rednih in posebnih poročil, zahtevanih podatkov in drugih dokumentov, ki se nanašajo na delovanje javne službe. Minister lahko za potrebe nadzora imenuje komisijo. Izvajalec je torej dolžan pripraviti letni program dela s finančnim načrtom javne službe ter poročati ministrstvu o izvajanju programa javne službe ob zahtevkih za izplačilo, polletno in letno v skladu z izhodišči ministrstva za delovanje javne službe ter dodatno kadarkoli na posebno zahtevo ministrstva.

Vsi izvajalci javnih služb v kmetijstvu so dolžni sodelovati v sistemu AKIS, z ministrstvi in drugimi izvajalci javnih služb. To morajo imeti opredeljeno v programih dela javne službe, lahko pa jim je sodelovanje pri posamezni nalogi naloženo tudi s posebnim sklepom ministra.

K 127. členu

Ta člen določa, da minister za posamezno javno službo predpiše pogoje glede prostorov, opremljenosti in kadrov ter merila, postopke in metode strokovnih nalog, ki jih mora zagotavljati izvajalec javne službe.

K 128. členu

Ta člen določa, da strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe lahko opravljajo le osebe, ki imajo ustrezno strokovno izobrazbo, so strokovno usposobljene in izpolnjujejo druge pogoje, določene s predpisi. Te pogoje podrobneje določi minister. V tem členu je opredeljena tudi možnost, da se v izvajanje storitev javne službe na področju kmetijstva vključi pripravnik. Opredeljena je tudi uporaba slovenskega jezika za osebe, ki opravljajo strokovno delo pri izvajanju storitev javne službe v neposrednem stiku z uporabniki storitev javne službe in priznavanje poklicnega obolenja v primer, ko osebe pri opravljanju strokovnega dela v okviru izvajanja storitev javne službe pridejo v stik z okuženo živaljo, rastlino ali drugimi predmeti, s katerimi se lahko prenese kužno obolenje ali zastrupitev.

K 129. členu

V tem členu so določena področja javnih služb v kmetijstvu, in sicer: kmetijsko svetovanje, strokovne naloge v proizvodnji kmetijskih rastlin, strokovne naloge v živinoreji, strokovne naloge na področju tehnologij reje živali, naloge rastlinske genske banke, naloge genske banke v živinoreji, državna javna služba na osuševalnih in namakalnih sistemih in svetovanje v čebelarstvu. Člen določa tudi možne podporne naloge javnih služb kot so strokovno-tehnična koordinacija, sodelovanje med javnimi službami, z nosilci javnih pooblastil iz tega zakona in ostalimi deležniki sistema AKIS, administrativno-tehnične naloge in mednarodno sodelovanje.

K 130. členu

Ta člen določa naloge na področju kmetijskega svetovanja, ki so potrebne za izpolnjevanje ciljev kmetijske politike. Na ta način je vzpostavljen celovit sistem strokovne podpore kmetijskim gospodarstvom za razvoj podeželja in kmetijstva v Sloveniji.

Naloge javne službe kmetijskega svetovanja so oblikovane na način, da na eni strani zagotavljajo informacije, svetovanje in pomoč kmetijskim gospodarstvom kot tudi prenos informacij drugim deležnikom, ki so povezani s kmetijstvom in podeželjem. Podrobnejše naloge kmetijskega svetovanja se določijo s podzakonskim predpisom.

K 131. členu

V tem členu so natančneje opredeljene strokovne naloge v proizvodnji kmetijskih rastlin, in sicer: selekcija, žlahtnjenje, introdukcija, primernost vrst in sort kmetijskih rastlin za različna območja pridelave, zagotavljanje izhodiščnega razmnoževalnega materiala kmetijskih rastlin, tehnologije pridelave in tehnološka navodila ter ugotavljanje vrednosti kmetijskih rastlin za predelavo.

Člen določa, da se strokovne naloge iz tega člena lahko opravljajo po področjih oziroma načinih proizvodnje kmetijskih rastlin (kot so na primer poljedelstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, oljkarstvo in druga področja). 131. člen se po novem nanaša tudi na hmeljarstvo, torej na vsa področja proizvodnje kmetijskih rastlin.

Strokovne naloge v rastlinski proizvodnji pomembno prispevajo k uresničevanju ciljev kmetijske politike iz 3. in 4. člena tega zakona. Pomemben cilj strokovnih nalog je povečanje trajnosti rastlinske proizvodnje, kot na primer okrepitev ekološkega načina pridelave. Osrednji cilj programa javnih služb je tudi pospešeno prilagajanje podnebnim spremembam, saj bo to ključno za zagotavljanje dolgoročne odpornosti in stabilnosti kmetijske pridelave v zaostrenih podnebnih razmerah, ki se že močno občutijo v kmetijstvu.

Strokovne naloge zapolnjujejo vrzel prenosa znanja med raziskovalno dejavnostjo, svetovanjem in kmetovalcem, ki potrebuje znanje primerno za neposredno uporabo v rastlinski proizvodnji.

Večletni vsebinski program strokovnih nalog sprejme s sklepom minister, s tem členom pa so določeni tudi obvezni vsebinski sklopi.

K 132. členu

Splošni namen izvajanja strokovnih nalog v živinoreji je na trajnosten način izboljšati proizvodne in neproizvodne lastnosti rejnih živali ali ohranitev pasme. V tem členu so opredeljene ključne naloge, ki so pomembne za ohranitev oziroma nadaljnji razvoj in napredek populacij rejnih živali. Izvajanje strokovnih nalog v živinoreji vodi v povečanje produktivnosti, dolgoživosti, vitalnosti živali in hkrati omogoča zniževanje stroškov prireje, boljšo kakovost živalskih proizvodov in višjo okoljsko učinkovitost ter ohranja biološke pestrosti. Uporaba podatkov posredno ali neposredno povezanih z zdravjem živali, dobrobitjo in vprašanji trajnosti bo pripomogla k doseganju ciljev trajnostne reje živali z boljšim izkoristkom virov in večje odpornosti in robustnosti živali. Izvajanje strokovnih nalog v živinoreji posredno prispeva tudi k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov. Seleksijsko delo poteka v smeri učinkovitejših živali, za katere so značilne tudi manjše emisije toplogrednih plinov, hkrati pa selekcija lokalnemu okolju prilagojenih pasem posredno pomeni odbiro živali, ki so odpornejše na vplive okolja in s tem tudi prilagajanje pasem podnebnim spremembam.

K 133. členu

S členom se uvaja nova javna služba, ki se osredotoča na razvoj, preizkušanje in presojo učinkov tehnologij reje živali z vidika vplivov na gospodarnost reje, zdravje in dobrobit živali ter vplivov različnih oblik reje živali na okolje in podnebje. Obstoječe strokovne naloge v živinoreji ne vključujejo razvoja in preizkušanja tehnologij v živinoreji, zaradi česar se s predlogom novega zakona ta vidik dodaja. Prilagoditev in spremembe na področju tehnologij reje so eden od pomembnih elementov z vidika spodbujanja prehoda živinoreje v večjo trajnost. S predlagano zakonsko rešitvijo ministrstvo uresničuje zaveze iz leta 2024 posodobljenega NEPN, ki z ukrepom M4.9 določa obveznost nadgradnje javnih služb v živinoreji v smeri večjega poudarka blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam, z ukrepom M5.6 pa je bilo določeno spodbujanje trajnostne živinoreje kot del prehoda v odporen in trajnostni kmetijsko-prehranski sistem. Ministrstvo s predlagano zakonsko rešitvijo tudi krepi zmogljivosti za razvoj znanja na področju tehnologij reje, s čimer bo mogoče v prihodnje lažje iskati systemske rešitve, ki bodo v podporo rejcem pri prehodu v večjo trajnost in nadaljnjemu razvoju te panoge. Razvoj novega znanja preko te javne službe in v nadaljevanju prenos tega znanja preko javne službe kmetijskega svetovanja bo rejce močno podprl pri zmanjševanju vplivov živinoreje na okolje, podnebje in biotsko raznovrstnost na način, ki bo tudi ekonomsko vzdržen.

K 134. členu

V tem členu so določene naloge rastlinske genske banke za ohranjanje in trajnostno rabo rastlinskih genskih virov v prehrani in kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: RGV), in sicer: zbiranje, evidentiranje in ohranjanje avtohtonega genskega materiala, vključno z lokalnimi in opuščenimi lokalnimi sortami in populacijami kmetijskih rastlin ter divjimi sorodniki kmetijskih rastlin in divjimi rastlinami za prehrano, razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe rastlinskih genskih virov ter razmnoževanje, ohranjanje

in upravljanje rastlinskih genskih virov na kmetijah, opisovanje in vrednotenje rastlinskih genskih virov, spodbujanje ohranjanja in ponovne uporabe lokalnih sort in populacij za povečanje biotske raznovrstnosti na kmetijah ter razvoj opozorilnih sistemov in indikatorjev pred izgubo RGV in izvajanje monitoringa rastlinskih genskih virov.

Navedene naloge, ki jih izvaja javna služba nalog rastlinske genske banke zagotavljajo dolgoročno varno hranjenje RGV, njihovo dokumentiranje in vrednotenje, omogočajo trajnostno uporabo RGV z ustreznim sistemom nadzorovane izmenjave RGV, zagotavljajo stalno zbiranje RGV in informacij o njihovem izvoru, načinu pridobivanja, načinu pridelave, uporabe, hranjenja in razmnoževanja, prispevajo k povečanju kmetijske biotske raznovrstnosti, upoštevajoč tudi trenutno stanje RGV v naravnem okolju, krepijo sodelovanje in odgovornost vseh zainteresiranih strani, vključenih v ohranjanje in trajnostno rabo RGV, pa tudi institucionalno gradnjo in ozaveščanje javnosti o pomembnosti RGV.

Strokovne naloge se povezujejo s podpornimi nalogami iz 129. člena, pri čemer je poleg sodelovanja z drugimi ministrstvi, izvajalci javnih služb ali raziskovalnega dela, nosilci javnih pooblastil ter drugimi deležniki sistema AKIS, zelo pomembno spodbujanje sodelovanja z mednarodnimi organizacijami na področju RGV za aktivno izmenjavo informacij, genetskega materiala in raziskav na Evropski in globalni ravni.

Člen določa tudi večletni vsebinski program na področju ohranjanja in trajnostne rabe rastlinskih genskih virov v kmetijstvu in prehrani, ki ga izda minister.

K 135. členu

V tem členu so določene naloge genske banke v živinoreji, in sicer: zbiranje in evidentiranje avtohtonega genskega materiala, vključno s starimi domačimi ali udomačenimi pasmami živali, ocenjevanje in vrednotenje zbranega genskega materiala ter razmnoževanje in trajnostna raba genskega materiala.

K 136. členu

V tem členu so določene naloge državne javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih, ki so načrtovanje in izvajanje upravljanja ter izvedba in nadzor nad vzdrževanjem. Javne službe se nanašajo tudi na posodabljanje podatkov v uradnih evidencah in podajanje soglasij v postopkih poseganja v prostor na območjih osuševalnih in namakalnih sistemov. Naloge se natančneje določijo v letnem programu upravljanja.

K 137. členu

Ta člen opredeljuje naloge svetovanja v čebelarstvu, med katerimi je najpomembnejše delo informiranje, izobraževanje in svetovanje svetovalcev specialistov na področju specialističnega dela, ki vsebuje informiranje, izobraževanje in svetovanje na področju tehnologije, ekonomike in varne hrane, informiranje, izobraževanje in svetovanje pri izdelavi razvojnih načrtov čebelarstva, pri uveljavljanju ukrepov skupne kmetijske politike s področja čebelarstva, pri organizaciji in delovanju organizacij proizvajalcev in skupin proizvajalcev in pri pripravi predpisov s področja čebelarstva, sodelovanje pri pripravi razvojnih programov v čebelarstvu, izobraževanje mladih in širše javnosti, spremljanje napovedi medenja v čebelarstvu, vodenje katastra čebelje paše in drugih svetovalnih nalog v čebelarstvu.

K 138. členu

Ta člen ureja certificiranje pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov. Določen je postopek za priznanje organizacije za certificiranje hmelja.

K 139. členu

Ta člen ureja postopek certificiranja pridelka hmelja in hmeljnih proizvodov, ki se izvaja v skladu s pravnimi akti EU in s tem zakonom. Člen ureja organizacijo za certificiranje hmelja, centre za certificiranje hmelja in osebe, ki izvajajo certificiranje hmelja. Podrobnejše pogoje iz tega člena predpiše minister.

K 140. členu

V tem členu je opredeljeno spremljanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in gozdarstvom (ang. Land use, Land use change and Forestry, v nadaljevanju: sektor LULUCF). Spremljanje teh emisij in odvzemov se zahteva v skladu z Uredbo 2018/841/EU. To področje je v ZKme-1 urejeno od leta 2018 in se z manjšimi vsebinskimi nadgradnjami prenaša v okvir novega zakona o kmetijstvu. Člen za namen obračunavanja emisij in odvzemov iz sektorja LULUCF ureja spremljavo podatkov, naloge in način izvedbe nalog preko javnega pooblastila. Glede na ZKme-1 se s predlogom zakona sistem spremljanja nadgrajuje, in sicer se doda spremljanje dinamike zalog ogljika na kmetijskih zemljiščih in v kmetijskih tleh ter kmetijsko-gozdnih sistemov, doda se spremljavo in preverjanje učinkovitosti ukrepov kmetijske politike, ki ohranjajo ali povečujejo organsko snov v tleh, več pozornosti se namenja prostorskim podatkom o rabi in spremembi rabe kmetijskih zemljišč. Dodana je tudi povezava do obveznosti na podlagi osnutka Podnebnega zakona in posodobljenega NEPN. Zagotovljena je skladnost z osnutkom Podnebnega zakona, ki je za pristojni organ za obračunavanje emisij in odvzemov iz sektorja LULUCF določil ministrstvo.

K 141. členu

V tem členu je urejeno področje izdelave ocen emisij TGP, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu. Izdelava ocen emisij TGP izhaja iz zahtev Uredbe 2018/1999/EU, ki državam članicam nalaga pripravo in poročanje o izvajanju NEPN. Na podlagi NEPN, ki je bil zadnjič posodobljen konec leta 2024, za področje kmetijstva izhajajo obveznosti glede zmanjševanja emisij TGP. S tem razlogom se v tem členu za področje kmetijstva opredeli zbiranje in obdelava podatkov, na podlagi katerih bo možno oceniti uspešnost ukrepov kmetijske politike in tako bolje usmerjati ukrepe kmetijske politike. Ker so ukrepi za zmanjševanje emisij TGP podobni ukrepom za zmanjševanje emisij amonijaka in drugih onesnaževal zraka, so ta področja v tem členu obravnavana skupaj.

Vsebinsko področje tega člena je sicer v ZKme-1 urejeno že od leta 2021. V predlogu novega zakona se vsebina tega člena le nadgrajuje, in sicer z neposredno navezavo na obveznosti poročanja, ki za področje blaženja izhajajo iz osnutka Podnebnega zakona ter z obdelovanjem podatkov rezultatov analiz voluminozne krme za potrebe ocene zmanjševanja emisij toplogrednih plinov in amonijaka v kmetijstvu. Ker glavna metana, kot ključnega toplogrednega plina iz kmetijstva, nastaja v prebavilih prežvekovalcev, so ti rezultati lahko ključen prispevek k razumevanju obsega in možnosti zmanjšanja emisij metana.

Ker je ocena trendov in učinkovitosti ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, amonijaka in onesnaževal zraka zahtevna, se v skladu z veljavno zakonsko ureditvijo tudi v prihodnje predlaga podelitev nalog izdelave teh ocen izvajalcu javnega pooblastila. Ker gre za kontinuirano spremljanje in oceno trendov, se predlaga daljše obdobje trajanja javnega pooblastila in sicer s pet na deset let.

K 142. členu

Ta člen o spremljanju porabe energije in proizvodnji energije iz OVE za vsa kmetijska gospodarstva, vpisana v RKG, predstavlja odziv na izrazito pomanjkanje zanesljivih podatkov o porabi energije in

proizvodnji energije iz OVE na ravni posameznih kmetijskih gospodarstev. Kmetijska gospodarstva namreč uporabljajo skupne merilne naprave za električno energijo, kar pomeni, da ista naprava beleži porabo tako za gospodinjne potrebe kot za kmetijsko proizvodnjo. Pomanjkanje podatkov je prisotno tudi pri uporabi naftnih derivatov, kjer prav tako ni možno opredeliti porabe goriva za kmetijsko proizvodnjo. To stanje bistveno otežuje izvedbo zanesljivih analiz glede porabe energije in proizvodnji energije iz OVE na ravni kmetijskega gospodarstva, kar onemogoča pripravo in izvajanje še bolj učinkovitih ukrepov na tem področju.

S predlogom tega člena ministrstvo uresničuje zaveze iz posodobljenega NEPN. NEPN je strateški dokument, ki za obdobje do leta 2030 (s pogledom do leta 2040) določa cilje, politike in ukrepe za pet razsežnosti energetske unije: 1. razogljičenje (emisije toplogrednih plinov (TGP) in obnovljivi viri energije (OVE)), 2. energetska učinkovitost (URE), 3. energetska varnost, 4. notranji trg energije ter 5. raziskave, inovacije in konkurenčnost. Ukrep M13.8 iz NEPN nalaga kmetijskemu ministrstvu obveznost priprave zakonske podlage za spremljanje energije in za spremljanje obnovljivih virov energije v kmetijstvu, ukrep 19.1 iz NEPN pa nalaga obveznost priprave zakonske podlage za trajnostno rabo energije v stavbah in objektih, namenjenih kmetijstvu. Uvedba tega člena tako omogoča izpolnjevanje predpisanih zahtev EU na področju trajnostne rabe energije in prispeva k celostnemu uresničevanju energetske-podnebnih ciljev na nacionalni ravni.

Predlagan člen opredeljuje naloge pristojnega ministrstva za spremljanje porabe energije v kmetijstvu in proizvodnje energije iz obnovljivih virov v okviru kmetijskih gospodarstev. Za učinkovito izvajanje teh dejavnosti bo ministrstvo sistematično zbiralo in obdelovalo podatke, potrebne za oceno porabe energije, ki se porabi pri kmetijski pridelavi in predelavi, ter jih bo razvrstilo po posameznih kmetijskih panogah. Poleg tega bo zbiralo tudi podatke o količinah proizvedene energije iz obnovljivih virov na kmetijah.

Na podlagi teh podatkov bo ministrstvo pripravilo ocene prispevka posameznih ukrepov kmetijske politike k doseganju ciljev energetske trajnosti ter razvijalo metode za spremljanje in ocenjevanje njihove učinkovitosti. Poleg tega bo analiziralo trende porabe in proizvodnje energije iz obnovljivih virov ter na tej osnovi pripravilo poročila za potrebe nacionalnega poročanja in za obveznosti do mednarodnih institucij.

Ministrstvo bo prav tako zbiralo in analiziralo podatke iz pilotnih projektov, usmerjenih v uporabo obnovljivih virov energije v kmetijstvu, z namenom ocenjevanja primernosti uporabljenih tehnologij glede na značilnosti in potrebe kmetijske dejavnosti.

Na podlagi zbranih podatkov, izvedenih analiz in pripravljenih ocen bo ministrstvo pripravilo tematska poročila ter zagotovilo informiranje širše javnosti. Izvajanje nalog, kot so zbiranje podatkov, ocenjevanje in priprava poročil, se lahko poveri nosilcu javnega pooblastila, ki mora izpolnjevati pogoje, določene s tem členom. Nosilec javnega pooblastila mora imeti ustrezna strokovna znanja in izkušnje znotraj področij energetike, kmetijstva in gradbeništva, poleg tega pa mora biti pravno-formalno ustrezno organiziran in brez zapadlih davčnih obveznosti ali drugih dolgov do države.

Podrobnejše pogoje za nosilca javnega pooblastila, način zbiranja in poročanja ter merila za njegovo izbiro na javnem razpisu predpiše minister z izvedbenim predpisom. Pooblastilo se podeli z odločbo ministra za obdobje desetih let, pri čemer se medsebojna razmerja med ministrstvom in nosilcem javnega pooblastila uredijo s pogodbo. Pooblastilo preneha veljati, če nosilec javnega pooblastila ne izpolnjuje več pogojev, krši določbe pogodbe ali predpise, kar se ugotavlja z odločbo ministrstva.

Z določbami tega člena ministrstvo ne posega v pristojnosti drugih ministrstev ali v področje predpisov, ki urejajo energetiko, temveč zgolj vzpostavlja okvir za sistematično spremljanje porabe energije in proizvodnji energije iz OVE na kmetijskih gospodarstvih, ko se ta porablja za namen kmetijske pridelave (in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji).

K 143. členu

Ta člen ureja področje prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam. V ZKme-1 je bilo do sedaj urejeno področje blaženja (t.j. zmanjševanja emisij TGP v ozračje ali povečevanja oziroma ohranjanja ponorov), ni pa bilo urejeno področje prilagajanja. Računsko sodišče RS je bilo v svoji reviziji iz leta 2023 (št.: 320-4/2022/25, z dne 26. 7. 2023),² kritično glede učinkovitosti prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam. Med drugim je opozorilo, da:

- kmetijsko ministrstvo ni vzpostavilo celovitega sistema za spremljanje vpliva podnebnih sprememb na kmetijstvo,
- kmetijsko ministrstvo ni pripravilo ocene ranljivosti, ki bi prikazovala izpostavljenost, občutljivost in prilagoditvene sposobnosti kmetijstva,
- prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam ni bilo celovito, sistematično načrtovano in usklajeno,
- cilji prilagajanja niso bili določeni.

Z namenom, da se ustrezno naslovijo pripombe Računskega sodišča RS, se predlaga celovita sistemska ureditev področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam ter nova podatkovna zbirka, ki bo omogočala izpolnjevanje zahtev Računskega sodišča RS kot tudi obveznosti, ki jih določajo mednarodni in EU predpisi ter predlog Podnebnega zakona.

V Sloveniji so obveznosti na področju prilagajanja podnebnim spremembam določene oz. bodo določene v: Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (Uradni list RS, št. 119/21 in 44/22 – ZVO-2, v nadaljnjem besedilu: Dolgoročna podnebna strategija), posodobljenem Celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu (v nadaljnjem besedilu: NEPN), v Podnebnem zakonu ter po predlogu Podnebnega zakona še v novi oz. posodobljeni Strategiji prilagajanja podnebnim spremembam (v nadaljnjem besedilu: Strategija prilagajanja) in regionalnih akcijski načrtih prilagajanja podnebnim spremembam.

Prvi strateški dokument s področja prilagajanja, Strategija prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam, sega v leto 2008 in enako kot Strateški okvir prilagajanja podnebnim spremembam iz leta 2016, že dolgo ne zadovoljujeta več potreb in zahtev današnjega časa. Slovenija je sicer leta 2021 sprejela Dolgoročno podnebno strategijo (katera sledi zavezam iz Pariškega sporazuma) in decembra 2024 posodobljeni NEPN, vendar bo močnejša zaveza in ureditev prilagajanja podnebnim spremembam sistemsko urejena šele v podnebnem zakonu, ki je tik pred obravnavo na vladi. Predlog novega člena o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam tako sledi tudi določilom iz predloga Podnebnega zakona in s tem odpravlja pomanjkljivo ureditev ter uvaja bolj načrtno izvajanje kmetijske politike na tem področju, ki bo temeljilo predvsem na najboljših razpoložljivih in najnovejših podatkih. Izdelava sektorskih ocen ranljivosti je sicer predvidena tudi v Resoluciji o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (ReNPVO20–30), v poglavju 7.7 Prilagajanje podnebnim spremembam.

Slovenija je ratificirala vse mednarodne podnebne dogovore. Pariški sporazum državo zavezuje tako na nacionalnem nivoju, kot tudi na nivoju EU, saj je tudi EU pogodbenica sporazuma.

V slovenski pravni red bodo preko Podnebnega zakona prenesena tudi določila iz t. i. evropskih podnebnih pravil oz. evropskega podnebnega zakona, ki ga je Evropski parlament sprejel leta 2021. Ta je bil sprejet v obliki uredbe (Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009

² Revizijsko poročilo: Učinkovitost Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam (2023). Dostopno na: <https://www.rs-rs.si/revizije-in-revidiranje/arhiv-revizij/revizija/ucinkovitost-mkgp-pri-prilagajanju-kmetijstva-podnebnim-spremembam-2977/>

in (EU) 2018/1999). V skladu s to uredbo morajo EU in države članice zagotoviti tudi stalen napredek pri krepitvi prilagoditvene sposobnosti, krepitvi odpornosti in zmanjševanju ranljivosti za podnebne spremembe. Vsaka država članica mora pripraviti nacionalno strategijo in nacionalni načrt za prilagajanje na podlagi zanesljivih analiz podnebnih sprememb in ranljivosti, ocen napredka in kazalcev, ki temeljijo na najboljših razpoložljivih in najnovejših znanstvenih dokazih. V svojih nacionalnih prilagoditvenih strategijah morajo upoštevati posebno ranljivost ustreznih sektorjev, med drugim tudi kmetijstva ter vodnih in prehranskih sistemov ter prehranske varnosti, ter spodbujati naravne rešitve in prilagajanje, ki temelji na ekosistemu. Države članice morajo redno posodablјati strategije in z njimi povezane posodobljene informacije vključiti v poročila, ki se predložijo v skladu s Uredbo (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov.

Nova Strategija prilagajanja bo tako temeljni dokument države za pripravo politik in usmeritev za prilagajanje podnebnim spremembam. Temeljila bo na ocenah podnebne ranljivosti in tveganj za deset prednostnih sektorjev, eno od teh je tudi kmetijstvo, in na analizi učinkovitosti preteklih ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam.

Strategija prilagajanja bo tesno povezana z Dolgoročno podnebno strategijo, saj bo podpirala dolgoročne cilje, da so gospodarske in socialne strukture odporne proti prihodnjim podnebnim spremembam. Strategija prilagajanja bo povezana tudi z NEPN, saj Uredba 2018/1999/EU o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov zahteva, da NEPN vključuje informacije o politikah in ukrepih za prilagajanje podnebnim spremembam, tudi na področju kmetijstva.

Pristojni organ za pripravo nove Strategije prilagajanja podnebnim spremembam bo ministrstvo, pristojno za podnebne spremembe (v nadaljevanju: MOPE), ki bo dokument po potrebi dopolnil ali spremenil najkasneje vsakih deset let. Pri pripravi in posodobitvah Strategije prilagajanja bodo sodelovala tudi druga ministrstva, med njimi tudi ministrstvo za prednostni sektor kmetijstvo. Strategiji prilagajanja bo sledila priprava in sprejem regionalnih akcijskih načrtov prilagajanja podnebnim spremembam, za njihovo pripravo pa bodo odgovorni pristojni organi odločanja razvojnih regij iz zakona, ki ureja regionalen razvoj. Ministrstvo bo sodeloval pri njihovi pripravi in posodobitvah ter bo moral na koncu podati soglasje na te regionalne akcijske načrte. Zardi obsežnih nalog, ki so vključene v predlog tega člena, je predvidena tudi podelitev javnega pooblastila za izvajanje strokovnih nalog, ki bodo ključne za pripravo in posodobitve strokovnih ocen in podlag za Strategijo prilagajanja podnebnim spremembam, Dolgoročno podnebno strategijo, NEPN ali drugih dokumentov, kot tudi za spremljanje in vrednotenje ukrepov kmetijske politike ter za pripravo strokovnih predlogov in priporočil iz tega področja. Javno pooblastilo bo podeljeno preverjenim zunanjim institucijam s strokovnim znanjem iz tega področja. Pooblastilo bo podeljeno za obdobje desetih let, ker bo morala Strategija prilagajanja upoštevati projekcije podnebja (pripravlja in posodablja jih ARSO), ki se bodo pripravile/posodobile najkasneje na deset let in se bodo upoštevale tudi pri pripravi ocen podnebnih ranljivosti in tveganj, ki se bodo pripravile/posodablјale najkasneje na pet let.

Ključni za izvajanje predvidenih nalog iz tega člena, tako nalog ministrstva kot tudi nosilec javnega pooblastila, pa bodo čim bolj primerni in kvalitetni podatki. Zato je v predlogu zakona predviden še nov člen, t.j. 177. člen (zbirka podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam), s katerim namerava ministrstvo urediti primerno zbirko podatkov s področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam.

Poleg tega ministrstvo na podlagi že obstoječega zakona o kmetijstvu vsako leto pripravi tudi podrobnejše Podnebno poročilo o stanju v kmetijstvu. Povzetki iz tega poročila bodo smiselno vključeni tudi v novo Poročilo o prilagajanju podnebnim spremembam, ki ga bo pripravil MOPE na vsaki dve leti v skladu z določili iz predloga Podnebnega zakona..

K 144. členu

Ta člen ureja spremljanje sodobnih tehnik žlahtnjenja (npr. novih genomskega tehnik, ang. NGT) v kmetijstvu, ki ima ključno vlogo pri preventivnem upravljanju tveganj in zagotavljanju varnosti kmetijske pridelave. Gre za sistematično spremljanje razvoja in uporabe tehnik, kot je npr. CRISPR in druge metode preciznega žlahtnjenja, ki omogočajo ciljno spreminjanje lastnosti rastlin.

Preventivno spremljanje sodobnih tehnik žlahtnjenja pomeni zgodnje prepoznavanje morebitnih tveganj, kot so nenamerne spremembe v genomu, vplivi na biotsko raznovrstnost, odpornost škodljivcev ter vpliv na agroekosisteme. Prav tako vključuje vrednotenje skladnosti z nacionalno in evropsko zakonodajo ter spremljanje javne sprejemljivosti novih tehnologij.

Ministrstvo bo z izvajanjem tega spremljanja pridobilo podatke, ki bodo podpora pri odločanju o morebitni regulaciji, prilagoditvah kmetijske politike ter usmerjanju raziskovalnih sredstev v varne in trajnostne tehnologije. Hkrati bo spremljanje omogočilo hitrejše odzivanje na tehnološke spremembe in zaščito kmetov pred morebitnimi neželenimi učinki novih tehnologij, s čimer bo zagotovljena večja pravna in ekonomska varnost za kmetijski sektor.

Nosilec javnega pooblastila bo tako odgovoren za analizo novih genomskega tehnik, zbiranje podatkov o njihovem vplivu na kmetijsko pridelavo in okolje ter pripravo strokovnih podlag za ministrstvo. To bo omogočilo informirano odločanje o prihodnji uporabi sodobnih tehnik žlahtnjenja v slovenskem kmetijstvu in zmanjšalo tveganje za morebitne negativne posledice njihove uporabe.

Pooblastilo se podeli za deset let, medsebojna razmerja pa se uredijo s pogodbo. Minister določi podrobnejša merila in način oblikovanja cen storitev, nadzor nad izvajanjem pooblastila pa izvaja ministrstvo.

K 145. členu

Ta člen ureja rabo naprednih tehnologij v kmetijstvu. Evropska komisija je ob pripravi SN SKP za obdobje 2023–2027 od vseh držav članic zahtevala pripravo strategije digitalizacije v kmetijstvu. S predlogom člena je vzpostavljena pravna podlaga za sistemsko spodbujanje rabe naprednih tehnologij v kmetijstvu za doseganje ciljev trajnostnega kmetijstva.

Člen določa vlogo ministrstva pri spodbujanju uporabe tehnologij za spremljanje kmetijskih površin, pridelkov in živali, zlasti za blaženje in prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam. Opredeljuje uporabo brezpilotnih zrakoplovov za optimizacijo rasti rastlin, vzrejo živali in učinkovito rabo virov (voda, gnojila). Med ključnimi nameni so spremljanje pridelkov, stresnih dejavnikov, stanja živali, analiza tal in vegetacije, optimizacija namakanja, zaznavanje vremenskih poškodb, natančno sejanje in gnojenje ter zbiranje podatkov za raziskave. Uporaba mora biti skladna s predpisi civilnega letalstva. Raziskovalci, ki delujejo na kmetijskih zemljiščih, morajo ministrstvu predložiti poročila o izvedbi raziskav

K 146. členu

Ključni element prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam je ustrezno upravljanje in raba vode v kmetijstvu, saj se zaradi pričakovanega zviševanja temperature ozračja ter sprememb v padavinskem režimu pričakuje zmanjšanje zalog razpoložljive vode za vse sektorje, tudi za potrebe kmetijstva. V bodoče bo voda izjemno dragocen in težko dostopen naravni vir, zato se kaže nujnost bolj trajnostnega ravnanja z vodo v kmetijstvu in skrb za dvig kakovosti voda. S predlaganim členom se uvaža sistemska

spremljava rabe vode v kmetijstvu, s čimer se zaokroži celota spremljanja vplivov podnebnih sprememb na področju kmetijstva in prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam.

Predlagana zakonska rešitev izhaja tudi iz ugotovitev posebnega poročila Evropskega računskega sodišča glede Trajnostne rabe vode v kmetijstvu iz leta 2021³, ki je opozorilo, da se bo s sredstvi skupne kmetijske politike bolj verjetno spodbujala večja kot pa učinkovitejša raba vode. Evropsko računsko sodišče je namreč ugotovilo, da kmetijske politike na ravni EU niti na ravni držav članic niso bile dosledno usklajene z vodno politiko EU. Sodišče je navedlo tudi, da je shem skupne kmetijske politike, pri katerih bi bila plačila povezana z zahtevami glede trajnostne rabe vode, malo. Poleg tega je ugotovilo, da se v okviru skupne kmetijske politike financirajo projekti in prakse, s katerimi naj bi se izboljšala trajnostna raba vode, kot so ukrepi za zadrževanje vode, oprema za čiščenje odpadne vode in projekti za izboljšanje učinkovitosti namakalnih sistemov. Vendar so ti manj pogosti kot projekti, za katere je verjetno, da se bo zaradi njih povečala obremenitev vodnih virov, kot so novi namakalni projekti. Predlog člena je bil oblikovan z namenom, da se poskuša ukrepe kmetijske politike nadgraditi v smeri večje trajnosti in učinkovitosti rabe vode v kmetijstvu, hkrati pa poišče tudi sistemske rešitve z vidika zagotavljanja dostopa kmetijstva do vode. Brez vode namreč kmetijstvo ne more obstati. Podnebne spremembe bodo izziv dostopa do vode samo še zaostrovale.

Predlog člena ne posega v zakon, ki ureja vode. Slednji ureja upravljanje z morjem, celinskimi in podzemnimi vodami (v nadaljnjem besedilu: vode) ter vodnimi in priobalnimi zemljišči, upravljanje z vodami ter vodnimi in priobalnimi zemljišči, obseg varstva voda, urejanje voda in odločanje o rabi voda ter ureja javno dobro in javne službe na področju voda, vodne objekte in naprave ter druga vprašanja, povezana z vodami. Ne ureja pa spremljanje rabe voda na področju kmetijstva, kar je ključnega pomena pri prilagajanju kmetijske pridelave in reje domačih živali na vplive podnebnih sprememb. Spremljanje rabe vode pa je ključno za bolj strokovno odzivanje kmetijstva na potrebe rastlin oziroma rejnih živali ter osnovna informacija za prilagoditev kmetijskih opravil novim podnebnim realnostim.

Člen zato določa, da ministrstvo spremlja rabo vode in njen dostop z namenom prilagajanja kmetijske pridelave in živinoreje podnebnim spremembam, s čim se želi povečati stabilnost, produktivnost in odpornost kmetijstva ter izboljšati učinkovitost in trajnost rabe vode. Naloge se izvajajo kot javno pooblastilo, kar pomeni, da jih država prenese na določeno strokovno institucijo. Ta ureditev omogoča bolj sistematično izvajanje nalog, saj jih opravljajo strokovnjaki s specializiranim znanjem in izkušnjami s področja upravljanja vodnih virov v kmetijstvu. Določen je postopek ter opredeljeni pogoji za podelitev javnega pooblastila.

V nadaljevanju člen določi naloge nosilca javnega pooblastila, ki vključujejo spremljanje in vrednotenje trajnostne rabe vode, strokovno podporo pri pripravi tehnoloških in okoljskih rešitev ter ocenjevanje dostopa do vode v kmetijstvu. Nosilec javnega pooblastila ima tudi pomembno vlogo pri oblikovanju predlogov zakonodaje in politik, zbiranju podatkov o dobrih praksah ter sodelovanju z domačimi in mednarodnimi organizacijami. Dodana je tudi obveznost priprave poročil, kar zagotavlja preglednost in odgovornost pri izvajanju teh nalog.

Zaradi velikega pomena ustreznega upravljanja vodnih virov v kmetijstvu je predvideno tudi, da ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za upravljanje voda, pripravi smernice za uporabo vode v kmetijstvu. Te smernice temeljijo na strokovnih podlagah in znanstvenih analizah ter služijo kot referenca za učinkovito in trajnostno upravljanje vodnih virov v kmetijstvu.

³ Evropsko računsko sodišče (2021) Posebno poročilo – Trajnostna raba vode v kmetijstvu: bolj verjetno je, da se bo s sredstvi SKP spodbujala večja kot pa učinkovitejša raba vode. Dostopno na: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_20/SR_CAP-and-water_SL.pdf.

K 147. členu

Ta člen ureja spremljanje stanja kmetijskih tal. V tretjem odstavku je določena obveznosti spremljanja pedoloških podatkov iz kmetijskih zemljišč in redno posodabljanje digitalne Pedološke karte Slovenije z novimi podatki iz kmetijskih zemljišč, določanje priporočenih vrednosti hranil, organskih snovi in njenih zalog v kmetijskih tleh, določanja in zadrževanja vodno zadrževalnih lastnosti tal, modeliranja prostorsko ovrednotenih zaznanih in pričakovanih sprememb rastnih razmer za kmetijske rastline in aktivnosti na kmetijsko-gozdnih sistemih, obveznosti, ki jih bo prinesel novi zakon, ki ureja podnebje in obveznosti iz NEPN.

Za doseganje ciljev kmetijske politike, ki obsegajo trajno ohranjanje rodovitnosti kmetijskih zemljišč, varstvo kmetijskih zemljišč pred onesnaženjem in nesmotno rabo ter ohranjanje in izboljšanje virov za trajnostno pridelavo, je nadaljevanje sistematičnega spremljanja stanja kmetijskih tal nujnost. Gre za spremljanje stanja organske snovi in hranil v tleh ter fizikalno-kemijskih in biotskih lastnosti tal. Za spremljanje stanja kmetijskih tal je pristojno ministrstvo, ki tudi zagotovi kakovost in enotnost rezultatov analiz tal, ki so podlaga za spremljanje stanja in za pripravo rednega poročila o stanju tal. Ker ministrstvo nima tehničnih kapacitet, se morajo te naloge izvajati kot javno pooblastilo raziskovalne in druge institucije s področja kmetijstva, ki izpolnjujejo tehnične in kadrovske pogoje za izvajanje analiz tal.

Spremljanje stanja tal je ključno za pravilno in učinkovito gnojenje, s katerim pridelovalci kmetijskih rastlin vračajo v tla s pridelkom odvzeta hranila. Če pridelovalci gnojijo brez analize tal, obstaja velika verjetnost, da ne gnojijo optimalno. Obstaja verjetnost, da gnojijo premalo in ne dosežejo ustreznega pridelka ali pa gnojijo preveč in v nepravilnem razmerju hranil. S tem zmanjšujejo ekonomiko pridelave, ogrožajo podtalnico in povečajo izpuste toplogrednih plinov. Samo s pravilnim in uravnoteženim gnojenjem na podlagi analize tal se doseže tudi optimalna založenost tal in doseže ter ohranja trajna rodovitnost kmetijskih zemljišč. Spremljanje je ključno tudi za doseganje cilja zmanjšanja izgub hranil za 50 % iz strategije od vil do vilic v okviru Evropskega zelenega dogovora in doseganje ciljev iz Direktive o zdravju tal.

Podatki o stanju tal so nujno potrebni za izvajanje, kontrolo in spremljanje učinkov kmetijske politike. Vzpostavljen sistem omogoča, da se vsi podatki analiz vodijo v enotni podatkovni zbirki, ki jo upravlja ministrstvo. Podatkovna zbirka stanja tal je namenjena za potrebe spremljanja trendov stanja tal in za spremljanje učinkov kmetijske politike.

Z namenom zagotavljanja primerljivosti rezultatov analiz med vsemi laboratoriji, ki opravljajo analize, so s podzakonskimi predpisi že predpisane metode in način za zagotavljanje kakovosti in enotnosti rezultatov kot tudi način oblikovanja cene teh storitev.

K 148. členu

Ta člen določa nosilca javnega pooblastila za krovno spremljanje stanja kmetijskih tal, ki se izbere na javnem razpisu. Minister predpiše podrobnejše pogoje iz tega člena in višino cene storitev nalog iz tega člena.

K 149. členu

Ta člen ureja opravljanje nalog analize tal po enotnih metodah, ki jih opravljajo le laboratoriji, ki izpolnjujejo predpisane pogoje in jim je podeljeno javno pooblastilo iz tega člena. Zagotovljena je kontrola kakovosti dela laboratorijev. Vsi podatki o analiziranih kemijskih, fizikalnih in biotskih lastnostih

tal se zbirajo v enotni podatkovni zbirki, ki jo upravlja ministrstvo. Referenčni laboratorij bodo kot javno pooblastilo, poleg analiz tal in zagotavljanja kakovosti in enotnosti rezultatov analiz tal vseh pooblaščenih laboratorijev, pripravljali tudi letno poročilo o trendih in stanju kmetijskih tal. Redne analize tal bodo pooblaščenih laboratoriji opravljali po enotnih metodah, na kar so opozorili tudi revizorji Urada Republike Slovenije za nadzor proračuna Ministrstva za finance pri pregledu izvajanja skupne kmetijske politike.

K 150. členu

Ta člen ureja gnojenje kmetijskih zemljišč. Predlagana je dopolnitev ureditve gnojenja, ki je bila uvedena s spremembo Zakona o kmetijstvu leta 2021, z namenom večje jasnosti in izvedljivosti določb v praksi. Dopolnjen je namen gnojenja, kot agrotehničnega ukrepa. Poleg zagotavljanja trajnostne rabe in ohranjanja rodovitnosti kmetijskih zemljišč se gnojenje izvaja v skladu s potrebami rastlin. Poleg sredstev za gnojenje so bolj natančno definirana organska gnojila, v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov. Največji delež organskih gnojil predstavljajo vse vrste živinskih gnojil.

Določeni so tudi zavezanci za strokovno utemeljeno gnojenja, to so tisti uporabniki kmetijskih zemljišč, ki so vključeni v intervencije kmetijsko-okoljskih-podnebnih plačil (KOPOP) strateškega načrta skupne kmetijske politike. To bo prispevalo k postopnemu višanju zahtev glede gnojenja pri navedenih upravičencih. Vzorčenje tal izvajajo nosilci javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal, vendar lahko vzorčenje tal za svoje potrebe izvedejo tudi uporabniki kmetijskih zemljišč v skladu z navodili, ki so navedena v smernicah za strokovno utemeljeno gnojenje. Z razvojem digitalnega programskega orodja za izdelavo gnojilnega načrta bodo lahko na enostaven način gnojilni načrt pripravili tudi sami uporabniki kmetijskih zemljišč.

Na enak način kot do sedaj, je urejena uporaba ostankov kmetijske pridelave in predelave (npr. oljčne tropine, substrat za rast gob) za namen gnojenja oziroma izboljševanja tal. Uporaba ostankov kmetijske pridelave in predelave omogoča kroženje rastlinskih hranil in ogljika oziroma vračanje organske snovi in hranil v kmetijska tla in tako izboljša ter zagotavlja njihovo trajno rodovitnost ter ob pravilni uporabi ne predstavlja tveganja za okolje. Podrobnejše pogoje za skladiščenje, ravnanje in uporabo gnojil in vsebino ter zahteve za pripravo gnojilnega načrta bo predpisal minister.

K 151. členu

Ta člen omogoča finančno podporo za kmetijske dejavnosti organizacij Slovencev zunaj Republike Slovenije z namenom spodbujanja in ohranjanja kmetijstva ter razvoja podeželja, obenem pa tudi za dejavnosti, ki prispevajo k razvoju slovenske identitete zunaj matične države.

V skladu z zakonom vlada v Uradnem listu objavi javni poziv za izbor organizacij, ki izvajajo navedene dejavnosti, ter za pripravo petletnega programa dela posamezne organizacije. Na javni poziv se lahko prijavijo kmetijske, razvojne in izobraževalne organizacije Slovencev zunaj Republike Slovenije, ki povezujejo kmete ter društva slovenske skupnosti.

Zakon predvideva oblikovanje dveh komisij – eno za pregled in ocenjevanje vlog, prejetih na javni poziv, ter drugo za ocenjevanje letnih programov in poročil o izvedenih nalogah. Člane komisij imenujejo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Finančno podporo lahko prejme vlagatelj, ki izpolnjuje pogoje iz zakona, ki ureja odnose Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ter ki je v zadnjih 12 mesecih pred oddajo vloge izvajal dejavnosti, ki so dokumentirano prispevale k celovitemu razvoju zamejske skupnosti na področju kmetijstva. To se dokazuje z letnim programom dela, pogodbami, poročili ali drugimi ustreznimi dokazili.

Zakon določa merila za ocenjevanje vlog tako za izbor organizacij kot tudi za večletne programe dela. Prav tako določa, da ministrstvo sredstva za izvajanje letnih programov zagotovi skladno s sprejetim proračunom Republike Slovenije. Organizacije pripravijo letne programe na podlagi finančnih izhodišč ministrstva.

Na podlagi predloga komisije za ocenjevanje vlog minister izda odločbo o izboru organizacij in potrditvi večletnega programa. Na predlog komisije za ocenjevanje letnih programov in poročil pa minister izda odločbo o potrditvi letnega programa dela. Medsebojna razmerja med ministrstvom in izbranimi organizacijami se uredijo s pogodbo.

Zakon pooblašča vlado, da z uredbo podrobneje določi vsebino večletnih in letnih programov, sestavo, način odločanja in delovanja komisij, vsebino javnega poziva, upravičene naloge, merila in točkovnik za ocenjevanje vlog ter pogoje za pridobitev finančne podpore.

K 152. členu

Ta člen ureja upravljanje in vodenje zbirk podatkov s področja kmetijstva ter obveznost posredovanja podatkov. Zbirke podatkov predstavljajo posodobljen in podroben zbir evidenc s področja kmetijstva, ki jih vodi oziroma upravlja ministrstvo, agencija oziroma drugi pristojni organi. Posodobljeni in jasneje opredeljeni sta definiciji upravljanja in vodenja zbirk podatkov, ki sledita zapisom predpisom s področja podatkovne zakonodaje. Določen je rok hrambe podatkov v evidencah. Trajno hranjenje je opredeljeno za podatke, na podlagi katerih je mogoče preverjati različne zahteve (primer s sodišč, raziskovanje posameznih primerov zgodovinskih pravic ali primerov upravičenosti do plačil kmetijske politike). Agencija podatke, pridobljene z uporabo sistema za spremljanje površin, hrani deset let. Osebnne podatke se hrani le toliko časa, dokler je potrebno za doseg namena zbiranja ali obdelave podatkov, če niso opredeljeni kot arhivski podatki (npr. podatki RKG).

K 153. členu

Ta člen ponovno uporabo javnih podatkov, ki se izvaja skladno z določbami Zakona o varstvu osebnih podatkov (in Splošna uredba o varstvu podatkov, GDPR) ter Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (10.b in 10.c člen ZDIJZ). Prav tako je za izvajanje nalog potrebno upoštevati Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2023/138 o določitvi seznama posebnih naborov podatkov velike vrednosti ter ureditve za njihovo objavo in ponovno uporabo. Ta v prilogi opredeljuje nabor geoprostorskih podatkov, ki vključuje tudi referenčne parcele in kmetijske parcele, kot so opredeljene v Uredbi (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, Uredbi (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ter povezanih delegiranih in izvedbenih aktih. Zakon vključuje določbe zakonodajnih novosti na področju podatkov, kot so ponovna uporaba javnih podatkov, raziskovalnih podatkov in podatkov velike vrednosti, s pglavitnimi rešitvami za zmanjšanje tveganj glede zakonitosti, vzpostavitve varnega okolja za ponovno uporabo varovanih podatkov, določitev pristojnih organov, omejitve namena, točnosti, ažurnosti, celovitosti podatkov.

K 154. členu

Evidenca subjektov je enotna evidenca vseh subjektov vpisanih v katerokoli evidenco v pristojnosti ministrstva in organov v sestavi. Vsak subjekt dobi identifikator SUBJ_ID, ki je povezovalni znak med evidencami.

Za vse fizične osebe se podatki pridobivajo iz CRP. Za vpis članov družinske kmetije v RKG se lahko preverjajo sorodstvene vezi preko EMŠO nosilca in članov družinske kmetije. Tudi osebe, ki opravljajo

kmetijsko dejavnost in niso slovenski državljani in so vpisani v CRP (zaradi opravljanja gospodarske dejavnosti in davkov), se lahko vpišejo v evidence ministrstva z organi v sestavi.

Za pravne osebe se podatki pridobivajo iz Poslovnega registra Slovenije, za agrarne in pašne skupnosti pa iz registrov po tem zakonu.

Osebe iz 8. točke tretjega odstavka tega člena (osebe, ki niso vpisane v CRP) so tujci, ki jih obravnavajo inšpekcijske službe glede kršitev (npr. prevoza živine) in jih je zato potrebno vpisati v evidenco subjektov na podlagi osebnih dokumentov ob identifikaciji.

Vse evidence lahko po potrebi obdelujejo podatke evidence subjektov za potrebe posamezne evidence. Vsi kontaktni podatki, zbrani v evidenci subjektov, se lahko uporabijo za obveščanje in vodenje posameznih evidenc.

K 155. členu

Ta člen določa namen in pogoje za vpis v RKG. Za vpis v RKG mora najprej obstajati osnovni pogoj - opravljanje kmetijske dejavnosti, hkrati pa člen nadalje določa pogoje za vpis v RKG. Tako se npr. ni potrebno vpisati vzrediteljem hišnih živali, plazilcev in prašičev v nekomercialnih obratih ter npr. lastnikom kopitarjev, ki imajo svoje živali nameščene pri drugih rejcih.

RKG je osnovna zbirka podatkov o kmetijskih gospodarstvih, ki se uporablja za izvedbo ukrepov SKP, do podatkov pa z zakonsko osnovo dostopajo tudi drugi uporabniki, npr. občine, FURS, SURS.

K 156. členu

Ta člen ureja enotno in neponovljivo številko kmetijskega gospodarstva, ki se določi ob vpisu v RKG in uporablja kot povezovalni znak med evidencami. Člen določa tudi kdaj se KMG-MID ohrani in v katerih primerih se kmetijsko gospodarstvo označi kot izbrisano.

K 157. členu

V RKG se vodijo oziroma prevzemajo podatki o KMG-MID, ki se z vpisom v RKG tudi prvič določi, sedež kmetijskega gospodarstva, domače ime, osnovna sredstva iz 19. člena, podatki o subjektih, pripisanih na kmetijsko gospodarstvo oziroma družinsko kmetijo.

V RKG se grafično vrisujejo parcele identifikacijskega sistema za zemljišča iz 158. člena tega zakona, planine, razvrstitev v OMD in izračun točk. Izdajajo se dovoljenja za zasaditev vinske trte. Prevzemajo pa se tudi podatki o vpisih v druge evidence in prikazujejo nekateri podatki teh evidenc ter drugi podatki, ki so pomembni za odločanje v zvezi z vpisom in ustreznostjo podatkov vpisanih v RKG. Zbirajo se podatki o pridelku oljk in oljčnega olja, novost pa je zbiranje podatkov o pridelku sadja za nosilce kmetijskih gospodarstev, ki imajo v uporabi vsaj 0,5 ha intenzivnega sadovnjaka, jagode na njivah oziroma sadne vrste v rastlinjakih. To poročanje je uvedeno zaradi problemov sledljivosti porekla sadja in problemov pri ocenjevanju škode zaradi izpada količin pridelka. Potrebna bo razširitev poročanja v RKG, v katerem se bo na podoben način, kot pridelek oljk in oljčnega olja, vodil pridelek sadja, vključno s podatki o količini sadja, skladiščenega v hladilnicah. Pridelovalci sadja bodo morali poročati najpozneje do 1. decembra v letu pridelave sadja. Z novim pravilnikom o registru kmetijskih gospodarstev bo podrobneje določena vsebina, vrsta in obseg poročanja ter način vodenja podatkov in dodan obrazec za prijavo pridelka sadja. Pridelovalci sadja bodo podatke poročali na upravnih enotah enkrat letno, kar bo dodatna administrativna obremenitev za upravne enote in pridelovalce. Podatki o pridelku bodo lahko

tudi dobra podlaga pri ocenjevanju škode po škodnih dogodkih, predvsem pa bi bili podatki dostopni še pred uradnimi podatki SURS.

V RKG se vodijo tudi dopolnilne dejavnosti na družinski kmetiji.

K 158. členu

Člen določa referenčno parcelo identifikacijskega sistema za prijavo zemljišč, ki je blok. Blok se tvori iz vpisanih soležnih GERK in KRZ. Uporaba identifikacijskega sistema je obvezna za vodenje podatkov o zemljiščih v vseh zbirkah podatkov v pristojnosti ministrstva in organov v sestavi.

K 159. členu

Ta člen določa pravno podlago za predpis ministra. Pravilnik o registru kmetijskih gospodarstev je potreben za določitev podrobnosti v zvezi z vodenjem RKG.

K 160. členu

Evidenca standardnega prihodka kmetijskih gospodarstev je namenjena izvajanju kmetijske politike, spremljanju ekonomskega stanja in strukturnih sprememb z vidika ekonomske velikosti kmetijskih gospodarstev in tipa kmetovanja, razporejanju posameznih kmetijskih gospodarstev v ekonomske velikostne razrede in statistični obdelavi ter analizam. Standardni prihodek je povprečna vrednost proizvodnje, ki jo kmetijsko gospodarstvo ob svoji strukturi proizvodnje lahko pričakuje. Vpogled v podroben izračun standardnega prihodka na kmetijskem gospodarstvu nosilcu kmetijskega gospodarstva ni dostopen v skladu s 45. členom Zakona o državni statistiki. Kadar se pri izvajanju statističnega raziskovanja zbirajo osebni podatki posredno, posameznika, na katerega se nanašajo, o takšnem načinu zbiranja ni potrebno seznaniti. Vpogled v podroben izračun standardnega prihodka na kmetijskem gospodarstvu pa je dostopen revizorjem v skladu s predpisom, ki ureja financiranje, upravljanje in spremljanje skupne kmetijske politike. V skladu z 48. do 52. členom Uredbe 2021/2116/EU ima revizija dostop do vseh informacij in dokumentov v okviru ukrepov SKP.

K 161. členu

Evidenca pridelovalcev zelenjave in zelišč je namenjena načrtovanju kmetijske politike, izvajanju ukrepov kmetijske politike, izvajanju shem kakovosti, priznavanju organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev za skupno trženje in skupin proizvajalcev za izvajanje shem kakovosti, izvajanju zakona, ki ureja promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov, izvajanju evidence posebnih kultur ter poročanju v skladu s pravnimi akti EU.

K 162. členu

Ta člen določa evidenco o delovnih opravilih. Na kmetijskem gospodarstvu se izvajajo delovna opravila, med katera se zlasti štejejo agrotehnični ukrepi, kakor so obdelava kmetijskih površin v kmetijske namene, gnojenje, skladiščenje in obdelava organskih gnojil, uporaba fitofarmaceutskih sredstev za kmetijske namene, delo s kmetijsko mehanizacijo, obratovanje in vzdrževanje naprav za kmetijske namene, obratovanje in vzdrževanje namakalnih sistemov in njihovih črpalk, reja in oskrba živali, paša živali, postavitve in vzdrževanje pašnih sistemov v primeru nenadzorovane paše živali in podobno. Z

izvajanjem teh opravil kmet posega na primer v kmetijska tla, rejo domačih živali ali pridelavo rastlin, kar vpliva na izpuste toplogrednih plinov, kakovost tal, voda in zraka, biotsko raznovrstnost, doseganje proizvodnih ciljev, izpolnjevanje zahtev intervencij skupne kmetijske politike in podobno.

Z namenom preverjanja izpolnjevanja predpisanih zahtev intervencij skupne kmetijske politike, v katere so vključena kmetijska gospodarstva, in ugotavljanja učinkov teh ukrepov ter z namenom poročanja glede izpolnjevanja zavez in podnebno-okoljskih ciljev (s področja podnebnih sprememb, varovanja naravnih virov (voda, tla, zrak), raba energije v kmetijstvu in biotske raznovrstnosti) iz evropskih in nacionalnih programskih in strateških dokumentov ter zakonodaje (Zeleni dogovor EU, Strategija EU »od vil do vilic«, Strategija EU za tla do leta 2030, Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, Resolucija o nacionalnem programu o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva »Naša hrana, podeželje in naravni viri od leta 2021«, Resolucija o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050, Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije, Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, Načrt upravljanja voda 2022–2027 in drugo), je treba vzpostaviti aplikacijo »e-evidence«. V to aplikacijo bodo kmetje, ki se vključijo v intervencije skupne kmetijske politike, za katere se zahtevajo evidence delovnih opravil, na enostaven in pregleden način vpisovali delovna opravila, ki jih bodo izvajali pri posameznih intervencijah skupne kmetijske politike, zato »e-evidence« tudi zmanjšujejo administrativna bremena za kmete.

K 163. členu

Ta člen ureja evidenco centrov za certificiranje hmelja. Namenjena je ugotavljanju izpolnjevanja pogojev za opravljanje dejavnosti centrov za certificiranje hmelja, za kontrolo centrov za certificiranje hmelja in za poročanje v skladu s pravnimi akti EU. Evidenca vsebuje predpisane podatke. Evidenco vodi organizacija za certificiranje hmelja. Minister predpiše vodenje postopka in podrobnejšo vsebino.

K 164. členu

Ta člen ureja evidenco pridelka hmelja. Namenjena izvajanju ukrepov kmetijske politike na področju hmeljarstva in za spremljanje in kontrolo certificiranja hmelja in hmeljnih proizvodov. Evidenca vsebuje predpisane podatke. Evidenco vodi organizacija za certificiranje hmelja. Minister predpiše vodenje postopka in podrobnejšo vsebino.

K 165. členu

Ta člen določa namen evidence podatkov o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev FSDN (namenjena je obdelavi podatkov za namene pomoči pri upravljanju kmetijskih gospodarstev, spremljanju doseganja ciljev trajnostnosti in izboljšanju prehranskih sistemov ter spremljanju rezultatov in učinkov kmetijskih politik) in njeno vsebino.

Člen opredeljuje način in trajanje vodenja podatkov v evidenci mreže FSDN. Opredeljeno je, kateri podatki se v evidenci mreže FSDN vodijo in od kje podatki pridobivajo (podatki iz različnih administrativnih virov (baze podatkov, evidence, registri)) in podatki, ki jih posreduje nosilec kmetijskega gospodarstva neposredno. V členu je opredeljeno, kdo in na kakšen način lahko dostopa do podatkov v evidenci mreže FSDN ter koliko časa se ti podatki v evidenci mreže FSDN hranijo (hranijo se trajno).

K 166. členu

Člen določa vsebino evidence organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij. Evidence je namenjena administrativni kontroli organizacij proizvajalcev, združenj organizacij proizvajalcev, skupin proizvajalcev in medpanožnih organizacij glede izpolnjevanja pogojev za priznanje ter izvajanju ukrepov kmetijske politike. Zavezanci za vpis v evidenco in sporočanje podatkov v evidenco so organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev, skupine proizvajalcev in medpanožne organizacije. Zavezanec je dolžan vsako leto sporočati v evidenco podatke preteklega leta. Rok za sporočanje je 20. marec leta, ki sledi letu, za katero se sporoča.

V evidenci se vodijo ali prevzemajo podatki o zavezancu ter o članih zavezanca. Večina podatkov o zavezancu in njegovih članih se prevzame iz že obstoječih evidenc Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ali Agencije za kmetijske trge in razvoj podeželja (evidenca subjektov, RKG, zbirna vloga, evidenca imetnikov rejnih živali, evidenca rejnih živali, evidenca shem kakovosti). Podatki o članih skupine proizvajalcev v sektorju gozdni lesni proizvodi se prevzamejo iz katastra nepremičnin.

K 167. členu

Ta člen ureja evidenco o ukrepih kmetijske politike, predhodno že urejena v ZKme-1, ki jo v decentralizirani obliki vodi in upravlja agencija, sestavljajo pa jo podatki iz evidenc, ki jih agencija vodi na podlagi veljavnih predpisov. Za namen obveščanja je dodana možnost obdelave kontaktnih podatkov upravičencev. Vsi podatki, ki jih posredujejo zavezanci iz 152. člena in podatki, ki jih izvajalci ukrepov kmetijske politike pridobijo ali izračunajo sami v postopku obdelave vlog in zahtevkov, se bodo združili v evidenco o ukrepih kmetijske politike. Tako se bo vsak posamezen podatek zbral le enkrat in bo v pomoč izvajalcem ukrepov kmetijske politike za izvedbo, spremljanje in kontrolo ukrepov kmetijske politike.

K 168. členu

S tem zakonom se ureja evidenca podatkov, pridobljena z uporabo sistema za spremljanje površin, ki je bila predhodno že urejena v ZKme-1 in ne prinaša novosti. Evidenco upravlja in vodi agencija. V členu je opredeljen namen in obseg podatkov (podatki o časovni vrsti statistike signalov konstelacij satelitov za opazovanje zemlje, podatki o izvedenih produktih fotointerpretacije in interpretacije drugih podatkov, kot so grafični in tabelarni identifikatorji dogodkov na kmetijskih zemljiščih, klasifikacija skupin rastlin in klasifikacija skupin rab, homogenosti). Ločljivost teh podatkov ne omogoča določljivost fizične osebe, ki bi se morebiti nahajala na zemljišču. V evidenci se ne vodijo osebni podatki.

Skladno z zahtevo tretjega odstavka 67. člena Uredbe 2021/2116/EU je določeno, da je evidenca javna. Omejitev roka hrambe podatkov, ki se vodijo v evidenci podatkov, pridobljenih z uporabo sistema za spremljanje površin, določa peti odstavek 150. člena (enako kot je določal četrti odstavek 139. člena ZKme-1).

K 169. členu

Ta člen ureja evidenco komasacij, ki opredeljuje območja, kjer se izvaja komasacija. Podatki v evidenci so v grafični in pisni obliki. Javni podatki iz evidence so ime in območje komasacije ter vključene parcele

v komasacijsko območje. Evidenca komasacij je namenjena lažjemu izvajanju komasacijskih postopkov in drugih ukrepov, povezanih s komasacijami

K 170. členu

Ta člen ureja evidenco osuševalnih in namakalnih sistemov (Katmesina), opredeljuje območja osuševalnih in namakalnih sistemov. V evidenci se vodijo podatki v grafični in pisni obliki. Ime in območje ter vključene parcele v osuševalnem oziroma namakalnem sistemu so javno dostopen podatek preko GERK. Evidenca je namenjena za preglednejše prostorsko načrtovanje, kot tudi za lažje izvajanje različnih ukrepov skupne kmetijske politike

K 171. členu

Člen podrobneje ureja zbirko podatkov rastlinske genske banke, ki temelji na obstoječi pravni podlagi. Namen zbirke je zagotoviti evidentiranje in sledljivost rastlinskih genskih virov (RGV) za prehrano in kmetijstvo, ki se hranijo v rastlinski genski banki. Vključuje ključne podatke o posameznem viru (izvor, taksonomska pripadnost, biološki status, način hranjenja idr.) ter omogoča njihovo učinkovito strokovno, raziskovalno in selekcijsko rabo.

Zbirko vodijo izvajalci javne službe, podatki pa so javno dostopni prek spletnih strani ministrstva in izvajalcev. S tem se krepi preglednost in dostopnost RGV ter spodbuja njihova trajnostna uporaba.

Ureditev je skladna z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije, zlasti v okviru Mednarodne pogodbe o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo (ITPGRFA) ter Konvencije o biološki raznovrstnosti (CBD).

K 172. členu

Člen ureja zbirke podatkov s področja živinoreje, ki so potrebne za izvajanja odobrenih rejskih programov, oblikovanje novih rejskih programov, izvajanje javnih služb v živinoreji ter načrtovanja in izvajanja ukrepov zootehnike in kmetijske politike. Zakon omogoča izvajalcem javnih služb po tem zakonu, da pridobivajo in uporabljajo podatke, ki jih v okviru predpisanih zbirk podatkov vodi ministrstvo, drugi državni organi, javni zavodi in agencije, koncesionarji ter drugi pooblaščen organi.

Ministrstvo zagotavlja povezanost in dostop do zbirk podatkov v kmetijstvu z zbirkami podatkov v živinoreji, prav tako financiranje. Pri zbirkah podatkov o meritvah proizvodnih in drugih lastnosti domačih živali, drugih zbirkah podatkov v živinoreji ter načine posredovanja podatkov s področja živinoreje je potrebno upoštevati postopke in metode, ki jih določajo pristojne mednarodne organizacije s področja živinoreje, s katerimi Republika Slovenija sodeluje. Neposreden dostop do informacijskih zbirk podatkov bo omogočen v obsegu, ki je nujno potreben za izvajanje nalog javnih služb po tem zakonu in zakonu, ki ureja živinorejo in skladno z določili zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, na način, ki ga predpiše minister.

K 173. členu

Ta člen ureja zbirko podatkov o emisijah in odvzemih toplogrednih plinov v kmetijstvu in spremljanju stanja kmetijskih tal ter podatkov emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu, ter pedološki podatki kmetijskih zemljišč v pedološki karti Slovenije.

Zbirka podatkov iz tega člena mora omogočati pripravo poročil v skladu z zahtevami NEPN ter z zahtevami iz Uredbe (EU) 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov in Direktive 2003/87/ES o trgovanju s pravicami do emisije toplogrednih plinov. Podatki morajo omogočati izračun kazalcev za emisije toplogrednih plinov po posameznih virih v kmetijstvu, vključno z uporabo kmetijskih zemljišč, živinorejo, porabo gnojil in energije, ter podpirati pripravo nacionalnih poročil o napredku in izpolnjevanju obveznosti do Evropske komisije.

K 174. členu

Ta člen določa evidenco o analizah voluminozne krme za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja. Določene so obveznosti za izvajanje, spremljanje in načrtovanje ukrepov kmetijske politike, analize in statistično obdelavo podatkov, preverjanje izpolnjevanja ciljev in poročanje v skladu s pravnimi akti EU, ki urejajo upravljanje energetske unije in podnebnih ukrepov. Prav tako je določeno, da lahko v evidenco podatke vnaša vsak kmet ali pa za to pooblasti laboratorij.

K 175. členu

Člen vzpostavlja evidenco o rabi energije in proizvodnji energije iz OVE za vsa kmetijska gospodarstva, vpisana v RKG. Evidenca se vzpostavlja z namenom sistematičnega spremljanja, analiziranja porabe in proizvodnje energije v kmetijskem sektorju. Uporablja se za statistične analize, modeliranje tipologij, trendov, pripravo strateških poročil in vrednotenje učinkovitosti ukrepov kmetijske politike na nacionalne podnebno-energetske cilje. Člen določa tudi, katere zadeve so v evidenci vodijo oziroma prevzemajo. 176. člen ne predvideva zavezancev za poročanje podatkov, ampak se bodo podatki za vsa kmetijska gospodarstva pridobili na podlagi obstoječih evidenc kmetijskega ministrstva oziroma drugih ministrstev ter na podlagi raziskav, projektov in modelov.

Podatki iz evidence o energiji v kmetijstvu se oblikujejo na način, ki omogoča izračun kazalcev energetske učinkovitosti in deleža obnovljivih virov energije v kmetijskem sektorju. Kazalci morajo biti skladni z zahtevami NEPN in vključujejo najmanj skupno porabo energije na enoto kmetijske proizvodnje, delež energije iz OVE in druge kazalce, pomembne za spremljanje doseganja nacionalnih podnebno-energetskih ciljev. Kazalci lahko vključujejo tudi porabo vode v živinoreji (livestock water use), kjer je to ustrezno, zlasti v povezavi z energetske učinkovitostjo sistemov napajanja živali in prilagajanjem na sušna obdobja, skladno s cilji NEPN.

K 176. členu

Člen določa zbirko podatkov o prilagajanju kmetijstva podnebnim spremembam. Podatki iz zbirke podatkov se bodo uporabljali za izvajanje nalog iz 143. člena (prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam). Ta člen ureja sistematično zbiranje in obdelavo podatkov s področja prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam, predvsem za namen priprave in prihodnjih posodobitev ocen podnebne ranljivosti in tveganj za kmetijstvo, ki so ključne za pripravo nove strategije prilagajanja podnebnim spremembam, kot tudi za njene posodobitve v prihodnosti, ki jo predvideva predlog Podnebnega zakona. Podatki iz zbirke podatkov bodo tudi potrebni za izvajanje in spremljanje

učinkovitosti izvedenih ukrepov kmetijske politike za področje prilagajanja kmetijstva podnebnim spremembam, kot tudi za njihovo morebitno nadgradnjo in izboljšanje. Namreč zgolj na podlagi zanesljivih in kakovostnih podatkov se lahko sprejmejo in izvajajo primerne in učinkovite prilagoditvene strategije in ukrepi. Tudi Računsko sodišče je v svoji reviziji (št.: 320-4/2022/25, z dne 26. 7. 2023) priporočilo, naj ministrstvo začne sistematično zbirati podatke za to področje, predvsem podatke o škodi ali druge podatke (na primer o količini pridelka), ki kažejo na vpliv podnebnih sprememb na kmetijstvo v Sloveniji, podatke ARSO o projekcijah podnebnih sprememb, podatke o neugodne vremenske razmere ter v katerih delih RS so predstavljale največje tveganje za kmetijsko pridelavo.

176. člen tega zakona ne predvideva zavezancev za poročanje podatkov, ampak se bodo podatki za vsa kmetijska gospodarstva pridobila na podlagi obstoječih evidenc ministrstva in drugih ministerstev ali ustanov, ter na podlagi raziskav, projektov in modelov.

K 177. členu

Evidenca o izobraževanju, usposabljanju in svetovanju za potrebe kmetijstva in razvoja podeželja je namenjena spremljanju izvedenih izobraževanj, usposabljanj in svetovanj na ravni posameznega upravičenca, za ugotavljanje izpolnjevanja pogojev upravičenosti pri posameznih ukrepih skupne kmetijske politike, za ugotavljanje vključenosti in referenc na ravni izvajalcev ter za ugotavljanje ustreznosti izbranih tematik . Namen izobraževanj, usposabljanj in svetovanj je povečati raven usposobljenosti oseb dejavnih v kmetijskem in gozdarskem sektorju.

Prenos znanja in informacij omogočajo kombiniranje različnih znanj in področij, pri njihovi izvedbi pa so vključeni različni deležniki AKIS, ki sodelujejo pri prenosu znanja (kot so kmetijska gospodarstva, raziskovalne in izobraževalne organizacije, svetovalci, izvajalci javnih služb, organizacije in skupine proizvajalcev, rejske organizacije, upravljavci zavarovanih območij, nevladne organizacije s področja varovanja okolja ipd.). S tem se zagotavlja komplementarnost in povezovanje specifičnih znanj ter omogoča lažje prepoznavanje aktualnih potreb končnih upravičencev po znanju. Izmenjava znanja in prenos informacij se izvaja v obliki fizičnih in spletnih predavanj, seminarjev, delavnic, demonstracijskih prikazov in drugih (inovativnih) oblik prenosa znanja.

K 178. členu

Ta člen ureja evidenco za sektor mleka, ki je namenjena izvajanju tržno informacijskega sistema za trg mleka in mlečnih izdelkov, ukrepov kmetijske politike, izračun toplogrednih plinov in porabi energije na kmetijskem gospodarstvu ter zakona, ki ureja promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov. Zavezanci za vpis v evidenco so prvi kupci mleka in predelovalni obrati. Zavezanci za vpis v evidenco so tudi kmetijska gospodarstva, ki mleko prodajo prvemu kupcu izven Slovenije in kmetijska gospodarstva ki mleko in mlečne izdelke neposredno prodajajo. Neposredna prodaja mleka se šteje kot prodaja na kmetiji (kmečki turizem) prodaja na tržnici in podobno.

K 179. členu

Register pašnih skupnosti je namenjen izvajanju raznih ukrepov kmetijske politike V tem členu je navedeno, kaj vse se vodi v registru, kakšen je postopek vpisa in način javljanja sprememb podatkov v registru. Register vodijo upravne enote. Javni podatek iz registra sta ime in naslov pašne skupnosti.

K 180. členu

Ta člen ureja evidenco posebnih kultur, ki je namenjena izvajanju kmetijske politike in ugotavljanju katastrskega dohodka v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino.

K 181. členu

V okviru SKP je posebna pozornost namenjena ohranjanja kulturne krajine, ohranitvi proizvodnega potenciala in nadaljnjem spodbujanju kmetovanja na območjih, ki so zaradi naravnih danosti manj primerna za kmetovanje. Ta območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (v nadaljnjem besedilu: OMD) se določijo v skladu s pravnimi akti EU. Namen evidence OMD je predvsem za definiranje stanja na območjih s podobnimi naravnimi razmerami in posledično za usmerjanje ukrepov kmetijske politike.

Razvrstitev v OMD je postopek ugotavljanja oz. določanja kmetijskih gospodarstev v OMD ali v eno izmed skupin OMD glede na kmetijska zemljišča posameznega kmetijskega gospodarstva. Točkovanje kmetijskih gospodarstev v OMD je podrobnejša diferenciacija kmetijskih gospodarstev in se odraža v povprečnem številu točk kmetijskega gospodarstva v OMD na hektar. Razvrstitev in točkovanje kmetijskih gospodarstev se uporabljata za usmerjanje ukrepov kmetijske politike, glede na potrebe in cilje.

K 182. členu

Evidenca območij planin se vzpostavi za namen spremljanja in izvajanja ukrepov kmetijske politike. Z namenom nadaljnje rabe kmetijskih zemljišč in ohranitve kulturne krajine se za to specifično območje lahko pripravi prilagojene ukrepe.

K 183. členu

Evidenca dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč se uporablja za ugotavljanja dejanskega stanja rabe zemljišč, kot pogoja za izvajanje ukrepov kmetijske politike, oziroma služi kot kontrolna evidenca za vpis identifikacijskega sistema zemljišč v RKG. Uporablja se tudi v katastru nepremičnin za določitev dejanske rabe zemljišč parcel.

K 184. členu

Evidenca krajinskih značilnosti je nujna za izvedbo in kontrolo obveznega osnovnega standarda DKOP 8 v okviru pogojenosti. Ta predstavlja osnovno pravilo za ukrepe SKP iz Strateškega načrta skupne kmetijske politike za obdobje 2023–2027 za Slovenijo (SN SKP), ki se letno uveljavljajo s t. i. zbirno vlogo, in za izvedbo nekaterih ukrepov SN SKP, s katerimi se uresničujejo krovni cilji reforme SKP, ki so podpora in krepitev varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev EU, vključno z njenimi zavezami iz Pariškega sporazuma.

K 185. členu

Ta člen vzpostavlja evidenco demonstracijskih kmetijskih gospodarstev, ki je namenjena deležnikom sistema AKIS, in je ključna za izvajanje ukrepov kmetijske politike, analize in statistične obdelave podatkov ter poročanje v skladu s pravnimi akti EU. Evidenca omogoča dostop do ključnih informacij za vse deležnike sistema AKIS.

V evidenci se vodijo podatki o: kmetijskem gospodarstvu, nosilcu kmetijskega gospodarstva, članih in zaposlenih na družinski kmetiji, dopolnilnih dejavnostih, podatki o GERK (GERK_PID, vrsta rabe GERK, grafična površina in obseg, največja upravičena površina) in o grafičnih enotah krajinskih značilnosti (vrsta krajinske značilnosti, grafična površina in obseg), statistični regiji, tipu kmetovanja, razredu ekonomske velikosti ter podatek o vrstah demonstracijskih dejavnostih. Nekateri podatki so javni, kar omogoča transparentnost in lažje povezovanje in sodelovanje z izobraževalnimi, svetovalnimi in raziskovalnimi ustanovami.

Podrobnejšo vsebino evidence, vrste demonstracijskih dejavnosti in način zbiranja podatkov, predpiše minister.

K 186. členu

Ta člen uvaja register pridelovalcev industrijske konoplje za prehrabene in industrijske namene. Zavezanci za vpis so pridelovalci industrijske konoplje. Register vsebuje podatke o imenu in priimku pridelovalca, KMG-MID številko kmetijskega gospodarstva, GERK-PID številko parcele na kateri se prideluje industrijska konoplja in površino ter sorto industrijske konoplje. Zavezanec za vpis v register sporoči podatke ob oddaji zbirne vloge in v roku, ki ga določajo predpisi, ki urejajo izvedbo ukrepov kmetijske politike.

Register iz tega člena vodi agencija v skladu s predpisom, ki ga predpiše minister.

K 187. členu

Evidenca s področja državne pomoči se uporabljajo za namen spremljanja državne pomoči in pomoči *de minimis* v kmetijstvu, kot predpisujejo zakon in pravni akti EU, ki urejajo spremljanje državne pomoči in pomoči *de minimis*. Ta člen ureja vrste evidenc, podatke, ki se zbirajo v teh evidencah, zavezanca za predložitev podatkov, rok hrambe in javnost teh podatkov ter dostop do teh podatkov za upravljavce pomoči. Podrobnejšo vsebino ter postopek za predložitev podatkov in dostop do njih ter vodenje evidenc iz tega člena predpiše vlada.

K 188. členu

Člen omogoča ministrstvu in organom v sestavi pridobivanje, uporabo in obdelavo podatkov za namene priprave in izvedbe ukrepov kmetijske politike, zagotavljanje varnosti, kakovosti in pravilnosti označevanja živil ter za namene, opredeljene z zakoni iz drugega odstavka 154. člena tega zakona, iz predpisanih zbirk podatkov, ki jih upravljajo državni organi, javni zavodi in agencije, koncesionarji ali občine ter drugi pooblašeni organi in nosilci javnih pooblastil.

Zakon na novo opredeljuje kmetijsko gospodarstvo, ki zaobjema nepremičnine s kmetijsko rabo za nosilce kmetijskih gospodarstev in za člane družinskih kmetij, ti podatki se bodo iz katastra nepremičnin povezovali in obdelovali v RKG. Za preverjanje vpisa zemljišč (GERK, BLOK in KRZ) je potrebno preverjati pravico do uporabe, ki jo mora nosilec kmetijskega gospodarstva imeti kot lastnik ali najemnik, zakupnik zemljišč- preverja se soglasje lastnika, zato je potreben podatek o lastniku, ki je ob vpisu zemljišča takoj dostopen.

Evidenca naravnih in drugih nesreč iz zakona, ki ureja varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vsebuje tudi podatke o naravnih nesrečah v kmetijstvu in oceno škode pri posamezni nesreči, ki so vpisane v sistem za ocenjevanje škode (AJDA) in oceno škode pri posamezni nesreči. Namenjena je evidentiranju škod po naravnih nesrečah. Podatki iz te evidence so podlaga za izdelavo končne ocene škode po naravnih nesrečah na podlagi predpisov, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Podatki so vpisani na podlagi vloge oškodovancev o prijavi škode, ki se šteje kot vloga za dodelitev pomoči v primeru škod v kmetijski proizvodnji. Ministrstvo in agencija na podlagi podatkov iz sistema za ocenjevanje škode (AJDA) izračuna izpad dohodka v skladu s pravnimi akti EU in dodeli sredstva za pomoč prizadetim kmetijskim gospodarstvom, v kolikor so izpolnjeni pogoji predpisani z zakonom, ki ureja odpravo posledic naravnih nesreč in programa odprave posledic škode. Na podlagi te določbe se podatki lahko uporabijo tudi za potrebe oblikovanja drugih ukrepov kmetijske politike. Vzpostavljena je pravna podlaga za pridobivanje podatkov s strani ZPIZ o zaposlenih na podlagi pogodbe o zaposlitvi kot tudi o delavcih na drugih pravnih podlagah, ki se jih potrebuje pri izvajanju kmetijske politike.

Šesti odstavek tega člena za namen socialne pogojenosti v okviru skupne kmetijske politike določa, da v skladu s predpisi, ki urejajo pravila socialne pogojenosti (Uredba 2021/2116/EU) inšpekcijske službe, pristojne za izvajanje nadzora v zvezi z delovnimi in zaposlitvenimi pogoji ali obveznostmi delodajalcev, obvestijo agencijo o primerih neskladnosti. Vsebino obvestila določa prvi odstavek 88. člena Uredbe 2021/2116/EU in podrobneje nacionalna uredba o pravilih socialne pogojenosti iz strateškega načrta 2023-2027. Agencija na tej podlagi določi upravne sankcije iz naslova socialne pogojenosti, ki jih uporabi v postopkih izplačil določenih ukrepov skupne kmetijske politike.

Sedmi odstavek tega člena omogoča ministrstvu oziroma izvajalcem javnih pooblastil po tem zakonu za potrebe upravljanja in vodenja zbirk podatkov s področja podnebnih sprememb v kmetijstvu in kmetijskih tal, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih pooblastil, pridobivanje podatkov iz zbirk podatkov v upravljanju ministrstev in organov v sestavi na področju podnebja, energije, in narave.

K 189. členu

Ta člen ministrstvu in organom v sestavi omogoča izvajanje nalog na način, da se zbirke podatkov in evidence z delovnega področja širšega ministrstva povezujejo med seboj in z evidencami iz prvega in drugega odstavka 186. člena ter medsebojno obdelujejo.

Medsebojno povezovanje podatkov iz evidenc in zbirk podatkov se izvaja na podlagi povezovalnih znakov, kot so ID-subjekta, KMG-MID, BLOK-ID, GERK-ID, parcelna številka ali lokacija v nacionalnem koordinatnem sistemu.

Za povezovanje evidenc z delovnega področja ministrstva in organov v sestavi z evidencami, ki niso v pristojnosti resornega ministrstva in so navedene v prvem in drugem odstavku 186. člena, se za osebne podatke uporablja davčna številka ali EMŠO ali matična številka poslovnega subjekta.

Na ta način sledimo načelu enkratnega vnosa podatka, večkratne ponovne uporabe podatka, skladno z zakonskimi normami, s čimer se zmanjšuje administrativno breme po celotni verigi deležnikov na varen način.

K 190. členu

Ta člen določa, da financiranje zbirk podatkov iz tega zakona zagotovi ministrstvo z organi v sestavi.

K 191. členu

Ta člen določa ministrstvu in organom v sestavi, da posredujejo podatke iz zbirk podatkov tega zakona pooblaščenim organizacijam, izvajalcem javnih služb, nosilcem javnih pooblastil in izvajalcem ukrepov kmetijske politike, če jih ti potrebujejo za izvajanje nalog iz delovnega področja ministrstva ter drugim državnim organom in občinam, če jih ti potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog.

Za potrebe upravljanja in vodenja zbirk podatkov s področja živinoreje, se izvajalcem javnih služb v živinoreji omogoči pridobivanje podatkov iz zbirk podatkov v upravljanju ministrstva in organov v sestavi.

Tretji odstavek omogoča dostop do zbirk podatkov iz tega zakona osebam, ki opravljajo naloge v pooblaščenih organizacijah, pri izvajalcih javnih služb, pri nosilcih javnih pooblastil in izvajalcih ukrepov kmetijske politike, če jih te osebe potrebujejo za izvajanje nalog iz delovnega področja ministrstva. Prav tako omogoča dostop do zbirk podatkov osebam v drugih državnih organih in občinah, če jih te osebe potrebujejo za izvajanje zakonsko določenih nalog.

Četrti odstavek omogoča odgovornim osebam organizacije oziroma skupine proizvajalcev pregled podatkov o organizacijah proizvajalcev oziroma skupinah proizvajalcev iz 165. člena tega zakona.

K 192. členu

Ministrstvo vzpostavi digitalne podatkovne zbirke (kontrolni sloji), ki so namenjene izvajanju integriranega administrativnega kontrolnega sistema v okviru ukrepov kmetijske politike. Za isti namen za področja, ki niso v izvorni pristojnosti resornega ministrstva, ta prevzame kontrolne grafične sloje v izvorni ali prilagojeni obliki od pristojnih ministrstev, organov javne uprave ali nosilcev javnih pooblastil.

Te podatkovne zbirke ne vsebujejo osebnih podatkov, temveč specifične podatke za preverjanje izpolnjevanja posameznih zahtev ali skupin pogojev oziroma meril upravičenosti za izvajanje ukrepov.

Vrsto, obliko, ureditev, vire vhodnih podatkov in ostale zahteve za posamezno digitalno zbirko podatkov (kontrolni sloji) se predpiše s predpisi iz 44. člena tega zakona.

K 193. členu

Ta člen ureja omogočanje pridobivanja podatkov zavarovalnicam. Eden izmed ciljev kmetijske politike je poenostavitev administrativnih postopkov za uveljavljanje pravic in pohitritev pridobivanja sredstev. S tem členom se zavarovalnicam omogoča, da od agencije pridobijo določene osebne in druge podatke o upravičencih, ki jih zavarovalnice potrebujejo v zvezi s sklepanjem in obravnavno zavarovalnih polic, sofinanciranih iz naslova ukrepov kmetijske politike, ki jih izvaja agencija. Na ta način so se poenostavili postopki sklepanja zavarovalnih polic za upravičence. Zaradi varovanja upravičenih interesov je posredovanje omogočeno le v povezavi s konkretnimi ukrepi kmetijske politike, za sredstva iz naslova katerih kandidira posamezni upravičenec.

K 194. členu

Tržno informacijski sistem je namenjen spremljanju stanja na kmetijskih trgih obsega zbiranje, obdelavo in objavljane količin in določenih kmetijskih ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov na reprezentativnih trgih. Namenjen je izvajanju ukrepov kmetijske politike.

Minister s predpisom predpiše reprezentativne trge kmetijskih pridelkov ali živil in kmetijskih zemljišč ter gozdov, fizične in pravne osebe, ki morajo posredovati podatke, in predpiše vrsto, obseg in pogostnost zbiranja podatkov.

Tržno informacijski sistem v skladu s predpisom ministra vodi agencija.

K 195. členu

Ta člen ureja inšpekcijski nadzor.

K 196. členu

Ta člen ureja pooblastila za opravljanje inšpekcijskega nadzora kmetijskega inšpektorja, inšpektorja za hrano in gozdarskega inšpektorja.

K 197. členu

Ta člen ureja ukrepe za opravljanje inšpekcijskega nadzora.

K 198. členu

Ta člen določa manjše prekrške in globe za njih.

K 199. členu

Ta člen določa hujše prekrške in globe za njih.

K 200. členu

Ta člen določa hujše prekrške v zvezi z opravljanjem začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu.

K 201. členu

Ta člen določa, da se sme za prekrške iz tega zakona v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

K 202. členu

Ta člen določa, da Svet za kmetijstvo in podeželje ustanovljen na podlagi ZKme-1 preneha z delovanjem z dnem uveljavitve zakona.

K 203. členu

Ta člen ureja prehodno obdobje za programski dokumenti SKP, organ upravljanja in odbor za spremljanje.

K 204. členu

Ta člen ureja prehodno obdobje glede uporabe upravnega postopka za posamezno upravno zadevo v teku.

K 205. členu

Člen določa, da pogodbe, sklenjene na podlagi ZKme-1 ostanejo v veljavi do izteka veljavnosti, če ni s tem zakonom drugače določeno.

K 206. členu

Ta člen določa, da se dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji izdana na podlagi ZKme-1 vpišejo v RKG v dveh letih od uveljavitve zakona.

K 207. členu

Ta člen določa, da zavezanci za vpis v evidence po ZKme-1 ostanejo vpisani v evidence po tem zakonu.

K 208. členu

Ta člen določa prehodno obdobje za vpis v RKG.

K 209. členu

V tem členu je določeno, da skupine in organizacije proizvajalcev priznane v skladu z ZKme-1 ohranijo priznanje do konca programskega obdobja skupne kmetijske politike 2023-2027 in se morajo uskladiti

z novim 57. oziroma 58. členom zakona najpozneje pred začetkom novega programskega obdobja skupne kmetijske politike.

K 210. členu

V tem členu je določeno prehodno obdobje za izvajalce javnih služb, ki opravljajo naloge iz tega zakona do izteka veljavnih pogodb.

Dosedanji izvajalci javnih služb so:

- Znanstveno raziskovalno središče Koper za izvajanje nalog javne službe v oljkarstvu,
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Kmetijsko gozdarski zavod Maribor, Kmetijski inštitut Slovenije za izvajanje nalog javne službe v sadjarstvu,
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije Kmetijsko gozdarski zavod Maribor, Kmetijski inštitut Slovenije za izvajanje nalog javne službe v vinogradništvu,
- Kmetijski inštitut Slovenije za izvajanje nalog javne službe v vrtnarstvu,
- Kmetijski inštitut Slovenije za izvajanje nalog javne službe v poljedelstvu,
- Kmetijski inštitut Slovenije, Biotehniška fakulteta za izvajanje javne službe nalog rastlinske genske banke,
- Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije za izvajanje nalog javne službe v hmeljarstvu,
- Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije s kmetijsko gozdarskimi zavodi (Nova Gorica, Ljubljana, Kranj, Maribor, Novo mesto, Ptuj, Murska Sobota, Celje) za izvajanje nalog javne službe kmetijskega svetovanja,
- Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za izvajanje nalog javne službe na osuševalnih in namakalnih sistemih.

K 211. členu

Člen določa, da dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz ZKme-1 opravlja vse naloge priprave podnebne poročila o stanju v kmetijstvu, iz 11. člena zakona, vendar ne dlje kot do 31. marca 2028, če izpolnjuje predpisane pogoje.

K 212. členu

Člen določa, da dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz ZKme-1 opravlja naloge spremljanja vsebnosti organske snovi v tleh, odmrle nadzemne biomase, lesne biomase, fizikalno-kemijskih lastnosti kmetijskih tal ter naloge spremljanja načina rabe kmetijskih zemljišč, in sicer za oceno emisij in odvzemov toplogrednih plinov, ki nastanejo pri dejavnostih v zvezi z rabo zemljišč, spremembe rabe zemljišč, iz 140. člena zakona, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2028, če izpolnjuje predpisane pogoje.

K 213. členu

Člen določa, da dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz ZKme-1 opravlja naloge za zbiranje, obdelavo podatkov in izdelavo ocen emisij toplogrednih plinov, amonijaka in drugih onesnaževal zraka v kmetijstvu, iz 141. člena zakona, vendar ne dlje kot do 31. marca 2028, če izpolnjuje predpisane pogoje.

K 214. členu

Člen določa, da dosedanji izvajalec javnega pooblastila iz ZKme-1 opravlja vse naloge krovnega spremljanja stanja kmetijskih tal, iz 148. člena zakona, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2027, če izpolnjuje predpisane pogoje.

K 215. členu

V tem členu je določeno prehodno obdobje za nosilca javnega pooblastila za spremljanje stanja kmetijskih tal.

K 216. členu

V tem členu je določeno, da dosedanja organizacija za certificiranje hmelja iz 92.a člena ZKme-1 opravlja vse naloge kontrole in certificiranja hmelja in hmeljnih proizvodov, iz 138. člena tega zakona, do izteka veljavnosti odločb, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2027.

Dosedanji centri za certificiranje hmelja in osebe, ki izvajajo certificiranje hmelja iz 92.a člena ZKme-1 opravljajo vse naloge certificiranja hmelja in hmeljnih proizvodov, iz 139. člena tega zakona, do izteka veljavnosti odločb, vendar ne dlje kot do 31. decembra 2027.

K 217. členu

Ta člen določa, da se dodatni terenski ogledi iz 76. člena tega zakona in pregledi na kraju samem iz 78. člena tega zakona do podelitve novega javnega pooblastila na podlagi tega zakona izvajajo na podlagi 36. in a36.b člena ZKme-1. Šteje se, da lahko naloge za izvajalca javnega pooblastila še naprej izvajajo vsi strokovni delavci, ki so izpolnjevali zahtevane pogoje za izvajanje nalog na dan uveljavitve tega zakona.

K 218. členu

V tem členu je določeno, da se podatki iz evidence kmetijskega knjigovodstva iz 151. člena ZKme-1 prenesejo v evidenca podatkov o trajnostnosti kmetijskih gospodarstev FSDN iz 165. člena tega zakona v enem letu od začetka veljavnosti tega zakona.

K 219. členu

V tem členu je določeno prehodno obdobje za evidenco o delovnih opravilih.

K 220. členu

V tem členu je določeno prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe dosedanjih predpisov.

K 221. členu

V tem členu je določeno podaljšanje veljavnosti dosedanjih predpisov.

K 222. členu

V tem členu je določeno, da se Uredba o izvajanju uredbe (EU) o določitvi pravil o omogočanju dostopnosti sredstev za gnojenje EU na trgu uporablja do uveljavitve zakona, ki bo uredil področje sredstev za gnojenje

K 223. členu

V tem členu je določeno, da se Uredba o sistemu dovoljenj za zasaditev vinske trte uporablja do uveljavitve zakona, ki bo uredil področje vina in vinskih proizvodov.

K 224. členu

V tem členu je določeno, da minister oziroma vlada sprejme predpise iz tega zakona v dveh letih od uveljavitve tega zakona.

K 225. členu

V tem členu je določeno prenehanje veljavnosti določb Zakona o živinoreji.

K 226. členu

V tem členu je določeno prenehanje veljavnosti določb Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

K 227. členu

V tem členu je določen *vacatio legis*.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

(prepis določb veljavnega zakona, ki se s predlogom spreminjajo)

Zakon o živinoreji (Uradni list RS, št. 18/02, 110/02 – ZUreP-1, 45/04 – ZdZPKG, 90/12 – ZdZPVHVR in 45/15)

12. člen

(kmetijska infrastruktura)

Za izvajanje reje je potrebna ustrezna kmetijska infrastruktura (ograde, dostopi do kmetijskih zemljišč in kmetijskih gospodarstev kot so poti in kolovozi, kmetijska poslopja na poljih, planinah in podobno). Rejec živali lahko v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi, postavi in uporablja potrebno kmetijsko infrastrukturo, ki mu zagotavlja nemoteno rejo.

15. člen

(zootehniška opravila)

(1) Imetnik živali lahko, ob upoštevanju predpisov o zaščiti živali, sam izvaja le tista zootehniška opravila, ki so potrebna za zaščito domačih živali in za uspešnost reje, zlasti pa:

- prvo pomoč (trokiranje, sondiranje, zaustavljanje krvavitev, oskrba ran, pomoč pri porodu);
- kastracijo pujskov, mlajših od enega tedna;
- aplikacijo železovih preparatov proti anemiji pujskov;
- kupiranje repkov pri pujskih in jagnjetih do četrtega dneva starosti;
- ščipanje oziroma brušenje zob pri pujskih prvi dan po rojstvu;
- oskrbo in nego parkljev, kopit ter čiščenje živali;
- pripuščanje plemenjakov;
- zunanji aparativni pregled na brejost;
- označevanje domačih živali v skladu s predpisi;
- uporabo in dajanje dovoljenih farmakoloških sredstev, ki niso vezana na izdajo recepta;
- dezinfekcijo in dezinsekcijo živinorejskih objektov z dovoljenimi sredstvi;
- nego in striženje dlake ter volne;
- prirezovanje kril maticam in druga čebelarska opravila.

(2) Imetnik živali mora biti za izvajanje zootehniških opravil iz prejšnjega odstavka usposobljen.

(3) Minister predpiše usposobljenost, ki jo mora imeti imetnik živali za izvajanje posameznih zootehniških opravil ter ostale pogoje in postopke za zootehniška opravila, ki jih lahko izvaja imetnik živali.

17. člen

(objekti za rejo)

(1) Kmetijsko gospodarstvo ima lahko za rejo zlasti naslednje objekte:

- hleve, lope, staje, molzišča;
- čebelnjake;
- bazene za rejo rib in ribnike na kmetijskem gospodarstvu;
- gnojišča in druge objekte za živalske iztrebke;
- skladišča za krmo (npr.: seniki, kozolci, silosi, kašče, kleti) in vodo;
- strojne lope;
- druge prostore za rejo (ograjeni in neograjeni pašniki z nadzorovano pašo, ograde, tekališča, izpusti, kali za zbiranje vode in drugo).

(2) Objekti za rejo rib in ribniki na kmetijskem gospodarstvu se lahko zgradijo in se v njih izvaja reja rib le, če so poleg pogojev, ki jih določa ta zakon, izpolnjeni tudi posebni pogoji v skladu s predpisi, ki urejajo gospodarsko rabo vode za potrebe ribogojstva.

(3) Kmetijska gospodarstva se glede na obseg reje delijo na velike in male obrate. Veliki obrati po tem zakonu so tisti, v katerih se dnevno redi 300 ali več GVŽ domačih živali.

(4) Projektna dokumentacija za gradnjo ali rekonstrukcijo velikih obratov mora biti v skladu s pogoji, ki jih glede objektov in opreme predpiše minister. K projektni dokumentaciji za izdajo dovoljenja za gradnjo ali rekonstrukcijo velikega obrata mora biti pridobljeno soglasje ministrstva.

(5) Dovoljenje za obratovanje velikih obratov izda minister na podlagi vloge, če obrat izpolnjuje predpisane pogoje glede objektov in opreme. Na podlagi izdanega dovoljenja ministrstvo vpiše obrat v register velikih obratov. Podrobnejše pogoje za vpis v register in vodenje registra predpiše minister.

(6) Minister predpiše pogoje glede objektov in opreme, ki jih morajo izpolnjevati obrati za rejo.

18. člen

(oprema za rejo)

(1) Zaradi zagotavljanja ustrezne kakovosti domačih živali in živalskih proizvodov mora rejec živali v skladu z zoohigienskimi in etološkimi normativi pri reji posameznih vrst domačih živali uporabljati ustrezno opremo za nastanitev, krmljenje, napajanje, čiščenje in nego ter opremo za uravnavanje okoljskih pogojev in transport živalskih iztrebkov.

(2) Med opremo za rejo se šteje zlasti:

- ustrezna stojišča, bokse, priveze, kletke, hlevska tla, naprave v bazenih za vzrejo rib in ribnikih, ki morajo omogočati domačim živalim vrsti značilno obnašanje in dobro počutje;

- ustrezne naprave za zagotavljanje ustrezne klime in osvetlitve;
- ustrezne naprave za vodenje domačih živali;
- ustrezne panje in nakladne panje;
- ustrezne naprave za uravnavanje pretoka vode v bazenih za vzrejo rib in ribnikov.

(3) Natančnejše pogoje o opremi za rejo posameznih vrst domačih živali predpiše minister.

20. člen

(živalski iztrebki in gnojenje)

(1) Živalski iztrebki so blato, seč in usedlina iz sedimentacijskih bazenov za ribe ter se uporabljajo kot gnoj, gnojnica in gnojevka.

(2) Živalski iztrebki in kompost se v skladu s predpisi ter dobro kmetijsko in živinorejsko prakso, uporabljajo za gnojenje na kmetijskih zemljiščih na način, ki zagotavlja oskrbo rastlin s hranilnimi snovmi in ohranitev rodovitnosti tal. Živalski iztrebki in kompost se v tem primeru ne štejejo za odpadke.

(3) Z živalskimi iztrebki, ki se ne uporabijo za gnojenje v skladu s prejšnjim odstavkom, je treba ravnati v skladu s predpisi o ravnanju z odpadki.

21. člen

(objekti za živalske iztrebke)

(1) Z živalskimi iztrebki je treba ravnati tako, da niso ogroženi zdravje ljudi in domačih živali, okolje ter kakovost krme in živalskih proizvodov.

(2) Objekti za živalske iztrebke (gnojišča, gnojnične jame in jame za gnojevko, lagune, sedimentacijski bazeni) in naprave za predelavo in obdelavo živalskih iztrebkov morajo izpolnjevati predpisane tehnične in tehnološke pogoje.

(3) Podrobnejše tehnične in tehnološke pogoje za objekte in naprave iz prejšnjega odstavka ter za ravnanje z živalskimi iztrebki po tem zakonu predpiše minister.

23. člen

(označevanje in registracija domačih živali)

(1) Zaradi zootehniških in veterinarskih razlogov, izvajanja ukrepov kmetijske politike, prometa in sledenja domačih živali, zagotavljanja zadostne prireje živalskih proizvodov ter zagotavljanja kakovosti živalskih proizvodov morajo biti domače živali označene in registrirane v predpisanih rokih in na predpisan način.

(2) Za označitev domačih živali mora poskrbeti lastnik živali. Žival označi lastnik oziroma rejec živali sam ali osebe, ki jih izbere izmed oseb, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za strokovne delavce po tem zakonu oziroma oseb v skladu s predpisi o veterinarstvu. Za pravilnost označitve živali odgovarja lastnik oziroma rejec živali, če opravlja označitev sam; če pa izbere za izvedbo označitve drugo

osebo, odgovarja za pravilnost označitve ta oseba. Označitev kopitarjev opravlja rejska organizacija, ki je priznana za vodenje rodovniških knjig za kopitarje.

(3) Ministrstvo zagotavlja označevanje in vodi register domačih živali, razen registra kopitarjev, ki ga vodi rejska organizacija iz prejšnjega odstavka.

(4) Rejci so dolžni voditi predpisano hlevsko knjigo in druge predpisane zbirke podatkov ter sporočati podatke na predpisan način.

(5) Minister predpiše vrste domačih živali, ki morajo biti označene, načine označevanja ter vrste, vsebino in način vodenja registrov, hlevskih knjig in drugih zbirk podatkov.

24. člen

(zbirke podatkov v živinoreji)

(1) Rejci živali, izvajalci javnih služb in organizacije v živinoreji po tem zakonu morajo voditi predpisane evidence, registre in druge zbirke podatkov, ki so povezane v informacijski sistem in mednarodne informacijske sisteme na področju živinoreje.

(2) Ministrstvo zagotavlja povezanost in dostop do drugih zbirk podatkov v kmetijstvu z zbirkami podatkov v živinoreji.

(3) Vodenje zbirk podatkov, ki jih po tem zakonu vzpostavijo in vodijo izvajalci javnih služb, se financira iz proračuna Republike Slovenije. Zbirke podatkov so last Republike Slovenije.

(4) Način zbiranja podatkov, uporabo zbranih podatkov in druge pogoje delovanja informacijskih sistemov ter natančnejše pogoje vodenja registrov, evidenc in drugih zbirk podatkov predpiše minister.

25. člen

(meritve lastnosti in druge zbirke)

(1) Zbirke podatkov o meritvah proizvodnih in drugih lastnosti domačih živali, druge zbirke podatkov v živinoreji ter načine posredovanja podatkov s področja živinoreje predpiše minister ob upoštevanju postopkov in metod, ki jih določajo pristojne mednarodne organizacije s področja živinoreje, s katerimi sodeluje Republika Slovenija.

(2) Za vodenje in vzdrževanje zbirk podatkov po tem zakonu, lahko ministrstvo pridobiva in uporablja podatke po postopku in na način, ki ga določa zakon, ki ureja kmetijstvo.

(3) Dostop do zbirk podatkov iz prvega odstavka tega člena imajo za potrebe kmetijskega svetovanja tudi izvajalci javne službe na področju kmetijskega svetovanja. Medsebojna razmerja in obseg dostopa do zbirk podatkov se uredi s pogodbo med ministrstvom in izvajalcem javne službe na področju kmetijskega svetovanja.

26. člen

(uporaba zbirk podatkov)

(1) Izvajalci javnih služb po tem zakonu pridobivajo in uporabljajo poleg zbirk podatkov iz 24. in 25. člena tega zakona tudi podatke, ki jih v okviru predpisanih zbirk podatkov vodi ministrstvo, drugi državni organi, javni zavodi in agencije, koncesionarji ter drugi pooblaščen organi in se nanašajo na:

- zemljiški kataster;
- kmetijska gospodarstva;
- zbirke statističnih podatkov v živinoreji;
- podatke v veterini in gozdarstvu;
- podatke o okolju, ki se nanašajo na kmetijstvo in živinorejo;
- register prostorskih enot;
- poslovni register Slovenije;
- register stavb;
- zemljiško knjigo;
- register stalnega prebivalstva;
- centralni register prebivalcev;
- temeljne topografske načrte, topografske karte, pregledne karte in digitalne ortofoto načrte;
- druge podatke v živinoreji.

(2) Neposreden dostop do informacijskih zbirk podatkov se omogoči v obsegu, ki je nujno potreben za izvajanje nalog javnih služb po tem zakonu in skladno s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov, na način, ki ga predpiše minister.

(3) Upravljalci zbirk podatkov posredujejo izvajalcem javnih služb po tem zakonu podatke brezplačno, zaračunajo pa lahko neposredne materialne stroške za potrebne dodatne izvode.

V. PRILOGE

- Izjava o skladnosti,
- Mnenje glede zakonodajne ocena učinka glede varstva osebnih podatkov pri pripravi Zakona o kmetijstvu (ZKme-2).
- Osnutki podzakonskih aktov.